

Gèdèpòò-wùdùò
kra-kra kè nyo bē
kédéì gbo dyà-dyà

GÈÐÈPÓÒ-WÙÐÙÒ KPA-KPA KÈ NYO 'BÈ KÉÐÉÌ GBO DYÀ- DYÀ

À bédé céè-dèè kpé séín kōin © 2023 Shepherds Global Classroom
ᵓ nyùin-kpà Tǎ-niìn.

Nyᵓ dᵓ ní dǎ bé ᵓ ké Tè̀mè̀in-dè̀ nià ke mú zàin mᵓᵓ ᵓ kée gein pídyi, kebi ᵓ me zàin mú mᵓᵓ ᵓ me nyùèn kᵓpítò kᵓ ke. Ké nyᵓ dᵓ ní dǎ bé ᵓ kée gbo zǐ̀àin dè̀ hwiè séín dᵓ xwíniín mᵓᵓ ᵓ kée peᵓe bó kpáná dyé jè. (Kee wéé kee, à miᵓun zain céè-dè̀ò mú ké à tabaa píó). Kpoo bè̀ ní dè̀ tèmè̀in nyee béin kúà mú nyùèin/céè tèmè̀in-dè̀ nià ke, ní seé kᵓ kebi wa me zàin wídí m̀ nià péèin dè̀ dè̀-cé̀-cé̀ò múee dyí ke. M̀ dyi dè̀ pàᵓǎ múin wᵓᵓ mó dèin, mu dè̀ www.shepherdsglobal.org/copyright

Nyᵓ bè̀ se céè-dè̀ nià ke kᵓ, kee wa niè̀ kúà mú nyùèn nyee me dyuòè̀ kà céè-dè̀ò bédé kᵓᵓ-nyò, ké ᵓ bédé gma-dyí-dè̀-ᵓifè̀dè̀ pàᵓǎ ke.

Vósi séín nià céè-dè̀ò múee sò dè̀ à ̀Bàsᵓò̀-Bàbò̀ò mú. À me nyí m̀ kpé hwè̀ bé m̀ ké céè-dè̀ò kúà mú nyùin. À bédé céè-dè̀ò kpé séín kōin.

Lead writer: Dr. Stephen K. Gibson

Dè de dò-dò běò bèdèin dyie

Tèmèin-dèò Kõin-gmoin-gmoin.....	5
(1) Kùà Vènèò jè Dyi-kpõ-kpõ	7
(2) De Bábòò cě bá gbo zĩàin jè dyie.....	13
(3) Xwíníin kǐ jè Bǔ-nòmò-dyíinò cě-cě kpaà de ke.....	23
(4) De Kpa De Bě Bé Bǔ Nòmò Dyíinò Tò Jì Ke	29
(5) Bǔ nòmò dyíinò cě-cě kè ɔ jè nyo hwòdǔ-kpõ-kpõ	33
(6) Zùù Hwèin-hwèinò Kùà	41
(7) Baà-baà kè Wǔ-kǔ-hwèdè-hwèdè	47
(8) Kà Jízè nyo de wǔ poe ke	55
(9) Bǔ nòmò dyíinò cě-cě ni kà sǎà-kpùũ nià ke.....	65
(10) Wódóùn-hwèò.....	73
(11) Gèdèpòò-wùdù Bá Bǔ-nòmò-dyíinò Dyíie Wáqá-wáqá.....	79
(12) Gbǔ-wǔ bě Kaà-kaà.....	87
(13) Hwè bě bá bǔ nòmò dyíin kpa-kpa dyíie dyí-dyuò-dyuò	95
(14) Dyú-gbóó bě Gèdèpòò-wùdù Gbo-wáqá-wáqá	103
(15) De bě nyue bé cóciò dyi dyíin nòmò ke.....	115
(16) Deín-nà-nyò jéé bě	121
(17) Búá-búá Dé Zùũ	131
(18) Nyo bě ni kpoo dyù múe tèmèin-dè.....	139
(19) Deín-nà-nyò bě bì baà-baà.....	151
Céè-dè tòò bě m ké wuquún zà ke.....	155
Taún-kùà běè Dífèdè	157

Tèmèin-dèò Kõin-gmòin-gmòin

Tèmèin-dèò Me-dè-dè

Tèmèin-dèò nià ke mò kùà-mú-nyùin-dè bé ɔ ké cóciò gbo kpá bé ɔ ké xwíníín kǒ jè ɔ dèà dyíee dyúá kpa. Tèmèin-dèò tò cóciò de-kpa-kpa jii, ké ɔ tèmèin-nyoũn dyí kà bé cóciò dè dyi bó bǒ nòmò dyíinò jè, ɔ jèee, bǒ nòmò dyíinò me po cóciò páún wē. Tèmèin-dèò nià ke sédèin de-xwa-bí-bí bē bé nyoũn bē nyu bó zǎè, ké wa se nàmàũn gbo sòò béin bé wa ké Kédèi-dein-nà-fèè cíee dyí dyiin dé de kpa de bē bá bǒ nòmò dyíinò dyíee kōin-zain-zain mú. ɔ jèee, de-cé-nyòò mu de hwèin bé ɔ ké ɔ cóciò mú zain.

Céé-dè bē nià dé Tèmèin-dèò múee, m̄ béin wa pàqǎ kōin-wùdùin-dè gáná bē mú nyue bé m̄ ké wa kpoo-dù kò-kò bē tèmèin. ɔ hwoin kà m̄ béin céé-dèò dò tèmèin bé ɔ ké bǒ nòmò dyíinò da zà.

Dé tèmèin-dèò nià ke múee, de-cé-nyò bēò muε céin kà wa ké deín-nà-nyò dyi móo nyue. Shepherds Global Classroom dǎ **deín-nà-nyò jũ-jũè céè-dè** dò nyu, jéé keε bó jǎà-po-nyò d̄iè bē bii. Deín-nà-nyò jũ-jũè tèmèin-dè-cèè-dèò nyéné mò *Deín-nà-nyò jũ jè Bá-bo-deín-taba-cèè-dè*, ké m̄ béin tèmèin-dèò nià ke Íntònèè kǒ zàà dé dà nià ke: shepherdsglobal.org. Céé-dè kpáqá-nyo sè mènèin-dò bē nià dé *Deín-nà-nyò jũ jè Bá-bo-deín-taba-cèè-dèò* múee bédé de-tèmèin-nyò niin hwiè-xwíníín-po-difèdè, ké ɔ bédé de-cé-nyò niin dífèdè dekè.

Céé-dèò Hwòdǒ-kpàin-dè bē

- (1) Bé m̄ ké de bǒ nòmò dyíinò nyueε kōin zain béin bó de bé cóciò jũe kè kà ɔ nyu niè keε jè
- (2) Bé m̄ ké bǒ nòmò dyíinò tèmèin-dè bēò jè múin gmòin béin
- (3) Bé m̄ kée jǎà-po-nyò bē tèmèin kà wa ké bǒ nòmò dyíin kpa nyu dyiin déε xwai-nyu-nyu múe
- (4) Bé wa ké de cóciò bédé bé ɔ ké nyu dé deín-nà-nyò dyi-mó-mó múee múin wǒ
- (5) Bé wa ké kùà m̀à deín-nà-nyò dyi-mó-mó keε xwíníín dyuò kè bé wa kée me dè
- (6) Bé wa ké kpoo-dyù dò bá deín-nà-nyò dyi mó jè dyíee nàin dyuò
- (7) Bé wa ké tèmèin-dè bē wa béin dyí d̄úe bé wa ké jǎà-po-nyò d̄iè bē deín-nà-nyò mú nyueε páún poε béin

De bē De-cé-céè nàin-nyòò bēò ké nyue kè hwiè bē ɔ ké kpa

De bē bé de-cé-céè-nàin-nyò bēò ké nyueε hwo dyi dé tèmèin-dèò dà séin, ké jii-kǒ-néin-dè jéé bē ni dé céé-dè bēò dà díé bē. *Wa ni céè-dèdè gbiàn dyi ni kàà mú.*

Dyi-diè-dè bē wa ké dǒó kōin dèin nyε kè xwai-nyu-dè bé ni dé deín-céin-bi-dyùò múee bédé bē ni kàà ►. Bá dyi-diè-dè bē wa kèà dǒó kōin dèin nyεε jè dyíee, de-cé-céè nàin-nyòò me diè deò dyi, bé de-cé-nyò bēò kée gǒ jũ. Wa se bédé bé wa ké dyi diè-dèò gǒ jũ niè-niè dé dǒó-dè-

dèò mú wéé. Cǎé-dǎè mu ɔ mìòùn nìin dyi-diè-dǎè gǎ jǔùn. ɔ jǔ kǎ dǎ-cǎé-nyò bǎè dyúádò dyi dyi-diè-dǎè bǎè gǎ-jǔ-nyò jǔ kǎín ní, mɔɔ ɔ jǔ kǎ dǎ-cǎé-nyò bǎè díé bǎ ní wùdù fɔɔ ní, nìí, nàin-nyòò mǎ tò dyi-diè-dǎè nyo dò dyí. ɔ hwoìn kà: “Àzédya, xwǎ m̀ bǎin dyi-diè-dǎè nià ke gǎ jǔe nyue kǎ?”

Cǎé-dǎè bǎè séin jǎdǎin **taún-kǔà** dúí. Wa mǎ hwo waà taún-kǔà bǎè nyue, bǎ wa kǎ wa tò hwǎ bǎ dǎ-cǎé-tiò nyo mu bó dyí kòùn wǎe kǎ nyini. ɔ jǔ kǎ dǎ-cǎé-nyò dò se ɔ nìin taún-kǔà hwo ní, nìí, ɔ bǎin nyue ke. Kǎe wǎé kǎe, nàin-nyòò mǎ kùin dǎ-cǎé-nyò bǎè hwòdǎùn bǎ wa kǎ dǎ ti kǎ nyùin, nìí bǎ wa kǎ dǎ pàdǎ cǎé.

Dǎ-cǎé-nyò bǎè mu **taún-kǔà** kúdíúú kò-kò bǎ **cǎèin**. Dǎ-cǎé-cǎè nàin-nyòò mǎ kpǎ taún-kǔà bǎ bǎ wa mu cǎèin kǎe wa xwai bó dǎ-cǎé-cǎè gbo-dǎ-tiǎin. (Taún-kǔà bǎè sǎ, ɔ hwoìn kà: (Cǎé-dǎ 6, Taún-kǔà 1, kǎ Cǎé-dǎ 14, Taún-kǔà 1), wa se bǎdǎ bǎ wa kǎe tò, kǎe wa mǎ cǎ dǎ bǎ wa dǎà cǎè bá taún-kǔà bǎè jǎ dyíe pǔ)

Kǎ dǎe, dǎ-cǎé-nyò bǎè mu **bǎ nòmò dyíinò jǎ nyo báún-báún gbo cǎin**, kà wa nyuà cǎé dǎ dǎ-cǎé-naínò ke. ɔ jǔ kǎ wa dǎ bǎ nòmò dyíinò jǎ nyo bǎè gbo cǎe hwo ní, nìí, wa mu dǎ bǎ wa mùin dǎ múe jǎ bídíí cǎèin, bǎ wa kǎe cǎ dǎ dǎ-cǎé-naínò. Wa mu Gèdǎpǎò-wùdù dò bá bǎ nòmò dyíin kpa jǎ dyíe páún pouin bó nyo vǎnǎ bǎ bìí, kǎ wa mu cǎé-dǎ dò páún pouin bó dyú-gbǎó bǎ bìí dǎkǎ. Tǎmǎin-dǎ nià ke bǎdǎ sǎ-kǎún-dyi-po-po kǎ dyí sǎ, kǎ wa nì cǎé-dǎ 5 kǎ 10 mú. Dǎ sǎ-kǎún-dyi-po-po bǎ nià ke múe, dǎ-cǎé-nyò bǎè mǎ zà waà gǎ-jǔ-wùdù bǎè hwòdǎ-bǎ, kǎ wa mǎ bó cǎè-dǎ dò kǎ gmòò, mɔɔ kǎ nyo dò ní dǎ ɔ kǎ ɔ mǎ dò gbo wùdù. Dǎ-cǎé-cǎè nàin-nyòò se sǎ-kǎún-dyi-po-poò gǎ-jǔ-dǎfǎdǎ dò bǎdǎe mu, sepǎedǎ gǎ-jǔ-wùdù bǎè séin nì dǎ sǎ-kǎún-dyi-po-poò mú.

Dǎ cǎé-dǎ 13 múe, wa zàin dǎ nyo hwǎ da kà nyo kǎ cǎè-dǎ-gmùnù bǎ bá bǎ nòmò dyíinò dyíe gein nyue. Dǎ-cǎé-nyò bǎè mu dǎ wa kǎ cǎè-dǎ-gbùnù bǎ zà bǎ wa kǎ wa gein nyue dyuòùn. ɔ dyi xwa fǎin ní, m̀ mǎ dyà cǎè-dǎ-gmùnù díé bǎ dǎ dǎ-cǎé-cǎè nià bóe mú.

ɔ jǔ kǎ dǎ-cǎé-nyò dò dyi mó bǎ ɔ kǎ **hwǎ-dǎfǎdǎ dyé dǎ Shepherds Global Classroom** gbo ní, ɔ mǎ mu dǎ-cǎé-cǎè gbo ti séin, bǎ ɔ kǎ ɔ taún-kǔà séin bǎè nyue hwo. Dǎfǎdǎ dò nì dǎ tǎmǎin-dǎ dúí-jǎdǎin-naín bó taún-kǔà bǎ bǎ m̀ hwo nyue kǎe cǎè jǎ.

C'ÉÉ-dè 1

Kùà Vènèò jè Dyi-kpõ-kpõ

C'ÉÉ-dèò Da-zà-zà

► Ðe-c'É-nyò dò me zà Máfìò 28:18-20 wuquún bé nyo tòò b'èò ké ɔ gbo dũũ tò.

Nyo d'íé b'è poèn hwiq'íi kà d'É Jízè d'á àpòsò b'èò me nyu ma kà kee mò bó wa d'òun biìe.

► Nyuu-d'è nià ke mò bó nyo b'è bé wa w'óo ma kà bó w'éa baqaa d'òun biìe? Zain ni g'ó-j'ũ-w'ùd'ùò jè k'oin.

Gàa d'ò mò Wenyó Kéwèd'è kee cí z'ò z'ò mà 1761-1834 ke. ɔ sò ma d'É Ðépò-xwi-b'íd'í. ɔ mò ma b'á-nyu-nyò, kee b'ó n'òmò d'yiinò c'è jè kpõ ma ɔ hwòd'ò xw'éé cá. C'óci ɔ ni ma múe se mó bé wa ké c'óci kà kò d'ò ké ma k'ùà nyu. Ðe wa po ma j'áà kee mò kà bé Gèd'èp'òò d'á nyo b'è bé ɔ mu p'oin nyee d'í dyuò n'òò, ɔ j'èe, ɔ se nyoũn-d'yù d'òè gbo-kpá-s'ò mó ke.

Dé waà pás'òd'ò b'èò k'áfon'ò d'ò k'óe, Kéwèd'è d'ya ma k'oin-w'ùd'ùin-d'è d'ò bé wa k'ée d'óò k'oin d'èin. K'oin-w'ùd'ùin-d'èò mò, ɔ diè ma d'ei kebi K'ùà Vènèò nià ke mò bó c'óci-nyò b'èò biì ní, sep'óed'é nyén'èin-d'áin-d'è bé Jízè nyí ma kà wa b'á K'ùà Vènèò jè d'yíe mò, kà ɔ mu bó wa gbo niin tee bé b'ód'ó-kpàà ké mánáin hwè ke. Ké k'áfon'òò n'áin-nyòò d'á, “D'èd'è d'ya, g'aa-d'yù gmò wè. M' b'éd'é f'òn'ò-hwòd'ò (m' c'è xw'íníin dyu). Ti Gèd'èp'òò po gbo bé ɔ ké nyo b'è seà Gèd'èp'òò d'yí dyuòe gbo z'áin nyee, ɔ mu nyuun, ké ɔ se ni gbo-kpá-s'ò m'oo ni f'òn'ò-hwòd'ò m'oo mu.”

À dyuòè kà Jízè c'è d'É nià ke c'óci-nyò b'èò gbo, bé wa k'ée nyue'í d'yi g'á tee, bé b'ód'ó-kpàà ké mánáin hwè ke. Jízè d'áin à nyén'èin kà bé ɔ mu bó nyo mò nyo mu b'ó n'òmò d'yiinò kpaun w'èe gbo niin tee bé b'ód'ó-kpàà ké mánáin hwè ke. Ðe nià ke t'èm'èin nyoũn d'í kà bé c'óci-nyò b'èò xw'éd'é-d'ù d'èin dúún séin b'éd'é bé wa ké k'ùà nià ke nyu ke. Àpòsò b'èò se ma k'ùà hw'oo b'èin d'é wa f'è-wè séin mú, kee Jízè c'èe ma kà bé nyoũn mu b'ó n'òmò d'yiinò d'yi b'èin d'é b'ód'ó-d'ù séin k'ó ke (Máfìò 24:14).

ɔ j'èe, b'ó n'òmò d'yiinò kpa-kpa mò d'É bé xw'éd'é-d'ù séin b'á c'óciò d'yíe se dúíe.

► Gmò d'É t'íin-t'íin bé Máfìò 28:18-20 c'èà kee d'ya. Ðé j'èé Jízè d'á à me nyuà ké?

Ðe j'èé bé Jízè c'èà kee mò, kà bé c'óci-nyò b'èò me mu dà séin bé wa k'ée nyu bé nyoũn b'è ké ɔ d'èin-nà-nyò b'è j'ũ ke.

K'ùà w'áká d'ò mò Gèd'èp'òò-w'ùd'ù kpa-kpa, sep'óed'é nyo d'ò se d'èin-nà-nyò j'ũe b'èin ɔ j'ũ ké ɔ se gbo z'áin ní.

K'ùà bé Jízè d'á à me nyuà kee xw'íníin mò c'óciò b'éd'é bé wa ké Gèd'èp'òò-w'ùd'ùò d'yi-b'èin-b'èin kè nyo b'è K'éd'èi gbo-d'ya-d'ya s'ó s'ó d'yi kp'òin gáná cá. Ké wa b'éd'é bé wa k'ée nyu hw'òd'òè-d'é-hw'è kà, ɔ se ná niin, ní, xw'íníin k'ò jè Jízè c'èà wuquò kee se kpáná d'ò gbo w'ód'óe mu.

Wuḍu màà “bódó-dù séín”, bé ɔ xwííín màà (wuḍu-dù kà kò dò bĕ po-nyò) kee tèmèìn nyoũn dyí kà bé à me kpa nyo bĕ nì bódó-dù kà kò dò bĕ kɔε Gèḍèpòò-wùḍùò gbo ḍekè. Sepóedé xwéḍé-dù bĕò se bŕ nòmò dyíínò bédéé béìn ɔ jŭ ké à see wa gbo kpa ní. À se bédéé bé à ké nyo séín dò dyí sèìn, m seé kŕ nyo wa jŭ ke.

Jízè se à ḍobo bé à ké bŕ nòmò dyíínò cĕ ḍòùn pŭ. ɔ mu dyíín nòmòùn bé à ké tèmèìn-dè ḍò páún po, sepóedé à bédéé bé à ké nyo bĕ bé wa táà waà nàmàũn bĕò dyíεe ḍe tèmèìn, kà Jízè nyuà à gbo cĕε ke.

Ḍe-tèmèìn-nyòò me mò nyo bé ɔ kpŕ bó Gèḍèpòò jè gboi mìò ke, bé ɔ ké Kédéì wuḍu bĕò nyue béìn, sepóedé ɔ bédéé bé ɔ ké dyí-tèmèìn-dè nòmò dyíín jŭ. ɔ me nyue bé dyíín ḍé ɔ m̀òùn múεε, jǎà-po-nyò ḍìè bĕò kéε cĕ kà wa ké Kédéì wuḍu nyue nyu ke.

Jǎà-po-nyò ḍìèò m̀òùn me wŕ bé ɔ ké Kédéì wuḍu-nyu-nyò jŭ ḍekè, sepóedé Kédéì wuḍu bĕò cĕ-cĕ kè wa kŕín-pòìn-pòìn se ɔ gbo kpáa béìn. ɔ jŭ ké ɔ se ḍe ɔ cĕà kee nyue béìn ní, nìí, ɔ se kŭà bá ḍeín-nà-nyò Kédéì gbo-dyà-dyà dyíεe ḍe ḍá. Ḍeín-nà-nyò Kédéì gbo-dyà-dyà se bé wa ké ḍe cĕ ḍòùn pŭε, kee wa bédéé bé wa ké waà kpeḍe gbà bĕò dyi táà ḍekè.

Bábòò taba bŕ-nòmò-dyíín-kpa-kpa bá bo ḍeín

Bó kŭà vènè nìà ke wáún wĕε, wuḍu pàḍǎ nì ḍé Bábòò mú ké wa tòè jìl kà bé ɔ mò Gèḍèpòò hwòḍó-kpŕ-ḍé xwéé bé cóci-nyò bĕò ké bŕ nòmò dyíínò kpa ke.

Ḍe-cĕ-cĕò nàìn-nyòò me dyuò ḍe nìà ke dyí: Ḍe-cĕ-nyò bĕò me zà vósi bĕ céè kà ḍé bíḍííεε wuḍuún. ɔ ḍǎ ná nìín, wa me cĕε kà Gèḍèpòò-wùḍùò kpa-kpa nyu zùũn-ḍé jŭε ke. M̀ me kpá wa gbo bé m̀ ké ḍe bĕ wa muà cĕìn nyεε kŕín zàìn.

Máfìò 9:36-38. Jízè mó bé ɔ ḍeín-nà-nyò bĕò ké ma ɔ kpeḍeè-dyíín-nòmò-ǹǹǹò jè cĕ bó nyo bĕ sèà xwáḍáún wĕε jè kè bé wa ké baà bé Gèḍèpòò ké kŭà-nyò bĕ ḍé zùũn-gèḍè bé ɔ ḍǎà kóεε gbo tò.

Àpòsò 4:29. Ti kíín-kíín bé wa dè ma cóci-nyò bĕò gǎ dyéèn gbɔεε, waà fǎà-ḍé kíín-kíínò se ma waà kpódó-dyùò gǎ dyéìn jè, kee wa se mó bé ḍe ḍò ké ma bŕ nòmò dyíínò dyí kpŕ. Wa baà ma bé ḍé waà gǎ-dyé-dyé séín bĕò múεε, Gèḍèpòò-wùḍùò ké ma dyi beñ nì kánáá pŭ.

Àpòsò 11:18. Júù-nyò bĕò cóci-nyò bĕò bàìn ma Gèḍèpòò, sepóedé ɔ ḍǎa nyu ké bódó-dù kà kò ḍò bĕè nyo bĕò m̀òùn ḍǎ ma pò-pòò bédéé ḍekè.

Fèḍópìà 1:18. Pòò nì ma kpḍḍo ḍeín dyεo, kee ɔ bàìn ma Gèḍèpòò, sepóedé Gèḍèpòò-wùḍùò wáḍá-wáḍá nì ma dyúa muεñ ke.

Ìfìsìò 6:19. Pòò baà ma bé ɔ ké bŕ nòmò dyíínò cĕ hwòḍòè-ḍé-hwè-kà.

“M̀ dèè hwòḍò kŕ cá kà ɔ jŭ ké à dyíò má hwìè bĕ bé à Bounboò zàìn ma kà à daa kè ḍe bĕ ɔ cĕ ma ɔ ḍeín-nà-nyò kíín-kíín bĕò gbɔεε dyi kpŕ gáná cá bé wa kés à nàìn-cù bĕ jŭ ní, nìí ḍé à nììn tiè múεε, à muó má nììn kà nyo bĕ bé wa cĕ ma kà ḍe bĕò gbo kíín nyεε m̀òùn nì ma kà ke.”

- J. Hóòsò Tédà,
“Ḍá-ḍá bó biè jè”

Wódómà 10:13-15. Pòò cě đe tíín-tíín bé bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bě bédé bé wa ké nyuεε wa gbo, sepóεdé nyo bě bé wa wǔ bǔ nòmò dyíinò, ké wa tabaa hwiđííεε mò nyo kéà póε.

► Đé mò xwíínín díé bě kǔ jè ɔ me mǎà jǎà-po-nyòò hwòdǒ-kpǒ-dè bé nyoǔn bě kéà gbo zǐàin nyεé?

Xwíínín bě kǔ jè ɔ me mǎà jǎà-po-nyòò hwòdǒ-kpǒ-dè bé nyo bě sèà xwáđáún wěε kéà gbo zǐàin nyε

- ɔ hwòdǒ-kpǒ-dè kíín-kíínò mò, ɔ me me sí Jízè bo-bè kíđíí, nyo mò nyo sǎà dé dyóún, ké ɔ cǐà dà à gbo, ké ɔ méà, bé nyo bě sèà xwáđáún wěε kéà pó jèε.
- ɔ me kpǒ ɔ hwòdǒ bé Gèđèpǒò nyénéò ké bǎin-bǎin bédé ɔ jǔ ké đe-gbà-nyu-nyò dò dyi gbo zǐàin, ké ɔ dyiá Gèđèpǒò biè-nyò jǔ ní.
- ɔ me dú bǔ nòmò dyíinò dyi-bein-beinò dyi bé ɔ ké to-đu-đu jǔ bó Kédéì kè ɔ nyo-kǔin-zǐin-zǐinò jè.
- Kǔà bé ɔ dè Gèđèpǒò hwòdǒ dyiεε nyu jè me kpǒ ɔ hwòdǒ.
- ɔ me kpá wíin bó nyo bě sèà xwáđáún, ké wa nià sè-ná-sèε zaa-wǒ-po-po wǒ muεí bó waà nàmǎǔn bǐò jèεε jè.

► ɔ fěin xwa bé nyo dò ké bǔ nòmò dyíin kpaá mó bó xwíínín se dyi séđéin dò jèè? Đé bėin xwíínín se dyi séđéin bǐò díé bě jǔε ké?

ɔ se đe gbà bé cócìò mú zǎin jè kèè búá jè ké nyo dò hwòdǒ kpǒ ke.

À me bó nyo-miòún-dyi-búáin-búáin mú tèè bé à ké nòmò dyíin dyé jè. À ní đá bé à kè cócì tòò bǐ ké kpeđe kpa dé đe séin dò mú, mǎo ké à me bó nyo dò zà-đéin gbo nyuε.

Gèđèpǒò đá jǎà-po-nyò díé bě gáná cá, ké ɔ nyí wa nyí-dè mǎà bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kpa ke (Ífísìò 4:11). Cóci-nàin-nyò bǐò bédé bé wa kéε dyi dyuò kà jǎà-po-nyò séin se hwòdǒǔn hwòin dé bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kpa múε. Keε wěé keε, jǎà-po-nyò séin me ku dúún bé wa ké cócìò kǔà mǎà bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kpa keε dò nyu. Wa me dyé ti bé wa ké bǔ nòmò dyíinò dyi bein gáná cá.

Xwíínín bě kǔ jè jǎà-po-nyò díé bě ní bein kà bǔ nòmò dyíinò dyi ke

► Xwíínínò nyé kǔ jè jǎà-po-nyò séin ní bein kà bǔ nòmò dyíinò dyi ké?

Đe-cé-céò nàin-nyòò me dyuò đe nià ke dyi: Đe-cé-nyò bǐò me zεđe xwíínínò nyo bǐ ni wa hwòdǒ bǔε kíin hwè wa ké đe bǐ nià dǔin mú dà bíđííεε dya gmò.

- Múà dò se m̀ mú ni dé zǔǔn fǎo cá.
- M̀ se mó bé bǔ nòmò dyíin kpa jèò ké gbǐ jǔ bé ɔ ké m̀ dú ni
- M̀ se dyuò kà m̀ ké nyo bǐò gbo wùdùè nyu dé zǔǔn wě.
- M̀ se bǔ nòmò dyíinò nyo bǐò xwáđáún zǎin dyuò.
- M̀ peđe fǎà sepóεdé m̀ se đe bǐ wa mu m̀ dyi dièin nyuεε gǔ jǔε bėin.

- Fùà-fúá dè m̀ dyí, sepóedé m̀ se bódó-kpàà nyo bě̀ d̀ jè.
- Nì hwòdǒ sè kpóún, sepóedé m̀ poèn kà nì kùàò se kpáná d̀ nyué muε.
- M̀ peđe fàà bé wa ní kǒ d̀à m̀ gǎ dyèìn.

► Xwííníin bě̀ nìà ke d́íe bě̀ nòm̀ò dyíin m̀ìòò?

Ɖε-gbo-dè-dè

► Ɖ jǔ ké nyo d̀ò se Ɖε d̀ò nyué nì bó nyo bě̀ sèà xwáǒáún wεε pó jè ní, nìí, Ɖé b́éìn nyuε bé Ɖ kée gbo dè ké?

Ɖ jǔ ké Ɖ se múà d̀ò bédé fɔɔ Ɖé zùún ní, nìí, Ɖ mó bìì baà-baà.

Ɖ jǔ ké nyo d̀òè zùù dyi kpéf nì, ké múà dyi Ɖ múin dyíin, ké Ɖ dyiε dyuò kà Ɖ bédé bé Ɖ ké kùà vènè bé Kédéì sèà à gboεε d̀ò nyuεε ní, nìí, Ɖε ś b́éìn nyuε bé Ɖ ké kùàò gbo dè. Wa mò,

1. **Hwidiĩ-taba-taba** – Ɖ bédé bé Ɖ ké Ɖε Gèdèpòò nyu bé b́ nòm̀ò dyíinò ké kpé bédéεε dyi dyuò.
2. **Ti-dyé-dyé** – Ɖ bédé bé Ɖ ké Ɖε ćé, bé Ɖ ké Ɖ m̀ìòùn ti dyèìn Ɖé b́ nòm̀ò dyíinò ćé-ćé mú.

► Ɖε-ćé-nyò d̀ò mε zà Jǒǒ 4:28-30, 39 wuǒúún, bé nyo t̀ò bě̀ ké Ɖ gbo d̀ùǔ t̀ò. Ɖé nyíà Sèmédìà-mààò kpé, bé Ɖ dyià nyoǔn bě̀ Jízè gbo dyà ké?

Ɖ se ma Ɖε ćé. Kεε Ɖ d́ ma Gèdèpòò jíájèò wǒ, ké Ɖ dyuòè ma dyi cá kà Ɖ kpa Ɖε bé nyo ké Jízè jè nyo t̀ò bě̀ gbo ćé ke.

Ɖ jǔ ké nyo d̀ò dyi Ɖε ś bě̀ nìà bóεε bédé Ɖé Ɖ fèè múín, nìí, Ɖ d́ Ɖε zi Ɖε kpauń bě̀ bédé, ké Ɖ béáǎn b́ nòm̀ò dyíinò nyo t̀ò bě̀ gbo kraa. Sepóedé Ɖε ś bě̀ò mò Gèdèpòò jíájèò kè m̀ m̀ìòùn nìin hwòdǒè ẃ-ẃ. Ɖ nòm̀ò dyíin bé nyo ké Ɖε ćé, kεε Ɖ jǔ ké nyo d̀ò se Ɖε kpa Ɖé hwiè ś b́εa múín, nìí, Ɖε Ɖ ćéà kεε seε nyuε b́éìn bé Ɖ ké b́-nòm̀ò-dyíin-kpa-nyò nòm̀ò dyíin jǔ.

“ Hwiè kǒ mú Ɖ cóciò b́éìn ma to Ɖεε kεε kè. Ɖ mò dyíin Ɖé nyo bě̀ bé wa po ma wa m̀ìòùn wáká, ké wa dyuò ma Bounboò dyi m̀ìò, ké Ɖ Zùùò kè Ɖ hwièò né ma wa kǒ bé wa ké Ɖ jè nyo t̀ò bě̀ gbo ćé kεε mú.”

- Waǒabó Kómà,
Gbo-po-Ɖé Vènèò

Ɖε mò Ɖε kpa Ɖε m̀ìò kεε kεà kè: Ɖé m̀ mó hwè bé m̀ ké b́-nòm̀ò-dyíin-kpa-kùàò gbo dè ké?

► Ɖé m̀ nì nyuεń kàǔn, bé Ɖ b́éìn m̀ gbo kpáa bé m̀ ké b́ nòm̀ò dyíinò dyi beìn nyé? Nì hwòdǒ dèìn Ɖε m̀ nìà nyuεń nyεε múínń?

► Ɖé b́éìn m̀ gbo kpáa bé m̀ ké b́ nòm̀ò dyíinò dyi beìn Ɖé kpé mú jéé cá ké?

Nyo bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bédé bé ɔ ké jǔ

Kíín nyee, à me cē nyo mò nyo béin wǔó bé ɔ ké Kǔà Vènè nià ke nyuee jè.

Jǎà-po-nyò dǐè dò béin ɔ zàse-bǔ tòè bé ɔ kée cē kà ɔ nyu gbo zǐàin.

Kee wéé kee, nyo bé Gèdèpòò nyùn kǔà mú bé ɔ ké bǔ nòmò dyíinò kpa bó ti tò mò ùn-tò mò ùn xwíníín nyee bédé bé ɔ ké de kpa dé hwiè dǐé bē mú.

(1) ɔ miòun bédé bé ɔ ké nàmà ùn gbo sò kíín.

Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bédé ɔ ké nyo bé ɔ dǎ gbo zǐàin nyee jǔ, sepóedé

1. ɔ kǔ ɔ ké zàse-bǔ dò bédé bé ɔ kée nyo bēò gbo cē.
2. ɔ se de mò nàmà ùn dyi-táà-táà kee jè múin wǔó béin ɔ jǔ ké ɔ miòun séèè dyi táà ke ní.
3. ɔ bédé ɔ ké nyo bé nyo dǎ gbo zǐàin nyee jǔà kee jǔ.

ɔ jǔ ké nyo bé ɔ séè nàmà ùn gbo sò keee dyi Gèdèpòò bìi kǔà nyué niin, níí, ɔ se de ɔ nià nyueé nyee dyí dyuò, ké ɔ po de gbà gbo.

(2) ɔ me cí kà Kédéi-déin-nà-nyò cíà ke, ké ɔ me bó hwíi sòin

À ní dá à ké nóò bó bǔ nòmò dyíinò cē jè dyeo, kee ɔ jǔ ké nyo dò dyi nyo bé ɔ de hwòdǔ kǔee bǔ nòmò dyíinò wíín wǔó ní níí, ɔ nyue ké bǔ nòmò dyíinò bédé kpé miò. Nyo bē bé wa de ì hwòdǔ kǔ miò kee me mò nyo bē bé wa dyuò ì dyí miò ke. Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me tèmèin nyo ùn dyí kà ɔ ni Gèdèpòò bìi cíé nyee, ké ɔ me nyu Gèdèpòò wuqu tee.

(3) ɔ me né cóciò dyí

Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bédé bé ɔ ké bó cóci dò gboi kpǔ kódó-kódó cá, sepóedé

1. ɔ bédé bé ɔ ké nyo tòò bē dé Kédéi niin gbǔ-xwíníinò mú dyà.
2. ɔ bédé bé ɔ kée nyu bé jǎà-po-nyò dǐè bēò ké ɔ bo-bē kídíí sí.
3. ɔ me nà dé Zùùò mú.
4. Cóciò bédé bé wa ké ɔ gbo kpá kè bé wa ké ɔ kpéi po.

ɔ me mò hwòdó-kǔ-dè-nyò dé ɔ díí-gàà kè díí-màà bēò gbo dé zù ùn. ɔ me dyé ɔ nàin-nyò bēò kè cóci-kǔàò kpéin.

ɔ jǔ ké jǎà-po-nyò dò dyie hwííi pòin kà bé ɔ béin ɔ miòun bìi de séin nyue jèee, ɔ se cóci-nyò tòò bēò gbo-kpá-sǔ mó dé ɔ kǔàò mú ní, níí, ɔ se de mòà cóci kee jè múin wǔó mǔo ké ɔ se bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kǔàò jè múin wǔó.

“ À dèè hwòdǔ kǔ kà bé Kédéi jè cē-cē, bé à ké ɔ nyo ùn bē gbo dyà kee, à me dyée dée nyo bē nià ɔ jè zio poeí nyee miòun mú, ké à me dyuò nyo bē bé wa jǔee dyí ke. Wa me mò nyo bē bé wa taba Kédéi hwííi, ké wa dèbè ɔ mú, ké wa hwè mú kà ɔ hwèà múe. ɔ xwíníín mò wa me bédé kpé bé Zùù Hwèin-hwèinò dyi nyo dò gbo zǐàin ní, ɔ bédéà bó kǔà ni náa nyu jèe, bé nyo ùn ké Kédéi Jízè dyée béin dé nyo wa jǔee kè wa kpede bē mú.”

- Éásèin-kpòò

bó Bódó-kpàà Bǔ nòmò dyíin cē jè,

De Wéòbáà cē maa

(4) Ɔ me kpõ bó jǎàò gboi

Bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me dyuòè dyí kà bé Gèdèpòò Wuquò mò bǎa-dè, ké Ɔ bédé bé Ɔ kée nyoũn bĕ múin gein nye. Bábòò cĕ de bá pò-pò dyíe kè kà à kè Gèdèpòò ké gbo kpõin nyue jè à gbo. À se bédé bé à ké jǎàò dyí zàin, bé nyoũn bĕ ké à bǎò múaũn dyi kpàin jè. (1 Kòdèintòò 4:1-2).

Bábòò nyue ké à dyuòè dyí kà bé nyo dò-dò séin mu dyúin mɔɔ hĕè muun bó sè-ná-sèè tíin nye. Bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bédé bé Ɔ ké jǎà-dè nià bóee hwòdǒ búin péin jéé cá.

(5) Zùuò me dyíin Ɔ múin

Zùu Hwèin-hwèinò mò nyo nyí cuò-wùdù nià dé bǎ nòmò dyíinò múee kpé. Ɔ zàin nyo bĕè nàmàũn wa da, ké Ɔ nyue ké zùũn-dè bĕè tó nyu nyo, ké Ɔ nyue ké píe-nyò bĕò m̀̀n bédé hwìdĩi-tabababa.

De d̀̀n bĕin nyue bé bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò ké dyi kuue mò Ɔ jũ ké Zùu Hwèin-hwèinò dyi Ɔ nàin ní. Ɔ jĕee, Ɔ me dyà Ɔ miũn bídíi, bé Ɔ ké Gèdèpòò hwòdǒ kǒ dè. Ɔ me mò baà-nyò. Ɔ me diè Gèdèpòò dyi bé Ɔ ké Ɔ dyí gmò.

De me kpõ bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò hwòdǒee mò bé Zùuò ké Ɔ múin dyíin. Zùu Hwèin-hwèinò dyi m̀̀ múin dyíin jéé cáin, ní, Ɔ hwo ni hwòdǒ-dyùàò mú, ké Ɔ nyí m̀̀ kpé bé m̀̀ ké Gèdèpòò bìi kũà nyu. Jízè cĕe ma Ɔ deín-nà-nyò bĕò gbo bé wa ké hwĩ gmò bó Zùuò kũà nià ke jè. (Àpòsò 1:4-5). Àpòsò bĕò dyé ma kà Zùuò nyu ma nyoũn múin dyíen nye bó Pénèkò-wèò baɔa (Àpòsò 1:8, Àpòsò 2:4, Àpòsò 15:8-9).

Ké deee, ti díé bĕ ní Gèdèpòò po Ɔ Zùuò nyo ku wǒ d̀̀ bǎ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò kǒ, bé Ɔ ké de kàmàũn-kàmàũn d̀̀ wǒ mu jè (Àpòsò 13:9-12).

Cĕé-dè 1 Taún-kũà bĕ

(1) Céèè bídíi kà dé zǒ baɔa-bùè sè sǐ múee, m̀̀ dǎ m̀̀ miũn bǎ-nòmò-dyíin-kpa-kpa kè deín-nà-nyò Kédéin gbo-dyà kũàò mú po miò ke. Dé mò de bĕ m̀̀ mó nyue dyi s̀̀in dà ké dyúa muue ké? Dé m̀̀ mó dyí dyuòè dyi dé tèmèin-dè nià ke mú ké?

(2) Dé cóci bĕ ni dé ni gbèèò múee dǎ nyu bá bǎ nòmò dyíinò cĕ jè dyíé? Nàin wa dyédé, bé m̀̀ ké wa de bĕ dyi diè. Ɔ dǎ ná niĩn, m̀̀ me dè wa me bó céè-dè-mi sǐ mɔɔ tǎ kǒ.

Cĕĕ-dĕ 2

Ðe Bábòò cĕ bá gbo zĭàin jè dyíe

Cĕĕ-dĕò Da-zà-zà

Ðe-cĕĕ-cĕĕò nàin-nyòò me dyuò de nìà ke dyí: *Bó vòsì bĕ bé wa dèin kà dós kōin dé cĕĕ-dĕ nìà ke múe wáún wĕe, vòsì pàqǎ bĕ nì bó de. À se dyè ti pàqǎ bédéé mu bé de-cĕĕ-nyò bĕò ké wa séin wuquún zà dé de-cĕĕ-tìò mú. Kee òn bĕin dé díé bĕ gǎa bé de-cĕĕ-nyò bĕò ké wa wuquún zà.*

Wuqu m̀à gbo-zĭàin-zĭàin nyee xwíníin m̀ò gbo-zĭàin-zĭàinò nyo bé nyo d̀ò nyu, ti bé ɔ dǎ pó ke. Xwíníin k̀ò jè nyo bein kà b̀ò ǹm̀ò dyíinò dyíee m̀ò, bé nyo bĕ nìà dé píee ké gbo zĭàin.

► Ðe-cĕĕ-nyò d̀ò me zà 1 Tèsàd̀ónià 1 wuquún bé nyo tòò bĕò ké ɔ gbo d̀ùù tò. Ðé m̀ò de tíin-tíin kpá ma Tèsàd̀ónàkà-nyò bĕò gbo ti wa zĭàin ma gboee ké?

À dyi xwíníin k̀ò jè nyo d̀ò bédé bé ɔ kèà gbo zĭàin nyee kè de mu dé ɔ fèè mú kpàun ti bé ɔ dǎ gbo zĭàin nyee jè múin ẁóó mó ní, níí, à bédé bé à ké kà ɔ nàmàũnò nyu niè kee jè múin ẁóó kíin hwè bé Gèd̀èp̀òò ké ɔ gbo zĭàin.

Kà nyo d̀ò ké niè nyu hwè bé ɔ ké gbo zĭàin nyee

► Xwĕ òn bĕin kà nyo d̀ò ké niè nyu hwè bé ɔ ké gbo zĭàin nyee me dèè nyue ké?

Bó Ád̀ùnè nàmàũnò jèee, nyo d̀ò dyi wódó ní, níí, ɔ kè Gèd̀èp̀òò dǎ gbo zain (Wódómà 5:12). ɔ xwíníin m̀ò nyoò bĕin ɔ mìc̀ùn niin hwòd̀òè m̀óó-dĕ nyue.

Nyo bé nàmàũn-nyò sèè gbo zĭàin kee jũee bédé hwìè hĩinye

Ti bé nyo d̀ò dè ɔ mìc̀ùn niin hwòd̀òè m̀óó-dĕ gǎ-gǎ gboee ní, níí, ɔ dǎ nàmàũn-nyu-nyu gbo dè. **Zaa dǎ nyo d̀ò-d̀ò séin kpõ bó nàmàũn kúqúú bĕ nyu jè** (Wódómà 3:23).

Nàmàũn-nyu-nyu m̀ò Gèd̀èp̀òò gmaò dyíi-dyi-po-po (1 J́s 3:4, J́in 2:10-11). Sepóedé Gèd̀èp̀òò séd̀éin dyí jèee, nyo d̀ò se kǎfíá d̀ò bédé bó nàmàũn nyu jè, ké ɔ mu nyo séin zaa w̃ pouin bó de ɔ dǎ nyuee jè (2 Kòd̀éint̀ìò 5:10, Wèd̀èbèd̀ésìò 20:12-13). Nyo d̀ò se Gèd̀èp̀òò dyi dièè bĕin bó ɔ zaa kpõin jè m̀oo bó zaa-w̃-po-poò nyo bé ɔ mu w̃ee jè. Zaa dǎ nàmàũn-nyò séin kpõ nòò (J́s 3:18-19).

Nàmàũn-nyò bé ɔ sèè gbo zĭàin kee m̀ò Gèd̀èp̀òò mú-nyé-nyò (Wódómà 5:10). Gbo-kpõin-kpõin d̀ò se bó nàmàũn-nyò d̀ò kè Gèd̀èp̀òò púa niè bĕin, ɔ sèin ké Gèd̀èp̀òò zĭin dye nàmàũn bĕ bé ɔ dǎ ɔ b̀ũ nyuee kōin hwè.

ɔ jũ ké nàmàũn-nyòò sèè gbo zĭàin ke ní, níí, ɔ sèè de hwè ke bé ɔ kè Gèd̀èp̀òò ké gbo kpõin, sepóedé **gbá-gbá-dĕ kúqúú dyíin dé ɔ hwòd̀ò b̀ũin ke** (Ífísìò 2:3). Sepóedé ɔ m̀ò nàmàũnè gĩ jèee, ɔ se **kpé bĕin bé ɔ ké ɔ mìc̀ùn niin kpedèò gbo zĭàin** (Wódómà 5:20, Wódómà 7:23).

Kà ɔ nìà náa, níí, pò-pò nyé nàmàũn-nyò séèà gbo zĩ̀ìn kee mǎà ké? Sepóedé zaa dǎ nàmàũn-nyòò kpõ jèee, ɔ jũ ké Gèdèpòò dyi ɔ nàmàũn bèò kǒin zĩ̀ìn ní níí, ɔ dǎ pò-pò bédé. ɔ nàmàũn-kǒin-zĩ̀ìn-zĩ̀ìnò mò nyo dyàà ɔ pò-pò kè. ɔ mò Gèdèpòò mú-nyé-nyò jèee, Gèdèpòò gbo dè-dyi-dyi mu ɔ pòin. ɔ mò gbá-gbá-nyò jèee, ɔ nàmàũn-bũin-dèdè-dèdèò mò pò-pò bó ɔ bìì. Ké sepóedé ɔ se kpé dò bédé jèee, Gèdèpòò ɔ buè-buèò mò pò-pò bó ɔ bìì. Dè séin bẽ nìà ke tò pò-pò bé nyo dò bèin nyue kee jìì.

Ti bé nàmàũn-nyò dò zĩ̀ìn gbo nyènèè kee ní, níí, Gèdèpòò zĩ̀ìn ɔ kǒin, ké ɔ dyi Gèdèpòò gbo dè, ké Gèdèpòò hwo ɔ mú, ké ɔ buè ɔ sòin dè nàmàũnè kpé xwaún. Jǎà-po-nyò bẽ nì ma kà dè Kódèin-hwòdòò múee cí ma nàmàũn zi kǒin nyinìen bẽ mú mìò, ké Pòò cèe ma jè wa gbo kíin. ɔ dǎ ná niie, ɔ dǎ, “Kee bèè nàmàũn bèò dǎ bẽ bũin dèdè, ké bẽ dǎ ma Gèdèpòò kǒò-dè jũ, ké bẽ dǎ ma dyí sédèin bó Gèdèpòò gbo...” (1 Kòdèintĩò 6:11).

Kà Kódòsìò nyu à gbo kpáa ke

Nyo dò se ɔ mìòun nìin nàmàũnò jè péè bèin. Sè-ná-sèè Gèdèpòò nyé nàmàũn mú, ké nyoũn-dyù se kpé bèin bé wa ké dè mò sè-ná-sèè dè kee jè péè.

Nyoũn-dyù se ma dè dò nyue bèin bá dè wa mó ma kee jè dyí. ɔ jèee, wa se dè bèin nyue bé pò-pò ké gbo hwè dè wa múee fònò-hwòdò dò bédé. (Gàdézìà 3:21). ɔ jũ ké nyoũn-dyù dyíó má fònò-hwòdò bédé bé wa kéó wa mìòun pòin ní, níí, ɔ seó xwínín dò kǒò mu bé Jízè kéó má bó kódòsìò kǒ mèin (Gàdézìà 2:21).

► ɔ jũ ké Gèdèpòò dyi ma à kǒin zĩ̀ìn mó ní, níí, dè kǒ jè ɔ seà kódòsìò jè wáká po bé ɔ kéà à kǒin zĩ̀ìn pũ ké?

Sepóedé Gèdèpòò mò mú-hwè-nyò jèee, ɔ bédé bé ɔ ké nyoũn zaa wõ po dè jǎà kè dyí-sédèin-sédèin mú (Wódómà 2:5-6).

Dé muó à gbo kpáun ɔ jũ ké Kédèi seó ɔ mìòun sáa zàin ní ké. Ké xwè ɔ muó má niè nyuun ɔ jũ ké Gèdèpòò dyíó má à nàmàũn kǒin zĩ̀ìn pũ, ké Kédèi seó má mé níí?

ɔ jũ ké Kédèi seó má ɔ mìòun sáa zàin, ké Gèdèpòò dyíó má à nàmàũn bèò kǒin zĩ̀ìn pũ ní, níí, dè ɔ kèò kè múó hwoin nyee kè:

- ɔ muó nìin kà nàmàũn seó kà dè vènè dòe.
- ɔ muó nìin kà Gèdèpòò seà mú-hwè-nyò, mɔɔ ké ɔ seà dyí-sédèin-nyò ke.
- ɔ muó nìin kà zàin gbo vènè dò seà bó dè-gbà-nyu-nyò kè dyí-sédèin-nyò púa nì dè Gèdèpòò dyédèin nyee.

ɔ jũ ké pò-pò dyíó má xwa fèin pũ, ké Jízè se ma à bìì mé ní, níí, à seó má Gèdèpòò mòà jǎà-nyò kè mú-hwè-nyòò kee bièè mu dè hwìè kǒ mú à biè kà ɔ ke. ɔ jũ ké à dyíó má pòe bèin pũ, ké Jízè se bédé bé ɔ ké ma gǎ-dyé-dyé nìà bóee wõ mu bó à bìì ní, níí, à seó má Gèdèpòò dya dèè mu bó kǒin zĩ̀ìn jè.

Kee Gèdèpòò dèbè à mú, ké ɔ mó bé ɔ ké à nàmàǎn bɛ̀ kɔ̄in z̄in. À mò nyoǎn-dyù bɛ̀ee, à dè ma à miòun nàmàǎn-gbɛ̀ nià ke dú dyeo, kee Gèdèpòò se mó bé ɔ ké ma à nàmàǎn mú sè, bé à ké mú gbòò gáná cá.

Sáa-zà-zà bé Jízè nyu ma kà bó kóḍòsìd kɔ̄ee mò sè-ná-sèè sáa-zà-zà bé Gèdèpòò mó ma bó à nàmàǎn kɔ̄in z̄in jèe. Xwíníin bɛ̀ kɔ̄ jè Jízè du ma kà toò kee mò: **(1) ɔ se ma nàmàǎn dò nyu** (2 Kòḍéint̄ò 5:21) (ɔ hwè mú, ké ɔ se pó-pó dò mó bó ɔ miòun bìi), ɔ kè **(2) ɔ mò ma Gèdèpòò, hwè ké ɔ mò ma nyoǎn-dyù.**

Jízèè sáa-zà-zà dè ma hiḍi-kpà bá nyo kɔ̄in z̄in jè dyíe, sepóedé ɔ mò dɛ̀ bé Gèdèpòò mó ma ke. Ké bó kàǎn wɛ̀e, Gèdèpòò béàǎn nyo mò nyo dè ɔ dya, ké ɔ dè ɔ nyénéin-dáin-dèò hwòḍò kɔ̄ee kɔ̄in z̄in. Nyo bé ɔ wɔ́ sáa-zà-zà bé Jízè nyu ma kà bó kóḍòsìd kɔ̄ee jè múin nyee, nyo ni náa see hwìḍi poèn béin kà bé nàmàǎn jè se Gèdèpòò hwòḍò kpɔ́ ke.

Jízè dáin nàmàǎn-nyò bé ɔ dè ɔ nyénéin-dáin-dèò hwòḍò kɔ̄ee mú-hwè-nyò dyeo, kee sáa-zà-zà nià ke nyue ké ɔ mò dyí-séḍéin-nyò kánáá pū. Wóḍómà 3:20-26 zain kà Kédéi nyo-kɔ̄in-z̄in-z̄inò nyu kùà nyue kee jè kɔ̄in nòmò dyiin.

Bábòò cɛ̀e à gbo kà bé hwìe dòn kɔ́ mú à béin pòèn nyee mò hwìe bé Gèdèpòò zàin à da ke. ɔ jũ ké nyo dò dyi pó-pó dyiàin dé Gèdèpòò jíájèò mú dé hwìḍi-taba-taba múee bó ní, nií, ɔ se pòe béin (Máa 16:15-16, Àpòsò 4:12, Hìibúḍúú 2:3).

Xwíníin nià ke jè ɔ kpa dɛ̀ bé à kéà tèmèin-dè bá pó-pó dyiàin dé Gèdèpòò jíájèò dòn múee dyí dyuò, bé à kéà dyi kpɔ́ dyiin dé hwìḍi-taba-taba mú dòn wɛ̀. Gèdèpòò jíájèò dòn béin nyoǎn pòèn, sepóedé hwìe dò se ni bé à kée dɔ́ mɔɔ bé nyo dò kée à vòin. À béin dyée dyiin dé hwìḍi-taba-taba dòn mú, sepóedé hwìe kà kò dò kɔ́ mú à kée dyée béin nyee dò se ni. Gèdèpòò nyénéin-dáin-dèò dòn dée à me dè hwòḍò kɔ́.

Jíájè-dè kíin-kíinò

► Dè mò dɛ̀ kíin-kíinò ké? Dɛ̀ nyoǎn-dyù nyu Gèdèpòò bìeè, mɔɔ kùà nià dé nyoǎn-dyù múeè?

Gèdèpòò jíájèò nyini dé nàmàǎn-nyòò hwòḍò bɔ́ vèin, ké ɔ kpɔ́in ɔ zaa bó nàmàǎn nyu jè, ké ɔ nyue ké Gèdèpòò nyo-kɔ̄in-z̄in-z̄inò tó nyu nyoò. (Tátò 2:11, J̄s̄ 1:9, Wóḍómà 1:20). ɔ ḍá ná niin, nií, nàmàǎn-nyòò muá nàmàǎn gbo sòun dé ɔ miòun niin hwòḍòè wɔ́-wɔ́ mú. Gèdèpòò mò nyo nyí nàmàǎn-nyòò kpé bé ɔ ké bɔ́ nòmò dyiinò dyi kpɔ́ (J̄s̄ 6:44). ɔ jũ ké nyo dò se pó ní, nií ɔ see xwíníin mò bé Gèdèpòò ké ɔ jíájèò nyoò b̀ud̀un nyee, kee ɔ xwíníin mò ɔ bó Gèdèpòò jíájèò ní jè.

Jízè mé ma bó nyo séin cí bóḍó-kpà gánáà kɔ̄ee bìi, ké Gèdèpòò mó bé nyo séin ké pó (2 Píḍè 3:9, 1 J̄s̄ 2:2, 1 Tímètè 4:10). Gèdèpòò jíájèò nyí nyo séin kpé bé wa ké bɔ́ nòmò dyiinò dyi kpɔ́, kee Gèdèpòò ní kpɔ́in nyo dò ganaún bó bɔ́ nòmò dyiinò dyi kpɔ́ jè. Dɛ̀a jè Gèdèpòò ḍáà nàmàǎn-nyò bɛ̀ò bé wa kéà waà nàmàǎn bɛ̀ò dyi táà bé wa kéà hwìḍi-taba-taba bédéè (Máa 1:15).

Ɖe mò nàmàũn-dyi-táà-táà xwíníín nyɛ

► Ɖé mòà nàmàũn-dyi-táà-táà ké?

Nàmàũn-dyi-táà-táà mò ɔ jũ ké nàmàũn-nyò dò dyi ɔ miòùn dyé kà bé zaa dǎ ɔ kpɔ bó nàmàũn nyu jè, ké ɔ bédé bé ɔ kée gǎ dyí dyéɛ, hwè ké ɔ hwòdǒ dyie gbo po bé ɔ ké dé sɔ zà níɛ.

Àzédyà-cèè-dǎò vòsì nià ke cǎ nàmàũn dyi táà jè:

Hwòdǒ-kɔ̄in-nyinìin-nyò me táà hwòdǒ-kɔ̄in-nyinìin-dè nyu-nyu dyi. Ké se-dyí-sédéin-dè nyu-nyò me táà de gbà hwìdǐi-pòin-pòin dyi. Wa me gmòin dé Bounbo mòà à Gèdèpòò keɛ gbo, níí, Bounboò mu wa wíin dyéin, ké ɔ mu waà de gbà séin bèò kɔ̄in zǐin (Àzédyà 55:7).

Nàmàũn-kɔ̄in-zǐin-zǐin se bé nàmàũn-nyòò ké ɔ miòùn nyu kà ɔ dǎǎ kà dyí sédèin bó Gèdèpòò dyúá ke, hwè bé Gèdèpòò ké ɔ nàmàũn bèò kɔ̄in zǐin nyɛ. Ɖ se ná niè béin, sepóedé nyòò ni gíi mú dé nàmàũn xwaún, ké ɔ se ɔ miòùn gbǎà béin. Keɛ nàmàũn-nyòò me wó bé Gèdèpòò ké ɔ buè sòin dé ɔ nàmàũn bèò xwaún.

► Gèdèpòò jíájèò mò nyo nyue ké nyo pó. Kà ɔ nià náa, níí, dé kǒ jè à me táà à nàmàũn bèò dyi hwè bé à kèà póé?

Ɖe dònùn bé Gèdèpòò mó hwè bé ɔ ké nàmàũn kɔ̄in zǐin nyɛɛ mò hwìdǐi-tabá-tabá. Keɛ ɔ jũ ké nyo dò dyi Kédéi hwìdǐi taba jéé cáin, níí, ɔ béin nyue bé ɔ ké ɔ nàmàũn bèò dyi táà. Kédéi gbo-dyi-dyi, bé ɔ mòà (jǎà-po-po) ke kè nàmàũn gbo-sò-sò, bé ɔ mòà (nàmàũn-dyi-táà-táà) keɛ, nàmàũn-nyòò béin wa nyue bó ti dyúádòò mú, keɛ hwìdǐi-tabá-tabá mò nyo béin nyo nàmàũn gbo zàà. Hwìdǐi-tabá-tabá bé ɔ pòin kà nyɛɛ mò nyíí-dé bé ɔ sò dé Gèdèpòò gboɛ. (Ífísǐò 2:8-9). Ɖ jũ ké nyo dò se mó bé ɔ ké nàmàũn dyi táà ní, níí, se mó bé ɔ ké nàmàũn xwaún pó.

Ɖ jũ ké nyo dò se nàmàũn dyi táà mó ní, níí, ɔ niè cǎin kà bé nàmàũn mò dèin-dè ke. Ɖ jũ ké ɔ dyie hwìdǐi pòin kà bé ɔ se xwíníín dò kǒ bé ɔ ké nàmàũn dyi táà keɛ ní, níí, ɔ dèè hwòdǒ kǒ kà bé nàmàũn se de gbà dò jéé cá ke. Ké ɔ jũ ké ɔ dyie dyé kà bé ɔ nàmàũn se de gbà keɛ ní, níí, ɔ se xwíníín kǒ jè Gèdèpòò móà ɔ nàmàũn kɔ̄in zǐin dyie múin wó.

Ɖ jũ ké nyo dò se hwìdǐi pòin kà bé zaa dǎ ɔ kpɔ jéé bó nàmàũn nyu jè, ké ɔ bédé bé ɔ kée gǎ dyí dyéɛ ní, níí, ɔ sèè nàmàũn gbo sò. Ké ɔ dyie mú wóin kà bé ɔ mò nàmàũn-nyò ke, hwè ké ɔ dyi jǎà-po-dè dò béin nyue bé ɔ ké nàmàũn nyueé ni keɛ kídíí sí ní, níí, ɔ sèè nàmàũn gbo sò ke, sepóedé ɔ mó bé ɔ ké de kpòin kà ɔ zaa keɛ nyueé ni ke.

Ɖe mò hwìdǐi-tabá-tabá pòin kà nyɛɛ xwíníín nyɛ

► Ɖ jũ ké nyo dò dyi hwìdǐi-tabá-tabá pòin kà nyɛɛ bédéin, níí, dé mò ɔ jǎà-po-poò xwíníín nyé?

(1) ɔ dyée kà bé ɔ se de dɔ nyue béin bé ɔ ké ɔ miɔ̀n dyí sédɛ̀in nyɛ.

Sepóedé Gèdèpòdò kpedeè-dyíin-nòmò-nòmòdò nyuà ké bɛ́ póa dyíin dé hwidjii-taba-taba múè. ɔ se bɛ́ miɔ̀n niin nyuu-dè, keɛ ɔ mò Gèdèpòdò jíá-jè-dè. ɔ se kùà bɛ́ dǎ nyuee péè-dè, bé nyo dɔ ní kò dǎ bódó Ifisìdò 2:8-9).

ɔ poèn hwidjii kà bé ɔ se de dɔ nyue béin mɔɔ (kùà) dɔ see nyue béin bé ɔ ké pò ke.

(2) ɔ poèn hwidjii kà bé Kédɛ̀iè sáa-zà-zàdò dònun béin nyue bé Gèdèpòdò ké ɔ nàmàũn kɔ̀in zĩin nyɛ.

Sepóedé dyíin dé Kédɛ̀i múee, Gèdèpòdò dǎ à nàmàũn bɛ̀dò kɔ̀in zĩin. ɔ se à nàmàũn bɛ̀dò dònun, keɛ ɔ mò bódó-kpà gánáà nyo bɛ̀dò niin nàmàũn bɛ̀dò dekè (1 Jós 2:2).

Wuqu màà dyíin dé Kédɛ̀i múee xwíníin mò Kédɛ̀iè sáa-zà-zà nyue bé Gèdèpòdò dyià à nàmàũn bɛ̀dò kɔ̀in zĩin béin nyɛ.

(3) ɔ poèn hwidjii kà hwidjii-taba-taba dònun nyue ké Gèdèpòdò zĩàin ɔ nàmàũn bɛ̀dò kɔ̀in nyɛ.

Keɛ à dyi à nàmàũn bɛ̀dò mú wɔ̀in dé Gèdèpòdò gbo ní, níí, à béin ɔ hwòdǒ kò dèè, sepóedé ɔ mò dyí-sédɛ̀in-nyò, ké ɔ mu à nàmàũn bɛ̀dò kɔ̀in zĩin, ké ɔ mu à se-dyí-sédɛ̀in-dè séin bũin wòdùn. (1 Jós 1:9).

ɔ jũ ké nyoò dyie hwidjii poìn kà bé nyoũn béin pòe dyíin dé hwìè kà kò dɔ bɛ́ múee ní, níí, ɔ dèè hwòdǒ kò kà bé kùà béin ɔ pòèn dekè, ké ɔ se Gèdèpòdò jíájèdò dònun wɛ́.

Cɛ̀é-dèdò dúí-jaɗa-jaɗa

► De-cɛ̀-nyò dɔ me zà Àpòsò 26:16-18 wuquún bé nyo tòdò bɛ̀dò ké ɔ gbo dùũ tò. Dè vòsì bɛ̀è cɛ̀ bá kùà bé Pòdò ké ma kà nyuee jè dyíé?

Pòdè kùàdò mò bé ɔ ké ma nyoũn bɛ́ Kédɛ̀i gbo dyà. Vòsì 18 dè de màà gbo-zĩàin-zĩàin nyee me. ɔ hwòin kà tíe-kpò gbo sò-sò kè ce dyí dyi-dyi kè Sétòè kpèdò gbo sò-sò kè Gèdèpòdò gbo-dyi-dyi, bé ɔ jũ ké nyo bɛ̀dò dyi Gèdèpòdò hwidjii taba ní, Gèdèpòdò ké waà nàmàũn bɛ̀dò kɔ̀in zĩin, bé wa ké pá bédé dé nyo bɛ́ bé ɔ dǎà ɔ miɔ̀n niin nyo bɛ́ mú nyuee hwìè. Dè nià ke béin kpáa dyíin dé Kédɛ̀i hwidjii-taba-taba mú.

Bé nyo dɔ ké nàmàũn gbo sò, bé ɔ ké jáà-po-nyò jũee, ɔ mò gbo-zĩàin-zĩàin vènè cá. Bábdò dá ɔ dyi ná niin, níí, Gèdèpòdò dǎ nyoò nyu de dje. (2 Kòdɛ̀intìdò 5:17). Dè bɛ́ nì ma kíin nyee dǎ dyi zi, ké wa dá de dje jũ.

“Pásòdò bé ɔ sédɛ̀in dyíee hwòdǒ se ɔ mós-dè bɛ́ múin dèɛn mu, keɛ ɔ mu vòun bé ɔ ké jáà-po-nyò bɛ́ bé wa xwéin Kédɛ̀i bũin nyee hwòdǒũn kùin. ɔ mò jáà-po-nyò bɛ́ bé Gèdèpòdò Wuquò tó nyu wa xwéé kà mó nyuà nyue, bé wa nà dé Kédɛ̀i-dèin-nà-nyò bɛ̀è dèbèin-dèbèinò mú, bé wa kè Kédɛ̀i pedèin ɔ mé-méò kè ɔ gɔ̀-wojó-wojóò mú dé hwidjii-taba-taba mú tee, bé wa baà ti séin nyɛ.”
- Tímètè Kípi,
“Jǎà-dè bá Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kpa kà Bábdò nyue cɛ̀e ke kè Gbo-zĩàin-zĩàin jè dyíe”

Ɔ dyi ná niĩn, niĩ, nyo dǎà gbo zǎ̀in nyee pòin kũ̀n-kpò kǒin gáná cá, ké Ɔ táà biè-dè tòò bě bé Gèdèpòò nyé múee biè-biè dyi, ké Ɔ gmòin Gèdèpòò gbo gáná cá (1 Tèsàdónià 1:9).

Gbo-zǎ̀in-zǎ̀in nià ke mò de bé nyo tòò bě se hwiđĩi dè kánáá pũe (1 Pídè 4:3-4). Ɔ kpèin wa hwiđĩi bé nyo dò ké kà bó gbo zǎ̀in cá ke. Ɔ béin nyue bé nyoò miòun niĩn wódó-nyò bě ké Ɔ gbo vǒ (Máfìò 10:34-36).

Ɔ dǎ ná niĩn, niĩ, nyo zǎ̀in kà gboee ní dè dós bě bá bódó-kpàà mós-dè běò jè dyíe de, ké wa tó ní nyu Ɔ de fòò. De nià ke tèmèin nyoũn dyí kà bé Ɔ dǎ gbo zǎ̀in gáná cá ke (1 Jǒó 2:15). Nyoò mu jǎ̀a-po-nyò tòò bě mú dèbèin, ké Ɔ mu móun bé Ɔ kè wa ké dyí-poĩn-poĩn bě mú peđeĩn (1 Jǒó 3:14).

Nyoò dǎ gbo zǎ̀in ní, de bě kǒ tó nyu ma Ɔ kee tó ní nyo Ɔ de. Mú-dǒ-dǒ mu bó Ɔ hwiĩ dyiĩn ke dyeo, kee Ɔ mu kpé béin bé Ɔ kée dyi bàdàin, sepóedé nàmàũn-hwòdò-dyùàò se Ɔ wuđuí kǒ de. Gèdèpòò Wuđùò kǒ tó muá Ɔ nyuun, sepóedé Ɔ dǎ Gèdèpòò jíájèò wǒ dǒ jè (1 Pídè 2:2-3).

Nyo bé Ɔ zǎ̀in gboee dèbè Gèdèpòò mú, ké Ɔ mó bé Ɔ ké Ɔ hwòdǒ dyi dè. Ɔ nyu de bě bé Gèdèpòò cǎe, ké wa dè Ɔ hwòdǒ dyi (1 Jǒó 5:2-4).

Nyo bé Ɔ zǎ̀in gboee kè Gèdèpòò bédé gbo-kpòin-kpòin dyiĩn dé baà-baà mú (1 Kòdèintǐò 1:2).

► Cǎ gbo-zǎ̀in-zǎ̀in bé Ɔ dyi dé nyo dòè fèè mú Ɔ jũ ké Ɔ dǎ Kédéi gbo dyi níee jè dé m̀ miòun niĩn wuđu mú.

Nyo bé nyo dǎ wódó de dieee me jũe

Bábòò dá nyo dò dǎ wódó de die ní, niĩ, de séin dǎ de dǐe jũ. De dǐe běò hwoĩn kà:

- Ɔ dǎ kpeđe dǐe bédé —Ɔ mò Gèdèpòò-kpèdè (2 Pídè 1:4)
- Ɔ dǎ Nàin-nyò dǐe dò bédé—Ɔ mò Kédéi, dyiĩn dé Zùù Hwèĩn-hwèĩnò mú (Máfìò 23:10, Wódómà 8:14)
- Gèdèpòò Wuđùò tó dǐe dǎ Ɔ nyu (1 Pídè 2:2)
- Ɔ dǎ dèbèĩn-dèbèĩn dǐe bédé (Wódómà 5:5, 1 Jǒó 4:7-8)
- Ɔ dǎ Gèdèpòò dyú dǐe jũ (Jǒó 1:12)
- Ɔ dǎ Gbo-kpá-nyò dǐe mòà Zùù Hwèĩn-hwèĩnò kee bédé (Jǒó 14:16, Wódómà 8:26-27)
- À dyi nàmàũn nyu ní, à Biĩ-wùdù-nyò dǐe mòà Jízè Kédéi kee, Ɔ dǎ Ɔ bédé (1 Jǒó 2:1)
- Ɔ dǎ hwòdǒ-kǒ-dè-dè dǐe mòà sè-ná-sèè fèè kee bédé (Jǒó 3:15, 1 Pídè 1:3)

Pó-pòò Hwòdǒ-kǒ-dè-dè

► Hwiđĩi-poĩn-dè gbà běò nyé béin nyue bé nyo dò kée hwiđĩi poĩn kà bé Ɔ mò jǎ̀a-po-nyò keé?

Nyo dò béin dyè hwiđĩi poèn kà bé Ɔ mò jǎ̀a-po-nyò kee, sepóedé

- ɔ dǎ níɔ kpá jè.
- ɔ dǎ cóci-nyò jǔ jè.
- ɔ po Kédéi-déin-nà-nyò bɛɛ tɛmɛin-dɛ díé bɛ jáà jè.
- ɔ kpɔ̄ gma díé bɛ bá biè-biè dyíεε dyi jè.
- ɔ nòmò kpedeín jè.
- ɔ dǎ zùun-dɛ bɛ xwai nyu jè.
- ɔ dǎa gbo po bé ɔ ké cí dé hwiǰii-taba-taba mú jè.

Bábòò cɛε kà bé dɛ bɛ nà ke dò hwòdǒ-kǒ-dè-dè se nyo dò jáà-po-nyò mú nyu ke.

Bábòò cɛε à gbo jéé cá dɛ béin nyue bé à kée dyuò kà bé à dǎ wódó dɛ díεε. À béin hwòdǒ kǒ dèè kà bé Gèdèpòò dǎ à jè dyi kpɔ̄ ke. À se bédé bé à ké fǎà-peɛ-peɛ mú cí, sepóεdɛ Gèdèpòò dǎ à dǒ bé à ké ɔ dyú bɛ jǔ (Wódómà 8:15-16).

Hwòdǒ-kǒ-dè-dɛ nà ke hwè gbo dé à mú gáná cá. ɔ jèεε, à se bédé bé à ké fèin bó zaa-wǒ-po-wèò xwíníin (1 Jǒó 4:17). Nyo díé bɛ cɛε kà bé wa mu dyóun muun wɛ, keε dɛ à mǔn dèà hwòdǒ kǒεε búá dyí vèin ké ɔ zi wa nìin dyí. Nyo dò mε bóɔ hwòdǒ kǒ dèè kà bé pó-pòò mò bó nyo séin bìε. Hwòdǒ-po-naín bé nyo dò béin bédéε keε mò bé ɔ kée hwòdǒ kǒ dè kà bé Gèdèpòò dǎ ɔ nàmàun bɛò kǒin zǐin nyε.

► Xwɛ nyo dò béin dyí dyuòè nyue jéé cá kà bé ɔ sédèin dyíεε ké?

Nyo díé bɛ dè dɛ bɛ bé wa pòin hwiǰii dé wa miòun múεε hwòdǒ kǒ, keε hwiǰii-pòin-dɛ bɛ nì náa béin gbo zǐàin mɔɔ wa béin m hwiǐ zàin.

ɔ jǔ ké nyo dòè cí-cí dyi gbo zǐàin ní, nìí, dɛ nà ke nyue zàse kà bé ɔ miòun dǎ gbo zǐàin nyε, keε cí-cí díè nà ke ní dyi wàdà cá, ti bé nyòò zǐàin kà gbo nyènéε ke. Tia baɗaa, nyòò seε zàse dò bédé kà bé ɔ dǎ pó ke. ɔ jèεε, nyo dòè cí-cí dyi gbo zǐàin ní, nìí, ɔ seε xwíníin mò ɔ dǎ pó.

ɔ jǔ ké jáà-po-nyòò dyie dyí dyuò kà bé ɔ dǎ pó-pó-hwièò gbo nà kà Bábòò nyuà cɛε keε ní, nìí, hwè ké ɔ béin hwòdǒ kǒ dèè kà bé ɔ dǎ pó ke. ɔ jǔ ké nyo dò dyi ɔ nàmàun bɛò dyi táà jáà, ké ɔ dyie náa jáà po ní, nìí, ɔ béin hwòdǒ kǒ dèè kà bé Gèdèpòò dǎ ɔ kǒin zǐin nyε. ɔ jǔ ké nyo dò dǎ ɔ nàmàun bɛò dyi táà, ké ɔ dǎ jáà po ní, nìí, Gèdèpòò nyí nyòò zàse dò mǎ Zùù Hwèin-hwèinò ke, kà bé ɔ dǎ Gèdèpòò dyú jǔ ke.

ɔ jǔ ké nyo dò dyie hwiǰii pòin kà bé ɔ mò Gèdèpòò dyú ke, ké ɔ séè ɔ nàmàun bɛò dyi táà ke gáná cáin nìí, ɔ se ɔ miòun jáà gbo nyué nì, ké dɛ nà ke béin nyue bé ɔ ké ɔ miòun hwiǐ zàin.

ɔ jǔ ké nyo dò dyi (1) nàmàun dyi táà gáná cá, (2) ké ɔ dyi Gèdèpòò nyénéin-dáin-dèò hwòdǒ kǒ dè taba kà Bábòò nyuà cɛε ke, (3) ké Zùù Hwèin-hwèinò dyie zàse nyu ní, nìí, ɔ se ɔ miòun cáa béin. Hwòdǒ-kǒ-dè-dɛ nà ke mò Gèdèpòò Wuɗuò, ké à béin ɔ hwòdǒ kǒ dèè. Gèdèpòò dyiin ɔ nyénéin-dáin-dɛ bɛò mú kánáá pū.

10 Wuqu bɛ bá Pó-pó dyí

Bǎ-zà-zà: Wuqu nià ke xwíníín mò nyo bɛ bé wa nyéin ma múe dǎ wa miòun gidiĩ púa dyà de. Dé pó-pó múe, à nyue ké gidíĩ ni bó à kè Gèdèpòò púa (2 Kòdèintìò 5:19, Wódómà 5:1).

Ɖe dyi-zìin-zìin: Wuqu nià ke xwíníín mò bé dyí-gbǒ-dè dò ké bó hwí sò ke. Dé pó-pó múe Gèdèpòò dǎ à dyí-gbǒ-dè mà nàmàun wɛ bó à hwí zà (Híibúduú 8:12).

Mú-gbǎàin-dè: Wuqu nià ke xwíníín mò de bé nyo dò tò bé ɔ kée nyu bé nyo dò niin dyoɔo-hwòdò ké wádá ke. Dé pó-pó múe, sáa-zà-zà bé Jízè nyu ma kà kee nyue ké Gèdèpòò dyoɔo-hwòdò wádá ma bó à gbo (1 Jǒó 2:2).

Buè-buè: Wuqu nià ke xwíníín mò wa gbǎà nyo dò sòin dé nyo kà kò dò niin kpé xwaún. Dé pó-pó múe, Gèdèpòò dǎ à Nɔ́-nàmàun kè nàmàunè kpé xwíqí zà (Ɖúú 1:74, Wódómà 6:6, 12-18).

Gbǎà-gbǎà: Wuqu nià ke xwíníín mò nyo dò péè kpa dò, bé ɔ ké nyo dò m̀un pòin jè. Dé pó-pó múe, Jízèè mé-méò mò kpaò, ké ɔ nyue ké à dǎ nàmàunè gí kè ɔ nyo gǎ-dyéin-dyéinò xwaún buè (Ífísìò 1:7, Tátò 2:14).

Dyí-sédèin-sédèin: Wuqu nià ke xwíníín mò nyo dò hwè mú mɔɔ zaa se ɔ kpǒ. Dé pó-pó múe, nàmàun-nyò bé zaa kpǒ dǎ dyí sédèin, sepóedé Jízè mé ma bó ɔ bì (2 Kòdèintìò 5:19, Wódómà 5:1).

Cí-cí se kee dò bédé: Wuqu nià ke xwíníín mò Gèdèpòò nyue ké nyo dò hwè mú. Dé pó-pó múe, nàmàun-nyò zǎin gbo, ké ɔ zèin Gèdèpòò dyú mú. Dé Pòè gbo-tò-cèè-dè bèò pàdǎ múe, ɔ dǎin jǎà-po-nyò bèò “mú-hwè-nyò bé” (Ífísìò 1:1, Kòdósǎ 1:1, Fèdópìò 1:1).

Dyú jǔ-jǔ: Wuqu nià ke xwíníín mò bé nyo dò ké nyo dò niin dyú jǔ gáná cá ke. Dé pó-pó múe, à màǎ Gèdèpòò dyú bɛ (Jǒó 1:12, Wódómà 8:15).

Wódó-wódó de die/Fèè diè: Wuqu nià ke xwíníín mò bé nyo dò ké fèè diè dò cí-cí gbo dè ke. Dé pó-pó múe, jǎà-po-nyò dè fèè diè gbo. (Ífísìò 2:1, Jǒó 7:38-39, Gàdézìà 4:29, Jǒó 3:5).

Dyí-dyuòin-bɛ kǒ-po-po: Wuqu nià ke xwíníín mò wa po de dò bɛ kǒ bé wa ké nyo kǒò kee dyí dyuò. Dé pó-pó múe, Zùú Hwèin-hwèinò dyuò à dyí kà bé à mò Gèdèpòò kǒò-dè bɛ ke (Ífísìò 1:13).

Ɖe-xwa-bí-bí bé m̀ ké dyi bàdàin nyɛ: Gèdèpòò-biè-nyò bé ɔ se nàmàun dyi táà ke

Nyo dò béin hwíqí poèn kà bé ɔ dǎ póe, sepóedé ɔ wǒò kà bé nyo pó dyiin dé Gèdèpòò jíájèò mú ɔ jǔ ké m̀ dyi hwíqíí-taba-tabá bédé níe. Nyo ni náa sèè ɔ nàmàun bèò dyi táà ke gáná cá, sepóedé ɔ poèn hwíqíí kà ɔ se bédé bé ɔ kée náa nyue. ɔ se ɔ miòun dyé bé ɔ ké nàmàun-nyò kǒ zaa Gèdèpòò bédé bé ɔ ké wǒ poeε jǔe. ɔ poèn hwíqíí kà bé, wa dyi níin Gèdèpòò jíájèò ní, níí, ɔ xwíníín mò ɔ me mu dyúa bé ɔ ké ɔ hwòdòè m̀ó-dè nyu pū ke. ɔ sèè gbo zǎin ke dyeo, kee sepóedé ɔ dǎ ɔ màǎ Kédèi-dèin-nà-nyò jèeε, ɔ poèn hwíqíí kà bé ɔ màǎ jǎà-po-nyò ke. ɔ sèè

o mioun Kédèi xwáqáún zàin ke dyeo, kee o dá o dǎ Gèdèpòò dyi kpõ bé o ké o fèèò wáká dò jũ, hwè ké o ni fèè bé o mó cíe dyiee cíeñ ke. Ñe nià ke se pó-pó kǎ jè nià bó à kè Gèdèpòò púa kee gbo-dè-dè, kà Bábòò nyuà pó-pòò me dèè ke.

Céé-dè 2 Taún-kùà

(1) Ñé céé-dè nià ke múee, à cé wuqu baqa-bùè bá pó-pó dyiee jè. Ñé gbo-kpõin-kpõin nià bó m kè Gèdèpòò púa ke múee, zain wuqu bëò nyo bë fèin xwa miò dé m gboee jè koin dé wuqu-kpò gbèi-gbèi mú. Wuquò díé bë ni bó ké m bédé bé m ké wa jè hwidji poin miòe?

(2) M dyi kà Kédèi-dèin-nà-nà jè nyu niè dé ni bídí-bòdòò kō mōō dé ni gbèèò múee dya gmò ní, dé nyoñn bë dá Kédèi-dèin-nà-nà kra ké? Dè nyo-dù kò-kò bë me, ké zain de wa moun dá Kédèi-dèin-nà-nà jūee jè koin. Céèè céè-dè-mi sǎ mōō tā kǎ. Wa niin hwidji-poin-dè bë bá nàmàñn-dyi-tàà-tàà kè hwidji-taba-taba poin kà nyoee mōō tèmèin-dè tòò bë jè dyiee, dé mò de se dyi sédèin dò bé m dyé déé? Zain jè koin.

Cĕĕ-dĕ 3

Xwíníín kǒ jè Bǒ-nòmò-dyíínò cĕ-cĕ kraà dĕ ke

Cĕĕ-dĕò Da-zà-zà

► Nyo dò béin dyí sédĕin ɔ jǔ ké ɔ se bǒ nòmò dyíínò wǒ níí?

Dé Bábòò múe, à dyé nyo bĕ bé wa se ma Éézùdùè-nyò bĕ mɔɔ wa se ma cóciò nyo dò fɔɔ, kee Gèdèpòò wùdù ma wa gbo ke. Jóbò sédĕin ma dyí bó Gèdèpòò gbo, ké ɔ nyé ma dĕ gbà mú. Jóbò nì ma hwè ké Mózè nì ma mɔɔ hwè ké wa cèè ma Bábòò mí dyúáqò dĕ m̀ùn. Bédàùn kè Gèdèpòò xwĕin ma bŭin, ké ɔ mò ma kpáá-dĕ-dyé-nyò. Gèdèpòò dèin ma Bédàùn wuɔu wíin, ké ɔ se bédé bé ɔ ké ma dyí-tèmèin-dĕ dò dyé hwè. Àbímènè nyu ma dĕ sédĕin dyí bó Gèdèpòò dyédĕin nye mìɔ, ké ɔ zi ma Éébòdòhĕé dyí, ti bé Éébòdòhĕé poèn ma hwiɔĩ kà bé, “Nyo bĕ nì pá nìà ke múe, wa se Gèdèpòò fǎà dò peɔe” ke. Wódómà 1:21-32 dè nyo bĕ b́à Gèdèpòò, bé wa nì ma kà dĕ gbà bĕ nyueh nye me. ɔ se dĕ bé wa ké se ma Gèdèpòò dyí dyuò ke, kee sepóedé wa nóò bé wa ké ma jǎà-dĕ bĕ bé wa dyuò ma dyíe dyi kpǒ. ¹

“Bounboò mò nyo bĕ bé wa dyé ɔ kpéin nyee bǎto kánáá pŭ, ké ɔ nyue ké dèè-wùdù nìà bó ɔ kè wa púa kee ku dyi.” (Wédé 25:14) Gèdèpòò dèè-wùdùò mò gbo-kpõin-kpõin nìà bó ɔ kè nyoũn-dyù púa kee dyí-tèmèin-dĕ, ké dyiin dĕe múe ɔ tèmèin ɔ jíájèò nyoũn dyí, sepóedé nyo séin dǎ nàmàũn nyu jè. ɔ jǔ ké nyo dò dyi Gèdèpòò dyi fĕin gáná cáin, níí, Gèdèpòò mu hwiè bé nyoò ké kra bé ɔ kèò kè ké gbo kpõin nyee ɔ da zàin.

Bábòò dá pò-pò se nyo kà kò dò mú nì, ɔ sèin Jízè d̀ùn mú (Àpósò 4:12). Kee wĕé kee, nyo bĕ bé wa pò ma kà dé Dèè-wùdù Sùàò múe, wa se ma nyéné màà Jízè kee dyí dyuò. Wa taɔa ma Gèdèpòò nyénéin-dáin-dĕò hwiɔĩ, bé dyiin dĕe múe Gèdèpòò ké wa buè kè bé ɔ ké wa kõin zĩin s̀in dĕ wa nàmàũn bĕò xwaún, ké Gèdèpòò nyue ma náa wa bìi dyiin dĕ Jízè mú. Kà dyúáqòò, kǎà nyo bĕ bé wa séèà Jízèè nyénéò wǒ kee béin Gèdèpòò hwòqǒ kǒ dèè bé ɔ ké wa pòin, ké ɔ mu wa pòin jǎà jéé dyiin dĕ Jízè mú.

Xwíníínò nyé kǒ jè nyéné kà kò dò seà nyo dò pòèn béin nyé? ɔ xwíníín mò nyéné kǒ mú bé nyoũn béin kà pòèn nyee se dè-bĕin dò kǒ. Nyo dò se pòe béin dyiin dĕ hwiè kà kò dò mú, mɔɔ nyo kà kò dò se ɔ gbǎà béin. ɔ xwíníín mò nyo bé ɔ dyuò Jízè dyíe me bó ɔ dyi táà, sepóedé m̀ dyi Jízè bóin, m̀ dǎ pò-pòò bó mɔɔ m̀ nìè dyi móun dĕ hwiè kà kò dò mú.

“Dĕ nìà ke mò ma ce jééò. ɔ mò ce bé ɔ dyi bóqó-kpàà kǒ, ké ɔ fǎin nyoũn séin nye” (Jǒó 1:9). Zùù Hwĕin-hwĕinò dyà ce màà Jízè ke, ké ɔ dyà ɔ nyo bĕ séèà ɔ bǒ wǒ d̀e gbo dĕkè.

¹ Zà cèè-dĕ bĕè wuɔuún dĕkè: Wédé 19 kè Wódómà 10:18.

Nyo díé bĕ dyé dyí-tèmèìn-dĕ bĕ mɔɔ kpáá-dĕ vènè-vènè bĕ, ké ɔ nyue ké wa dyi Gèdèpòò gbo, hwè ké wa wó bŕ nòmò dyíìnò sòìn dé nyoũn-dyù wíìn. Ɔ hwòìn kà, bó zĕĕ kee, Mòhámè-dĕín-sí-nyò pàdǎ nì Kédĕì gbo dyieñ, ɔ jŭ ké wa dyi wuɖu sòìn dé Gèdèpòò gboee wó ní.

► M dǎa wó dò kà bé nyo dò kpō wuɖu sòìn dé Gèdèpòò gboee dyi jéé cá hwè ké ɔ po bŕ nòmò dyíìnò jè jǎà kee?

Ɔ dyi ná niìn, níí, à poe jáà kà bé, ɔ fĕìn xwa bé nyo dò ké Gèdèpòò dyé mɔɔ bé ɔ ké pó ɔ jŭ ké ɔ se bŕ nòmò dyíìnò wó sòìn dé nyoũn-dyù wíìn níe. Kee wĕĕ kee, Báábò dè bŕ nòmò dyíìnò me ké ɔ dǎ ɔ mò bŕ bé séín bédé bé wa ké wó ke.

Wódómà-cĕè-dĕò dè bŕ nòmò dyíìnò me kà bé ɔ kpa dĕ ke. Àpósòò dǎ Gèdèpòò kpéò mò nyo nyue ké bŕ nòmò dyíìnò dyàà pò-pò kè (Wódómà 1:16). Ɔ dǎ ɔ bédé dĕ dò bé ɔ kĕe nyoũn séín bìi nyu, ɔ mò, bé ɔ ké wa bŕ nòmò dyíìnò gbo kpa (Wódómà 1:14). Ɔ cĕe dĕ kà bé Gèdèpòò nyue ké à sédĕín dyí dyiìn dé ɔ nyéńéín-dǎín-dĕ mǎà nyo-kōin-zīin-zīin nyee mú ke. (Wódómà 3:26, Wódómà 5:1).

Hwè ké Pòò cĕ bŕ nòmò dyíìnò dĕ kpa jè dĕ, ke ɔ dǎ, “Kee xwĕ nyoũn béìn nyo bé wa séè hwiɖíí taba keee nyéńé dǎa ké? Ké wa séè nyoò jè wó ke ní, xwĕ wa béìn ɔ hwiɖíí tabaa nyue ké? Ké xwĕ wa béìn nyoò jè wó nyue, ɔ jŭ ké nyo dò se ɔ jè wa gbo cĕín nyé?” (Wódómà 10:14). Ɔ cĕe dĕ, ké ɔ dǎ, “Níí, à bédé hwiɖíí-taba-taba bó dĕ bé à wǎà kee jè. Ké dĕ bĕ bé à wǎà kee dyiìn dé Kédĕì jè cĕ-cĕ mú” (Wódómà 10:17). Gèdèpòò dú bŕ nòmò dyíìnò dyí ké ɔ nyí nyo bĕ tò bŕò gbo dŭũee hwiɖíí-taba-taba pòìn kà nyoee. Bŕ nòmò dyíìnò cĕ-cĕ mò hwiè fĕìn xwa kò mú Gèdèpòò nyí nyo bĕ sèà xwáǎáún wĕe pò-pò ke.

“Dé bódó-kpàà wáká hwoà dé xwía dyíee boɔ-kpà vènè dò kōee, ti bé dyódóò nì ma fāuñ bó gànà-kúún-kà dōee, rí dyé ma nyàná-sò dé cuà-kō-hwòdò bĕ béìn táázīin jŭe kee mú sòò, ɔ mò dè bé Gèdèpòò-wùdù-bódó-bīin-nyò bĕ séè mu dò ke. Ɔ mò hwoɖo bĕ kŕ nyo bĕ se Kédĕì dyí dyuò, ké wa se Gèdèpòò dyí dyuò, ké wa se hwòdō-po-naín dò bédé bódó-kpàò kō ke.”
- Waɖabó Mófà

Ɔ jŭ ké wa dyi pòe béìn pū, ké wa se nyo dò mó bé ɔ ké wa Gèdèpòò-wùdù gbo wáǎá ní, níí, dé kŕ jè Gèdèpòò-wùdù-wáǎá-nyò kpaà dĕ mìò ké?

Xwíniín kŕ jè à mǎà Bŕ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bĕ ke

Bŕ-nòmò-dyíin-kpa-gàà dò mò Síqīí Hátí kee jŭ dyi-diè-dĕ mǎà Xwíniínò nyé kŕ jè à mǎà bŕ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bĕ ké kee gŕ. Ɔ dǎ:

Gŕ-jŭ-wùdùò fĕìn xwa, ké ɔ mò, ti bé nyoũn-dyù dyé ma céò kee wa bóɔ ma ní. Jŕó 1:9 cĕe à gbo kà bé Jízè mò ce jééò, bé ɔ fāin nyoũn séín nyee. Pòò dǎ dĕ nyue bé nyo dyi Gèdèpòò dyí dyuòee mò sòìn dé ɔ bódó-kpàà me-meò gbo (Wódómà 1:19-20), ké ti bé nyoũn-dyù dyuò ma Gèdèpòò dyíee, wa se ma ɔ dya dè (Wódómà 1:21). Jŕó dĕ dĕ nìà ke múin, ké ɔ dǎ, “Kà zaa nyu nyoũn kpō kee keà kè. Ceò dǎ bódó-kpàà kō dyi, kee nyoũn dĕbè tíe-kpòò mú mìò, ké ɔ zi ceò dyí, sepóedé wa nyu dĕ gbà bĕ” (Jŕó 3:19). Nyoũn-dyùè nàmǎũn-hwòdò-dyùàò dĕbè tíe-kpòò mú. Sepóedé nyo-cá-dĕ kúǎúú kè hwe-kpèdè dyiìn dé nyoũn-

dyùè hwòdǒ-dyùàò bǔ dyi (Jèdèmádyà 17:9), ké nàmàũn-hwòdǒ-dyùàò pòin Gèdèpòò kǒin.

Ɔ jèèè, bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò běò me dyi ceò dyí de! Gèdèpòò bé Ɔ mǎà nyo-kǒin-zǐin-nyò kee dǒbo Ɔ gbo-ni-nyòò, ké Ɔ dyà dǒò nì wǎuín mǎà bǔ nòmò dyíinò ke, bé Ɔ ké nyoũn tíe-kpòò gbo zàin, bé Ɔ ké wa ceò dyí dyà (Àpòsò 26:18).

Ti Jízè nì ma Ɔ deín-nà-nyò běò dǒboeń bé wa ké ma bǔ nòmò dyíinò cǛè, Ɔ cǛè ma wa gbo kǎ bé Ɔ jǔ ké wa dyi hwòdǒ dǒ mú nyini, ké nyo bě nì dǛèè se waà wuquò dũũ gbo tò ní, wa dyiá hwòdǒ mú sòũn nĩin, wa me bađa boun, bé bódó nì wa bo xwídíie ké dyi wádáin, bé Ɔ ké wa zaa kpǒin. Bódó sǎà wa bo xwídíie tèmèin nyoũn dyí kǎ bé Gèdèpòò dǎ ma Ɔ kía bě de hwòdǒa mú dǒbo bé wa ké de bǔ nòmò dyíinò kpa ke. Nyo bě bé wa bó bǔ nòmò dyíinò kee, zaa mu wa kpǒun wǛè mu kpéin búáun miò bé Ɔ ké nyo bě seà bǔò wǔ fǒo kee dyí zi. Jízè dǎ zaa-wǒ-po-po mu nĩin bó Sádǔun-hwòdǒò biie mu pódó zàun, ké Ɔ mu hwòdǒò mǔn jè dyí zĩin (Mǎà 6:11).

Pásòdǒ Èwèdè Hímédè mǔn jǔ dyi-diè-dè mǎà *Xwíníinò nyé kǒ jè à mǎà bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bě ké kee gǔ*, ké Ɔ dǎ:

À dǒbo bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò běò, sepóedé wa nyue ké nyoũn bě wǔ bǔò múin nòmò dyíin, ké de nǎà ke dyà gbo-kpǒin-kpǒin. Jáà nǎà de bǔ nòmò dyíinò múèè mò jáà bě sòin de Gèdèpòò gboe, ké Ɔ se biè-de bě kè tèmèin-de bě jè dyí bá, kee Ɔ bá gǎa bé wa dǎin kǎ Jízè Kédèi kee jè dyí. Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò běò mò kǔà-nyò bě bó Kédèi kè Ɔ wuquò Ɔ kè Ɔ kǔà bá bǎ-zà-zà dyíe jè. (2 Kòdèintǔ 5:20).

À mǎ bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò běò ní bó zǛè, sepóedé wa cǛ bǔ bá Kédèi dyíe wádáá cá, ké Ɔ seò wa jèin nyo pàdǎ muó má xwádáun sèin. À see jáà poe mǎ kǎ bé nyo pàdǎ nì xwádáun sèen sepóedé à se wa Kédèi jè gbo cǛin nì jèè. Sepóedé Wódómǎ 10:13-15 cǛè, ké Ɔ dǎ: “Ké xwǛ wa béin nyoò jè wǔo nyue, Ɔ jǔ ké nyo dǒ se Ɔ jè wa gbo cǛin nyé?”. Jáàò mò, nyo dǒ see wa gbo cǛin, wa see wǔo béin. Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bě dǒbo-dǒbo kè wa gbo-kpá-kpá se de fèin xwa dǒ. À me bóo hwòdǒ kǒ dèè kǎ bé Gèdèpòò mu kǔà kǒ nyu jè Ɔ dǎà à dǎa nyuun bó à biie. Gèdèpòò dǎ à kǔà vènè nǎà ke nyí bé à kée nyu, sepóedé nyo bé wa nyí pàdǎ kee, wa mǎ Ɔ pàdǎ xwa. À dǒbo bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bě dyiin de Gèdèpòò jíájèò kè hwídíi-taba-taba mú, kǎ bé Gèdèpòò nǎà kǔà nyueń de Ɔ hwòdǒ-dyùàò mú, bé dyiin deé múèè Ɔ ké nyoũn bě de Ɔ hwòdǒ-dyùàò mú dyà ke.

Kǎ Bǔ nòmò dyíinò nyu de kpa ke

Bǔ nòmò dyíinò mò hwíè tíin-tíin bé Gèdèpòò dǎ táí po bé Ɔ ké nyo bě seà xwádáun wǛè pòin nyè. Ɔ mò Gèdèpòò kpéò bó pó-pó jè (Wódómǎ 1:16). À me gmò dyi-diè-dè nǎà ke dya de dǔun: Ɔ jǔ ké nyo dǒ se bǔ nòmò dyíinò wǔ ké Ɔ dyi pǒe béin ní, nĩ, xwíníinò nyé kǒ jè à me dǒboà bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bě ké? À me gmò dyi-diè-dè dǒ kè nyo nǎà ke hwòin nyee dya dekè. Ɔ jǔ ké nyo dǒ dyi pǒe béin Ɔ jǔ ké m se Ɔ biì baà ní, nĩ, xwíníinò nyé kǒ jè m me baà Ɔ biì ké? Ɔ jǔ ké bǔ nòmò dyíinò wǔin-kpǎ dyúádò nyènèè dyi nyo dǒ pǒen béin ní, nĩ, xwíníinò nyé kǒ jè à me cǛà Ɔ gbo de ké? Ɔ jǔ ké nyo dǒ se cǒci múin, Ɔ dyi pǒe béin ní, nĩ, xwíníinò nyé kǒ jè à me bédéà

cóci bĕ kĕ? Dyi-diè-dĕ bĕĕ gǔ jǔ-wùdù jééò mò, “N̄dye, n̄yò bĕin pòe, kee ɔ pò-pòò nì bó xwĕĕ kɔ́ún pū.” Hwìè bĕ n̄ià ke dĕè Gèdèpòò dǎ táí po bĕ ɔ kĕ n̄yòŋ pòin.

Gèdèpòò-wùdù mò kùà-mú-nyùn-dĕ bĕ Zùù Hwĕin-hwĕinò dŭ dyí kĕ ɔ dyà n̄yò bĕ seà jǎà poee Gèdèpòò gbo ke. Bábòò cĕe kà bĕ n̄yòŋ bĕin wódóe dĕ dĕe dyiin dĕ Gèdèpòò Wuquò mú ke (1 Pídĕ 1:23, 25).

Bǔ-nòmò-dyiin-kpa-nyò bĕò séè n̄yò dò bĕ ɔ pò hwĕ kĕ ɔ wó bǔ nòmò dyiinò kee dyé ke cá. ɔ mò jǎà kà Gèdèpòò bĕin n̄yò bĕ ɔ sédĕin dyíee pòĕn, kebì ɔ me se bǔ nòmò dyiinò wó ke, kĕ dĕa tèmĕin n̄yòŋ dyí kà bĕ ɔ mò mú-hwĕ-nyò ke. Kee ɔ see nyué mu bĕ à kĕ ɔ n̄in jǎà-po-dĕ dĕé bĕ dyi kpō. Dĕ à dyuò dyí gáná cáa mò, n̄yò bĕ bĕ wa se bǔ nòmò dyiinò wóee mu xwáqáún sèin. “M̄ se bǔ nòmò dyiinò cĕin, n̄í, gboò-wùdù nì r̄n kō” (1 Kòdĕintĭò 9:16).

► Dĕ-cĕ-nyò dò me zà Máfìò 9:35-38 wuquún bĕ n̄yò tòò bĕò kĕ ɔ gbo dŭù tò.

Jízè bĕdĕ ma n̄yò-kōin-zĭin-hwòdò-dyùà bó n̄yòŋ bĕ bìì. ɔ kpa ma Gèdèpòò-wùdù wáqáa, kĕ ɔ nì ma wé-nyò bĕ dyi kánáin.

Dĕ kpō ma Jízè hwòdǒ mìò kee mò dĕ bĕ n̄yò bĕò mó ma dĕ zùŋn wĕ. ɔ mó bĕ wa kĕ ma waà nàmáŋn bĕò dyi táà, bĕ wa kĕ Gèdèpòò dyí dyuò. Dĕ cĕé-dĕ n̄ià ke múee, à zàà wuquún kà bĕ Jízè gmò ma n̄yò kúqúú bĕò dya, kĕ wa jè nyùn ma ɔ wìì mìò bó dĕ bĕ mò waà mót-dĕ dĕ zùŋn wĕe jèe. ɔ dyé kà bĕ wa nì ma kà bádáá bĕ se dyí-gmò-nyò kōee n̄ià ke. Kĕ dĕee, ɔ pòin Gèdèpòò kùàò mót-cĕ-kùà dyí, kĕ ɔ dǎ mót dǎà kóee vò dyí mìò, kee ɔ cĕ-nyò bĕò se dyí vò.

Kĕ Jízè cĕ ma ɔ dĕin-nà-nyò bĕò dĕ kǔ jè wa kĕ baà kee wa gbo. ɔ cĕe ma wa gbo bĕ wa kĕ baà, bĕ Gèdèpòò kĕ kùà-nyò pàqǎ tò, bĕ wa kĕ mótò cĕ.

► Xwíníinò nyé kǔ jè Jízè cĕe ma kà ɔ dĕin-nà-nyò bĕò gbo bĕ wa kĕ ma kà baà-wùdù n̄ià ke nyu kĕ? Kee má, Gèdèpòò mó dĕ n̄ià ke nyue dyi xwéé cá, kebì à me baà mót à me se baà kee?

À dyi baà bĕ Gèdèpòò kĕ kùà-nyò pàqǎ tò ní, n̄í, à nì baàŋn, sepóedĕ ɔ mò Gèdèpòò mót-dĕ jè. Xwíníin n̄ià ke jèee, à dyuòè kà bĕ Gèdèpòò mu à baà-wùdù gǔ jŭŋn wĕ.

Xwíníin dò kǔ jè Jǎà-po-nyò bĕ kĕ baà-wùdù n̄ià ke nyue nì bó dĕ. Jízè mó bĕ ɔ dĕin-nà-nyò bĕò kĕ ma ɔ wìì jè n̄yòŋ bĕ gbo cĕ kĕ bĕ n̄yòŋ kĕe dyuò kà bĕ ɔ dyi ma bĕ ɔ kĕ n̄yò bĕ Gèdèpòò gbo dyà ke. ɔ jŭ kĕ wa dyi ma baà-wùdù n̄ià ke nyu tee ní, n̄í, ɔ mue ma nyùn bĕ wa kĕ ma mót dǎà kóee jè gbo kǔ mìò. Kĕ n̄í, waà hwòdǒ mu ma wóŋn bĕ wa kĕ ma kùà-nyò bĕò dò jŭ, bĕ wa kĕ n̄yò tòò bĕ péí po, bĕ wa m̀ùn kĕ kùàò dò nyu dĕkĕ.

N̄yò jŭ kà nì bóqó-kpàà kōee dǎ bĕdĕjùŋn mènĕin-só kō zi, sòin zō màà 2011 kee gboe. N̄yò bĕ zi táázĭin hōdèdĕ dò kĕ kpáqá-nyò só baqá-bùè sè tā kōee mé bó wé séin xwínin, kee n̄í, n̄yò-kpò táázĭin hōdèdĕ só kĕ kpáqá-nyò dò kpá bó dĕ bó wé séin xwínin. N̄yò bĕ zi hōdèdĕ-dò kōee mé bó míniti séin. N̄yò bĕ zi táázĭin dò kōee dǎ mé bó ti m̄ dŭó má cĕé-dĕ n̄ià ke wuquún zàà dyíe. N̄yò bĕ dǎà mée, wa n̄yò jŭ xwĕ wó bǔ nòmò dyiinò hwĕ wa dyià méé?

Ɖe bɛ kɔ̃ jɛ Jízɛ kɔ̃ ma kà gboɛɛ, à m̀̀n bédé à ké wa jɛ gbo kɔ̃ ɖekè. À me nyu baà-ẁ̀d̀̀ dyúád̀̀ bɛ ɔ nyí ma kà ɖeín-nà-nyò bɛ̀̀ ke, bɛ baà-ẁ̀d̀̀ kɛ à m̀̀n bì ɖe dyúád̀̀ nyu ɖekè.

Nóó bá b̃̀ nòmò dyíinò c̃ɛ jè dyíɛ

B̃̀-nòmò-dyíin-kpa-nyò bɛ̀̀ ɖò sò ma dyí, ké wa mu bɛ wa ké kpɔɖɔ-ɖeín-ni-nyò bɛ̀̀ bì baà. Kpɔɖɔ-ɖeín-ni-nyò tááz̃̀in, tááz̃̀in bɛ̀̀ nì ma ɖé kpɔɖɔ ɖeín. Ɖíé bɛ̀̀ mò ma kú-ɖábá-nyò, ké ɖíé bɛ̀̀ mò ma ɖe gbà nyìnìn k̃̀in k̃̀in-bɛ̀̀ nyu-nyò. B̃̀-nòmò-dyíin-kpa-nyò bɛ̀̀ se ma ɖé gbòò mú dyáa b̃̀in, bɛ̀̀ nyò bɛ̀̀ ní kɔ̃ ɖà ma wa dyi fáin jèɛɛ, wa nyàna ma bó gbò-ẁ̀ò gboi ké wa wáɖá ma Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀. Dè wa nì ma kà Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀ wáɖáúń w̃ɛɛ, nyò bɛ̀̀ tò ma bó busòjà bɛ̀̀, bɛ̀̀ wa ké wa dyi gmò. Ɖé Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀ mánáin nyɛɛ, Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀-wáɖá-nyòò dié ma ɖei kebì kpɔɖɔ-ɖeín-ni-nyò bɛ̀̀ ɖò mó ma dyúa dyíɛ dyi bɛ̀̀ wa ké ɔ Dèè-ẁ̀d̀̀ Ɖìèò Bábò-kpò ɖò nyí ní. Púɛɛ nyò kpáɖá-nyò baɖa-bùè dyi ma bó dyúa.

Wíki gbèi-gbèi zie nyènèè keɛ, b̃̀-nòmò-dyíin-kpa-nyò bɛ̀̀ mu ma ɖé kpɔɖɔ-gbòò z̃̀ ɖe. Hwè bɛ̀̀ wa ké ma baà-baà gbo dèɛɛ, kpɔɖɔ-dyí-gmò-nyòò c̃ɛɛ ma wa gbo kà bɛ̀̀ kpɔɖɔ-ɖeín-ni-nyò kpáɖá-nyò baɖa-bùè bɛ̀̀ bɛ̀̀ wa nyí ma kà Dèè-ẁ̀d̀̀ Ɖìèò keɛ, kpɔɖɔ-ɖeín-ni-nyò tòò bɛ̀̀ ɖá ma wa ɖábá ke. Keɛ b̃̀-nòmò-dyíin-kpa-nyò bɛ̀̀ mu ma dyúa, ké wa wáɖá ma Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀ ɖe, ké ɖéɛ mánáin nyɛɛ, wa mó ma nyò mu dyúa dyiin nyɛɛ Dèè-ẁ̀d̀̀ Ɖìèò nyíɛ dyi ɖe. Tia baɖaa, nyò h̃̀dèdè tā dyi ma dyúa. Wa dyuòè kà bɛ̀̀ wa m̃̀è bɛ̀̀ kpáɖá-nyò baɖa-bùè ɖá ma mé bó b̃̀ nòmò dyíinò dyi kp̃̀ jèe dyeo, keɛ, sepóɛɖé b̃̀ nòmò dyíinò kpa ma ɖe ɖé wa gbo mìò jèɛɛ, wa m̀̀n w̃̀ ma bɛ̀̀ wa ké waà fèè bɛ̀̀ hwòɖò gbo zà. Wa dyuòè kà Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀ bɛ̀̀ wa w̃̀ ma ka keɛ zi ma ɖe kpauń mìò ɖé wa gboɛ.

C̃ɛ́-ɖè 3 Taún-k̀̀à

(1) Jũ dyi-diè-ɖè s̃̀ b̃̀è g̃̀ dyiin ɖé wuɖu-d̃̀in gbèi-gbèi céè-céè mú. Hwìè ɖò kɔ̃ mú nyò bɛ̀̀ ɔ sèè b̃̀ nòmò dyíinò w̃̀ ɖòɛɛ b̃̀in póe keɛ nì ñ̀i? Xwíníinò nyé kɔ̃ jè à me ɖoboà Gèɖèpòò-ẁ̀d̀̀- bóɖó-b̃̀in-nyò bɛ̀̀ kè b̃̀-nòmò-dyíin-kpa-nyò bɛ̀̀ ké?

(2) Zà céè-ɖè m̀̀à Jónà keɛ wuɖuún. Poèn ɖe nià ke hwid̃̀i: Xw̃̀ Gèɖèpòò b̃̀in nyò ɖò ɖoboɛ, hwè bɛ̀̀ nyòò ké nóó bó b̃̀ nòmò dyíinò kpa jè ké? Ɖé mò ma Gèɖèpòò hwòɖò-kp̃̀-ɖè ɖé nóó nià ke múé? Ké ɖé bɛ̀̀ mò ma Jónà niin hwòɖò-kp̃̀-ɖè bɛ̀̀ ké. Céè ɖe bɛ̀̀ m̃̀ poin hwid̃̀i bá dyi-diè-ɖè s̃̀ b̃̀è jè dyíɛ céè-ɖè-mì s̃̀ k̃̀.

Cĕĕ-dĕ 4

Ɖe Kpa Ɖe Bĕ Bĕ Bĕ Nòmò Dyíinò Tò Jì Ke

Ɖe-cĕ-cĕò nàin-nyòò me dyuò Ɖe nà ke dyí

Nyɔe bé nyɔ Ɖò ké vòsì bá jì-tò-dĕ Ɖò-Ɖò bĕò dyíee wuquún zà. Ɔ Ɖă ná niin, nyɔ Ɖò mòùn me zàin jì-tò-dĕ jè kōin. Ɖe-cĕ-nyò bĕò me dèin dyi-diè-dĕ bá dɔ́ kōin-dèin-dĕ bĕò Ɖò-Ɖò dyíee dɔ́ kōin.

Ɖe kpa Ɖe bĕ bé bĕ nòmò dyíinò tòà jì ke

Jì-tò-dĕ bĕ kò jè céèà dà bídíee kpa Ɖe mìò bó bĕ nòmò dyíinò cĕ jè. Ɔ fĕin xwa bé nyɔ Ɖò ké gbo zĭàin, kebì Ɔ me se wa múin wĕ nòmò dyíin nyɔ. Kee wĕé kee, Ɔ jŭ ké m̄ dyi Ɖe bĕ nà ke Ɖò jè mú doin ní, níí, Ɔ bĕin nyue bé bĕ nòmò dyíinò ké hwiĭ sòin. Ɔ jŭ ké nyɔ Ɖò mɔɔ kpoo Ɖò dyi jì-tò-dĕ kpa Ɖe bĕ nà ke Ɖò jè mú doin ní, níí, Ɔ nì vòuñ bé Ɔ ké bĕ nòmò dyíin kà kò Ɖò dyà, ké Ɔ nì pò-pò-hwiò nyɔ se jăà kee kídíí síeñ.

M̄ dyi nyɔ Ɖò bĕ nòmò dyíinò gbo cĕ ní, Ɔ wáká díé bĕ mu dyè Ɖe kpaùn Ɖé Ɔ gbo, sepóedé bó Ɖe se jăà bĕ bé Ɔ Ɖăà jăà po nòò kee jè. Ɔ hwòin kà, Ɔ jŭ ké nyòò dyie jăà po kà bé nyɔ bĕin pòe dyiin Ɖé kpoo Ɖò mú Ɖòùn wĕe ní, níí, Ɔ poe jăà kà bé Ɔ dyi kpoo mú kpáin, Ɔ mu pòùn wĕ. Kee Ɔ me dyuòè kà bé nyɔ Ɖò-Ɖò séin bédé bé Ɔ ké Gèdèpòò nyɔ-kōin-zĭin-zĭinò wáká Ɖò jŭ, bé gbo-kpōin-kpōin ké bó Ɔ kè Gèdèpòò pŭa nì gáná cá ke.

(1) Gèdèpòò me ma gàa kè màa kà Ɔ mìòùn nà ke, bé gbo-kpōin-kpōin ké ma bó Ɔ kè wa pŭa nì. (Jénésì 1:27, Àpòsò 17:24-28).

Ɖe nà ke mò jăà, ké Ɔ tò xwíinín kò jè à cíà ke kè Ɖe à bédé à ké nyu hwè bé à ké pòee jì. Biè-kpòò bĕ bé wa se Bounbo mò nyɔ nà Ɖe séin kōin nyee hwiqĭí tabaa, wa zàin jăà-Ɖe nà ke hwiĭ. Jăà-dĕ nà ke tèmèin fŭà-fúá-dĕ jéé nà bóqó-kpàà kōee nyòñ dyí. Fŭà-fúá-dĕò mò, gbo-kpōin-kpōin se bó nyɔ díé bĕ kè Gèdèpòò pŭa nì.

► Ké, Ɔ jŭ ké nyòò see ma hwiqĭí poin kíin kà bé Gèdèpòò Ɖèbè Ɔ múee ní Ɖé?

(2) Nyɔ kíin-kíin bĕ bé Gèdèpòò me maa nyu ma nàmàñ, ké wa kè Gèdèpòò zàin ma gbo (Jénésì 3:3-6).

Ɖe nà ke tèmèin dè bé nàmàñ dèin gbɔe kè fŭà-fúá-dĕ nà bóqó-kpàà kōee à dyí. Nàmàñ nyue ké gă-dyé-dyé kè wii-dĕ kúqúú dyiin bóqó-kpàà kōin. Kee múà kè hwòdĕ-po-naín nì ní ke, sepóedé kăà Gèdèpòò nyue ma dyí só. Kee bóqó-kpàà se nì kà Gèdèpòò nyue ma móo ke.

► Ké, Ɔ jŭ ké nyɔ Ɖò mòùn see ma jăà po kà bé nàmàñ mò nyɔ nà bóqó-kpàà dyíin nyiniñ nyè ní Ɖé?

(3) À dò-dò séin wódó, ké à kè Gèdèpòò zàin gbo, ké à jaḡa ɔ wuḡu mú (Wódómà 3:10, 23).

Zaa ḡà nyo séin kpõ bó nàmàũn bě bé à nyu Gèdèpòò bũ gmòĩn-gmò-kà kee jè. Nyo dò se nì bé ɔ ké ḡe mò ḡe séḡéin dyíee nyu tee.

► Kee ɔ jũ ké nyo dò dyie cẽ kà bé ḡe bě nyuee séḡéin dyí, ké ɔ béin ɔ nyuu-ḡè běò bá bo ḡéin tabaa kee ní ḡé?

(4) Nàmàũn-nyò séin bé ɔ bó Gèdèpòò wiiò kee, zaa mu ɔ kpõũn ké ɔ mu ḡà dyéin bó sè-ná-sèè tiin (Hĩibúḡúù 9:27, Wódómà 14:12, Wèḡèbèḡésìò 20:12).

Ḋe nià ke xwĩnĩn mò nàmàũn-nyòò me ku dúún, bé pò-pòò jè ké ɔ hwòḡḡ kpõ xwéé.

► ɔ jũ ké nyoò see jãà po kà bé mú-hwè Gèdèpòò dò nì bó, ké ɔ kpá dyoḡóún bó ɔ nàmàũn běò jèee ní ḡé?

(5) Nyo dò se ḡe dò nyue béin bé ɔ ké nàmàũn bě bé ɔ ḡàà Gèdèpòò bũ nyuee jè pèè (Wódómà 3:20, Ifísìò 2:4-9).

Kũà nòmò dyiin bě kè nyíi-ḡè bě se nàmàũn jè pèè béin, sepóeḡé, Gèdèpòò bé nyoũn seà dyée béin, bé ɔ k̄à ḡe séin wuḡuíee nyé nàmàũn mú.

► ɔ jũ ké nyo dò dyie hwiḡĩi pòin kà ɔ béin ḡe dò nyue bé Gèdèpòò ké ɔ k̄oin z̄iin nyee ní ḡé?

(6) Xwĩnĩn bě k̄ò jè Gèdèpòò ké nyo dò k̄oin z̄iin nyee, ɔ me dyée ḡée nyoò mú hwè, sepóeḡé nàmàũn mò ḡe vènè cá, ké Gèdèpòò séḡéin dyí (Wódómà 3:25-26).

Gèdèpòò hwòḡḡ-kpõ-ḡè mò bé ɔ ké nyoũn-dyù k̄oin z̄iin, kee ɔ jũ ké xwĩnĩn bě k̄ò jè ɔ kéà ìn k̄oin z̄iin nyee se dyí séḡéin ní, nìí, nyoũn mu nàmàũn dyéḡé k̄oin w̄ain, ké ɔ mu niin p̄u kà Gèdèpòò seó kà dyí séḡéin-nyò ke.

► Ḋé k̄ò jè Kéḡéi mé-méò kpa ma kà ḡe miò ké?

(7) Jízè mòà Gèdèpòò Dyú-gààò kee cí ma fèè bé nàmàũn dò se mú niè, ké ɔ nyu ma ɔ miòũn sáa-zàin-ḡè mú, ké ɔ mé ma, bé Gèdèpòò ké à nàmàũn běò k̄oin z̄iin (J̄s̄ó 3:16, Wódómà 5:8-9).

Sepóeḡé Jízè mò Gèdèpòò Dyú-gààò jèee, ɔ sáa-zà-zàò bédé sè-ná-sèè ḡe-kpa-kpa, ké ɔ tò xwĩnĩn bě k̄ò jè Gèdèpòò ké nyo séin dò k̄oin z̄iin dà bóḡó-kpàà k̄ōee jii. ɔ jũ ké ɔ dyi ma nyoũn-dyù jũ ḡòũn ní, nìí, ɔ sáa-zà-zàò seó má ḡe kpaá mu miò. Jízèè nyomòò tò ɔ fèè bé ɔ tòà bó à biíee jii. ɔ seó Jízèè nyomòò jèin, nìí, nyo dò seó pòe béin (Hĩibúḡúù 9:22). ɔ jũ ké ɔ seó má Gèdèpòò ní, nìí, ɔ seó má à pòèn béin mu ḡaná cá, ké à seó má hwòḡḡ-po-naín dò bédéee mu, ké à muó má hwiè kà kò ḡò k̄ò mú nyo béin pòèn nyee dyi móuñ niin.

► Ḋé k̄ò jè biè-kpòò ḡíe bě pòèn kà hwiḡĩi kà bé kũà bé nyo dò nyuee béin nyue bé ɔ ké pòé?

(8) Jízè wódó ma gĩo ké nyo séin dyé ma ɔ, ké ɔ nìà ke tèmèin nyoũn dyí kà ɔ mò Gèdèpòò Dyú-gààò ke, ké ɔ tèmèin ɔ kpèò à niin dyí kà ɔ béin nyoũn sè-ná-sèè fèè nyíe ke (Jǎǎ 20:24-28, Wèdèbèdésìò 1:18).

Se-còcì bĕ bĕ wa doin kà Jízèè gĩo-wódó-wódóò jè múe poe jǎà ɔkè kà bĕ ɔ se Gèdèpòò Dyú-gàà ke, ké wa poe jǎà ɔkè kà bĕ ɔ sáa-zà-zàò se nyo ɔò pòèn béin nye. Hwè ké wa nyu wa miòun bìi hwiè ɔò kǎ mú wa ɔá wa béin pòèn nye.

► Éé mò ɔe bĕ à dyuò dyí sepóedé Jízè wódó ma gĩo jèé?

(9) Sáa-zà-zà bĕ Jízè nyu ma kà kee ɔòun béin nyue bĕ Gèdèpòò ké nàmàũn séin kǎin zǎin (1 Jǎǎ 1:9, 1 Jǎǎ 2:2).

Ɔ jǎ ké nyo ɔò dyi jǎà-dĕ nìà ke jè mú doin ní, níí, ɔ mu nyo bĕ cĕà kà bĕ kǎà ɔòun béin nyo pòèn nyee wuɔò jǎà pouin. Nyo ɔíe bĕ cĕe kà bĕ nyo ɔò miòun niin nyuu-dĕ ɔòun béin nyue bĕ ɔ ké pó ke, ké Gèdèpòò-biè-kpòò pàɔǎ taba ɔe nìà ke hwiɔíí. Ée nìà ke nyue ké nyoũn bĕ sí biè-kpòò bĕ cĕ wa ɔe kíà dyi bĕ wa ké nyu bĕ wa ké póe jè wa gboee kíɔíí.

► Xwíníinò nyé kǎ jè nyo ɔíe bĕ poàin hwiɔíí kà bĕ wa se póe béin, ɔ sèin dyiin ɔe wa niin biè-kpòòò kpeɔe nyu-nyu mú ɔòun wĕ?

(10) Gèdèpòò zǎin nyo kǎin séin bĕ ɔ wǎin mú kà bĕ ɔ mò nàmàũn nyò, ké ɔ táà ɔ nàmàũnò dyi, ké ɔ poe jǎà kà bĕ Gèdèpòò béin ɔ kǎin zǎin kee kǎin (Máà 1:15, 1 Jǎǎ 1:9).

Kpoo bĕ nyoũn-dyù dè dyíe se kpé bédé bĕ wa ké Gèdèpòò nyénéin-dáin-dĕ bĕ bá pó-pó dyíe ɔe ɔò kǎin po ɔe, mɔɔ ké wa se kpé bédé bĕ wa ké hwiè kà kò ɔò kǎ mú nyo béin pòèn nyee da zà.

► Nyé mò nyo bédé kpá bĕ ɔ kée jǎà po kà bĕ Gèdèpòò ɔǎ ɔ nàmàũn bĕò kǎin zǎin nyé?

(11) Nàmàũn-mú-wǎin-wǎin xwíníin mò nyòò kpá wiin miò bó ɔ nàmàũn bĕò jè, ké ɔ dyé ti bĕ ɔ ké wa dyi táà (Àzédya 55:7, Ìzíkìò 18:30, Ìzíkìò 33:9-16, Máfiò 3:8).

Nàmàũn-mú-wǎin-wǎin see xwíníin mò bĕ nyòò ké ɔ miòun mú hwo bó Gèdèpòò dyúa hwè bĕ Gèdèpòò ké ɔ dyi kpó ke, sepóedé Gèdèpòò ɔòun béin nàmàũn-nyòò buè sòin ɔe ɔ nàmàũn bĕò kpé xwaún. Nàmàũn-mú-wǎin-wǎin xwíníin mò nyòò kpá wiin miò bó ɔ nàmàũn bĕò jè, ké ɔ dyé ti bĕ ɔ ké ɔ nàmàũn bĕò dyi táà. Ɔ jǎ ké nyo ɔòè hwòɔ se wǎ bĕ ɔ ké ɔ nàmàũn bĕò dyi táà ní, níí, Gèdèpòò se ɔ kǎin zǎin béin. Ɔ jǎ ké nyo ɔò dyi gmòin-gmò-nàmàũn mú cíeí nì ke kánáá ní, níí, ɔ sèè nàmàũn dyi táà ke.

► Éé kǎ jè ɔ nòmòà dyiin bĕ à kéà à nàmàũn bĕò dyi táà ké?

(12) ɔ jũ ké nyo dɔ dɔ nàmáũn bɛ̀dɔ dɔ táà, ké ɔ dɔ hwìdĩĩ-tabá-tabá bédéín, nìí, Gèdèpɔ̀dɔ̀ mu ɔ kɔ̀in zĩ̀in, ɔ jũ ké ɔ dɔ Gèdèpɔ̀dɔ̀ baà, ké ɔ dɔ Gèdèpɔ̀dɔ̀ dɔ diè bɛ̀ ɔ ké ɔ kɔ̀in zĩ̀in ní (Wódómà 10:13, Acts 2:21).

Jízè jè mò nyo nyue ké Gèdèpɔ̀dɔ̀ bédé nyoũn séín wìl kɔ̀. Kpoo dɔ̀ mɔ̀ nyoũn-dyùè dɔ̀-dè-kpòdɔ̀ dɔ̀ se nyo dɔ̀ Gèdèpɔ̀dɔ̀ nyo-kɔ̀in-zĩ̀in-zĩ̀inò nyíe bɛ̀in. Nyo bɛ̀ Gèdèpɔ̀dɔ̀ zĩ̀in kɔ̀in nyee, ɔ zĩ̀in nyòdɔ̀ dò̀un kɔ̀in, ké ɔ dǎ ná nĩ̀n, gbo-kpɔ̀in-kpɔ̀in dúá bó ɔ kè Gèdèpɔ̀dɔ̀ púa nì kpǎ jéé cá.

► Xwě à bɛ̀in dyí dyuòè kà nyo dɔ̀ bɛ̀in gbo zĩ̀in bó ti xwáún-xwáún wè múé?

Céé-dè 4 Taún-kùà

(1) Céè wuɔu-dɔ̀in gbèĩ-gbèĩ, bɛ̀ m kée kɔ̀in zain kà dɛ̀ bɛ̀ nìà dɔ̀in mú dɛ̀ dyííe dyúádɔ̀ mɔ̀ sɔ̀ nyo dɛ̀ kpaa dɛ̀ m gbo ti m kpɔ̀à Kédéi jè dɔ̀ kɛ̀.

(2) Gǎ kpoo dɔ̀ mɔ̀ biè-kpòdɔ̀ dɔ̀ se Kédéi dyí baa. Zain kɔ̀in bó céè-dè-mi sɔ̀ mɔ̀ tǎ kɔ̀ kà wa nyo dɛ̀ kpaa dɛ̀ bɛ̀ bá bɔ̀ nòmò dyíinò dyííe díé bɛ̀ jè mú doèn nyɛ̀. Dè bɔ̀ nòmò dyíin se jáà bɛ̀ bɛ̀ wa cɛ̀à kɛ̀ mɛ̀, bɛ̀ m kée nyoũn dyí tɛ̀mèin kà waà tɛ̀mèin-dè bɛ̀dɔ̀ nyo se jũe kɛ̀. Zain kɔ̀in kà m bɛ̀in wa jáà-wùdù bɛ̀ sòin dɛ̀ Bábdò múe gbo cɛ̀e bɛ̀ ɔ ké nì zàse jũ kɛ̀.

Cĕĕ-dĕ 5

Bŏ nŏmŏ dyĭnŏ cĕ-cĕ kĕ ɔ jĕ nyɔ hwŏdŏ-krŏ-krŏ

Cĕĕ-dĕŏ Da-zà-zà

► Dĕ-cĕ-nyŏ dŏ me zà Ifisìŏ 1:4-9 wuquún bé nyɔ tòŏ bĕŏ ké ɔ gbo dŭŭ tò. Dĕ mò dĕ tíín-kíín bé Pŏŏ tĕmĕin ma nyɔ bĕŏ dĕ vŏsì bĕĕ mú ké?

Dĕ mò Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-kpa Mĕ-dĕ-dĕ

Cŏcì bé ɔ mò Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-cŏcĭĕ tĕmĕin bŏ nŏmŏ dyĭn bá pŏ-pŏ dyĭĕ dĕ Gĕdĕpŏŏ jíájĕŏ mú, dyĭn dĕ hwĭdĭĭ-tabá-tabá mú dŏŭn. Nyŏŭn-dyŭ dŏĕ kŭà se sáa-zà-zà bé Kĕdĕi nyu ma kà kee gbo kpáa béin bé ɔ ké nyɔ dŏ pŏin.

Dĕ mò dĕ kpa dĕ bé Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-cŏcĭŏ béin nyue nyĕnĕĕ kee mò bé wa ké jáà bŏ nŏmŏ dyĭnŏ cĕ, sepŏedĕ nyɔ bĕ bé wa tabá bŏ nŏmŏ dyĭnŏ hwĭdĭĭĕ dyuŏĕ kà bé ɔ kpa dĕ mìŏ ké ɔ zĭ dĕ séin dyĭ ke.

Bŏ nŏmŏ dyĭnŏ mò dyĭ-dĕ-dĕ kpa dĕ bé Gĕdĕpŏŏ sĕ cŏcĭ-nyŏ bĕŏ gbo bé wa kĕĕ bŏdŏ-kpàà dà séin kpa ke.

Cŏcì pàdă bĕ bé wa mò Gĕdĕpŏŏ-wŭdŭ-kpa-cŏcĭĕ bĕdĕ dĕ tíín-tíín bĕ bé wa kŭin wa dyĭ ke. ɔ hwoin kà:

1. **Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-cŏcĭ bĕ tabá dĕ bé Bábŏŏ cĕĕ hwĭdĭĭ mìŏ.** ɔ jŭ ké nyɔ dŏ se dĕ bé Bábŏŏ cĕĕ nyu ní, níí, dĕ nĭà ke mò bŏ nŏmŏ dyĭnŏ dyĭ-dyĭ-po-po.
2. **Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-cŏcĭ bĕ tabá kpáá-dĕ sŭà bĕ kĕ hidĭ-kpà bá Kĕdĕi-dĕin-nà-nyŏ bĕĕ tĕmĕin-dĕ bĕŏ jĕ dyĭĕĕ hwĭdĭĭ.** Nyɔ bé ɔ dŏin tĕmĕin-dĕ bĕ nĭà bóĕ jĕ múĕĕ zàin dĕ bé bŏ nŏmŏ dyĭnŏ cĕĕ hwĭĭ. ɔ hwoin kà, cŏcì bĕ bé wa seà jáà po kà bé Jízĕ mò Gĕdĕpŏŏ kee, wa dŏĕn mú dĕkĕ kà bé kŭà bé Kĕdĕi nyuà bá pŏ-pŏ dyĭĕĕ dŏŭn seĕ nyue béin bé nyɔ dŏ ké pŏĕ, ké wa tĕmĕin nyŏŭn kà bé kŭà bĕ bé nyɔ dŏ nyueĕ béin ɔ pŏĕn dĕkĕĕ.
3. **Bŏ-nŏmŏ-dyĭn-kpa-cŏcĭ bĕ kŏ dĕ dĕ bé ɔ kpá nyɔ bĕ gbo dĕ zŭŭn wĕĕ jĕ gbo mìŏ.** Wa nyu dĕ nĭà ke, sepŏedĕ wa dĕbĕ bé wa ké nyɔ bĕŏ dŏŏ gbo dĕ dŏ-dŏ, bé wa ké dĕ kpŏ nyŏŏ hwŏdŏĕĕ wŏ. Bŏ hwĭdĭĭ-tabá-dĕ nĭà ke jĕĕĕ, m bĕdĕ bé m ké nyɔ bĕ seà Kĕdĕi dyĭ dyuŏ kee bŏ nŏmŏ dyĭnŏ gbo kpa, ké nyɔ bé ɔ mò jáà-po-nyŏĕĕ bĕdĕ bé ɔ ké Bounbŏŏ biĕ dĕ zŭŭn.

► Xwĕ nĭ cŏcĭŏ nyu dĕ bĕ nĭà ke xwai nyue ké? Hwĭĕ dĭĕ bĕ bé wa tĕmĕin nyŏŭn dyĭ dĕ kà bé bŏ nŏmŏ dyĭnŏ zĭ dĕ kpauin mìŏ kee nĭ bó dĕĕ?

Ɖε nyue bε bǔ nòmò dyíinò dyià Ɖε kra ke

Bǔ nòmò dyíinò mò nyo nyí cóciò kùà bε wa bédé wa ké nyue. Cóci bε ɔ se bǔ nòmò dyíinò gāún-sòǔ-kpò mú nyuùn wεε, níí, kùà bε Gèdèpòò nyià wa keε jè Ɖǎ wa hwiǒíi sò.

À Ɖǎ Kùà Vènè bε Jízè nyià ɔ Ɖéin-nà-nyò bεò Ɖé Máfiò 28:18-20 múεε jè cε. Kà ɔ nià náa, níí, Ɖé mò kùà tíin-tíin cóciò bédé bε ɔ ké nyué?

Dè kàin séin bε wa cε bǔ nòmò dyíinò keε, bǔò nyue ké wa dè Ɖé cóciò dyi. Sòin ti gbo mu to gboεε, à dyé jǎà-còciò dè kàin séin bε wa cε bǔ nòmò dyíinò ke. Gèdèpòò dyí-só-Ɖé bá cóciò jè dyí sòin Ɖé àpósò bεò nìin tíin nyue se Ɖε bε ɔ ké dyúá mu Ɖé kpoo bε múε, keε ɔ mò Ɖε ké dyúá mu dyiin Ɖé bǔ nòmò dyíinò cε-cε mú bó dyí séǉéin-kà ke.

Kpoo séin bε wa dè dyi dyiin Ɖé cóciò múεε me nyu Ɖε bε bǔ nòmò dyíinò mó bε wa ké nyue. Ɖ hwòin kà, wa dyi nyo bε Ɖò jìl tò bε wa ké pásòǔò bε Ɖε tèmèin ní, níí, wa me tèmèin wa Ɖε bε wa ké cóciò nàin béin kè bε wa ké kpé béin bε wa ké cóciò kùà mòà bǔ-nòmò-dyíin-kra-kra kè nyo bε Ɖéin-nà-nyò dyi-mó-mó ke.

Cóci Ɖíé bε nàin wa miòùn kà wa hwòǔò nyue móó ke, ké wa pòin kùà Gèdèpòò mó bε wa kéà nyueε kóin. Bǔ nòmò dyíin kà kò Ɖò kíǉí-sí-sí nyue ké cóci pàǉǎ bε bε wa ní nyu dyí-séǉéin-Ɖé keε wóǔó bóǔóún.

Cóci-nyò bεò poin wa miòùn nìin tèmèin-Ɖé bε kè kpeǉe bε dè wa hwiǒíieε páún, ké wa nyùèn kùà mú Ɖé cóciò mú. Ɖ hwòin kà, wa jǎà-po-Ɖé kè kà wa nyu bièè ke kè waà Kédéi-Ɖéin-sí-fèèò cí-cí ɔ kè gma bε ké waà cóciò nàin nyε. Keε bǔ nòmò dyíin kǔ jè à mòùn poà zio keε kra Ɖε vèin ké ɔ zi kpeǉe kà kò Ɖò bε dyí.

“Gbo-kpòin-kpòin vènè Ɖò ní bó Kédéie Bounbo jǔ-jǔ kè kùà bε cóciò bédé bε ɔ kéà nyueε púa. À dyé Ɖε nià ke wáǉáá Ɖé Ɖé Máfiò cεà bá Kùà Vènèò jè dyieε mú. Ɖ xwíinín mò Gèdèpòò mòà Bǎò keε Ɖǎ kpé séin ní Ɖé dyóún kè nò bóǔó-kpàà kōεε Gèdèpòò mòà Dyú-gààò keε nyí, kà bε cóciò bédé kpé bε wa ké bóǔó-dù séin kǔ mu bε wa kéε nyu bε nyòün bε ké Kédéi Ɖéin-nà-nyò bε jǔ ke.”

- J. Hébé Kíin,
“Bǔ-nòmò-dyíin-cε-bòǔó-kpàò”

Bé m ké bǔ nòmò dyíinò Ɖε-kra-kra xwáǉáún sèεε dyí-tèmèin-Ɖé bε

Dyí-tèmèin-Ɖé 1

Kà bε cóciò ní vóúñ bε wa ké bǔ-nòmò-dyíin-kra-kùàò nyu Ɖé bóǔó-kpàà dà séin nyue, ɔ mu nyíin nòmòùn bε wa ké Ɖε páún po, bε wa ké nyo bε gā, bε wa ké hwo bε páún po, níí, bε wa ké gbo-kpá-kpá dyi mó. Cóciò me tèmèin nyo bε Ɖε bε wa ké kùà bε béin gbo-kpá-kpá dyàà keε nyu-nyò bε jǔ. Cóciò me gā nyo bε nià ke ti wa ní baà-baà-hwò Ɖò dyúá kpauñ, ké wa dyéε kà bε nyo séin kpá múàün, ké kpé kpá wa dyí bε wa ké cóci-kùàò dyúá kra ke.

Ɖ nòmò dyíin bε cóci-nyò bεò ké kpoo kò-kò bε dyi dè Ɖé cóciò mú, bε nyòün bε ké wa nàin ní. Kpoo mò Ɖε bε nyòün bε dè dyi, ké wa nyu Ɖé wíǉí jè xwai ke. Ɖ seó kpoo bε dèà dyi Ɖé cóciò múεε jè ní, níí, wa seó má cóci-gbò bε poε béin mu, ké gbo-kpá-kpá Ɖò seó má bóǔó tòò bε kǔ

sòǎ mu mɔɔ ké wa seó má Bábò bĕ kè Gèdèpòò-cèè-dè tòò bĕ nyué mu, ké Bábò sùkúù bĕ seó má niĕ mu mɔɔ ké bŕ bĕ bé wa tèmèin nyoŭn đeε dò seó má niĕ mu, hwè rí po níí, wídí dò seó má niĕ mu bó Gèdèpòò kùàò nyu jè. Ké đeεε, cóci dò-dò séin mò kpoo bé ɔ se niè béin pū, ɔ sèin ké nyoŭn bĕ tabaa bá bo đeín hwè ke.

Ɔ jŭ ké kpoo dɔ dyi mú zain ní, ní, ɔ bédé nyo pàđă, ké ɔ bédé wídí vò-vò. Hwè bé kpooò ké dúí kuεε, ɔ mó dúún-ku-ku, kè wídí peđe mìɔ. Ti díé bĕ ní, nyo bĕ nyuà dé kpooò mú kùà keε poèn hwídĭi kà bé đe mò đe kpa đe mìò bé kpooò móεε mò bé wa kée po, bé ɔ ké kpoo vènè jŭ ke. Wa poèn hwídĭi kà bé waà kùàò mò bé wa ké kpooò dyúa kpaá ni kánáá pū, ké ɔ zi bé wa ké kùà kŕ jè kpooò dèà dyiεε nyuεε dyí.

Ɔ nòmò dyíin bé cóci-nàin-kpòò bĕè ké dyi dè dé cóciò mú dyεo, keε cóci-nyò bĕò me dyéε jè gbo bé nyo bĕò ké kpoo bĕ nà ke nàin nòmò dyíin, ní bé wa ní kŕ đă bŕ nòmò dyíinò dyí zàin.

Dyí-tèmèin-dè 2

Cóciò béin kpé bé wa ké wídí dyé. Đe nà ke đéè nyo díé bĕ kpàin hwòđǎ jè wa dyi cóciò dyi dèin, wa nyuε ké ɔ mò waà wídíin móin-dè gáná cá. Ɔ jŭ ké cóci-nyò bĕò dyi đe bĕ peđe bé wa ké cóci-kùàò gbo kpá ní, ní, wa se đe gbà nyu. Ɔ se đe gbà bé cóci-nyò bĕò ké gbo-kpá-kpá dyi mó bó wídí jè ke. Keε wĕé keε, ɔ jŭ ké wídíò jè dyi nyo dò hwòđǎ kpŕ mìò ké ɔ dyi bŕ nòmò dyíinò dyí zíin, ní, ɔ poin đe gbà hwídĭi, ké ɔ Gèdèpòò-kùàò se Gèdèpòò hwòđǎ dyi dèè béin. (1 Pídè 5:1-2, 2 Pídè 2:3).

Sábò mò gàa dò bé ɔ mó ma zùŭn-kpè bé ɔ kée wídí mú dyéin nyε, keε àpósòò cĕε ma ɔ gbo kà bé ɔ hwídĭi-poìn-dèò mò ma đe gbà ke (Àpósò 8:18-23).

► Ɔ jŭ ké Pásòđò dò dyiε hwídĭi poìn bé ɔ ké ɔ cóciò peđe ní, ní, ɔ se đe gbà nyuù? Xwĕ ɔ nyu đe bé cóciò jŭεε jè múin wŕó ké?

Dyí-tèmèin-dè 3

Nyo díé bĕ ni bó ké wa bédé hwídĭi-taba-dè kè xwai-nyuu-dè tòò bĕ bó Kédéi-đeín-nà-nàò wáún. Hwídĭi-taba-dè bĕ nà ke dyí-tèmèin-dè dò ni dé Dèè-wùdù Đìèò múεε mò Sèméđià-nyò bĕò hwídĭi-taba-dèò. Đià bĕ bé wa biè ma kùŭn-kpòεε mu ma dé Éézùdùè-bòđò kŕ, ké waà kùŭn-kpò-biè-bièò kè Éézùdùè-nyò bĕò nìin hwídĭi-taba-dèò cáin ma xwai. Ké Jízè cĕε ma kà bé wa se đe wa ni ma kà bièĕn nyεε dyí dyuò ke (Jŕó 4:22).

Biè-biè gbà nà keε dyí-tèmèin-dèò dò mò nyo bĕ nà dé Hítì-bòđòò kŕ ke. Ti bé Hítì-bòđòò ni ma Fánásà-bòđòò xwídĭiεε, gŕi bĕ bé wa zà ma dé Nyo-kpĭi-bídí-bòđò bĕò kŕεε, wa cĕε ma wa gbo bé wa ké Kédéi đeín sí. Ɔ jèεε, wa páin ma wa nìin jàà-po-dèò kè Kíáđè-còciò nìin jàà-po-dèò. Hítì-nyò bĕò pàđă ni zùù gbà bĕ bièĕn ke dyεo, keε wa dè Kédéi-đeín-nà-nyò bĕè dyí-dyuòin-dè bĕ bŕ, ké wa jŭin wa mìcùn Gèdèpòò-nyò vènè-vènè bĕè nyéne bĕ.

Ti díé bĕ ní wa nyu biè-dè kò-kò bĕ biè-kpèdè nà ke xwai sepóεđé Kédéi-đeín-nà-bòđòò báin ma bóđó tòò dò mòŭn kŕin jè. Nyo bĕò bédé bé wa ké ma bóđó kŕ mú bé Kédéi-đeín-nà-nà bā

ma kà miò kee hwòdǒ dyi dè. Ǫ jèee, wa kpǒ ma waà jǎà-po-dè bǐè jè dyi, kee wa se ma wa miòùn niìn jǎà-po-dè mɔɔ wa bídí-kpèdè bǐè kǒín pòìn.

► Đé ìn béin cǐe bá Kédéi-déin-nà-nà kè jǎà-po-dè tòò bǐ bé wa páìn, ké ìn dǎ dyéee jè dyí ké?

Ǫódó-kpàà dè bǐè tó béin nyue bé nyo ké biè-dè kò-kò bǐ biè. Ǫ jǔ ké nyoùn bǐ dyie hwiǒí pòìn kà bé bǐ nòmò dyiìnò dyi-kpǒ-kpǒ muie nyuùn bé wa ké wídí dyé kè bé wa ké gǒmànà-kǔà dyé mɔɔ bé nyo vènè-vènè bǐ ké wa dyí dyuòee ní, nií, wa baǒa Kédéi déin-nà jèò dyédé dyai pū, ké wa se gbo zǐàìn jéé cá. Nyo bǐ ni náa sí waà jǎà-po-dè kè xwai-nyu-dè sùà bǐè kídíí ke, kee wa dǎìn wa miòùn Kédéi-déin-nà-nyò bǐ. Ǫ mu dyiìn nòmòùn miò Ǫ jǔ ké cóciò dyi bǐ nòmò dyiìnò nyo bǐè gbo kra, ké wa se wa nyíí-dè bǐ béin nyue bé wa ké Gèdèpòò-wùdùò dè kà kò dò dǎìn nyee nyí níe.

Nyoùn bǐ béin bǐ nòmò dyiìnò dyéee bé Ǫ ké dè kíà dyí dò hwoìn dé wa gbo, Ǫ jǔ ké nyo bǐ sò bóódó-dù kà kò dò bǐ kǒee dyie wa gbo dyà ní. Đe nià ke kǐ jè Ǫ nòmòà dyiìn bé nyo kèà Kédéi déin nà-nàò bá kà nyo báà báá-dè ke dé nyo-dù dò-dò séin hwiè, bé Ǫ ké ni kà wa miòùn niìn kǐò-dè nià kee dé wa hwiè kè. Jǎà-po-dèò me bó niè tee kà dèò mòǒ kà bóódó-du kà kò dòè kǐò-dè ke. Kee wéé kee, Ǫ mu dyiìn nòmòùn bé Gèdèpòò-wùdùò-bóódó-biìn-nyò bǐ kè bǐ-nòmò-dyiìn-kra-nyò bǐ ké kpedèò nyo kè Kédéin-déin-nà-nà se dyí wèin nyee jè múin dè nòmò dyiìn. Jǎà-po-nyò bǐ bédé bé wa ké nyo bǐ nià ke gbo kpá dé wa miòùn niìn gbèè bǐè mú, bé wa ké dè nià ke múin dè, ké Ǫ se pedee-mú-kpàìn-d dè.

Dyí-tèmèin-dè 4

Ti díé bǐ ní, nyo bǐè dú jǎa-po-dè dò dyí bé Ǫ ké waà bóódóò niìn jǎà-po-dè jǔ gáná cá. Ǫ hwoìn kà, bóódó díé bǐ kǒee, nyo bǐ ni déee pàǒǎ mò Mèin. Ké dé bóódó tòò bǐ kǒee, nyo bǐ ni déee pàǒǎ dǎìn wa miòùn Kíádè-còciò nyo bǐ. Nyo bǐè pàǒǎ ní kpǒ gma bǐ bá waà jǎà-po-dèò dyíee dyi gáná cá, ké ti dò-dò bǐ baǒa déè wa nyu jǎà-po-dèò kpede bǐ xwai, kee wa dá wa mò jǎà-po-dè nià bóe kídíí-sí-nyò bǐ.

Nyo pàǒǎ dǎìn wa miòùn Kédéi-déin-nà-nyò bǐ sepóedé dè wa nià kee wa dú nyo kra dè bǐ ni déee dyí bé wa ké Kédéi-déin-nà-nyò bǐ jǔ jè. Kee wa séè nàmàùn dyi táà ke gáná cá. Wa sí wa miòùn niìn mójó-dè bǐ kídíí.

Bǐ nòmò dyiìnò mò Kédéi dá ìn bé ìn ké ni nàmàùn bǐè kǒín pòìn, bé ìn ké ìn miòùn bídíí dyà bó Ǫ dyúa. Jízè dá nyo dò dyi mó bé Ǫ ké Ǫ déin-nà-nyò jǔ ní, nií, Ǫ me wǒ bé Ǫ ké Ǫ hwòdǒè mójó-dè bǐè tó dábá, bé Ǫ ké déin-nà-nyò nòmò dyiìn jǔ (Đúù 9:23).

Kédéi-déin-nà-nà se dè bé nàmàùn-bòdò dò ké zò, bé wa kée nyu bé Ǫ ké dyi bein miò dè waà bóódó mú ke. Đe-gbà-nyu-nyu bé Ǫ ni bóódó dò kǒee zà pódó bó se-dyí-sédéin-dè bǐ bé Kédéi-déin-nà-nyò bǐ nyuee gbo, ké Ǫ nyue ké zain gbo dò se bó bóódó-kpàà nyo bǐè kè Kédéi-déin-nà-nyò bǐè púa ni dè.

► Xwǐ Kédéi-déin-nà-nyò bǐ bé wa ni nàmàùn gbo keee nyu dyí vòè dé ni gbèèò mú ké?

Dyí-tèmèìn-dè 5

À dyuòè kà bé jǎà-po-nyò séín se tèmèìn-dè séín dyi kpɔ́ béìn pūe. Jǎà-po-nyò bĕ̀ò kpɔ́ tèmèìn-dè sàà dé Bábòò múeε dyi dyeo, keε wa bédé zàìn gbo díé bĕ̀ bó wa púa.

Ti díé bĕ̀ ní cócì díé bĕ̀ kpɔ́ bó tèmèìn-dè bĕ̀ nyue bé wa dyià kò bó cócì tòò bĕ̀ gboεε gboi miò dyeo, keε Kédéì-déìn-nà-nyò bĕ̀ò niìn tèmèìn-dè sàà dé Bábòò múeε sédèìn dyi ké ɔ zi wa niìnò dyi kánáá pū. Cócì dò me bóó cĕε kà bé cócì tòò bĕ̀ se Kédéì bièĕ̀ nì jéé cá ke, ɔ jǔ ké cócì bĕ̀ nià bóεε dyi bĕ̀ nòmò dyíìn jééò tèmèìn nì ní.

Cócì dò me bóó nyue bé nyoŭn séín ké wa dyi dyuò kà bé wa mò cócì tòò bĕ̀ gbo-vǔ-nyò ke. Cóciò me po ɔ miòùn páún dyiìn dé bĕ̀ nòmò dyíìnò mú kíín, ké ɔ dǎ ná niìn, wa me kùìn nyo bĕ̀ ku dúún wĕε hwòdǔn bé wa ké cócì dyi tee.

► Xwíníín bĕ̀ò nyé kǔ̀ jè cócì dò me bóá hwìdǔi poèn kà bé wa mǔè-còcì dò mòùn se Kédéì bièĕ̀n nì jéé cáá?

Dyí-tèmèìn-dè 6

Nyo díé bĕ̀ poe jǎà kà bé jǎà tèmèìn-dè zàìn wa niìn jǎà-po-dè díé bĕ̀ hwiĩ ke. Dyiìn dé Gèdèpòò jíájèò jè jìi-kǔ-néìn-néìn múeε, cócì díé bĕ̀ béìn Gèdèpòò wuɖu-nyu-nyu dyédé kōin wǎìn. Dyiìn dé gbo-zǎìn-zǎìn jè jìi-kǔ-néìn-néìn múeε, cócì díé bĕ̀ béìn nyo tòò bĕ̀ Kédéì gbo dyà jè dyédé kōin wǎìn. ɔ jǔ ké cóciò dyi hwìdǔi taba jè jìi kǔ néìn nì dé nyo bé ɔ pòìn kà cóciò kōin nyεε gbo ní, níí, cóciò se dyè kpé béìn mu bé wa ké cócì-nyò bĕ̀ò náún po kà bé ɔ se dyíìn nòmò bé nyo ké hwìdǔi-taba-dèò dyi táà ke. ɔ jǔ ké cóciò dyi zùŭn-nyíi-dè bĕ̀ò kǔ̀à mú nyùĕn nì dé hwìè sédèìn dyìò mú ní, níí, nyo díé bĕ̀ nì bó ké wa nyé zùŭn-nyíi-dè bĕ̀ò kè fèè dè Kédéì hwìdǔiεε cí-cí mú.

Tèmèìn-dè gbà mò dε bé ɔ nì tee, ké ɔ nyue ké nyoŭn dyé gǎ-dè bé dyi dé ti tòòmòŭn-tòmòŭn bĕ̀ xwíníín nyε. Tèmèìn-dè séín bé ɔ (1) nyue ké nyo wǎìn nàmǎŭn dyédé kōin, (2) ké ɔ nyue ké nyo se pó-pó jè hwòdǔ kǔ̀ dè, (3) ké ɔ mò dyi-gbǔ-dè bó nyo bé ɔ mó bĕ̀ nòmò dyíìnò dyi kpɔ́ dyiεε bìì, mɔɔ (4) bé ɔ við bĕ̀ nòmò dyíìnò nyoŭn dyiεε, ɔ mò tèmèìn-dè bé ɔ se dyi sédèìn nyε.

Buè-buè dé zùŭn kè Tèmèìn-dè bĕ̀ gbo-zǎìn-zǎìn

À dyi kpáá-dè sàà bĕ̀ bá cóciò dyiεε dya gmò ní, níí, ɔ nì kà cócìò jè sò ma kà cócì-nyò vènè-vènè bĕ̀ hwìdǔi kíín nyε. Dε-xwa-bí-bí bĕ̀ hwòin kà hwìdǔi-taba-dè kò-kò bĕ̀ kè tèmèìn-dè se dyi sédèìn bĕ̀ déé nyo bĕ̀ò kǔ̀ ma jè gbo miò ké ɔ zi bĕ̀ nòmò dyíìnò dyi. Nàìn-nyò bĕ̀ kéó kà dyi-tèmèìn-dè bĕ̀ jǔ dé zùŭn-dè bĕ̀ò múeε mò nyo sí ma fòndò-hwòdǔ gbà bĕ̀ kè kpede gbà bĕ̀ kídíí, hwè ké wa hwòdǔ dèìn ma bóqó-kpàà dε bĕ̀ò múin miò.

Ti díé bĕ̀ ní Gèdèpòò tò ma buè-buè dé cóciò mú. Buè-buè dé zùŭn bé ɔ mu dyúa bó ti tòòmòŭn-tòmòŭn xwíníín ké ɔ nì kpáná múeε bédé bo-bĕ̀ tá.

1. Bábòò cĕε kà bé ɔ dyà mú-zàìn-zàìn, ɔ jǔ ké jǎà-dè dò dyi dyi sédèìn dε dé zùŭn níε.

2. Ɔ nyí nyo zuñn-kpè djiè dò dyiìn dé baà-baà kè biè-biè dé kpé mú, ké Ɔ nyue ké nyo báún-báún dyi Kédéi gbo dekè.
3. Ɔ zà Gèdèpòdò kùàd nyu-hwiè djiè dò da, sepóedé Ɔ nyue ké cóciò dyé hwiè djiè dò kò mú wa ké bǔ nòmò dyiìnò dyi beìn kè bé wa ké deín-nà-nyò be dyi móee da.

Pòtésènè-còci zīàin kà de bǔ gbo, bé wa deà dyi (dé Dyúwòdò-bòdòdò kǔ, zǔ mǎ 1500 ke). Wa dyà ma bǔ nòmò dyiìn cǎà kà bé nyo pó dyiìn dé Gèdèpòdò jíájèdò dòn mú, Ɔ jǔ ké m̄ dyi hwiǔi-taba-taba bédé níee de. Ké nyo táázīn bǔ kpǔ ma Kédéi dyi. Wa po ma Bábòdò wuqu-dù kò-kò bǔ mú, ké wa nyí ma wa nyoñ bǔ.

Ánàbáfèdè-còci (bé Ɔ hwo ma kà dé Dyúwòdò-bòdòdò kǔ dyi dà séin dé zǔ mǎ 1500 ke múee, wa poe ma jǎà) kà bé tèmèin-dè sédèin dyíò dyi-kpǔ-kpǔ dòn bèin nyue bé nyo ké pó ke. Nyo pàdǎ bǔ vǔ bé wa ké ma jǎà-dè bá bǔ nòmò dyiìnò dyiee kíqíí sí, kee wa séè ma gbo zīàin ke. Many people professed to accept the truth of the gospel but had not experienced conversion. Ánàbáfèdè-còciò néin ma jì kǔ kà bé nyo séin me zīàin ma gbo ke.

Píétè-còci, bé wa deà dyi (dé Jámà-bòdòdò kǔ, zǔ mǎ 1600 kee dé mánáin nyee), wa mò nyo bǔ bé wa hwòin ma dyédéi kà bé Ɔ kpa de mìò bé nyo ké deín-nà-nyò bǔ dyi mó bó Kédéi bìi ke. Wa de ma kpoo-dyù bǔ kè hwiè bǔ kǔ mú wa ké jǎà-po-nyò bǔ de tèmèin, bé wa ké de hwè dé Kédéi-deín-nà-nà múee dyi.

Méfèdè-còciò, bé wa deà dyi (dé zǔ mǎ 1700 kee mú dé Dépò-xwi-bíqííee), Jǔó Wésèdè mò nyo dèè zǔò dyi. Sáa-zà-nyò bǔ nì ma cóciò mú dé Dépò-xwi-bíqííee see ma jǎà po kà bé nyo bèin pó-pòdò hwòdǔ kǔ dèè ke. Kee Jǔó Wésèdè m̀ùn nìè ma cèin kà bé nyo séin bèin dyí dyuòè kà bé Ɔ bédé hwiǔi-taba-taba nì cíéñ dé Kédéi múe, hwè ké Ɔ bèin pó-pòdò hwòdǔ kǔ dèè dyiìn dé Zùù Hwèin-hwèinò mú ke.

► Dé mò jǎà-dè vènè dò kǔ jè m̄ bèin jì kǔ néin dé nì bíqí-bòdòdò kǔ ké?

Cǎé-dèdò dúí-jaḡa-jaḡa

Kédéi-deín-nà-kpòdò méné-méné kèè vènè-vènè bǔ, (hwè m̄ po níin, cóci bǔdò), wa de ma gbo dyiìn dé wuqu-dí-dí mú kà bé wa mu bǔ nòmò dyiìnò dyúa kpaùn kánáá pū ke. Kee kàñ wēe wa báún-báún ḡǎ waà wuquò kǔ wǎ ti pàdǎ xwínín, ké wa se bǔ nòmò dyiìnò jè jì kǔ néin bèin de.

Bé à kee nyu bé cóciò ké dyi ku deee, à se tèmèin-dè kíà dyí djiè bǔ m̄ wuqu bá kpáá-dè bǔ jè dyiee dò mó. De à mó nyènèè kee mò bé à ké jǎà-dè bǔ bá bǔ nòmò dyiìnò dyi beìn jè dyiee de dyà.

Cǎé-dè 5 Taún-kùà

Bé mu de-cé-tiò nyo ko bó dyiee gbo deìn dyiìn dé sǔ-kǔún-dyi-po-po sòn cǎé-dè 5 múee mú. Ɔ jèee, bǔ me po bǔ mìùùn páùn nòmò dyiìn dyiìn dé dyi-diè-dè bǔdò cǎé-cǎé mú nòmò dyiìn.

Cĕĕ-dĕ 5 Sĕ-kĕŭn-dyi-po-po

- (1) Hwĕ tĕ bĕò nyĕ kĕ mú bĕ-nòmò-dyĭin-kpa-còci bĕ me kpa dĕ kĕ?
- (2) Hwĕ mĕnĕin-dò bĕò nyĕ kĕ mú nyo bĕin bĕ nòmò dyĭinò dĕ-kpa-kpa xwáqáún sĕè kĕ?
- (3) Đé mò dyĭ-tĕmĕin-dĕ tĕ bĕ tòè jĭi o jŭ kĕ tĕmĕin-dĕ dò se dyĭ sédqĕin níé?
- (4) Buè-buè dĕ zŭn bĕ o mu dyúa bó ti tòmòŭn-tòmòŭn xwĭnĭin, bo-bĕ tĕ bĕò nyĕ o bĕqĕ kĕ?
- (5) Cĕè jĕà-dĕ dò bá dĕ bĕ nĭà dà bíqĭĕe dò-dò jĕ dyĭ:
 - Pòtésĕnĕ-còci zĭàin kà dĕ bĕ gboe
 - Ánábáfĕdĕ-còciò
 - Pĭétĕ-còciò
 - Mĕfĕdĕ-còciò

Cĕĕ-dĕ 6

Zùù Hwèĭn-hwèĭnò Kùà

Ðe-cĕĕ-cĕĕ nàin-nyòò me dyuò de nìà ke dyí:

Nyí de-cĕĕ-nyò bĕò sō-kōún-dyi-po-po nìà dé cĕĕ-dĕ wa hwèà gbo díeēē dúí-jĕdĕĭn-nàin nyēē de. Ðe-cĕĕ-nyò bĕò dò-dò me cĕē gǒ-jǔ-wùdù bĕò sòin dé ɔ hwòdǒ bú, ké ɔ me bó cĕē-dĕ dò mú gmòò mɔɔ ɔ kè ɔ mǔè dò me bó dós dèè.

Zùù Hwèĭn-hwèĭnò Hwòdǒ-kō-dè-dè

Ɔ jǔ ké à dǎ vǒ tee, ké à dǎ de cĕĕ, ké à dǎ hwìè bĕ bá kà à ké Kédĕì bìì kùà nyue nyu keē dyí dyuò ní, níí, à sò dyí ké à dè nyoŭn-dyuè kpe hwòdǒ kō de bó Gèdèpòò kùàò wáún. Keē kà Àpósò Pòò nyuà cĕē keē, ɔ dá, “Sepóedé à miòun se de bĕ nìà ke dyí béin. Gèdèpòò mò nyo nyue ké à béin de bĕ nìà ke dyí” (2 Kòdĕíntǐò 3:5).

Pòò dá ti ɔ nì ma Gèdèpòò-wùdù wádáúh wĕē, ɔ se ma nyo nyoŭn hwòdǒ-fǎnò-wùdù mú cáin, keē ɔ dè ma Zùù Hwèĭn-hwèĭnò hwòdǒ kō, bé nyo bĕ nì ma kà ɔ dǔŭ gbo tǒēn nyēē ké se nyoŭn-dyuè hwòdǒ-fǎnò-fǎnòò hwòdǒ kō dè, keē bé wa ké Gèdèpòò kpeò hwòdǒ kō dè (1 Kòdĕíntǐò 2:4-5). Pòò mò ma cĕē-dĕ-dyuò-nyò vènè dò, keē ɔ se ma ɔ de-dyuò-dyuòò hwòdǒ-kō-dè bé ɔ ké zùŭn-dĕ bĕ nyu.

Pòò cĕē ma Tĕsàdònákà-nyò bĕò gbo, ké ɔ dá, “Sepóedé à kpa ma bǒ nòmò dyíinò dé bĕ gbo. Ɔ se ma dé wuquò dòun mú, keē ɔ mò ma dé kpe mú, ɔ kè dé Zùù Hwèĭn-hwèĭnò mú. Ké de à cĕ ma keē, à dyuòè ma dyí cá kà bé ɔ mò ma jáà ke” (1 Tĕsàdónià 1:5). Gèdèpòò kpeò nyue ké wa kpo ma bǒ nòmò dyíinò dyi.

Jízè cĕē ma ɔ deín-nà-nyò bĕò gbo kà bé Zùù Hwèĭn-hwèĭnò muē ma bóqó-kpàà nyo bĕò dyí tēmèin kà bé wa nyu nàmàŭn, ké wa se dyí sédĕĭn, ké Gèdèpòò mu wa zaa wǒ pouñ wĕ (Jǒó 16:8). Jízè dá nyo dò se ɔ gbo dyie béin, ɔ sèin ké Bǎò dyà dye nyòò ɔ gbo hwè (Jǒó 6:44).

Kùà bĕ bé Zùù Hwèĭn-hwèĭnò nyueē díé bĕ

- Ɔ tēmèin nàmàŭn-nyò bĕò de bĕ wa bí xwaa wa dyí (Jǒó 16:8).
- Ɔ nyí nyo bĕ se ma fĕè bédé bó waà nàmàŭn bĕò jēē zùŭn-fĕè (Jǒó 3:5, Ìfísìò 2:1).
- Ɔ cĕ ma jáà-po-nyò bĕò de bĕ Gèdèpòò dǎ ma wa bìì nyueē jè wa gbo (Ìfísìò 1:13, Ìfísìò 4:30).
- Ɔ mò jáà-po-nyò bĕò kùà-nyí-nyò (Àpósò 13:2, 4).
- Ɔ nyí jáà-po-nyò bĕ bé cócì-nyò bĕò dǒbo keē kpe (Àpósò 1:8).
- Ɔ tēmèin jáà-po-nyò bĕò de (Jǒó 14:26, Jǒó 16:13; 1 Jǒó 2:27).

- Ɔ mò jǎà-po-nyò bě̀ nàìn-nyò (Gàqézià 5:25).
- Ɔ nyue ké jǎà-po-nyò bě̀ qábá qe bě̀ mò wa mìcùn nììn mós-qè kee tó qé wa mú (Wódómà 8:13).

► Xwě̀ Zùù Hwě̀in-hwě̀inò nyu à dyí-zǐìn-qè jǔe qé à bǔ̀-nyòmò-dyíìn-kpa-kpaò mú ké? Đé mò qe kíà dyí bě̀ bé̀ à nyu dyíìn qé Zùù Hwě̀in-hwě̀inò hwòqǒ-kǒ-dè-dè mú ké?

Kà Đe-cě̀-cě̀ nyu qe kpaà ke

► Đé à me cě̀ qe-cě̀-cě̀ kè hwìè bě̀ kǒ mú à ké bǔ̀ nyòmò dyíìn cě̀ jè dyí ké?

Gèdèpòò qá à bé̀ à ké jǎàò jè nyo bě̀ gbo cě̀. À me cě̀ Ɔ jè nyòmò dyíìn cá bé̀ nyo bě̀ ké qe à cě̀à kee múìn wǔ̀.

À me bóò hwìqǐ poèn kà bé̀ à dè Zùù Hwě̀in-hwě̀inò hwòqǒ kǒ jèee, à me bó à fònò-hwòqǒò kǒ poe dyíìn qé qe-cě̀-cě̀ mú ke.

Pòò qá Ɔ vǒ bé̀ Ɔ ké nyoũn péí po (2 Kòdèíntìò 5:11). Ɔ cě̀e Tímétè gbo bé̀ Ɔ ké qe cě̀, bé̀ Ɔ ké jǎà-wùqùò nyoũn tèmèìn dyí-sédèìn-kà (2 Tímétè 2:15). Đe bě̀ nyue bé̀ Bounboò gbo-ni-nyò dyi qe kpaà qò mò, Ɔ me béìn kpé bé̀ Ɔ ké nyoũn qe tèmèìn nyòmò dyíìn (2 Tímétè 2:24).

Àpòqè mò ma bǔ̀-nyòmò-dyíìn-kpa-nyò bé̀ Ɔ ku ma dúún mìò ke. Pòò dè Ɔ me kà bé̀ Ɔ dyuò ma wùqùè mìò, ké Ɔ dyuò ma Gèdèpòò-cèè-qè bě̀ò nyòmò dyíìn, ké Ɔ mò ma hwòqǒè-fúà-nyò ke (Àpòsò 18:25-26). Kà Ɔ nyu ma nyo bě̀ò qe tèmèìn dyíìn qé nyí-qè bé̀ Zùùò nyí ma Ɔ kee múee nyue ké nyo bě̀ò hwòqǒ dèìn ma Ɔ múìn mìò.

Àpòsò Pídè cě̀e à gbo kà bé̀ nyo qò dyie à gbo cě̀ bé̀ à ké hwòqǒ-kǒ-dè-qè nìà qé à múee jè kǒìn zàìn ní, nìí, à me dyé ti bé̀ à ké qé wuqu zà ti séín bàqà (1 Pídè 3:15).

Gèdèpòò-wùqù bě̀ nìà ke cě̀e à gbo kà bé̀ Gèdèpòò mu kpé bě̀ bé̀ Ɔ nyíà à ke kè qe bě̀ à cě̀e mana kǒ pouñ Ɔ jǔ ké à dyi Ɔ mós-qè nyu níe. Đáa bé̀ Ɔ qáà à kee mò bé̀ à ké Ɔ bìì kǔà nyu qé à kpé séín kè à gana séín mú.

Zùù Hwě̀in-hwě̀inò nyu múìn-dyíìn-dyíìn

Đé Àpòsò 1:4-5 múee, Jízè cě̀e ma Ɔ qeín-nà-nyò bě̀ò gbo bé̀ wa ké ma fòìn, bé̀ wa ké níò kpá qé Zùù Hwě̀in-hwě̀inò mú. Ɔ qáìn qe nìà ke “Bǎò nyénéín-qáìn-qè.” Ɔ nyue ma náa bé̀ wa ké Ɔ zàse jǔ qé bóqò-kpàà dà séín (Àpòsò 1:8).

Đeín-nà-nyò bě̀ò mòǎ ma jǎà-po-nyò bě̀ dyeo, kee bó nyoũn-dyù nàìn-nàìn bé̀ Ɔ seà zùũn-qè kee, bé̀ Jízè tèmèìn ma kà waa wáún wěe, qe qò se ma bíqíi qe bé̀ wa kée bédé qé waà hwòqǒ-dyùò mú hwè bé̀ wa ké ma kpé béìn bó kǔàò nyu jè. Zǒ tǎ kǒ xwíínín bé̀ nyo-qe-tèmèìn-nyò vènèò tèmèìn ma kà wa qee qòùn see ma nyue béìn bé̀ wa ké qe kpa bó kǔà nìà ke nyu jè, Ɔ jǔ ké wa se ma qe nìà bóe qé waà hwòqǒ-dyùò mú bédé ní. Hwè bé̀ wa ké ma kǔà bé̀ Zùù Hwě̀in-hwě̀inò nyíà kpé, ké Ɔ gmàà dyíee nyu, kà Gèdèpòò nyue ma kà gbo poe kee, wa kǒ bé̀ wa ké ma qe qò bédé qé wa hwòqǒ-dyù bě̀ò mú, ké Zùù Hwě̀in-hwě̀inò mò nyo bédé kpé bé̀ Ɔ ké ma wa qeò hwòqǒ bǔ̀ po.

Wa dǎ ma ɖɛ nǎ kɛ jɛ dyuò kíín ɖé zǎ tǎ bé Jízè tèmèin ma kà wa ɖɛ kɛɛ xwíníin. Ti ɖíé bé ní waà hwòdǒ dyá ma ní, ɔ hwòin kà ti wa mó ma kà nyɛ ɖáa dyi sòin ɖé dycún, bé ɔ ké ma kà nyo bɛ se ma wa jè dyi kpõɛɛ mú gbòò kɛ (Đúú 9:54-55). Ké ti ɖíé bé ní wa bóɖóin ma waà biè-dèò jè dyí miò, ɔ hwòin kà ti wa poà gàa dò bóí bé ɔ ní kǒò ɖà nyo dò zùù gbà mú zà, sepóɛɖé wa mò nyo se ɔ kpéò nyí jèè (Máà 9:38). Wa hwòdǒ po ma ɖɛ vènè-vènè bɛ gbo, ké kpé jè kpõ ma wa hwòdǒ miò, ɔ hwòin kà ti waà nyo sǒ sèà wa mũè bɛò ɖɛ, ké wa dyià Jízè kpé vènè zòin nyɛ (Máà 10:35-41).

Wa cɛɛ ma ɖé wa miòun hwìè nyo mò nyo kpa ɖɛ ké ɔ zi wa séin dyíɛ (Máà 9:33-34). Dɛ nyu ma wa bá ɖɛ nǎ kɛ jè dyí, ti Jízè dièà wa dyi kɛ. ɔ tèmèin nyoŭn dyí kà bé wa se dyuò kɛbi waà hwiɖíi-poin-dèò séɖéin ma dyí níɛ.

Jízè dèɖɛ ma ɔ ɖéin-nà-nyò bɛò boi ti wa nì ma Bounboò dji-dè hwèin gbòò ɖiɛn nyɛ, ké ɔ cɛɛ wa gbo kà bé wa mɛ dyà ma wa miòun bíɖíi tee, kà ɔ nyuɛ ma kà wa bŭ nyuɛ kɛ (Jǒó 13:14). Tia baɖaa, wa séè ma kà ná nyoŭn-dyù jè gbo-kò-kò nì náa dyé dò. ɔ jèɛɛ, wa nóò ma bé wa ké ma ɖɛ dyúáɖòò ɖé wa miòun hwìè nyu bó hwio-kà nǎ bóɛ. ɔ se ɖɛ bé ɔ ké ma ɖɛ kíá dyí jŭ ɖé wa gbo jèè, kɛɛ wa nì ma wa miòun dyí búáin pŭ.

Jízè cɛɛ ma wa gbo kà bé wa mɛ bédé ɖèbèin-dèbèin bé ɔ ku dyi miò, ké ɔ béin nyuɛ bé nyo dò ké ɔ bǎto dò biì mé kɛ. (Jǒó 15:12-13). Wa poèn ma hwiɖíi kà wa bédé ma ɖèbèin-dèbèin nì náa níɛ, kɛɛ ɔ se ma ná nì. Sepóɛɖé wa cɛɛ ma kà bé wa kè Jízè mu ma méin nyɛ ní dyɛo, kɛɛ ti sójà bɛò kpõ ma Jízè kɛɛ, wa gbɛ ma ɔ ɖɛi, ké wa kpá ma xwáɖáún (Máà 14:31, 50).

Gàa bɛ nǎ kɛ mò nyo bédé kpé bé wa ké ma kà nyoŭn nàin kè bé wa ké ma kà cóciò dyi bein, ti bé Kédéi se ma bó wa gbo nì ɖɛ ɖé nyoŭn-dyù-kpòdò-dyùà mú kɛ. Jízè dyuòè ma dyí kà bé gàa bɛò se ma kŭà nǎ kɛ nyuɛ béin mu, ɔ sèin ké wa dyé ma ɖɛ wa kŭ wa ké ma kà bédé ɖé waà hwòdǒ-dyùà bɛò múɛɛ hwè. ɔ jèɛɛ, ɔ cɛɛ ma wa gbo bé wa ké ma ɖé Jùdúsèdèin-hwòdòò mú dyi gǎ tee, bé wa ké ɖɛ bé Bǎò ɖéin ma kà wa nyénéin nyɛɛ dyé hwè (Àpósò 1:4-5). Nyénéin-dáin-dè nǎ kɛ mò níó-kpá-kpá ɖé Zùù Hwèin-hwèinò mú. Nyénéin-dáin-dè nǎ kɛ zi ma ɖɛ kpauñ miò, ké wa se ma cóciò dyúa kpaa béin ɔ jŭ ké wa seɛ ma bédé ní.

ɔ seɛ ma wa gbo cɛ kà bé wa bédé bé wa ké ma ɖɛ cɛ ɖɛ miò, mɔɔ wa ké ma ti tòmòŭn-tòmòŭn dyí ɖú hwè bé wa ké ma dyi ku ɖé zùŭn wɛ. ɔ ɖá wa bédé bé wa ké ma ɖé Jùdúsèdèin-hwòdòò mú dyi gǎ tee, bé zùŭn-dè kpa ɖɛ nǎ kɛ ké ma wa dyí wóɖóin hwè.

Đɛ kpá ma kà ɖéin-nà-nyò bɛò gbo bó Pénékò-wèò baɖaa, à ɖáin Zùù Hwèin-hwèinò nyo-múin-dyíin-dyíin. (Àpósò 2:4). Đɛ kúɖúú bɛ kpá ma bó Pénékò-wèò baɖá dyɛo, kɛɛ, Píɖè cɛɛ ma kà kŭà jéé bé Zùù Hwèin-hwèinò nyu ma bó tia baɖaa mò, ɔ hwo ma waà hwòdǒ-dyùà bɛò mú (Àpósò

“Kŭà vènè bé Bounboò pèin ma kà wa xwaún dyi bé wa kéà nyuɛɛ, wa seɛ nyuɛ béin ɖé nyoŭn-dyùè kpé dòun mú. ɔ jèɛɛ, ɔ nyuɛ ké Zùù Hwèin-hwèinò nyí ma wa kpé bɛ bé wa ké kŭà mú nyùin. Zùùò cɛɛ ma bóɖó-kpàà nyo bɛò gbo bé wa ké waà nàmàŭn bɛò dyi táà kè bé wa ké dyí séɖéin, ké ɔ cɛ ma wa zaa-wõ-po-po nǎ dyiɛn nyɛɛ jè gbo. ɔ ɖǎ ná níɛɛ, ɔ nyí ma wa kŭàò, ɖé kpé vènè mú, bé wa kɛɛ nyu hwòdǒè-ɖé-hwè-kà.”

- A.B. Sínsŭin,
Gèdèpòò-wùɖù-bòɖó-bŭin-cùò-wùɖù

15:8-9). Zùù Hwèin-hwèinò déè dèin-nà-nyò bĕò mó ma xwéé cá. Xwíníin-kǒ jè wa mó ma kà Zùù Hwèin-hwèinò dé wa hwòdǒ búèè mò bé ɔ ké ma waà hwòdǒ-dyùà bĕò mú hwo, bé ɔ ké ma dé nàmàun-dè séin dyi sámá. Ti bé wa mú-hwo-wè mòà nío-kpá-kpá dé Zùùò mú mɔɔ Zùù Hwèin-hwèinò wa múin-dyíin-dyíin nyee dǎ ma dyi ziee, púee, wa dyà ma wa mìòùn bídíí gáná cá, ké wa se ma dɛ mu ma wa gbo kpáun wĕe jè gbo kǒ dɛ.

Sòin bó Pénékò-wèò gboee, cóciò kpá ma kpéí cá dé bǒ-nòmò-dyíinò dyi-bein-bein mú. Bó tèmèin-dè kò-kò bĕ kè zà-dèin bĕ kè dɛ bá Júù-nyò bĕò nìin gma bĕò dyi kpō jè dyíe kè zaa-dè-wùdù bĕ kè cóci-nyò bĕò gǎ-dyèin-dyèin ɔ kè ti-kàmàun-kàmaun séin bĕò wáun wĕe, cóciò zain ma mú wàdà cá dé múà mú.

Wa mò nyo bĕ bé wa kpōin ma gbo, ké Gèdèpòò zùùò nì ma wa kō, ké cuò-wùdù kra dɛ bĕ nì ma wa wíin nye. ɔ mò ti bé Gèdèpòò dǎ ma wa dá, ké wa dè ma Gèdèpòò kpéò hwòdǒ kō, ké wa nì ma kǔà nyueé bó Gèdèpòò díin-díinò jè ke.

Mò mòà jǎà-po-nyò kee, ìn béin dyè dɛ dyúádò bé dèin-nà-nyò bĕò mó ma kà kee móò dɛkè. Ìn béin nyíí-dè nìà ke bédéé dyíin dé Zùù Hwèin-hwèinò ìn múin-dyíin-dyíin mú.

Kee ɔ see xwíníin mò bé:

1. Jǎà-po-nyò dò ké se Zùù Hwèin-hwèinò bédéé béin ɔ sèin bé dɛ kpá ma kà bó Pénékò-wèò baɗaa dò ké ɔ gbo kpá wĕé hwè ke.
2. Zùù Hwèin-hwèinò ké se kǔà dò nyue béin dé nyo dò mú ɔ sèin bé Zùùò ké ɔ múin dyíin hwè ke.
3. Zùù Hwèin-hwèinò ké nyo dò múin dyíin dé hwiè kà kò dò mú, ɔ jǔ ké ɔ se hwiè kǒ mú bé ɔ hwàà nyoŭn-dyùè hwòdǒ-dyùà múee níe.
4. Nyo séin bé Zùùò dyíin kà múin dé hwiè nìà ke múee ké kpé béin bó àpòsò-kǔà nyu jèe.

À me bóò hwìdíí poèn kà bé dɛ dyúádò kpá ma kà àpòsò bĕò gboee, mu à mòùn gbo kpáun nyènnè ke. Kee wĕé kee, dɛ mò dɛ kra dɛ mìò dé à gboee mò bé Gèdèpòò ké à hwòdǒ-dyùà bĕò mú hwo, bé à ké kpé béin bé à ké ɔ bì kǔà nyu.

À dyi dɛ kpá ma kà àpòsò bĕò gboee dya gmò ní, níí, dɛ bĕ à dyéee keà kè:

1. ɔ jǔ ké Zùùò sèè à hwòdǒ-dyùà bĕò mú hwo ke, bé à ké mú-hwè-fèè cí gáná cáin, níí, à sèè ti dyé ke bó Gèdèpòò bì kǔà nyu jè.
2. ɔ se Gèdèpòò hwòdǒè gbo-wóin-dè bé nyo dò ké se kpé béin bó ɔ bì kǔà nyu jè ke.
3. Kèbì ìn me dú ti pàdǎ dyí bé ìn ké dɛ cĕ mɔɔ ìn ké búá dé zùun wĕe, ɔ see nyue béin bé ìn ké dɛ kra bó Gèdèpòò bì kǔà nyu jè.
4. Dɛ nyue bé Zùùò dyi nyo kpé nyí bó Gèdèpòò kǔàò nyu jèee mò, ɔ jǔ ké ìn dyi ɔ dyi mó hwòdǒè-dé-hwè-kà bó ti xwáun-xwáun wè mú ní.

Xwĕ jǎà-po-nyò dò béin Zùù Hwèin-hwèinò kǔà nìà ke dyéee nyue ké?

Pídè dá nyoŭn dyée ma dyiìn dé hwiqĩi-taba-taba mú (Àpósò 15:8-9). Jízè tèmèìn ma deín-nà-nyò bĕò kà wa ké hwiqĩi-taba-taba bédéé nyue. O dǎin ma wa de dò nyénéin, ké o nyue ké wa dè ma deò hwòdǒ kǒ.

O jèee, o jũ ké nyo dò dyi jíájè-dè nìà ke mó, ké o dyie dyé kà bé Gèdèpòò bĕin o nyie kee ní, nìí, o bĕin dyée dyiìn dé hwiqĩi-taba-taba mú.

Cĕé-dĕ 6 Taún-kùà

De-cĕ-cĕ-nyò séin me gmoin o mioun múin dé baà-baà mú, bé o ké dyi-diè-dĕ bĕ nìà ke gǒ jũ dyiìn dé wa céè-céè mú. M se bédé bé m ké céè-dĕ-mi m muà kǒ céèin nyee de-cĕ-cĕò nàin-nyòò nyí.

- M me dè Zùù Hwèin-hwèinò hwòdǒ kǒò, moo m me kpa m mioun nìin móó-dĕ nyu-nyu dyúa pùù?
- M nì cíen kà deín-nà-nyò bĕò nyu ma kà cíe hwè bé Zùù Hwèin-hwèinò dyi ma kà wa múin dyiìn nyèè?
- M bédé xwai-nyu-dĕ bĕ kè kpede bĕ o kè ní móó-dĕ bĕ ké m sèè wa Gèdèpòò xwa nyí?
- M dǎ wǒ bé Zùù Hwèin-hwèinò ké m mú hwo gáná cá, bé Gèdèpòò ké m kùà mú nyùin bó o díin-díinò jèè?

Céé-dè 7

Baà-baà kè Wõ-kõ-hwèdè-hwèdè

Céé-dèò Da-zà-zà

Ɖe cóciò mó bó zěě kee se kpoo bě bá gǒmàná dyí mɔɔ nyo bě bé wa se Gèdèpòò ti bédé. Ɖe cóciò mó nyènèè kee mò nyo bě bé Zùù Hwèin-hwèinò béin kùà mú nyùèn nye. Wa mò nyo bě béin baà, ké wa ku dyi miò dé baà-baà mú ke. Nyoŭn-dyù déè Zùù Hwèin-hwèinò dyi kō, kee ɔ se nyoŭn-dyùè hwidjii-poin-dè bě. ɔ ní dyi nɛè-kpà bě kō, ɔ sèin nyoŭn-dyù dòn. Ké ɔ ní nyí báá-dè bě kpé, kee ɔ nyí nyoŭn-dyù kpé. ɔ nyí nyo bě bé wa ku dúún bó maà jè kee kpé.²

► Ɖe-xwa-bí-bĩò nyé gaa màà E. M. Báùn wěe nì ma kà dyí sédèin bá wuɔu bě céèà dé dyííe jè dyí ké?

Baà-baà xwíníin mò Gèdèpòò ɔ dò gbo-cě-cě, sepóedé m̀ dè ɔ hwòdǒ kō jè. Nyo bé ɔ poèn hwidjii kà bé kùà sã ɔ miò kǒ jèe, ɔ seà baà béin nyee, ɔ dèè hwòdǒ kō kà bé ɔ kùàò kra ɔ miò ké ɔ zi ɔ Gèdèpòò muó ɔ bìi nyuùn ɔ jũ ké ɔ dyíó má baà níe dyí ke.

À mòùn dè Zùù Hwèin-hwèinò hwòdǒ kō jèe, baà-baà zi ɔ kpauń miò dé à gbo. Pòò cěe ma nyo bèò gbo bé wa ké baà, bé bǒ nòmò dyíinò ké ma dyi bein (2 Tèsàdónià 3:1, Kòdósìà 4:3, Ìfísìò 6:19).

Ɖé kǒ jè baà-baà kraà ɔ ke

► À dyuòè kà bé baà-baà kra ɔ miò bó jàà-po-nyò bèò bìi ke. Ɖé mò xwíníin bèò díé bě kǒ jè ɔ kraà ɔ, hwè m̀ po níin, bó bǒ-nòmò-dyíin-kpà-nyòò bìi ké?

Baà-baà kra ɔ bó bǒ-nòmò-dyíin-kpà-nyòò bìi sepóedé:

- Bǒ-nòmò-dyíin-kpà-nyòò kǒ bé ɔ ké fèè bédé dé zùŭn.** Baà-baà mò fèè bé nyo zùùò fò ke. Bǒ-nòmò-dyíin-kpà-nyòò nì vǒuń bé ɔ ké nyo tòò bě Gèdèpòò gbo dyà, bé kà gbo-kpòin-kpòin nià bó ɔ kè Gèdèpòò púa kee, kǎà ɔ ké bó wa mòùn Gèdèpòò púa ni ɔdekè.
- Bǒ-nòmò-dyíin-kpà-nyòò se ɔ kùàò nyue béin hwòdǒè-dé-hwè-kà, ɔ sèin ké ɔ nyu dye ti pàdǎ bó Gèdèpòò gbo dyiin dé baà-baà mú hwè.** Nyo bé ɔ nì bǒ nòmò dyíin kpauń wěe, ɔ jũ ké ɔ se baà ní, níí, ɔ mu

“ɔ jũ ké ɔ cé jèò dyi m̀ hwòdǒ kpō xwéé ké ɔ dyi nyoŭn bě Kédèi gbo dyà jèò dyí zi ní, níí, m̀ me kò dyi ke bé m̀ ké baà, bé nyoŭn Kédèi gbo dyà jèò ké m̀ hwòdǒ kpō bé ɔ ké ɔ cé jèò dyi zi hwè. .”

- Wenyó Símeè

² E. M. Báùn, *Kpé dyiin dé Baà-baà múe*, M̀ béin dyée dé https://ccel.org/ccel/bounds/power/power.I_1.html Dùàà-dù Dènèò wé 13, 2023

hwĩ sòin, ké ɔ se de ɔ ké nyue dyuòě mu. (Ti díé bě ní ɔ mu dyè kómó-dè nyo běò xwai zàun bó ɔ miòun bìi, mɔɔ nyo běò gbo dòin-zà-zà mu ɔ kùà jũun).

3. **Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me dè Zùù Hwěin-hwěinò hwòdǒ kǒ bé Zùùò kée nàmàun-nyòò dyí tèmèin kà bé ɔ bí de xwa ke kè kà bé Gèdèpòò bèin ɔ kǒin zǐen nye.** Bó nì nyoũn-dyù-kpèò dòn hwòdǒ kǒ dèè dé bǔ nòmò dyíinò dyi-bein-bein mú. Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me dè Zùù Hwěin-hwěinò kpèò hwòdǒ kǒ. Nyoũn-dyùè hwiqĩ-poin-dè dòn see nyue bèin bé nàmàun-nyòò dò kée gbo wǒin kà bé zaa dǎ ɔ kpǒ, ké ɔ mó Gèdèpòò dé ɔ fèè mú ke (Jǒó 16:8, Jǒó 6:24).
4. **Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me dè Gèdèpòò hwòdǒ kǒ bé Gèdèpòò kée ɔ tèmèin kà ɔ ké Bábòò kùà mú nyùen nyu ke (Wódómà 1:16, Àzédya 55:11).**
5. **Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me wǒ bé Gèdèpòò ké ɔ hwiè da zàin dé ɔ kùàò mú (Àpòsò 11:12).**

Baà-baà ti séin

M me wàin nì fèèò baà-baà dyi

Jǎa-po-nyò ní dǎ bé ɔ ké baà-baà wé dyi po, ké wé séinè baà-baà nà ke zi de kpauñ miò bó nyo bé ɔ mǎà dúun kue dyi dé bǔ nòmò dyíinò dyi-bein-bein múeè bìi.

Ɔ me po ti dò wáká wé séin xwíníin bé ɔ ké Gèdèpòò baà. Ɔ dyi xwa fèin ní, ɔ dòn me nì gidĩ dà dò bé ɔ ké baà. Ɔ me dùnùn dyí sòun bé ɔ ké baà hwè bé nyoũn bě ké kuɖu-kuɖu nyu kpǎi dú, bé de dò ní kǒ dǎ ɔ hwĩ zàin dé ɔ baà-tiò mú. Ɔ jũ ké ɔ se baàun dùnùn bèin ní, nìi, wéé kee, ɔ me dú míniti gbèi-gbèi dyí bó gànà-kúun, bé ɔ ké Gèdèpòò gbo wùdù.

Ɔ me zà Bábòò dà dò wuɖuun wé séin xwíníin, bé ɔ kée hwiqĩ nàin, bé ɔ ké baà bé Gèdèpòò ké de bé ɔ wuɖuò cǎa kee nyu dé nyoò fèè mú.

Baà-baà Dǔin-mú-po-po

Ɔ mu dyíin nòmòun bé à ké de bě kǒ jè à mǎà baà dyiee bíqĩ dyi céè. À see náa nyu ní, nìi, de kpa de běò díé bě mu dyè à hwiqĩ sòun. À dyi baà ní, à me baà bé bǔ nòmò dyíinò ké bódó-kpàà dà séin mu, hwè rí po níin, bódó bě kǒ kǒ bé wa nà Kédéi-dein-nà-nyò bě gǎ dyéen nye. À me baà bé Gèdèpòò-wùdùò ké gmènèè kpa dé à miòun nìin bíqĩ-bòdòò kǒ. À me baà bé cóciò ké Gèdèpòò mǎ-dè nyu dé à bódóò kǒ bó à nyo běò bìi. À me baà bé Gèdèpòò ké à dò-dò séin gbo kpá bé à ké bǔ nòmò dyíinò dyi bein bèin hwòdǒè-dé-hwè-kà.

Baà-wùdù bíqĩ céè-céè bèin nyue bé nyo dò ké baà, ɔ jũ ké de ɔ mǎà kà jè baà dyiee dyi ɔ hwiqĩ sòò mó níe.

“Gàa bě bé gbě bá bódó-kpàà nyò běò Kédéi gbo dyà jè dyiee nì ma kà dúe dyi ma Jízè gbo, ké wa zòin ma ɔ de kpa de dyúááqò nyènèè. Wa see ma cǎ, bé wa ké níin, ‘Bounbo, tèmèin à kà à ké Gèdèpòò-wùdù wáqáa nyue,’ mɔɔ ‘Tèmèin à kà à ké zèin-dè bě nyue nyu ke,’ mɔɔ ‘Bounbo, tèmèin à kà à ké hwòdǒ fònòò nyue.’ Kee wa dǎ, ‘Bounbo, tèmèin à kà à ké baà nyue.’”

- Bédè Gédéèhéè

Ɔ se ɔe bé m̄ ké cée-dè kō gmò wěé ti séin hwè bé m̄ ké baà ke. Ti díé bě ní m̄ mó ɔe jéé bě dò jè baà dyi, ké wa nì m̄ hwòdō bū, ké m̄ se bédé bé m̄ ké cée-dè dō kō gmò hwè.

► Ɖe tòò bēò nyé m̄ me cée bídíi hwè bé m̄ ké wa jè baà ké?

Cée nyo bē m̄ mó bìi baà dyie nyéné bídíi.

Cée nyo-kpò baɔa-bùè bé m̄ miòùn dyuò dyí, bé m̄ mó wa ké póee nyéné bídíi. Wa me mò nyo bē bé m̄ kè wa dè dóó kpé-kpé ke. M̄ me ku dúún bé m̄ ké wa bìi baà wé séin xwíníín. Wùdù wa gbo ɔ jū ké Gèdèpòò dyi hwiè dò kaà bé m̄ kée náa nyu ní. Kee ɔ jū ké Gèdèpòò se hwiè dò kaà bé m̄ ké wa gbo wùdù ní, nií, m̄ me nì wa bìi baàün kánáá pū. Nyo báún-báún bē nyue náa, ké wa tòè zà-se-bō kà bé dé zō dyúáqò xwíníín nyee, nyo bē kō nyéné nìà bó waà baà-cèè-dèò kōee dǎ pó ke.

M̄ mūè baà-nyò

Ɔ nòmò dyiin bé jǎa-po-nyò ké nyo bé ɔ kèò kè pòin baà-baà dyí ti séin nyee bédé. Wa me cēin cēin waà mós-dè bē kè ɔe nòmò dyiin bē bé Bounboò nì wa bìi nyueh nyee jè gbo.

Ɖé hwiè nìà ke múee, nyónó-bǎ kè ɔ gmàà béin xwaún kpáin bé wa sǒò ké baà-baà dyí pòin, kee ɔ mu dyiin nòmòùn ɔ jū ké gaaò kè ɔ mūè-gaaò dò mɔɔ maaò kè ɔ mūè-maaò dò dyi baà-baà dyí pòin ní.

► Ɖé ɔe-cē-nyò bē dǎ dyí dyuò nòò bá nyo bē pòin baà-baà dyiee jè ké?

Baà-wùdù dyi-nàin-nàin

Cócì dò béin baà-nyò bē ti dyéèn bé wa ké gbèè wa nì múee nyo bē baà-wùdù gbo kpa ɔ jū ké wa dyie náa nyue mó ní. Nyo bēò po wa miòùn wáká ké wa nà gbèèò múin, ké wa nì nyo bēò mós-dè bē jè baàün. Wa béin baà dé gìdíi mú. Wa dyi nàün niín, wa béin nyo séin wa dyéee bìi baà, kee ɔe mò ɔe kpa ɔeò kee mò baà-baà. Cócì dò béin gbèè dò mú dyi dèè nyèèè bé wa ké baà-wùdù kpa-kpa gbo dè, mɔɔ wa béin nyue dé dyúa.

Baà-naín

Cócì díé bē dè waà baà-kpòò dyi bó dè bé nyo pàqǎ zìin miò ke. Wa po bó waà dyí-dyuòin-cèè-dè dyí, ké cée-dèò wuqu dá, “Baà-naín”, ké wa baà nyo bē nì zieh nyee bìi. Wa dyi nyo dò dyé ní, wa diè ɔ dyi, ké wa dá, “M̄ bédé hwòdō-kpō-dè dò kō jè m̄ mó bé à ké m̄ bìi baà keè?” Wa tèmèin nyo bēò dyí kà bé nyo bēò fùà-fúá-dè bē mò wa nìin fùà-fúá-dè bē ɔekèe, ké wa ní zà wa gbo dòin. Wa mò nyo bē bé wa béin kpé bó nyo bēò Gèdèpòò-wùdù gbo cē jè ke.

► Ɖé nì gbèèò múee, dē nòmò dé dyiin bó baà-kpòò dyi dè jè ké?

Baà-wùdù bě kǒ jè Bábòò cě ke

Baà-wùdù bě bé Jízè kè Àpósò běò nyu ma kà kee zàin à hwìè kǒ mú à ké baà kee da, sepóedé à dyuòè kà bé wa nyu ma baà-wùdù bě bé Gèdèpòò mó wa ké ma nyue. O hwòin-dè mò baà-wùdù tǎ bě nià dà bíqíie.

Bounboò Baà-wùdù: Dé Máfiò 6:9-13 múee, Jízè tèmèin o deín-nà-nyò běò baà-wùdù zi de kpauí miò bé wa ké nyue. À me nyu baà-wùdù nià ke ti séin, bé à ké hwòdǒ-kpǒ-dè dò-dò běè jè baà.

Baà-wùdù Pòò nyu ma Éfésà-nyò běò bìie: Dé Ífísìò 3:14-19 múee, Pòò baà ma bé Gèdèpòò ké ma jàà-po-nyò běò kpé nyí dyìin dé o Zùùò mú. À me nyu baà-wùdù dyúádòò bó à miòùn o kè nyo tòò bě bìi.

Baà-wùdù bá geđe kó-kó jè dyíe: Dé Máfiò 9:36-38 múee, Jízè mó bé o deín-nà-nyò běò ké ma o kpedeè-dyíin-nòmò-nòmòò jè nyo bě sèà xwáqáún wěe dyí tèmèin kè bé wa ké ma baà bé Gèdèpòò ké nyo bě tò dé zùün-geđe kó-kòò gbo, bé wa kée ma cě.

Kà nyo ké wǒ kǒ hwèdèè nyue

Wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè xwíniín mò bé à ké à hwòdǒ-dyùàò bóqó-kpàà de běò kè de bě kǒ jè nià dyi zieí nyee gbo zàin, bé à ké zùün-dè běò kè de bě muà niin kánáá pūee hwòdǒ kǒ dè ke. O tèmèin nyoün dyí kà bé zùün-dè běò kè de bě muà niin kánáá pūee jè kpa de miò dé à gbo ké o zi bóqó-kpàà niin de běò kè de bě nià dyi zieí nyee jè dyíe. Wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè kùin à hwiqǐi-taba-tabaò dyi.

► Xwě wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè nyu kòè bó nyo bé o po o miòùn mó pū, bé o ké Gèdèpòò de zòin nyee gbo ké?

Dyí-tèmèin-dè bě ni dé Bábòò mú bá wǒ kǒ hwèdè jè dyíe

Bábòò cě nyo bě bé wa mó ma Gèdèpòò de dò xwa kǒ jè wa dyi ma wǒ kǒ hwèdèee jè. Wǒ kǒ hwèdè jè céè dà pàqǎ dé Bábòò mú dyeo, kee wa gǎ nyo bě nià ke dé wa hwìè bé wa kée nyoün dyí tèmèin kà bé Bábòò cě de nòmò dyíin bá wǒ kǒ hwèdè jè dyí ke. Bábòò cě xwíniín kǒ jè Gèdèpòò ní sèà bó nyo dyi o jǔ ké nyo dyi wǒ kǒ hwèdè níee jè.

► De-cě-nyò dò me zà vósi bě céèà dà bíqíi bá wǒ kǒ hwèdè jè dyíee dyúádò wuquún, ké de-cě-nyò běò séin me dèin de bé vósiò deà me kee jè dóó kǒin.

Vósiò	Kpáná bĕ nì dé wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè kè baà-baà mú ke
2 Kánáníkò 20	Bódó-dù dò hwèdè wǒ kǒ ké wa du to.
Ézùdùà 8:21	Ézùdùà hwèdè ma wǒ kǒ ké ɔ baà bé Gèdèpòò ké wa ɔ dyí gmò sòin dé nàdí xwaún.
Èsódó 4:16	Júù-nyò bĕò hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò ké wa gbo kpá ti wa mó ma wa dábáa dyi ke.
Jónà 3:5-9	Nínivà-nyò bĕò hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò ké wa wìl kǒ bédé.
Tòò-biò 20:26	Éézùdùè-nyò bĕò hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò ké wa dyí gmò dé to gbo.
1 Sámìò 7:6	Éézùdùè-nyò bĕò hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò ké wa kǒin zǐin kè bé ɔ ké wa gbǎà.
Níòmádyà 1:4	Níòmádyà hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò kée nyu bé ɔ ké ma Jùdúsèdèin-hwòdòò po de.
Dànyá 9:3	Dànyá hwèdè ma wǒ kǒ bé Gèdèpòò ké ma Éézùdùè-nyò bĕò buè sòin dé gǐl mú.
Jòè 2:12	Bounboò cĕe ma kà bé nyo bĕò me hwèdè ma wǒ kǒ bé wa ké ma wa miòun zaa-wǒ-po-po xwaún buè ke.
Máfìò 4:2	Jízè hwèdè ma wǒ kǒ dé wé kpáá-nyò sǒ xwíníin bé ɔ ké ma ɔ miòun ti dyèin bó kǔà ɔ bédé ma kà dà bódó-kpàà kǒe nyu jè.
Đúù 2:37	Aná mò ma kpáá-dè-cĕ-màà dò bé ɔ hwèdè ma wǒ kǒ ké ɔ baà ma teeε.
Àpósò 10:30	Kònídjà hwèdè ma wǒ kǒ ti ɔ wǒ ma bǔ sòin dé Gèdèpòò gboε.
Àpósò 13:2-3	Ti bé cóci-nyò bĕò dǎ ma wǒ kǒ hwèdèεε, Gèdèpòò cĕe ma wa gbo bé wa ké ma Gèdèpòò-wùdù-bódó-bǐin-nyò bĕ dobo.
Àpósò 27:21	Póò hwèdè ma wǒ kǒ ké ɔ baà ma ti ɔ fèè nì ma nàdí mú ke.

Đε Jízè cĕ ma ɔ dĕin-nà-nyò bĕò gboε

Jízè dǎ ɔ dĕin-nà-nyò bĕò mu ma wǒ kǒ hwèdèin ti ɔ se ma bó wa gbo niĕ mu de dé nyoŭn-dyù-kpòdò-dyùà mú ke (Máfìò 9:15, Đúù 5:33-35). Ɔ cĕe ma wa gbo hwiè jéé bé wa ké ma kpa dé wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè mú ke. Ɔ dǎ wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè se de bé m̄ dyi nyueŋ niĭn, nyoŭn bĕ kée dyé kà m̄ nì wǒ kǒ hwèdèĕn nyε.

Ɔ jǔ ké bĕ dyi wǒ kǒ hwèdè ní, bĕĭn dǎ bé bĕ ké wìl-bò kò kà dyédéi-nyu-nyò bĕò nyua ke. Wa dábá dyúa, bé nyoŭn kée dyé kà bé wa nì wǒ kǒ hwèdèĕn nyε. M̄ cĕ bĕ jǎà gbo, wa dǎ waà péé-dè dyé nòò. Kee bĕ dyi wǒ kǒ hwèdè ní, bĕ me dèdè dyúa, bé bĕ ké bĕè

mìò dya po, bé nyo tòò bĕ ní kǒò dā dyí dyuò kà bĕ nì wǒ kǒ hwèdèĕn nye. Bĕ Bă mò nyo nià dé gā gboeε dòn muε dyí dyuòùn. Ké bĕ Bă mò nyo dyéà dé gā gboieε mu bĕ péèin. (Máfìò 6:16-18).

Kpáá-dè sùà bĕ bá wǒ kǒ hwèdè jè dyíε

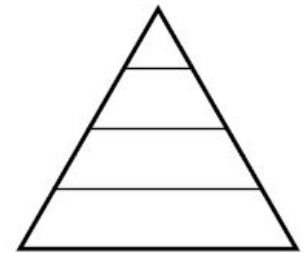
Jǎà-po-nyò bĕ nì zǒò kíin nyεε díé bĕ hwèdè ma wǒ bó Wénédè-bàdà kè Fádáádè-bàdà ti séin, bó wǒ-kǒ-hwèdè-wè bĕ bé nyo nyuà dōo-dò-bàdà dé zǒ xwíníin nyεε wáún. Mátíin Đútò Kíin kè Jǒó Kávíin kè Jǒó Nòsì kè Jònétò Èdúú kè Caá Fínè ɔ kè D. L. Múdè, wa mò nyo bĕ bé wa hwèdè ma wǒ kǒ mìò κε. Nyo séin dyuò ma Jǒó Wésèdè kè Méfèdè-còcì nì zǒò kíin nyεε dyí bó wǒ kǒ hwèdè jè. Còcì-hwò séin bé wa pa ma κεε, wa dèè gbo dyiin dé baà-baà kè wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè mú.

► Nyé bĕ ò dyuò dyí bé wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè dǎ kpáná dyí nyu ké?

Kpé hwè còcì-nyò bĕ nià kǎùn wĕε dyí mìò bó wǒ kǒ hwèdè jè

Jízè cĕε ma ɔ dĕín-nà-nyò bĕò gbo kà bé wa se ma gāa bé zùù gbà nì ma kà múεε dyi kánáin béin sepóεdé wa se ma hwiǒíi-taba-taba bédé jèε. Ké ɔ cĕε ma wa gbo dε, ké ɔ dǎ, “Zùù gbà nì kà κεε, ò se baà kódó-kódó ní, níí, ò see nyo dò mú zàà béin” (Máà 9:29). Đε ɔ nì ma kà wa gbo cĕíin nyεε mò, wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè kè baà-baà mò nyo béin nyuε bé nyo ké hwiǒíi-taba-taba bédé. Hwiǒíi-taba-taba kǎùn nià bó nyènèè kè. Jízè niè ma dĕín-nà-nyò bĕò gbo cĕíin kà bé dyi-gbò-dè dò mε bó bó wa hwií dyie hwè wa ké baà κε. ɔ mó bé wa ké ma wǒ kǒ hwèdè bé wa ké baà kpé-kpé, bé ɔ jǔ ké dyi-gbò-dè dò dyi bó wa hwií dyiin, wa ké hwiǒíi-taba-baba bédé bé wa kée wǒ mu.

À béin kpáná bĕ nì wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè múεε dya gmòò dyiin dé mεε-dè bédé wáká kúdíúú nià κε mú, ɔ jǔ ké à dyi Jízèè wuqu bĕò kè dyi-témèin-dè kúdíúú bĕ céèà dé Bábdò múε ɔ kè kà nyoŭn bĕ nyu zǒò wǒ kǒ hwèdèε κεε jè hwiǒíi nàin ní. M̄ dyi mεε-dèò dya gmò ní, ɔ wáká bĕ nià dé bídíieε tò kpáná bĕ bé à dyé hwiǒíi-taba-taba kǒún wĕε jii. Kεε hwiè dòn kò mú à béin mana vènè bĕ dyéε dyiin dé hwiǒíi-taba-taba múεε mò wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdè kè baà-baà mú.

Kà nyo ké baà nyu hwòdǒè-dé-hwè-kà κε

- M̄ dyi wǒ kǒ hwèdèĕn niin, ò mε baà dĕkè, bé nì wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdèò ní kǒ dā nì kà nyoǒ niǒ kà dyédéi nyuεĕn nye. M̄ mε nyùèn déε zùùn, bé ɔ kée nyu bé nì hwiǒíi-taba-tabaò ké kǒ kpá.
- Nì wǒ-kǒ-hwèdè-hwèdèò mε nyuε bé bàin-bàin ké Gèdèpòò kǒ nì, κεε ɔ se dε bé ò ké ò miòùn dyí búáin nye.
- M̄ dyi wǒ kǒ hwèdè ké ò dyi baàŭn niin, baà dε mò Gèdèpòò mós-dè bá nì hwòdǒ-kpǒ-dèò dyieε jè.

- Wõ-kõ-hwèdè-hwèdè se m̀ Gèdèpòò wuḍu-nyu-nyò mú nyue béin.
- Bó nì kpódó-dyùàò gǎ dyéèn.

► Bě me dèin ḍe ḍò dós kōin bá wõ-kõ-hwèdè-hwèdè kè baà-baà bé nyo nyu bó ti dyúáḍòò múe jè dyí.

Wõ-kõ-hwèdè-hwèdè se fùà-fúá ḍò bédé

Wõ-kõ-hwèdè-hwèdè se nì kpódó-dyùàò ḍe ḍò bú nyue béin ɔ jũ ké m̀ dyie nyu dyí-sédéin-kà ní. Ḍe paḍǎ nì bó ké wa kpá nì kpódó-dyùàò gbo ɔ jũ ké m̀ dyi wõ kō hwèdè kpé-kpé ní.

- M̀ dyi wõ kō hwèdèě niin, m̀ me ná ní. Bó ní bóí poe ḍé wõ-kõ-hwèdè-hwèdèò mú.
- Dèin wõ-kõ-hwèdè-hwèdè wé dyúáḍò gbo. Ké m̀ me po tiò kō méné-méné tee bé ɔ ké boún tò mò. M̀ dyi wõ kō hwèdèě nì wé séin ḍé wíki mú ní, m̀ me ḍi ḍe nòmò dyiin.

Nyo bě bé wõ-kõ-hwèdè-hwèdè se múin dyuòin nyee, ɔ jũ ké wa dyie nyu ní, níí, ɔ nyue ké jùḍù-zà-tò nyu wa mɔɔ ké wa dú puà. ɔ jũ ké nyo ḍòè dyòò dyi mú wódó hwè ké ɔ dyi wõ-kõ-hwèdè-hwèdè gbo dè ní, níí, ḍe bě nià bóee ḍò se ɔ nyue mu bó wé gbèi-gbèi kíin-kíinò xwíníin. Ḍe mu ɔ gbo kpáun nyènéè kee mò, ɔ wíin dyi mu neèin, piš gbà mu ɔ wóún sòun niin, sepóedé kpódó-dyùàò se piš gbà bě nià bóee dyi kpòò béin mu.

ɔ jũ ké wõ-kõ-hwèdè-tiò dyi boún tò mò ní, níí, wé gbèi-gbèi zie nyènéè ní, ḍe bě nià ke dyuòin nì kpódó-dyùàò múin wàḍà cá.

- Wõ-kõ-hwèdè-hwèdèò dyi boún tò mò ní, ná júù-nì mɔɔ ḍi ḍii-ḍè bèḍèè-bèḍèè bóe gbǎ-tiin.

Céé-ḍè 7 Taún-kùà

(1) Kà m̀ ké m̀ mìòun niin ti dyí ḍúe nyu bé m̀ ké baà teee jè me kpõ m̀ hwòḍḍ. Ḍú ti goun wè dyí bé m̀ kée wáká po bó baà jè wé séin xwíníin. Ké ḍú ti ḍò dyí bé ɔ ké nì wõ-kõ-hwèdè-ti jũ.

(2) Zà vósi bě cèà wõ kō hwèdè jèee sǒ wuḍuún. ɔ ḍǎ ná niin, cèe ḍe gbèi-gbèi bá ḍe bèò ḍò-ḍò jè dyí, bó kà nyo ké wõ kō hwèdèè nyue kè kpáná bě nì wõ-kõ-hwèdè-hwèdè múe.

Cĕĕ-dĕ 8

Kà Jízè nyu dĕ wō poe ke

Cĕĕ-dĕò Da-zà-zà

► Dĕ-cĕ-nyò dò me zà Máfìò 19:16-22 bé nyo tòò bèò ké ɔ gbo dũũ tò. Dĕ fònòin m̄ wō bá kà Jízè nyuà gàa nìà bóee gǔ jũee kee jè dyí ké? ɔ jũ ké nyo dò dyíó má m̄ bǎto dò dyi diè bá kà nyo ké sè-ná-sèè fèè bédĕe nyuee jè dyí, ké m̄ bǎtoò dyi kà bó nyòò gǔ jũ ní, nìí, dĕ nì mu m̄ bǎtoò gbo kōin zàin m̀òun wĕ?

Nyíí-dĕ kò jè nyo se múin wō ke

Tò dĕ nìà ke gbo dũũ, ɔ mò, nì dycòò wódó mú, ké m̄ se wé fɔɔ, kee m̄ bǎto dò dyi m̄ gbo ké ɔ dá ɔ dǎ wé dò béin nyo dǎbáa wàdà kee kũnò dō.³ Kee hwè bé ɔ ké kũnòò dōee, ɔ peđe ɔ gbò kè dĕ séin ɔ bédĕe. Ké ɔ dá ɔ dō kũnòò bó m̄ bìi.

► Dĕ m̄ mu m̄ bǎtoò gbo cĕin ɔ jũ ké ɔ dyi m̄ nyíí-dĕ nìà bóee nyí níé?

Nì mu ɔ zùo pòun bó ɔ hwòdǒ-wáqáá-nyíí-dĕò jè dyeo, kee m̄ se dĕ mò nyíí-dĕò xwíníin nyee dyi dyuòĕ mu. xwíníinò nyé kò jè ɔ peđeà wídí jĩ nìà bóe bé ɔ dyià dĕ bé m̄ se mó xwéee m̄ bìi dō ké?

Tò nóòò nyo nìà ke gbo dũũ dĕ. M̄ muó má dátèdĕ gbo, ké dátèdĕò cĕe m̄ gbo kà bé m̄ bédĕ wé gbà dò ke. Wéò kũnò kpa wídí pàdǎ mìò, ké m̄ se wídíò bédĕ bé m̄ kée jè péè. M̄ mu taún dĕ, ké m̄ dú gĩò jè hwidĩi pòin kraĩ, ké m̄ poèn hwidĩi kà bé m̄ mu nì gbò-xwíníin-nyò bĕ dyi táaun, ké dĕ m̄ m̀óó má dĕ fèè múee, m̄ see dyée mu ke.

Hwè ké m̄ bǎto dò dyi m̄ gbo, ké ɔ cĕe m̄ gbo kà bé ɔ dǎ ɔ kòò-dĕ séin peđe, ké ɔ dǎ m̄ bìi kũnòò dō ke. M̄ mu múaun kraun, bé m̄ ké nì bǎtoò zùo po mìò, sepóedĕ kũnòò mò nì m̀óó-dĕ xwéé, hwè ké ɔ dǎ m̄ bìi kè.

Kaun wĕe, pòin kà bóqó-kpàa nyo bèò dyi bǔ nòmò dyíinò wóin, wa nyue gǔ jũe kee jè hwidĩi. Wuqu màà *bǔ nòmò dyíin* nyee xwíníin mò “m̀úa-bò,” kee nyo pàdǎ se xwíníin kò jè ɔ kèà múa-bò jũee múin wō.

Gàa dò mò Jásĩin nyee jè me nì m̄ hwidĩi. ɔ bǎto dò cĕe ma ɔ gbo, ké ɔ dá, “Jízè zàin ma ɔ mìòun sáa, ké ɔ méin ma bó kóqósiò kō bé ɔ ké nì nàmàun bèò kōin zĩin.”

Jásĩin pòin ma dĕ ɔ bǎtoò cĕe ma kà ɔ gboee jè hwidĩi mìò, ké ɔ dá, “M̄ se kpeđein-nyìnìn-nyò dò. M̄ nòmò kpeđein bó ní bǎto bèò kè ní gbò-xwíníin-nyò bèò gbo. Kà ɔ nìà náa, nìí, xwíníinò nyé kò jè nyo dò nyuà sáa-zà-zà bé ná dyíò bó ní nàmàun kōin zĩin jè ké? Dĕ kò jè nàmàun-kōin-zĩin-

³ Dĕ bĕ céèà nō cĕĕ-dĕ nìà ke múee pàdǎ sòin Wédĕè Kóúnfò gbo, dĕ ɔ Gèdèpòò-wùdù màà “Héè niin Viè-dĕ Vènèò” kee mú, ké ɔ céè-dĕò bédĕ nyéne dyúáqòò. M̄ béin ɔ céè-dĕ bèò pàdǎ dyée dĕ <http://www.livingwaters.com>.

zĩin zĩa kà ná ɔ kpauń miò ké?” Jásĩin béin ma dyè dyoɔúń kpáa, sepóedé ɔ bǎtoò ɔáin ma ɔ nàmàũn-nyò nyiniin kpeɔéin bé ɔ mó Jízèè mé-méò bó ɔ nàmàũn kōin zĩin jèee jè.

Bábòò cēe à gbo kà bé kóɔsìò jè cē-cē po nyo ɔíé bē dyoɔúń wē. Nyo ɔíé bē mó wa ké hwiè ɔò dyi mó bé wa ké wa miòun dyí séɔéin. Wa se Jízèè sáa-zà-zàò ɔe ɔá, ɔ jèee, kóɔsìò jè cē-cē nì kà ɔe cá-cá nìà ke ɔe wa gbo. (1 Kòɔéintĩò 1:18).

Kà nòó bá wé ɔòè kũun jè dyíò nyuà cēe kee, nyo ɔíé bē se kóɔsìò ɔe ɔá, sepóedé wa se xwíniin kò jè wa móà ɔ kee dyí dyuò.

Kà Bábòò nyuà cēe kee, ɔe m̀ béin nyue bé m̀ ké nyo bē ti dyèen bó bǎ nòmò dyiinò jèee mò bé m̀ ké xwíniin kò jè wa móà kóɔsìò kee wa da zàin. Wa bédé bé wa kée dyuò kà bé wa mò nàmàũn-nyò bē, ké Gèɔèpòò mu wa zaa wō pouń, ké ɔ ti se boún tòmmò ɔe.

► Éé kò jè bǎ nòmò dyiinò wó jè me poà nyoũn múaũn wé?

Ɖe mò zaa-wō-po-po xwíniin nye

Ɖ mò jǎà kà bé Gèɔèpòò mu nàmàũn-nyò bēò zaa wō pouń, ké ɔ mu wa gǎ kō tòun wē. Xwíniin zi ɔe kpauń miò kò jè nàmàũn-nyò me kpáà múaũn bó bǎ nòmò dyiinò wó jèee nìà bóè.

Nyoũn séin bédé bé wa ké méin dyúáɔò, ké ɔ ɔǎ ná niin, ɔ nyo kóó dyíee mò Gèɔèpòò zaa-wō-po-poò. (Hĩibúɔúú 9:27).

Í cēe bē gbo, zaa-wō-po-wèò xwíniin nyee, nyoũn séin mu wuɔu fóɔúń séin bē bé wa ɔǎ ma cē kee jè kōin zàin (Máfìò 12:36).

► Zà kà Bábòò nyuà zaa-wō-po-po me dèè ɔe Wèɔèbèɔésìò 20:12-15 múee jè wuɔúń.

Xwíniin jéé kò jè nàmàũn-nyò bē móà pó-póee mò zaa-wō-po-po nìà wa kō dyień nyee jè.

Gèɔèpòò ɔǎa nyo séin gbo cē bé wa ké waà nàmàũn bēò dyi táà, “Sepóedé ɔ ɔǎ wé kò mú bé ɔ ké bóɔó-kpàà zaa wō po bó dyí-séɔéin-kà kee táí po” (Àpòsò 17:30-31).

Ɖ jũ ké nyo ɔò see múin wó kà bé nàmàũn nìà ɔe ɔ múee mò ɔe vèné cáa ní, nìí, ɔ se xwíniin jéé kò jè ɔ móà pó-pó kee múin wóò béin.

► Éé béin nyue bé nyo ɔò kée dyuò kà bé ɔ nàmàũnò jè mò ɔe véné kéé?

Gmaò kũà-mú-nyùin-nyùin

Nyo báún-báún se bǎ nòmò dyiinò ti bédé, sepóedé wa poe jǎà kà bé zaa se wa kpō bó ɔe ɔò nyu jè ke. Bábòò cēe kà bé nyo báún-báún ɔú wa miòun dyí bé wa ké kpeɔè-dyiin-nòmò-nyò bē jũe (Nóó 20:6). Ɖ jũ ké m̀ dyi nyo ɔò dyi diè kebì ɔ nòmò kpeɔéin mɔɔ ɔ nyiniin kpeɔéin ní, nìí, ɔ muè m̀ gbo cēin kà bé ɔ nòmò kpeɔéin nye, ké ɔ mu bo ɔe pouń cá bé ɔ ké ɔ miòun niin zàse nyu. Nyo báún-báún poen hwiɔĩ kà bé waà nàmàũnò se ɔe gbà ɔò bé wa kée nyu jèee, waà bo se zaa-wō-po-poò hwiè nì ke. Ɖ se xwa fēin bó nyo bē nì náa bìi bé wa ké Gèɔèpòò jíájèò kè ɔ nyo kōin-zĩin-zĩinò dyé ke.

Nyòò me dyé ɔ miòùn kà bé ɔ mò nàmàǎn-nyò ke, bé ɔ miòùn niin hwòdǒ-xwíniín-hwòdǒ-dyùàà ké ɔ zaa kpǒin, hwè bé ɔ ké ɔ miòùn dyé kà bé ɔ mó Gèdèpòò jíájèò níe. Gèdèpòò tò gmaò bé ɔ ké à nàmàǎn da zàin.

À dyi wuɖu màà *gma* kee jè cǐin niin, ɔ se gma bǐ kǒ jè Dèè-wùɖù Sùàà cǐa bá kà nyo bǐò ké ma bièè nyu dè Gèdèpòò gbòò múee jè dyí bá dòn. Ké deee, à se gma bǐ bé gǔmànàò po ma kà bó Éézùdùè-nyò bǐò bìi, bé wa seà à mòùn dyí hwosee jè cǐin ni. Gma kǒ jè à nià cǐin nyee mò bo-bǐ bé Gèdèpòò dǎ dyi dè bá dyí-sédèin jè dyíe. Káá Dèbé céèè dèe Wédé 119 mú kà bé ɔ dèbè ma Gèdèpòò gmaò mú kà ɔ dèbè ma kà Gèdèpòò miòùn mú ke, sepóedé gmaò mò Gèdèpòò miòùn niin kpede hwèin-hwèinò.

Gèdèpòò gmaò zàin à kà à ké cǐe nyuee da, ké zaa kpǒ à bó gmaò wáɖá jè. Gmaò dyi-kpǒ-kpǒ se nyo dò dyí-sédèin-nyò mú nyu (Gàdézìà 2:16, Wódómà 3:20), sepóedé nyo séin dǎ nàmàǎn nyu. ɔ jǔ ké nyo dò dyie hwiɖii pòin kà bé gmaò kíɖí-sí-sí béin nyue bé ɔ ké póee ní, níi, ɔ se gmaò kǔà mú nyùen ni dyí-sédèin-kà.

Gmaò zàin à kà à ké cǐe nyuee da (1 Kòdèintǐò 9:21), kee ɔ dyi-kpǒ-kpǒ se hwiè kǒ mú à béin pòen nyee. Gmaò se à pòen béin, sepóedé à se kpé béin bé à ké de bǐ ɔ móee nyu gáná cá, kà (Wódómà 8:3 kè Gàdézìà 3:21) nyuà cǐe ke.

Gmaò se kò bé bǐ nòmò dyiinò ké kò bó Gèdèpòò dyúa. Bábòò cǐe à gbo kà kǔà bé gmaò nyuee mò, ɔ nyue ké nàmàǎn-nyòò hwòin dyédéi kà bé ɔ mó pó-pó ke. Bǐ nòmò dyiinò se gmaò jè dyi zǐin (Máfíò 5:17) mɔɔ ɔ see nyu bé ɔ ké se de kpa bó à bìi. Gmaò mò nyo zà hwiè bó bǐ nòmò dyiinò bìi. ɔ se dé ti sùà bǐò mú dòn, kee ɔ niè nyueé ke bó zǐè.

Gmaò gmò ma à dyí, bé ɔ ké à dyi-kpǒ-nyò jǔ tee, bé Kédéi ké ma dyi hwè (Gàdézìà 3:24). Nyo dǐe bǐ pòen hwiɖii kà bé gmaò niin tiò ni ma bó kíin, kee ɔ dǎ bó dyi hwè, ké kǎun wǐe, à nià Gèdèpòò jíájèò xwíɖii ke. Kee jéé kee, nyòun séin bédé bé wa ké gmaò xwíɖii ni kíin, bé wa kée dyí dyuò kà bé zaa kpǒ wa bóe wáɖá jèe, hwè bé wa ké de màà Gèdèpòò jíájèò kee jè múin wǒ. Àpósò Pòò dǎ, “Kee ɔ seó má gmaò jèin, níi, mí seó nàmàǎn dyí dyuòè mu” (Wódómà 7:7).

Pòò dǎ Gèdèpòò tò ma gmaò bé nàmàǎn-nyò bǐ kée dyuò kà bé zaa dǎ wa kpǒ, ké wa se kǎfíà dò bédé ke, sepóedé gmaò nyue ké wa dyuòè dyí kà bé wa mò nàmàǎn-nyò bǐ jéé cáa (Wódómà 3:19-20). Nyo séin ni gmaò xwíɖii, ké gmaò kpǒin ɔ zaa, ɔ sèin ké ɔ pó dyee hwè.

Bǐ nòmò dyiinò se de kpa dé nyo bé ɔ seè dyuò kà bé ɔ nàmàǎnò mò de vènè dò cáa gbo. Kee bǐ nòmò dyiinò kpa de miò dé nyo bé ɔ dyuòè kà bé zaa dǎ ɔ kpǒ, ké ɔ mu Gèdèpòò zaa-wǒ-po-poò wǒ muéñ fúàun wǐe gbo.

► De-cǐ-nyò dò me zà Đúù 18:10-14 wuɖuún bé nyo tòò bǐò ké ɔ gbo dǔù tò. ɔ jǔ ké nyo dò dyie ma Fádòsìi-nyòò gbo cǐ kà bé Gèdèpòò mu ɔ kǐin zǐin pídyi dyiin dé ɔ jíájèò múee ní, níi, dé fádòsìi-nyòò mu ma cǐin nyé?

Ɖε-xwa-bī-bī bē Bǔ-nòmò-dyīin-kpa-nyò bē nì nyueh bó zǔè ke

Zǔè kee, bǔ-nòmò-dyīin-kpa-còcì pàdǎ se mó bē wa kée nyo bēò gbo cē kà bē zaa dǎ nyo séin kpō bó nàmàǔn nyo jè, ké Gèdèpòò mu wa zaa wō pòun wē.

Wa se mó bē wa kée nyo dò gbo cē kà ɔ kpeɖe nyiniin dyīin nye.

Wa mó bē wa ké nyo bēò dèin-dè bē gbo cē, bē wa ké ɖe gbà bē wa nì nyueh nyee wáká po.

Ɖε bē se nyo dò pòen béin nyee jè déè wa cē nyo bēò gbo, ké wa po sè-ná-sèè ró-pòò jè wáká, sepóedé nyo bē wa nì gbo wùdùen nyee mò nyo bē bē wa nì bóqó-kpàà ɖe bēò jè kíqíí mìò ke.

“Kédéi gbo-dyi-dyi mò ɖe kpa ɖe dò mìò jèee, Bábòò pòen mé-mé dyí, sepóedé m̄ se nyo m̄ jũ ma kee ɖe. Ɖ xwíniin mò à kè Kédéi dǎ ɔ mé-méò mú peɖein. Dyīin dé ɔ kóqósiò múee, à dǎ mé bó bóqó-kpàà ɖe bē seà Gèdèpòò dyí báa kè waà kpeɖe bēò ɔ kè waà hwiqíi-pòin-dè bēò gbo.”
- Ɖásèin-kpòò
bó Bóqó-kpàà Bǔ nòmò dyīin cē jè,
Ɖε Wéòbáá cē maa

Wa cēe kà bē Gèdèpòò gmaò mò ɖe gbà, ké ɔ se nyo dò pòen béin nye. Wa dá gmaò kpa ɖe bó nyo bē móà póe dyi dyīin dé kǔà bē wa dǎ nyuee mú kee dònùn bìì. Bábòò cēe kà bē gmaò nòmò dyīin ké ɔ hwè mú ke (Wódómà 7:12-14). Nyo mò nyo mó Gèdèpòò hwòqǒ dyi dèè dyiee mu vòun bē ɔ ké ɖe Gèdèpòò mó bē ɔ ké nyuee nyo dé ɔ fèè-wè séin mú (Wédé 119:1-8).

Wa dá nyo dò me bó ɖe bē bē Gèdèpòò cēà kee dyi kpō, sepóedé nyo dò se ɔ mìcùn niin nàmàǔn kpa dyí dúe béin.

Sepóedé ɔ jũ ké nyo dò dyie hwiqíi pòin kà bē zaa se ɔ kpō bó nàmàǔn nyo jèee ní, níí, ɔ se gbo zǐàin béin jéé cá. Ɖ se wiin kpáa béin bó ɖe bē ɔ dǎ nyuee jè, ɔ sèin ké ɔ dyuòè dye dyí kà bē ɔ dǎ ɖe gbà nyuee hwè. Ɖ jũ ké nyo dò see jáà po gáná cá kà bē ɔ mò nàmàǔn-nyò ke, ké ɔ dyi Gèdèpòò dyi diè bē ɔ ké ɔ kōin zǐin ní, níí, ɔ nì Gèdèpòò dyi dièen bē ɔ ké ɔ wiì kō bédé bó ɖε-xwa-bī-bī bē bē ɔ nyo, sepóedé ɔ mò nyoǔn-dyò jèee jè pū.

Gèdèpòò ní kpòin nàmàǔn-nyò bē zaa bó nàmàǔn bē wa wóqòin kà múee jè. Ɖ kpòin nyo bē bē wa gmàà nàmàǔn dyédéin ké wa nyuà kee kè nyo bē vō ɔ gboee zaa (Júdè 15).

Nyo báún-báún poe jáà kà bē Gèdèpòò dèbè nyoǔn-dyù mú, ké ɔ zǐin nyo kōin nye, kee wa see jáà po kà bē ɔ mò zaa-wō-po-nyò dyí-sédéin-kà ke. Wa dèè hwòqǒ kō kà kebì wa me se gbo zǐàin mɔɔ wa me se Gèdèpòò gbo dyiee, ɔ mu wa kōin zǐin nye.

Bǔ-nòmò-dyīin-kpa-còcì pàdǎ bē nì kǔn wēe néin jìì kō kà bē ɔ jũ ké nyo dò dǎ gbo zǐàin ní, níí, ɔ muá fèè bédé múà mìò kee cīin nye. Wa dá nàmàǔn se nyo dò hwòqǒ dyi dèè béin, kee Gèdèpòò mò nyoǔn hwòqǒ-dyi-dè-nyò. Wa dá nyo dò dǎ gbo zǐàin ní, níí, nyoò muá dèbèin-dèbèin kè gidií ɔ kè múà bédéin. Wa cēe ɖe kà bē Gèdèpòò dǎ ɖe kpa ɖe dò gbo po bó nyo séin bìì dé wa fèè mú, ké ɔ mu ɖe bē ɔ dǎà gbo poee nyuùn bó nyo bē ɔ sí ɔ kíqííe bìì ke.

Nyéniin-dáin-dè bē nì kee, nyoǔn béin wa jè múin wóò dé hwìè kà kò dò mú. Gèdèpòò dyà dèbèin-bèbèin kè gidií, kee zà-déin mu bó jáà-po-nyò bē kè nyo bē bó Gèdèpòò kee púa niin

(Máfíò 10:34-36). Gèdèpòò nyí nyoũn múà, kee gǎ-dyé-dyé béin múàò deín niè (1 Tèsàdónià 1:6). Gèdèpòò gbo-po-dèò búá kpéin miò bó à dò-dò séin biì dyeo, kee jǎà-po-nyòò béin ti kàmàũn-kàmàũn kè nà-dí-dè bĕ dyí dyée (2 Kòdèíntĩ 11:24-27). O jũ ké nyo dò dyie gbo po bé o ké jǎà-po-nyò jũ, sepóedé o poèn hwidjii kà bé o cí-cíò mu dyiin nòmòun wĕe ní, nií, o se dyè ná kpáa mu bó o biì. O me ni m hwidjii kà bé nyo díé bĕ ni gǎ-dè ku wō bĕ mú mùĕn sepóedé wa taba Kédèi hwidjii jèe.

À mòà Kédèi-deín-nà-nyò bĕee, à wóo múin kà bé Gèdèpòò deín-sí-fèèò mò fèè kra de dòe, m seé kò kebì wa me dyèin à gǎ ke. À béin cĕe kà bé Gèdèpòò biè-biè mò cí-cí zi de kpauñ dò ke. Kee wĕé kee, nyo bĕ seà Gèdèpòò dyí dyuòee pàdǎ se de mòà fèè zi de kpauñ wĕe fòndò-hwòdǒ dò bédé. O jũ ké m dyi wa dyi diè bó de mò fèè zi de kpauñ cí-cíee jè ní, nií, wa muè m gbo cĕin kà bé o mò dyòò-mú-wódó-wódó kè wídí bédé-bédé kè pídyi-kpá-kpá kè gídjii mú-cí-cí o kè de nòmò dyiin tòò bĕ ke. Wa see múin wó kà bé Kédèi-deín-nà-nyò bé nyoũn bĕ ni gǎ dyéĕn, ké o se de dò bédéee mò nyo bédé fèè zi de kpauñ miòò ke. O jèee, o jũ ké m dyie nyo bé o seà jǎà-po-nyòee gbo cĕ kà o jũ ké o dyi Kédèi deín sí ní, nií, o mu fèè kra de cĕin nyee ní, nií, o se dyè de m nià o nyéneín dǎin nyee múin wóo mu.

De dò ni bó de bá nyo bĕ wóà bĕ nòmò dyiinò jè múin dé hwìe se jǎà ke múee jè dyí. Nyo dò mòun béin bĕò jè dyi kpōó bé o ké se o miòun dyé kà bé o mò nàmàũn-nyò, ké o zaa bédé bé o ké wō kpá ke. O se nàmàũn dyé bé o ké de vènè dò jũ jèee, o see dyi táà béin jéé cá. O se wóo ni bé o ké pó sòin dé o nàmàũn bĕò mú, kee o mó bé o ké pó bó de bĕ o dǎ nyuee jè. O muè dyè hwidjii poìn kà bé o dǎ póe, kee mènĕkĕin, o sèè pó ke.

O se kpáná bĕ bé nyo bé o dǎ póee bédé dé o fèè múee dò dyée béin, sepóedé o se gbo zǎin jéé cá. O dè deò nyue gbo bó ti xwáũn-xwáũn wè xwíníin pū, ké déé mánáin nyee, o táà jè dyi, ké o má fò.

De mòò nyu nyò bé bĕ nòmò dyiinò se bo tòdòee mò nyo kò hwòdǒ kpá dé deiee se dyè bĕ nòmò dyiinò dyi kpōó mu dé dyúa.

À dyi bĕ nòmò dyàà fèè nòmò dyiin cí-cíee jè cĕé niin, fùà-fúá-dè bĕ ni déee keà kè:

1. De bĕ bé Gèdèpòò se nyoũn nyéneín dǎin nyee dée o dǎin nyoũn nyéneín.
2. Nyo bĕ seà hwidjii-taba-tabá bédéee wóo jè múin dé hwìe kà kò dò mú.
3. O nyue ké nyoò ní zǎin dyè gbo jéé cá.
4. O nyue ké nyoò ní dyé kpáná bĕ bé o dè hwòdǒ kō ke.
5. O fĕin xwa bé nyoò ké se bĕ nòmò dyiinò dyi kpōó dé dyúa.

► De-cĕ-nyò dò me zà Àpósò 14:21-23 wuquún bé nyo tòò bĕò ké o gbo dũũ tò. Dé àpósò bĕò cĕ ma jǎà-po-nyò dĕ bĕò gbo bé wa ké ma hwidjii dè ké?

Jízè cĕe ma o deín-nà-nyò bĕò gbo kà bé nyoũn bĕ mu ma wa mú nyéin, sepóedé wa taba Kédèi hwidjii jèe. O cĕe ma wa gbo kà bé wa se ma póe mu o sèin ké wa kpō hwidjii-tabá-dè bĕò dyi tee, ké de séin hwè mánáin hwè ke. Nyo bĕ cĕe ma kà múà-bĕ-cèè-dè bĕò kee tā cĕe ma wuqu bĕ

nìà ke ní. Wa mò (Máfìò 10:22, Mára 13:13 kè Dúú 21:17). Àpòsò jéé bèò pàqǎ mé ma bó Kédèi jè.

Wa dǎ jǎà-po-nyò pàqǎ bé wa zi méqìùùn kōεε qábá sepóεdé wa taba Kédèi hwiqǐ jè. Dε nìà ke se ma kpá dé ti sùà bèò mú qòùn. Wa qábá zǎò Kédèi-qeín-nà-nyò bèò dé zǎ hǒdèqè kpáqá-nyo nììnò xwíníín.

Ɔ jǔ ké nyo qò dyi gbo zǐàìn bó nyénéín-qáìn-qè mǎà pó-pó keε jè, ké see nyu sepóεdé wa qáìn Ɔ bóqó-kpàà qε bèò nyénéín jèεε ní, nìí, Ɔ se saá mú ti bé ti kàmàǎn-kàmàǎn bǐ mu Ɔ kō dyiìn nyε. Sepóεdé Ɔ wǒ bé Ɔ ké mú-dǎ-dǎ dyé bó sè-ná-sèè pó-póò jè. Mú-dǎ-dǎ bèò muε nyuùn bé pó-póò jè ké qε kpa dé Ɔ gbo mìò.

► Dè kǒ jè Kédèi-qeín-nà-nyò bǐ dyéà gǎ-qè bǐ dyí ké?

Tèmèìn nyoǎn dyí kà ò qèbè wa mú ke

► Dε-cǐ-nyò qò με zà 2 Tímétè 2:24-26 wuquún bé nyo tòò bèò ké Ɔ gbo qùǔ tò. Dè vósi bèè dá bǎ-nòmò-dyiín-kpa-nyòò με nyu ké?

Bǎ-nòmò-dyiín-kpa-nyòò με bó nyo bǐ Ɔ kpàà bǎ nòmò dyiínò gboεε zà-qeín gbo nyuε. Nǒó-nàmàǎn mò mú-nyé-nyòò, ké nyo bǐ seà Gèqèpòò hwiqǐ tabaa mò Nǒó-nàmàǎnè kpòqǎ-qeín-nì-nyò bǐ. À με cǐ jǎàò jè nyo bèò gbo dé nyo mìòùn bíqǐ-dyà-dyà mú. Xwíníín kǒ jè à muà wa gboεε mò bé à ké wa gbo kpá, keε Ɔ se qε bé à ké wa qu dé dǒìn-zà-zà mú ke. Wuqu bǐ céè Gèqèpòò-wùqùò wáká nìà ke múεε qíé bǐ mò hwòqǒ-kǒìn-nòmò-nòmò kè nyo mìòùn bíqǐ-dyà-dyà Ɔ kè hwòqǒ-ku-ku.

► Dε-cǐ-nyò qò με zà Tátò 3:2-5 wuquún bé nyo tòò bèò ké Ɔ gbo qùǔ tò. Dè vósi bèè cǐ bá bǎ-nòmò-dyiín-kpa-nyòò kpeqε jè dyí ké?

Ɔ με nì à hwiqǐ kà bé Ɔ seó má Gèqèpòò jíájèò jè ní, nìí, à muó má nììn kà bóqó-kpàà nyo bèò mòùn nìà ke. Gèqèpòò se à gbo dyi bé Ɔ ké à zaa wǒ po, keε Ɔ dyà kpeqéìn-nòmò-nòmò kè qèbèìn-qèbèìn.

Bǎ-nòmò-dyiín-kpa-nyòò se bédé bé Ɔ ké nàmàǎn-nyòò dyoqóùn kpáìn, keε nàmàǎnò kè Sétò qèè Ɔ με kpáìn dyoqóùn. Ɔ με bó nyo bèò kǒ báa. Nyo bèò qε-xwa-bí-bí bèò με bó Ɔ múà-qè jǔε, keε qε με kpǒ Ɔ hwòqǒεε mò waà pó jèò.

À qǎa cǐ dé cǐé-qè nìà ke mú kà bé à με bó nyo bǐ séèà Gèqèpòò hwiqǐ taba keεε qε bǐ bé Gèqèpòò se à nyénéín qáìn nyεε nyénéín qáìn, bé wa ké à mú qèbè jèε. À με bóò wa dyí tèmèìn kà bé fǔà-fúá-qè bǐ dyi bó nyo hwiíεε jè kpa qε mìò ké Ɔ zi sè-ná-sèè fèèò jè dyí ke.

Jízè dyiìn ma kpáá-qè cǐà kà bé Mèsádyàò se ma qeín zǎǎ mu, ké Ɔ se ma nyo bǐ bé nàmàǎn qǎ dyí kóìn nyεε hwòqǒ dé qei poé múεε mú (Máfìò 12:19-20).

► Dè mò hwiè qíé bǐ kǒ mú à bèìn nyoǎn Gèqèpòò qèbèìn-qèbèìnò dyí tèmèìn Ɔ jǔ ké à dyi wa bǎ nòmò dyiínò gbo kpa níé?

Bǔ Nòmò Dyíinò Kpa-kpa Kà Bábòò Nyue Cɛɛ Ke

Bábòò dá nyo bɛ bǔ nòmò dyíinò gbo-kpa-kpa mò bé à ké Gèdèpòò gmaò kùà mú nyùin, bé à ké nyo bɛò ti dyéin bó bǔ nòmò dyíinò dyi kpɔ̀ jè ke. Gmaò kpɔ̀in nàmàũn-nyò bɛò zaa, ké ɔ̀ tèmèin wa dyí kà bé Gèdèpòò mu wa zaa wɔ̀ poun ɔ̀ jǔ ké wa se ɔ̀ gbo dyi bé ɔ̀ ké waà nàmàũn bɛò kɔ̀in zǐin níe.

Jǔó Nyo-níó-po-nyòò po ma zio kà bé nyoũn bɛ me táà waà nàmàũn bɛò dyi bé wa ké ti dyé bó Bounboò dyi-dyiò jè, bé wa ké ɔ̀ zaa-wɔ̀-po-poò dyúa gbũ ke (Máfíò 3:1-12).

Jízè wáqá ma Gèdèpòò-wùdù bá zaa-wɔ̀-po-po kè héè jè dyi ti pàqǎ. Nyo bɛ bé wa kpá ma wiĩn bó waà nàmàũn bɛò jèeɛ, ɔ̀ tèmèin ma ɔ̀ jíájèò wa dyí.

► Đe-cɛ́-nyò dò me zà Đúù 7:36-50 wuquún bé nyo tòò bɛò ké ɔ̀ gbo dũũ tò. Nyé nyo dò me jǔ hwè bé Gèdèpòò ké ɔ̀ kɔ̀in zǐin nyé?

À see ma dyé dé Jízèè kùàò mú bé ɔ̀ ké ma nyo bɛ bé wa se ma wiĩn kpá bó waà nàmàũn bɛò jèeɛ kɔ̀in zǐin nyé. ɔ̀ po ma nyo bɛ náún bá zaa-wɔ̀-po-po jè dyí. Ti bé mú-gboò-gboò qǎ ma nyo bɛò kɔ̀ dyi, ké nyo báún-báún qǎ ma méɛ, Jízè cɛɛ ma nyo kúdú bɛò gbo kà bé wa se waà nàmàũn-kpèdèò dyi táà ní, níí, wa séin mu méin nyé (Đúù 13:1-5).

Jízè po ma nóó dò bá táci-kpɔ̀-nyò dò kè Fádòsìi-nyò dò, bé wa nyu ma baà-wùdù kò-kò bɛeɛ jè dyí. Táci-kpɔ̀-nyòò kpá ma wiĩn bó ɔ̀ nàmàũn bɛò jè, ké Gèdèpòò zǐin ma ɔ̀ kɔ̀in. Keɛ Fádòsìi-nyòò vɔ̀ bé ɔ̀ ké ma ɔ̀ mìoun dyí sédqéin. Jízè se ma Fádòsìi-nyòò kɔ̀in zǐèn béin, sepóedé ɔ̀ see ma hwiqǐi poin kà bé ɔ̀ mó kɔ̀in-zǐin-zǐin nyé.

Àpósò Pídè wáqá ma Gèdèpòò-wùdù bá nyénéin-dáin-dè m̀à sè-ná-sèè fèè keɛ jè dyí, ké ɔ̀ cɛɛ ma nyoũn bɛ gbo bé wa ké waà nàmàũn bɛò dyi táà, bé Gèdèpòò ké wa kɔ̀in zǐin (Àpósò 2:38, Àpósò 3:19, Àpósò 5:31).

Ti Síqíbiin nì ma Júù-nyò bɛò nàin-nyò bɛò Gèdèpòò-wùdù gbo wáqáuh wɛɛ, ɔ̀ se ma wa Gèdèpòò jíájèò jè gbo cɛ́, keɛ ɔ̀ cɛɛ ma wa gbo kà bé wa pòin Gèdèpòò kɔ̀in, ké wa se ma ɔ̀ gma bɛò dyi kpɔ̀ ke. (Àpósò 7:51-53).

Pòò cɛɛ ma kà bé nyo séin me táà waà nàmàũn-kpèdèò dyi, sepóedé Gèdèpòò se kǎfíá dò bédéɛ mu bó nàmàũn jè ke (Àpósò 17:30-31).

ɔ̀ se de gbà bé à ké múà kè mana bé nyo dyé dyiin dé Kédéi deín-nà-nà múeɛ jè cɛɛ, keɛ de jéé bé Bábòò néin jii kɔ̀ bé nyoũn ké nyu dé bǔ nòmò dyíinò cɛ́-cɛ́ múeɛ mò bé wa kée nyo bɛò gbo cɛ́ kà bé wa mò nàmàũn-nyò, ké wa bédé bé wa ké gbo zǐàin, bé wa ké pó bó zaa-wɔ̀-po-wèò baqá ke.

► Đe-cɛ́-nyò dò me zà 2 Kòdqéintǐò 5:11 wuquún bé nyo tòò bɛò ké ɔ̀ gbo dũũ tò. Đé Póò dá ɔ̀ nyu ma bé ɔ̀ ké nyo bɛò péi po, bé waà hwòdǒ ké Bounboò gbo gmòin nyé?

► Ɖe-cě-nyò dò me zà Àpòsò 24:25 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dùũ tò. Ɖé kǒ jè Pòò cě ma Fídè gbo ké? Ké dè kpá ma Fídè gbo ké?

Bǔ-nòmò-dyíin-kpa-kpa kà Bábòò nyue cěe kee hwòin-dè

Ádòdò nì ma nyoũn bě còci mu jè gbo cěiń ti ɔ dyé ma Jésiin nyɛ.

Jésiin dǎ: M se bédé bé m ké còci mu.

Ádòdò dǎ: Bábòò cěe kà bé nyo dò-dò séin mu bó Gèdèpòò dyúa dyi nyànaun bé ɔ ké ɔ zaa wǒ po bó ɔ nàmaun běò jè ke. M poen hwidíie, m mu kà sèin bé Gèdèpòò ké m dyi kpòò?

Jésiin dǎ: Ndyé, Kà ní hwòdǒ dǎ.

Ádòdò dǎ: Nì kpede nòmò dyíin mǐe?

Jésiin dǎ: Ndyé, kà ní hwòdǒ dǎ.

Ádòdò dǎ: M béin dyè kpedeín nòmòò kà nyo pàdǎ bě nià ke. M béin dyè kpedeín nòmòò bó nì bǎto bě kè nì gbǔ-xwíniin-nyò bě gbo. Kee m dyuò kà Gèdèpòò nyu ɔ niin kǔà nyue kee dyíi? Bábòò cěe à gbo kà bé Gèdèpòò po dèin-dè kè dè gbà zaa wǒ ke. ɔ hwòin kà, dè bě kǒ jè ɔ po nyoũn zaa wǔe, ɔ dǎin díé bě Gma Baɗa-bùè. M dyuò Gma Baɗa-bùè běò dyíi?

Jésiin dǎ: M dyuò díé bě dyí.

Ádòdò dǎ: ɔ hwòin kà, gma běò dò dǎ, “Mòun dǎ bé m ké seè zàse nyu.” Ɖé nì fèè múe, m dǎ dè bé ɔ se jǎà kee cě dòò?

Jésiin dǎ: Ndyé, nyo séin dǎa náa nyu dò ti díé bě baɗa.

Ádòdò dǎ: Kee se-tómó-tómó mò Gèdèpòò wuqu mú-jaɗa-jaɗa. Gma běò dò mò, mòun dǎ bé m ké dyídí. M dǎ dyídí dòò?

Jésiin dǎ: M dǎ dè méné-méné bě dyídí, kee ní dyídí-dyídíò séèè nyu dò bé nyo m dyídíà gboee kée gǎ dyí dyé.

Ádòdò dǎ: Kee Gèdèpòò ní tǎa à dyi bé à ké dè à mó dyídíe dyiee jè dyí só. Ɖe ɔ cě à gboee mò, à me bó dyídíe. Gma běò dò mò, à ní dǎ bé à ké Gèdèpòò nyénéò dǎ pídyi, bé à ké se dè kǒ jè à dǎà ɔ kee cěe, moɔ à me bó ɔ nyénéò dyi díe bé à ké nyo dò gboò.

[À bédé bé à ké gma séin běò kǔà mú nyùn, kee gma běò séin se dè dyúáqòò cě. ɔ hwòin-dè bě cée kà dà bíqíi kè.]

- Gèdèpòò dǎ à me bó gmaɗe poe, ké Jízè dǎ ɔ jǔ ké à dyi màa dò dya gmò ké màaò gbo-é-tò dyi à nyu xwéé ní, níí, à kèò kè dǎ gmaɗe poe hwo dè à hwòdǒ bú ke.
- Gèdèpòò dǎ à me bó kú dábáa, ké Jízè mòun dǎ ɔ jǔ ké m dyi nyo dò mú nyé ní, níí, ɔ nì kà m dǎǎ kà nyoò dábá dè m hwòdǒ bú ke.

- Gèdèpòò cɛɛ à gbo bé à ké ɔ fò-wèò wáká po. Nì po Gèdèpòò fò-wèò wáká wíki séin xwíníính?
- Gèdèpòò dá à ní dá bé à mǔè dòè kǒò-dè kǒ-tò ké à nyu, ké à me bóo hwiǒi poèn kà bé à bédé ɔɛ bɛ bé nyo tòò bɛ bédéɛ jèɛɛ, à hwòdò bɛin dyi dèè ɔ jǔ ké Gèdèpòò se à hwòdò dyi dè níɛ.
- Gèdèpòò dá à me bó gèdèpòò kà kò dò bédéɛ bó ɔ wáún. ɔ xwíníín mò ɔɛ dò me bó ɔɛ kpaa dé à gbo mìo bé ɔ ké Gèdèpòò dyí zi, ké ɔɛ dò ní dá bé ɔ ké à dyí kpò bó Gèdèpòò wuɔ nyu jè kè ɔ biè jè kà ɔ nyue móo ke.

[À ɔɔ gma bɛò gbɛi-gbɛi jè cɛ, kà bé nyo se gma bɛò dyi kpòùn wɛɛ mu ɔ mìoùn zaa-dúún-wáɔá-wáɔá kò dyaùn wɛ. Kà ɔ nà náa, níí, à me jaɔáa dɛ cɛé-dèò dúí.]

Ádòdò dá: ɔ jǔ ké Gèdèpòò dyíó má nì zaa wò poé mu bó zɛɛ ní, níí, ɔ muó má m zaa kpòin. Zaa muó má m kpòùn dyiin dé bo-bɛ bé ɔ ɔɔà dyi dèɛɛ mú. M mò bé m kée dyuò ɔɛ m ké nyu bé Gèdèpòò ké m kòin zɛin, bé mòùn kò ɔɔ zaa-wò-po-poò wò muɛ?

[ɔ ɔɔ ná niin, níí, bɔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bɛin nyoò bɔ nòmò dyíinò gbo cɛɛ, bé ɔ kée cɛ kà bé wa me baà ke.]

► ɔɛ-cɛ-nyò bɛò sò me dè dós bá bɔ nòmò dyíinò jè dyí, bé ɔɛ múɛɛ, nyo dyúáɔò ké Gma Baɔa-bùè bɛò jè cɛ. ɔɛ-cɛ-nyò bɛò séin bɛin ɔɛ nyo sò bɛò muà cɛin nyɛɛ dós kòin dèèn. ɔ ɔɔ ná niin, ɔɛ-cɛ-nyò bɛò me ge wa mìoùn kpoo bɛ mú, bé wa ké ɔɛ wa mǔè bɛò cɛà keɛ cɛ.

► Xwɛ m muɛ dyí dyuòè nyuùn ɔ jǔ ké ɔɛ nyo bɛò nyuà xwai bá bɔ nòmò dyíinò jè dyíɛ séɔéin dyí níɛ?

Jéé keɛ, ɔ jǔ ké nyo dò dyie gbo po bé ɔ ké ɔ nàmàùn bɛò dyi táà, bé ɔ ké Jízè gbo dyi dyiin dé à xwai-nyuu-dèò mú ní, níí, à dyuòè dyí kà bé à ɔɔ kǔà nòmò dyíin nyu ke. Keɛ ɔɛa se ɔɛ mò ɔɛ séɔéin dyíɛ dyí-dyuòin-bɛ dòùn. Gèdèpòò dòùn mò nyo bɛin nyo bé ɔ tò bɔ nòmò dyíinò gbo dǔɛɛ, hwòdò-dyùà xwa cɛè. ɔ jǔ ké m dyi bɔ nòmò dyíinò cɛ, ké ɔ dǔgbo-tò-nyòò dyie múin wò ní, níí, m ɔɔ ɔɛ kpa ɔɛ dò nyu, m seé kò kebì m me se ɔɛ m cɛà keɛ gbo-wódò-dèò dyé ke. ɔ jǔ ké ɔ dyie hwiǒi poìn kà bé nì hwòdò-kpò-dèò bɛin ɔ gbo kpáa keɛ ní, níí, ɔ nòmò dyíin ɔɛkè. Keɛ ɔ jǔ ké ɔ dyi m dyoɔún kpáin, mɔɔ ɔ dyi m dyó baɔa bá jáàò jè dyí ní, níí, ɔ seɛ xwíníín mò bé nì wuɔò ké se kǔà nyu ke. Bɔ nòmò dyíinò cɛ-cɛ nyue ké Gèdèpòò bédé dya-dè-dè. Ti bé m cɛ bɔ nòmò dyíinò keɛ ní, níí, ɔ xwíníín mò m ɔɔ ɔɛ kpa ɔɛ dò nyu dé nì fèè mú.

ɔɛ-cɛ-cɛò nàin-nyòò me dyuò ɔɛ nà ke dyí:

Hwiè nà ke mò hwiè nòmò dyíin dò kò mú à bɛin bɔ nòmò dyíinò cɛin nyɛ. ɔ mu dyíin nòmòùn bé ɔɛ-cɛ-nyò bɛò kée cɛ, bé wa kée kǔà mú nyuìn. M dyiá wa cɛé-dèò nyo ko bó dyíɛ tèmèin niin, nyí wa ti bé wa ké ɔɛ wa dyé dé bɔ nòmò dyíinò tèmèin-hwiè nà ke mú ti wa nàà jè xwai nyueh nyɛɛ jè cɛ. Wa me poìn pòin kpéi, bé wa ké náún poìn pòin. ɔ mu dyíin nòmòùn bé bɛ ké ɔɛ-cɛ-ti gáná dò dyí qú bé bɛ kée náa nyu hwè bé bɛ ké cɛé-dèò dò gbo mu ɔɛ.

Cěé-dè 8 Taún-kùà

Cě bǔ nòmò dylìnò nyo tã mɔɔ nyo gbèĩ-gbèĩ gbo, kà Ádòdò nyuà dé cěé-dè nìà ke múe. Cèè de goun wè bídíi dylìn dé kōin-wùdùin-dè běò dò-dò me-dè-dè mú. M me dyé ti bé m kée jè cě dé cěé-dèò nyo mu bó dyí kòun wēe mú.

Cĕĕ-dĕ 9

Bǔ nòmò dyíinò cĕ-cĕ nì kà sǎa-kpũ nìà ke

Cĕĕ-dĕò Da-zà-zà

De-cĕ-cĕò nàin-nyòò me dyuò de nìà ke dyí: Dé cĕĕ-dĕ nìà ke gbo-dè-dè múee, de-cĕ-nyò bèò me cĕ de wa dǎà cĕ bá kà nyo ké bǔ nòmò dyíinò cĕe nyu dé cĕĕ-dĕ zìà dyie múee jè. Ǿ me nì m hwiqĩ kà bé de-cĕ-nyò bèò bédé bé wa ké kpéi pòin pòin nye. De-cĕ-nyò dò-dò séin bé Ǿ cĕ bǔ nòmò dyíinò kee dǎ de kra de dò nyu, m seé kǒ kebì nyo tǎà Ǿ gbo dùũee me se dé wudu zà nòmò dyíin nye.

Hwè bé bé ké cĕĕ-dĕ nìà ke gbo dèee, m me dyà de-kǒ-céè-dĕ vènè dò mǝa pépà-mì vènè dò bé m ké bó mee-dĕ bèò me bó de-cĕ-nyò bèò bìi.

De bé à dyé ma, ké à wǒ ma kee, dé à cĕà bĕ gbo dekèè, bé à kè bĕ ké gbo-kpõin-kpõin bédé. Gbo-kpõin-kpõin bé à bédéà kee mò nyo bé à kè Bǎò kè Ǿ Dyú-gàà Jízè Kédéi bédéà ke (1 Jǒó 1:3).

► Xwíinò nyé kǒ jè Jǒó dá Ǿ cĕ ma kà bǔ nòmò dyíinò ké?

À dǎa cĕ kà à ké Gèdèpòò gbo dyie nyu bé à ké à nàmàũn bèò dyi táà, bé à kèò kè ké gbo-kpõin-kpõin gbo dè ke. Ké deee, nìi, à kè nyo bĕ kè Gèdèpòò dǎa gbo-kpõin-kpõin bédé nòò kee muá gbo kpõin. À dyi bǔ nòmò dyíinò cĕin, nìi, à nì nyo tǒò bĕ dǎuñ bé wa mǝn kè Gèdèpòò Ǿ kè nyo bĕ taba Gèdèpòò hwiqĩee ké gbo kpõin dekè.

Bǔ nòmò dyíinò cĕ-cĕ

Bǔ nòmò dyíinò cĕ-cĕò nyo nìà ke se bouñ tòmò, kee Ǿ mò de bé m ké hwiqĩ pĕin nye. À nyùn mee-dĕ bĕ kǔà mú, bé Ǿ kée nyu bé de à tèmèin kà kee ké m hwiqĩ sè. À béin mee-dĕ bèò jè tèmèin dé míniti sǒ mú, mǝa à béin tiò bouñ tòmòin bé à ké de díé bĕ dǒó kǝin dèin, Ǿ jǔ ké nyo nìà bǔ nòmò dyíinò gbo dùũ tǒñ nyee dyie náa mó ní.

M se bédé bé m ké mee-dĕ-me-nyò vènè jǔ wĕé hwè bé m ké wa me. Mee-dĕò se meín kàmà, ké Ǿ fĕin xwa mìò jèee, nyo nìà dùũ tǒñ nyee mué jè hwiqĩ pĕin.

Kǎũn wĕe, à muá mee-dĕ bèò dò-dò jè cĕin, bé à ké wa dò-dò jè kǝin zain.

De-cĕ-cĕò nàin-nyòò me dyuò de nìà ke dyí: M me zain mee-dĕ bèò jè kǝin, bé de-cĕ-nyò bèò bó gmǝũn nì. Mǝũn dá bé m ké de bĕ se cĕĕ-dĕò dyí báa jè kǝin zain. Nyue bé Ǿ ké bouñ xwǎ bó de-cĕ-nyò bèò bìi, bé wa kée cĕ wàdà. De-cĕ-nyò bèò me bó mee-dĕ kíin-kíinò tèmèin-tèmèinò bíqĩ céèè.

M dyiá mee-dĕ sǒ nìinò jè tèmèin nì bó de-kǒ-céè-dĕ vènè dò kǝ, bé de-cĕ-nyò bèò kée dyé nòmò dyíin ní, nìi, wa mǝn me me mee-dĕò wáká séin nì muá meín nye. Mǝũn dá bé m ké de bĕ se

cěé-dě̀ò dyí báa jè kōin zain. Ǿ jǔ ké m̄ dǎ mε-dε s̄ n̄in̄ò jè t̄m̄èin hwo ní, n̄ií, dε-cě-nyò b̄ě̀ò mε muá dyúa b̄é wa ké kōin-zain-dε bá cěé-dě̀ò nyo ko bó dyíε cě́, ké Ǿ dǎ ná n̄īn, wa mε kōin dε b̄é wa ké dε gánáò kōin kra.

Ɖε m̄ ké cě́ dε mε-dὲò wáká d̀ò-d̀ò múε

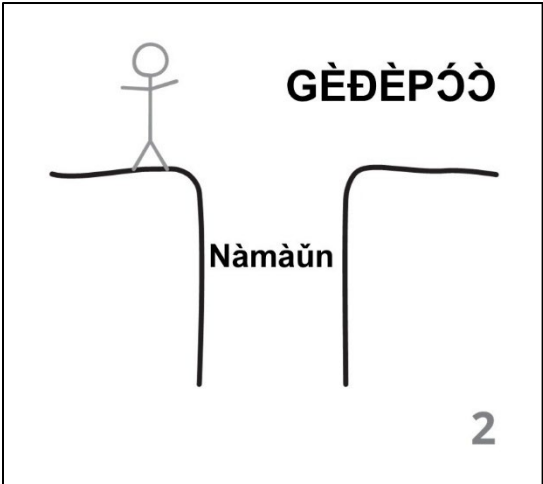
Wáká 1

“Gèdèpòò mε à d̀ò-d̀ò séin b̄é gbo-kr̄ōin-kr̄ōin ké bó à k̀èò k̀è p̄úa n̄i, b̄é Ǿ ké à cí-cíò mana k̄ō po. Ǿ se ma à f̄èè b̄é Ǿ dȳīn f̄úà-f̄úá-d̄è k̀è gǎ-dȳé-dȳé múin nyε nyí.”

Wáká 2

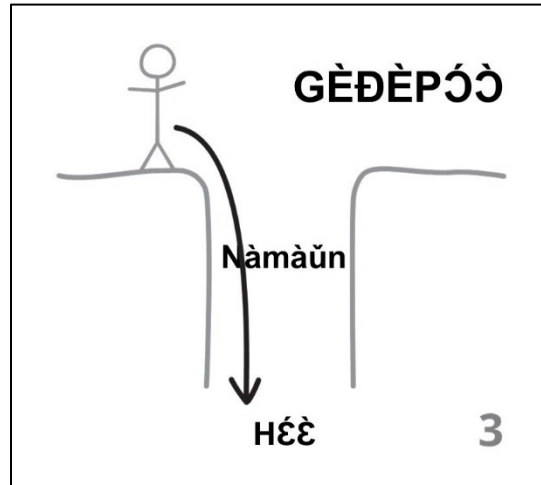
“Nàmàǔn nyε ké Gèdèpòò k̀è nyoǔn-dyù zain gbo. Nyo kíin-kíin b̄é b̄é Gèdèpòò mε ma kεε nyu ma nàmàǔn, ké s̀òin bóε gboεε, nyo séin dǎ Gèdèpòò nàmàǔn b̄ǔ nyu.”

Wáká 3

“Gèdèpòò mò zaa-wǒ-po-nyò dyí-sédéìn-kà, ké wé dò nì dyièí b́é ɔ ké nyo b́é se jǎà pɔɛ zaa kpòìn, b́é ɔ ké wa h́éè pɔ bó sè-ná-sèè tíín, ɔ jǔ ké Gèdèpòò se wa wíín dyé b́é wa ké ɔ gbo ɔe dyi ní.”

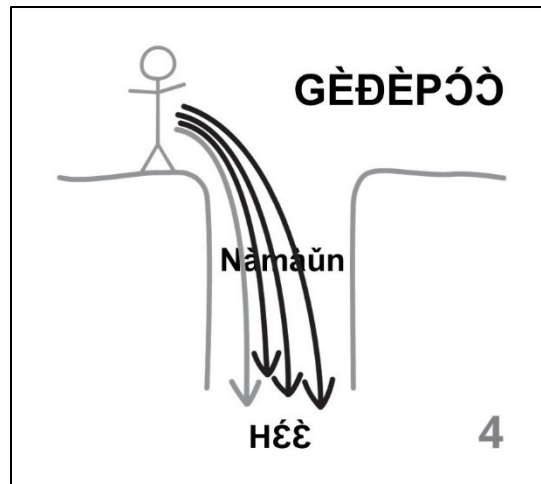
[Mɛ dǐ-dùò, b́é m̀ ké wuɔu mòà “h́éè” kɛɛ céè.]

Wáká 4

“À se ɔe kà kò dò nyue b́éìn b́é ɔ ké à Gèdèpòò gbo ɔe dyà. Kǔà nòmò dyíín b́é kè còcì mu-mu kè gma b́é bá jǎà-po-ɔe b́é dyíe mɔɔ nyo b́é wídí nyí-nyí, wa séín dò se à Gèdèpòò gbo ɔe dyàà b́éìn.....”

[Mɛ dǐ-dù b́é bá ɔe b́é m̀ ɔàà zɛɔɛ dò-dò dyí.]

Wáká 7

“M̀ poèn hwìdĩie, dẽ m̀ùn b̀d̀èin dyí dà m̀e-d̀è nìà ke k̀ k̀é? M̀ d̀ã ti dyí d̀ú d̀ò d̀é nì f̀èè mú, ké m̀ d̀ã nì nàmàũn b̀èò dyi táà, ké Gèd̀èp̀òò d̀ã m̀ k̀oin z̀in, ké m̀ d̀ã Gèd̀èp̀òò bìl c̀ie dyí d̀úù, m̀o m̀ k̀è Gèd̀èp̀òò zàin gbo ke bó nì nàmàũnò j̀èè?”

[F̀òin dyi-diè-d̀èò g̀-ǰ-ũ-ẁd̀ù. Nyò báún-báún muè c̀ein kà bé wa k̀è Gèd̀èp̀òò zàin gbo kee.]

“M̀ d̀ã ti dyé bé m̀ ké bo-b̀è d̀ò dyí d̀ú, bé m̀ ké nì nàmàũn b̀èò dyi táà, bé Gèd̀èp̀òò ké m̀ k̀oin z̀in, bé m̀ kéá Gèd̀èp̀òò bìl c̀ie gbo d̀èè. Ǫ dyi ná ǹin, ǹí, m̀ mó bé m̀ ké m̀ bìl baà bó kàũn.”

[Nyu baà-ẁd̀ù d̀ò k̀èè nyò nìà dà bídíie hwòin nyè.]

“Bounbo, M̀ dyuòè kà bé m̀ mò nàmàũn-nyò, ké m̀ b̀d̀é bé m̀ k̀éè gã dyí dyé bó s̀è-ná-s̀èè tíin nyè. M̀ kpá ẁin bó ní nàmàũn b̀èò j̀è, ké m̀ d̀ã ti dyé bé m̀ ké wa dyi táà. M̀ nì m̀ dyi dièèn bé m̀ ké ní nàmàũn b̀èò k̀oin z̀in. Ǫ se b̀d̀é bé Ǫ k̀éó ná nì, kee sep̀oéd̀é Jízè d̀ã m̀ bìl mé j̀è. M̀ po m̀ z̀uò bó pó-pó bé m̀ nyíà nyòũn ẁèè j̀è. S̀òin z̀èè gbo ké dyúa muèè, ní muá m̀ bìl c̀in.”

Ɖe d̀ò-d̀ò b̀èò j̀è k̀oin-zàin-zain

Wáká 1

Ɖé k̀oin-ẁd̀ùin-d̀è nìà ke gbo-d̀è-d̀è múèè, Ǫ b̀ein nyò nìà d̀ũ̀ tòèn nyèè j̀è dyí báa. B̀-̀nòmò-dyíin-kpa-nyòò me bóó t̀èm̀èin kà bé “c̀í-c̀í mò d̀e bé Ǫ dyíin f̀ùà-f̀úá-d̀è kúdíú k̀è gã-dyè-dyè múin nyè,” kee Ǫ b̀ein d̀e d̀ã nyò nìà Ǫ d̀ũ̀ gbo tòèn nyèè gbo kpá d̀ò k̀in nyèè hwòin-d̀è d̀ò dyàà, bé Ǫ k̀éè t̀èm̀èin.

Wáká 2

Ǫ mu dyíin nòm̀ùn bé nyò nìà d̀ũ̀ tòèn nyèè k̀éè dyéd̀éi hwòin kà bé zaa d̀ã Ǫ kpò, ké Ǫ k̀è Gèd̀èp̀òò d̀ã b̀ s̀oin nyè. Ké nàmàũnò nyò nìà d̀é Ǫ mú kàũn ẁèè seè nyò bé Ǫ zàà Ád̀ò̀ùn k̀è lí gbo ke.

Wáká 3

Dà nìà ke j̀è mò d̀e zi d̀e kpaurí d̀ò miò d̀é nàmàũn-nyòò gbo.

Wáká 4

Dà nìà ke zàin nyò nìà d̀ũ̀ tòèn nyèè da kà bé Ǫ me bó d̀e se Ǫ p̀òèn b̀ein nyèè hwòd̀ò k̀ò d̀èè bó pó j̀è ke. Dà nìà ke b̀ein nyò nìà d̀ũ̀ tòèn nyèè da zàin bé Ǫ ké d̀e b̀è mò Ǫ m̀óó-d̀è kee dyí dyuò. B̀-̀nòmò-dyíin-kpa-nyòò me dá d̀e b̀è bé nyò nìà d̀ũ̀ tòèn nyèè b̀ein hwòd̀ò k̀ò d̀èè kee nyéé.

Wáká 5

Hwìè f̀èin xwa k̀ò mú m̀ b̀ein Jízèè mé-méò j̀è k̀oin zàin nyèè mò, “Jízè zàin ma Ǫ miò̀ùn sáa bó k̀ód̀s̀ìò k̀ò, bé Gèd̀èp̀òò ké à nàmàũn b̀èò k̀oin z̀in.” Dà nìà ke kpá nyò nìà d̀ũ̀ tòèn nyèè gbo bé Ǫ k̀éè dyéd̀éi hwòin kà bé Ǫ me d̀è pó-pòò nyò s̀òin kà d̀é Gèd̀èp̀òò gboèè d̀ò̀un hwòd̀ò k̀ò ke.

Wáká 6

Bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me nyue bé nyo nià dũ tǝn nyee ké de ɔ ké gāa dyí dyuò. Nyo nià dũ tǝn nyee me dyuòè kà ɔ miòùn bédé bé ɔ ké de ɔ móee gā ke. ɔ bédé bé ɔ ké deín-dè màà nàmàũn dyi-táà-táà kee gā, ké ɔ me dyuòè kà bé nàmàũn dyi-táà-táà kpa de miò ké ɔ zi bé m ké wiin kpá bó de qò jè pūee dyí ke. ɔ bédé bé ɔ kée dyuò kà bé ɔ kǝ ɔ ké baà, bé ɔ ké Gèdèpòò dyi diè bé ɔ ké ɔ nàmàũn bǝò kǝin zǝin nyee.

Wáká 7

Dà nià kee, bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me vǝ bé ɔ kée nyu bé nyo nià dũ tǝn nyee kée mú wǝin kà bé ɔ mó pò-pò ke. De bé kǝin-wùdũin-dè nià ke nyuee mò, ɔ kpá nàmàũn-nyòò gbo ké ɔ dyuòè dyí kà bé ɔ se pò ke. Dyi-diè-dèò kpa de miò. Nyo díé bǝ mó bé wa ké Gèdèpòò kǝin-zǝin-zǝin zǝin ni wé séin, kee wa cí dé nàmàũn mú ke kánáá pū. Dyi-diè-dèò tò ti jéé bé Gèdèpòò ké nyòò nàmàũn kǝin zǝin, bé ɔ ké fèè diè qò gbo dèee jì. ɔ bédé bé ɔ kée dyuò kà bé ɔ jũ ké ɔ sèè gbo zǝin ke ní, nií, ɔ kè Gèdèpòò zain gbo ke dyiin dé ɔ nàmàũnò mú ke. ɔ dǝ ná niin, nií, bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me baà ɔ biì, bé ɔ ké pò.

ɔ jũ ké nyo nià dũ tǝn nyee se nàmàũn dyi táà jèò múin wǝ, mɔɔ ɔ hwòdǝ sèè wǝ ke bé ɔ ké ɔ nàmàũnò dyi táà ní, nií, bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me bó ɔ kǝ née bó baà jè. ɔ jũ ké ɔ sèè ɔ nàmàũnò dyi táà ke jéé cá, bé ɔ kée dyuò kà bé ɔ dǝ gbo zǝin nyee, ké ɔ dyi baà ní, nií, ɔ mue dyè hwòdǝ kǝ dèin kà bé ɔ se pòe mu mɔɔ ɔ se gbo zǝin béin nyee. Ké ɔ see dyè gbo poé mu bé ɔ ké Gèdèpòò gbo dyi dé dyúa.

M me fúa mee-dèò jè tèmèin-tèmèinò gboi. ɔ jũ ké m dyi tiò bédé bé m ké bǝ nòmò dyiinò tèmèin ní, nií, m béin nyo nià m dũ gbo tǝn nyee dyi dièè, bé m ké niín, “M béin miníti sǝ dyí dúe bé m ké m mee-dè qò jè gbo cǝè? Mee-dè nià ke zain de bé Bábòò dǝin hwiè dòn kǝ mú m béin dyuòè kà bé m dǝ pò jéé kee jè kǝin.” M dǝa náa cǝ ní, nií, nyòò mue dyí dyuòùn kà bé m se ti paqǝ dyí dúe mu ke. Kee ɔ jũ ké nyòò dyi tèmèin-dèò jè múaũn dyi kpáin, ké ɔ dyi mó bé m ké dyúa mu ke ní, nií, m béin ti goun dyí dúe.

Nyòũn bǝ kpáin mee-dè nià ke jè múaũn dyi kánáá pū. ɔ jũ ké bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò dǝ mee-dèò jè tèmèin hwo ní, nií, nyo qò béin mee-dèò dyí dúe bé ɔ kée dyi dè.

De-cǝ-cǝò nàin-nyòò me dyuò de nià ke dyí

Dú ti gbǝi-gbǝi dyí bé m ké mee-dèò jè kǝin zain de. Bó de kúqúú kǝin zain dé deò tèmèin-tèmèin mú, sepóedé m dyie bouin xwáin ní, nií, ɔ mu xwa fǝin bé de-cǝ-nyò bǝò kée cǝ. ɔ jũ ké m dǝ nyo bǝò de tèmèin tee ní, nií, de-cǝ-nyò díé bǝ béin dyí sòò bé wa ké de m dǝà tèmèin nyee nyo tòò bǝò gbo kǝin zain, ké wa müè bǝò mu wa gbo kpáin bé wa ké wa de tíin-tíin díé bǝ hwiqǝi dyáũn ni. Sòin bóe gboee ní, de-cǝ-nyò bǝò béin wa miòùn kpoo qò-qò mú poe, bé wa ké cǝè-dèò tèmèin tèmèin.

Cěé-dě 9 Taún-kùà

(1) Cě bǔ nòmò dyiin bé ɔ bédéà hwòin-dè tòà kɔ-kɔ jiiε nyo tã mɔɔ nyo pàdǎ gbo. Dè dε gběi-gběi wè bé m̄ dyuò dyí bá cěé-dèò jè dyíε mε dyiin dεε céè-céè mú, ké m̄ mε dyé ti bé m̄ kée jè cě dε cěé-dèò nyo mu bó dyí kòùn wěε mú.

(2) Kà bé m̄ nì ti dyééń bó cěé-dèò nyo kɔ bó dyíε jèεε, zà Wódómà 1-3, Wódómà 5, kè Wódómà 10 wuquún, bé m̄ ké vósi bǐò hwìdǐi nàin.

C'è-ḡè 10

Wóḡòùn-hwìèḡ

ḡe-c'è-c'èḡ nàin-nyòḡ me dyuò ḡe nìà ke dyí:

Nyue bé ḡe-c'è-nyòḡ b'èḡ ké b'ḡ nòḡḡ dyíinḡ c'è-c'è b'áà mee-ḡè tòà s'áà-kpùḡ jìie jè c'è.

Wóḡòḡà-c'èè-ḡèḡ da-zà-zà

Pòḡ poe ma gbo bé ḡ ké ḡé Wóḡòùn-hwòḡḡò mú mu. ḡ mó bé ḡ ké ma ḡé b'ḡ nòḡḡ dyíinḡ c'è (Wóḡòḡà 1:15), bé ḡ ké ma j'áà-po-nyòḡ b'è nì ḡéee kpéí po (Wóḡòḡà 1:11-12), kè bé ḡ ké ma gbo-kpá-kpá dyé sòin ḡé Wóḡòùn-c'òc'òḡ gbo bó k'ùà bé ḡ ké ma kà ḡé Sépéin-bòḡḡò k'ò nyuee jè (Wóḡòḡà 15:24).

Xwíníin k'ò jè Pòḡ c'èè ma kà c'èè-ḡèḡ Wóḡòùn-nyòḡ b'èḡ gboee mò bé ḡ ké ma ḡ miòùn kè Gèḡèpòḡ-wùḡḡù bá ró-pó dyíee j'áà-po-nyòḡ b'è nì ma ḡé Wóḡòùn-hwòḡḡò múee da zàin. Kà c'èè-ḡèḡ nyua ró-pó jè k'òin zàin nyee t'èḡèin nyòḡn dyí kà bé ḡ mò c'èè-ḡè kpa ḡe ḡò bé Gèḡèpòḡ-wùḡḡù-bòḡḡò b'ìin-nyòḡ séin ké k'ùà mú nyùin nyee.

Pòḡ poe ma gbo bé ḡ ké ḡé c'òc'ì nì ma kà ḡé Wóḡòùn-hwòḡḡò múee gbo gbo pòin hwè bé ḡ ké ma Gèḡèpòḡ-wùḡḡù ḡé Sépéin-bòḡḡò k'ò kpa. Sépéin-bòḡḡò mò gb'è k'íin-k'íin k'ò mú bé Wóḡòùn-nyòḡ b'è c'í ma hwo ḡé xwíà-wàk'áḡ k'ò dyí, ḡè bé Wóḡòùn-nyòḡ b'èḡ nìin xwí jè ḡèin ma gbo ke.

Kà Pòḡ nyue ma gbo poe bé ḡ ké ma ḡé Wóḡòùn-hwòḡḡò mú mu, ḡ se ma ná ḡé mu. Wa kp'ò ma ḡ ḡé Jùḡúsèḡèin-hwòḡḡò mú. Ti ḡ ḡ'áa ma dyé kà bé wa se ma ḡ zaaḡ w'ò poe mó dyí-séḡéin-kà kee, ḡ kpa ma zaaḡ Síízè gbo. Pòḡ kè nyo b'è nì ma ḡé méèḡ múee kp'ò ma f'ùà-f'ùá miò bó mu jè, ké méèḡ w'áḡáin ma wa, kee ḡ nyini ma ḡé Wóḡòùn-hwòḡḡò mú bó z'ò mòà A.D. 60 kee xwíníin. ḡ mò ma kp'òḡ-ḡéin-nì-nyòḡ. Wa po ma Pòḡ ḡòùn gb'ò ḡò mú dyeo, kee wa w'ó bé nyo b'è ké ma ḡ gboi té. Ké Pòḡ ḡú ma Kéḡéi bìi k'ùà nyu kp'áí, ké ḡ b'ḡ bein ma ḡé Wóḡòùn-hwòḡḡò mú dyi dà séin (Àp'òsò 28:30-31). Pòḡ ḡá ḡe b'è kpá ma kà ḡ gbo ḡé Wóḡòùn-hwòḡḡò múee kpá ma bé b'ḡ nòḡḡ dyíinḡ ké dyúa mu jè (Fèḡòp'òḡ 1:12). Nyo b'è taba ma Gèḡèpòḡ hwìḡí, j'ée kee, nyo b'è nì ma kà ḡé Síízè bíḡí-gb'ò xwíníin nyee. Ti z'ò s'ó ḡ'á ma ziee, wa buè ma Pòḡ, kee à se dyuò kebì ḡ nyini ma ḡé Sépéin-bòḡḡò k'ò ní.

Kee ḡe ḡò bé à se múin w'ó ḡee mò, kebì ti bé Pòḡ z'òin kà wa bé wa k'èà ḡ gbo kpá bé ḡ k'èà ḡ Gèḡèpòḡ-wùḡḡù-bòḡḡò-b'ìin-k'ùàḡ dyúa kpa kee, wa kpá ma ḡ gbo ní. Nyo ḡò béin ḡei dièè, bé ḡ ké níin, "Xwíníinḡ nyé k'ò jè mò mò nyo béḡé bé ìn k'èà mu ké?" ḡea j'èee, Pòḡ ḡè ma Wóḡòùn-c'èè-ḡèḡ gbo dyíin ḡé ḡ b'ḡ-nòḡḡ-dyíin-kpa-k'ùàḡ da-zà-zà mú (Wóḡòḡà 1:1). Sòin bóee gboee, ḡ zàin k'òin kà Gèḡèpòḡ nyu ma ḡ ḡ'áa ke kè kà Gèḡèpòḡ nyu ma bó ḡ gbo nìè bé ḡ ké àp'òsò j'ù bó bóḡḡò-ḡù kà k'ò ḡò b'èè nyo b'èḡ bìi ke (Wóḡòḡà 15:15-20).

Dyi-diè-dèdò dò mò, “Đé kǎ jè nyo séín bédé bé wa kéà bǎ nòmò dyíinò wǎ ké? Ti díé bǎ ní wa se dyè bǎ nià ke wǎo mó dà séín.” Bódó séín bé Pódò mu ma kǎe, ɔ cǎ ma dé bǎ nòmò dyíinò jè, kà bé bǎò mò bó nyo séín bìe (Wódómà 1:14-16, Wódómà 10:12), ɔ kè kà ɔ kpa de bé nyo séín ké Gèdèpódò-wùdùdò wǎ ke (Wódómà 10:14-15). Pódò tèmèin nyoŋn dyí kà bé bǎ nòmò dyíinò mò bó nyo séín nì bódó-kpàà kǎe bì, ké nyo séín bédé bé wa kée dùŋ gbo tò ke.

Kà Wódómà-cèè-dèdò nyo ma niè bó tia baqaa kè kà ɔ nyo niè bó zǎe ke

Wódómà-cèè-dèdò nì kǎà kpa de kǎ jè Pódò cèè kà ɔ kee nyueŋ ke. ɔ nì kà Gèdèpódò-wùdù-dyi-bein-kǎà nyo de kpaa kee jè cǎin ke. Cèè-dèdò nì kǎà pàdǎ nyueŋ mì. Pódò zain kǎin xwíníin kǎ jè nyo séín bédé bé wa kéà bǎ nòmò dyíinò dùŋ gbo tò ke. Kà dyúáqòò, kǎà ɔ zain de bé bǎò jǎe kè de nyue bé nyoŋn béàin pǎe dyíin dée dùŋ-gbo-tò-tò dùnùn múe jè kǎin. Pódò jǎ ma nyo bǎ bé wa se ma ɔ cuò-wùdùdò dyi kpǎe wudu bǎe gǎ. Gèdèpódò-wùdùdò bé Pódò wáqá ma dé de bǎ nià ke kǎin-zain-zain múe kè kà ɔ nyo bǎ nòmò dyíinò bá bo deín tabaa kee jè cèè dé cèè-dèdò dà pàdǎ.

Wódómà-cèè-dèdò zain tèmèin-dè bá pǎ-pǎ dyíe jè kǎin. Pódò tèmèin-dè bá pǎ-pǎ dyíe nyue ké ɔ vǎ ma Júu-nyò bǎò nyo bǎ néin kà sàà mé jè jii kǎe kè wa niin tèmèin-dè bǎ bá pǎ-pǎ dyíe gbo.

Gàa dò mò Wényó Tédèdò kee dá Pódò hwòdǎ-kpàin-dè kǎ jè ɔ cèè kà Wódómà-cèè-dèdò kee mò bé ɔ ké hiqì-kpà bá Kédéi bǎ nòmò dyíinò tèmèin jè dyíe de kè bé ɔ ké Dèè-wùdù Sùà gánàò da za.⁴

Gèdèpódò nyùn Wódómà-cèè-dèdò kǎà mú bé ɔ ké jǎà-dè zi de kpauŋ bǎ kǎ jè dǎ ma nyoŋn hwiqǎi sò kee wa hwiqǎi dyà de.

Zǎ mò 386 ke múe, gàa dò mò Àgósiniin nyee pǎe ma gbo bé ɔ ké nàmàŋn gbo sò, ti ɔ zà ma Wódómà 13:13-14 wuduún wǎ.

Zǎ mò 1515 ke múe, Mátǎin Đútò hwòin ma de mò Wódómà 1:17 xwíníin nyee dyédéi. ɔ dyé kà bé nyo mò nyo bédé hwiqǎi-tabataba pǎin kà nyoee mò nyo mu Gèdèpódò zaa-wǎ-po-poò xwaún pǎin wǎ. De nià ke nyue ké ɔ de ma pǎ-pǎ bé ɔ móà dyi bó ti pàdǎ xwíníin nyee hwòdǎ kǎ gáná cá. Púe hwiqǎi-tabataba mòà ma ɔ cuò-wùdùdò hiqì-kpà, kà bé hwiqǎi-tabataba dònùn béin nyue bé nyo ké pǎ ke.

Zǎ mò 1738 ke múe, Jǎ Wésèdè dǎ ma pǎ-pǎ bé ɔ dǎ ma kà dyi mó bó zǎ báún-báún xwíníin nyee hwòdǎ kǎ de kpǎi. De nià ke kpà ma ná ɔ bì ti bé ɔ kè gàa-dyù gmò díé bǎ nì ma dyi-poin-poin dò mú ke. Ti séín xwíníin nyee, gàa-dyù gmò bǎ nià ke poin ma dyi bé wa kée cǎ kà Kédéi-deín-nà-nyò ké Gèdèpódò-wùdùdò kíqǎi síe nyue. Ti bé nyo dò nì ma Đútò cèè-dè dòè dà dò wuduún zǎŋn bá Wódómà-cèè-dèdò dyíe, Đútò hwòdǎ-dyùàò sùmù ma cá dé ɔ xwíníin. ɔ mò ma de kíà dyi dò cá bó ɔ bì. ɔ cǎe ma, ké ɔ dá, “Ní hwòdǎ tǎe dyi kà bé mǎ dǎ Kédéi hwòdǎ kǎ

⁴ Wényó Tǎdèdò, “Wódòun-nyò bǎò jè Da-zà-zà,” *Dèè-wùdù Diè nì Xwi-wùdù múe*, 1534.

dè ke. M̄ dè Kédèi dòn hwòdō kō bó ní pò-pò jè: ké ɔ tèmèin rí dyí kà bé ɔ dǎ ní nàmàũn bĕò dyi gbaà, ké ɔ dǎ m̄ nàmàũn kè gĩo xwaún buè ke.”⁵

Gàa-dyù gmò tǎ bĕè dèè ma hwòdō kō kà bé Wódómà-cèè-dèò múin-wǒ-wǒ po nyo bé ɔ mó bĕ nòmò dyiinò dyi beèn dyi xwééé vā kō ke.

Wódómà-cèè-dè gánàò mò wuqu cèè kà dé Wódómà 1:16-18 múe jè kōin-zain-zain.

Ɖe séin cèèà dé vòsì 1-14 múe tò Ɖe bé Pòò cĕà dé vòsì 15 múe jì. Ɖ cĕe dée, ké ɔ dá, “Ní hwòdō móo xwéé bé rí ké bĕ nòmò dyiinò cĕ.” Vòsì 16-18 zain Ɖe bé bĕ nòmò dyiinò jǔ ke kè xwíníin kō jè nyo séin kō bé wa kéàà dũ gbo tòe jè kōin. Bĕ nòmò dyiinò mò cuò-wùdù bá kà nàmàũn-nyò bĕ béin dyí sédĕin dyiin dé hwidjĩ-taba-taba múe jè dyí. Xwíníin kō jè nyoũn séin móà cuò-wùdù nià kee mò sepóedé nyo séin ni Gèdèpòò dyoqòò xwídíi jè.

Ɖe dò à béin cĕe Ɖe bó xwíníin jéé kō jè Pòò cèèà Wódómà-cèè-dèò kee mò, cèè-dèò mò bĕ nòmò dyiinò kōin-zain-zain, dyiin dé Gèdèpòò gmaò mú, kà nyo séin bé wa taba Kédèi hwidjĩe, wa mu pòun, ké nyo séin bé wa se ɔ hwidjĩ tabaa, zaa mu wa kpõun wĕ.

Dè bé Wódómà-cèè-dèò jèdĕin dyúie mò dée 10:13-15 mú, dè bé Pòò zain kōin xwíníin kō jè bĕ-nòmò-dyiin-kpa-nyò bĕò bédé bé wa kéà bĕ kpa wĕé ke. Nyoũn pó dyiin dé hwidjĩ-taba-taba mú, kee wa se bĕ nòmò dyiinò hwidjĩ tabaa béin, ɔ sèin ké wa wǒo dye hwè.

Kà Wódómà-cèè-dèò nyo bĕ nòmò dyiinò jè cĕe ke

À béin bĕ nòmò dyiinò jè kōin zain dyiin dé vòsì bĕ sò dé Wódómà-cèè-dèò múe mú dòn. Bĕ nòmò dyiinò cĕ-cĕ nià kee, ti díé bĕ ní à dǎin “Wódòun-hwièò.”

Ɖé bĕ nòmò dyiinò jè kōin-zain-zain múe, wuqu-dĕin kíin-kíin ni vòsì séin múe mò nyo zi Ɖe krauñ miò.

Wódómà 3:23

“Nyoũn séin dǎ nàmàũn nyo, ké wa se Gèdèpòò díin-dĕinò bédé.”

Nyoũn séin dǎ nàmàũn nyo dyiin dé Ɖe bĕ bé wa dyuòè kà wa mò Ɖe gbà kee nyo-nyo mú.

Vòsì nià ke tèmèin à fùà-fúá-dè séin bé nyoũn bĕ bédéé jè dyí. Wa sèè Gèdèpòò wuqu nyo dò. Wa dǎ Gèdèpòò wuqu mú jaɗa kée-kà. Nyo dyúáqò se dé wa hwìè ni bé ɔ ké dĕin-dè nyo dye mòun. Gèdèpòò se nyo dò dyi kpõo béin sepóedé nyoò nyo Ɖe nòmò dyiin bĕ tee jè.

Wódómà 3:10 mu dyúa, ké ɔ néin Ɖe dyúáqò nià ke jì kō. Ɖ dá, (“Nyo dò se dé wa hwìè ni, bé ɔ ké dyí sédĕin. Nyo dyúáqò dye mòun se ni”). Ké Wódómà 5:12 dá, (“Ké kǎà mé-mé nyo nyoũn séin kō dyie, sepóedé nyoũn séin dǎ nàmàũn nyo jè.”).

⁵ J̄s̄ Wésèdè, *J̄s̄ Wésèdèè Kùà Bĕ*, (Káúnsà Dìbà-hwòdò: Názawidjĩn Cèè-dè-mú-nyuìn-gbò, n.d.), 103.

Romans 6:23

“Sepóedé de bé nàmàũn pèè nyo kee mò mé-mé, kee de bé Gèdèpòò nyí nyo bó pídyiee, ɔ mò sè-ná-sèè fèè dé Kédèi Jízè mòà à Bounboò kee mú.”

Nàmàũn-nyòè pèè-dè mò sè-ná-sèè mé-mé, kee Gèdèpòò nyí nyo sè-ná-sèè fèè dé Jízè mú.

Vósi nià ke tèmèin à de nyue bé nàmàũn mòà de vènè cáa dyí. Nàmàũn nyue ké gĩɔ mò dúí-sè-dè bó nyoũn séin bìi. Mé-mé nià ke mò mé-mé bó sè-ná-sèè tíin, ké ɔ mò zaa-wõ-po-po bé ɔ dyi nàmàũn-nyò séin kō ke.

Bó gĩɔ bé ɔ dǎà à kō dyiee wáun wēe, Gèdèpòò nyí à nyíi-dè mòà fèè, bé ɔ séèà à kǒò-dè kee.

Wódómà 5:8

“Kee Kédèi mé ma bó à bìi ti bé à mò ma nàmàũn-nyò kee. Ké kǎà Gèdèpòò nyu ma ɔ dèbèin-dèbèin bé ɔ bédéà à bìiee à dyí tèmèin.”

Kédèi mé-méò mò nyo nyue ké à dyé ma Gèdèpòò nyíi-dèò.

Gèdèpòò se mó bé zaa-wõ-po-po dò ké ma à bìi ni fɔɔ. Kee sepóedé ɔ dèbè à mú jèee, ɔ nyu hwiè dò kǒ mú ɔ ké à wii kō bédé ke. Jízè mò ma sáa-zàin-dèò, ké ɔ mé, bé Gèdèpòò ké à nàmàũn bèò kōin zĩin. Gèdèpòò se à fòin bé à ké de béin à pó-pó dyàà kee à miòun bìi nyu. Gèdèpòò nyue ké pó-pòò wódóin à dyí kà bé à mòà nàmàũn-nyò bē kee. Pó-pòò se bó dyi-sédèin-nyò bìi, kee ɔ mò bó nàmàũn-nyò bìi.

Wódómà 10:9

“Ɔ jũ ké òm dyie mú wǒin dé òm wíin...ké òm dyie hwiqĩ taba ní..., òm mu pòun.”

Ɖe dòn bèin nyue bé nàmàũn-nyòò ké póee mò, ɔ jũ ké ɔ dyie mú wǒin kà bé ɔ mò nàmàũn-nyò ke, ké ɔ dyi Gèdèpòò nyénéin-dáin-dè mòà nàmàũn-kōin-zĩin-zĩin dyiin dé Jízèè mé-méò kè ɔ gĩɔ-wódó-wódóò múee jè jǎà po ní.

Ké ɔ jũ ké òm dyi òm nàmàũn bèò dyi táà ní dé? Ɔ jũ ké òm dyie mú wǒin kà bé òm dǎ de gbà nyue, ké òm dyi mó bé Gèdèpòò ké òm kōin zĩin ní, níi, ɔ xwíníin mò òm dǎ wǒ bé òm ké òm nàmàũn bèò dyi táà.

Wódómà 10:13

“Nyoũn séin mu Bounboò nyénéò dáun wēe mu pòun.”

Pó-pó bé Gèdèpòò nyíà nyoũn wēe mò bó nyo séin bìi.

Ɔ se nyo dò dyí sèin. Ɖe kà kò dò see à nyie béin.

Wódómà 5:1

“Kà à hwìdĩi-tabà-tabàò dǎà nyu ké à dǎà dyí sédèin nyee, à hwòdǒ-dyùà bǐè mè dè dyi dé gìdĩi bé ɔ nìà bó à kè Gèdèpòò púa kee mú.”

Gèdèpòò hwìdĩi-tabà-tabà nyu à Gèdèpòò bǎto mú, ké zǐín dúún-wáqá-wáqá dò se à bìi nì dè.

Gìdĩi dyi bó à kè Gèdèpòò púa nì ní, nìí, ɔ xwíníín mò à se ɔ mú-nyé-nyò bǐ dè, ké bǐǎ dò se bó à kèò kè púa nì dè. Nìí, Gèdèpòò dǎ nàmàǎn bé ɔ zàin ma kà à kèò kè gboee dyi gbaà. À dyi dyí sédèin ní, nìí, ɔ xwíníín mò zaa se à kpò dè. Hwìdĩi-tabà-tabà dyie nyu ké à dyi dyí sédèin ní, nìí, ɔ xwíníín mò Gèdèpòò nyénéín-dáin-dèò dònùn mò dè à mó ke.

Wódómà 8:1

“Ɔ jèee, nyo bǐ bé wa kè Kédèi Jízè màà nyo dyúádò kee, zaa-dúún-wáqá-wáqá dò se wa bìi nì dè fɔɔ.”

À kè Kédèi dǎ nyo dyúádò jǐin, nìí, zaa se à kpò bèin dè bó nàmàǎn bǐ bé à dǎ ma nyee jè.

Kédèi cí ma fèè bé nàmàǎn dò se mú nì fɔɔ ke, ké ɔ nyu ma dè bé dyí-sédèin-sédèin móe dyiin dé kóqósìò kō mèin-mèin mú. Hwìdĩi-tabà-tabà nyue ké à xwéin ɔ bǐin, ké ɔ nyue ké Gèdèpòò màà Bǎò kee kpò à jè dyi. Kà Gèdèpòò nyu à kpò kee nì pū kà à séèò kà nàmàǎn dè nyu kee.

Céé-dèò Dúí-jaqá-jaqá

Zàin kōin kà bé nàmàǎn-nyòò bèin pòe dyiin dé Gèdèpòò baà-baà mú kè dyiin dée mú-wóin-wóin mú kà bé ɔ mò nàmàǎn-nyò, ké ɔ mó bé Gèdèpòò ké ɔ kōin zǐin, sepóedé Jízè mé ma, ké ɔ wódó ma gĩo bó ɔ nàmàǎn bǐè jè ke.

Kà m ké Gèdèpòò-wùdùò céé nyu kè kà m kée kùà gbo poe nyue

Dé hwìè nìà ke múee, kà m ké Gèdèpòò-wùdùò céé nyu kè kà m kée kùà gbo poe nyu nòmò dyiin nyee mò, m me po vósì dò dò séin m kèà kùà mú nyùin dé Wódómà-cèè-dèò múee bǐ kō. M bèin vósìò bǐ hìdĩi dèi poe mɔɔ m bèin bǐ wɔdɔɔ xwìdĩi poe dé nì Bábòò mú. Ɔ dǎ ná nǐin, po wa dò-dò séin nòbà dò kō dyiin dé kà nì mu wa wuquún zàà kraun wèe mú. Ɔ hwòin kà: vósìò nyo m kèà wuquún zà kǐin nyee, poe nòbà 1 kō.

Nyu bǐ nòmò dyiinò cē-cèò xwai. Zà vósì dò-dò wuquún bé m kée jè kōin zain. Vósì bǐ céèà dé dyiíee, fònò-hwòdǒ bǐ nì dé waà wuqu-dǐin-kǐin-kǐin bǐèò múee jè ní qáa ké m hwìdĩi sò. Ɔ dǎ ná nǐin, hwè ké m béàin wuqu tòò bǐ nì vósìò múee jè kōin zain, ɔ jǐ ké wa dyi m gbo kpáa bèin ní. Dé nì dè-kōin-zain-zainò múee, m se bédé bé m ké wuqu jéé bǐ céèà nō céé-dè nìà ke múee kùà mú nyùin wéé.

Céé dè m kèà tèmèin nyee nòmò dyii, bé ti m muè tèmèin nǐin nyee, m ké se dà kà kò dò gmò, kee bé m ké dé Bábòò mú gmò dònùn.

Ɖe-cě-cěò nàin-nyòò me dyuò ɖe nìà ke dyí: Ɖe-cě-nyò sǎ me nyu cěé-ɖè bá Wóɖòùn-hwièò jè dyíe xwai, bé wa müè běò ké wa ɖùǎ gbo tò. Wa séin me dèèn dós kōin ɖe wa bēin nyue bé ɖe wa müè běò nyua xwai e ké dyiin nòmò miò ke. Ɔ ɖǎ ná niin, ɖe-cě-nyò běò me ge mú dú sǎ-sǎ séin, bé wa ké ɖeò xwai nyu. Ɖe-cě-nyò ɖò-ɖò me zain kà ɔ mòmùn nyue múin wǎ kē jè kōin kra sǎ, bé nyo kà kò ɖò bē ké ɔ ɖùǎ gbo tò.

Cěé-ɖè 10 Taún-kùà

(1) Cě bǎ nòmò dyiinò nyo tā mɔɔ nyo pàɖǎ gbo dyiin ɖé Wóɖòùn-hwièò jè cě-cě mú. Cèè ɖe gběi-gběi bá ɖe m kè wa muà cēin nyee jè dyí, bé m kée kōin zain bēin bó ɖe-cě-tiò nyo mu bó dyí kōin wēe baɖa.

(2) M me dyé ti bé m ké vósi bē báà Wóɖòùn-hwièò jè dyíe cèè (sòin ɖé nì Báɖòò mú ɖòùn), bó ɖe-cě-tiò nyo mu bó dyí kōin wēe gbo-dè-tiin. Ké ɔ me nì m hwiɖii kà nì mu ɖe wè ɖò kōin zain bá vósi běò ɖò-ɖò dyíe.

(3) Cěé-ɖèò nyo ko bó dyíe mò Gèɖèpósò-wùɖù bá bǎ nòmò dyiinò dyíe wáɖá-wáɖá. Kà nì mu ti dyéin bó cěé-ɖè nìà ke jèe, m me po ɖe ɖíe bē dǎin mú, bé m kée dyà bó cěé-ɖèò gbo-dè-tiin. Ɔ hwoin kà, Gèɖèpósò-wùɖù bá bǎ nòmò dyiinò dyí, bé m ɖǎ wáɖá ɖò, mɔɔ m ɖǎ wǎ ɖò, mɔɔ ɔ nyo bé m páún poe mòmùn wē.

Cěé-ɖè 10 Sǎ-kǎún-dyi-po-po

Cèè vósi bé à nyuàin kùà mú ɖé Wóɖòùn-hwièò bǎ-nòmò-dyíin-cě-cěò mú ke. Bó vósi ɖò-ɖò kwíɖíe, cèè bó ɖe wè ɖò bá vósiò jè dyí. Mòmùn ɖá bé m ké ɖe vósi běò cěà kē cèè.

(1) Wóɖómà _____

(2) Wóɖómà _____

(3) Wóɖómà _____

(4) Wóɖómà _____

(5) Wóɖómà _____

(6) Wóɖómà _____

(7) Wóɖómà _____

Cĕĕ-dĕ 11

Gĕdĕp33-wuqu B3 B3-n3m3-dy3in3 Dy3ie W3d33-w3d33

Cĕĕ-dĕ jĕ k3in-z3in-z3in

► Dĕ-cĕ-ny3 d3 mĕ z3 1 K3dĕint3 1:17-25 wuqu3n bĕ nyo t33 bĕ3 kĕ 3 gbo qu3 t3. Hwiĕ3 nyĕ k3 m3 Gĕdĕp33 p3in nyo bĕ ni3 m3 gbo3n wĕĕ kĕ?

J3u3-ny3 bĕ3 ni ma kpĕ dyi m3u3n bĕ wa kĕ wa3 b3d33 gb33. Wa ni ma Gĕdĕp33-wuqu bĕdĕ kpĕ, kĕ 3 bĕdĕ z3se bĕ kĕĕ dyi m3u3n, bĕ 3 kĕĕ nyo3n dyi tĕmĕin k3 3 bĕin wa gb33 kĕ.

B3d33-d3 k3 k3 d3 bĕĕ nyo bĕ3 ni ma f3n3-hw3d3 dyi m3u3n bĕ wa kĕ b3d33-kp33 hw3d3-f3n3-dĕ bĕ3 kĕ k3 wa kĕ m3 z3in nyuĕĕ jĕ m3in w3. Wa ni ma nyo kĕ dĕ wa ni ma k3 m3u3n wĕĕ jĕ wa gbo cĕĕ dyi m3u3n.

K3d3s33 t3 Gĕdĕp33 gbo-dyi-dyi kĕ s33-z3-z3 j3i. B3 J3u3-ny3 bĕ ni ma k3 kpĕ m3u3n wĕĕ b3iĕĕ, 3 ni ma k3 kpĕĕ-dy3-hwĕ-hwĕ ni3 kĕ dĕ wa gbo. Dĕ B3d33-d3 k3 k3 d3 bĕĕ nyo bĕ bĕ wa ni ma k3 b3d33-kp33 ni3n kpĕ bĕ3 jĕ v3u3n wĕĕ gboĕĕ, 3 ni ma k3 dĕ c3-c3 ni3 kĕ dĕ wa gbo. Jĕĕ kĕĕ, Gĕdĕp33 tĕmĕin ma 3 kpĕ3 kĕ 3 hw3d3-f3n3-f3n33 nyo3n dyi dĕ Kĕdĕi mĕ-mĕ3 m3. K3d3s33 ni ma k3 kpĕĕ-dy3-hwĕ-dĕ kĕ dĕ se dĕ kpa ni3 kĕ dĕ Gĕdĕp33 gbo dyĕ3, kĕĕ 3 jĕ kpa ma dĕ mi3 kĕ 3 zi nyo3n-dy3 ni3n gana dyi.

Nyo bĕ k3 hwi3i-p3in-dĕ bĕ m33 dĕ gb3 s33-s33 s3in dĕ wa dĕ xw3in3in nyĕĕ, b3 n3m3 dy3in3 m3 dĕ c3-c3 dĕ wa gbo. Wa bĕdĕ bĕ wa kĕ wa3 n3m3u3n bĕ3 dyi t33, bĕ wa kĕ Gĕdĕp33 bo z3 b3d3in. 3 ni k3 dĕ c3-c3 ni3 kĕĕ dĕ wa gbo, sep3dĕ dĕ nyo3n bĕ m3 w33 dy3ie m3 k3 wa kĕ wa3 hw3d33 m33-dĕ bĕ dyĕĕ nyu kĕ.

Gĕdĕp33 d33 gbo po bĕ 3 kĕ nyo3n p3in dy3in dĕ b3 n3m3 dy3in3 m3. 3 d3 k33 m33 b3 n3m3 dy3in3 jĕ nyo3n bĕ gbo-cĕ-cĕ kĕĕ j33-po-ny3 bĕ3 ny3. Wuqu m33 Gĕdĕp33-wuqu-w3d33-w3d33 kĕĕ se bĕ nyo d3 kĕ nyo k3d3u3 bĕ gbo wuqu d3u3n wĕ, kĕĕ 3 m3 b3 n3m3 dy3in3 cĕ-cĕ dĕ hwiĕ k3-k3 bĕ m3 dĕkĕ. Dĕ bĕ v3s3 bĕ3 t33 j3iĕ se dĕ bĕ Gĕdĕp33-wuqu-w3d33-w3d33 dĕ p3iĕ kĕ hwiĕ d3 bĕ Gĕdĕp33 dĕ dy3ie j3 kĕ. Dĕ bĕ v3s3 bĕ3 kp3in hw3d33 m3 Gĕdĕp33 m3 bĕ nyo3n kĕ b3 n3m3 dy3in3 cĕ.

► Dĕ v3s33 kp3in hw3d33 bĕ 3 dyi ni3n k3d3s33 jĕ cĕ-cĕ m33 dĕ c3-c3 b3 nyo bĕ se3 j33 poĕĕ gbo kĕ?

Dĕ m3 Gĕdĕp33-wuqu b3 b3 n3m3 dy3in3 dy3ie w3d33-w3d333 xw3in3in nyĕ

3 bĕin wuqu m33 Gĕdĕp33-wuqu-w3d33-w3d33 kĕĕ m3 s33n bĕ 3 kĕ Gĕdĕp33 Wuqu3 jĕ cĕ-cĕ dĕ hwiĕ k3-k3 bĕ m3iĕ j3i t3. Kĕĕ wĕĕ kĕĕ, dĕ cĕĕ-dĕ ni3 kĕ m3iĕĕ, 3 mu wuqu m33 Gĕdĕp33-wuqu-w3d33-w3d33 kĕĕ k33 m3 ny3in dĕ 3 hwiĕ jĕĕ3 m3: bĕ 3 kĕ nyo bĕ 3 ni Gĕdĕp33 Wuqu3 nyo bĕ p3in d3 d3 dy3ie gbo cĕin nyĕĕ j3i t3.

Gèdèpòò-wùdù bá b̃ nòmò dyíinò dyíεε wáqá-wáqá mò ɔ jũ ké ìn dyi b̃ nòmò dyíinò nyo b̃ bé wa pòin dà dò dyíεε gbo wáqá níε. ɔ se de bé ìn ké k̃in-wùdùin-dè séin m̃o vòsì séin kpá ìn wíin nyεε wa dyúa dyá p̃ε. De ìn kéà c̃εε mò b̃ nòmò dyíinò.

Gèdèpòò-wùdù bá b̃ nòmò dyíinò dyíεε wáqá-nyòò me nyuεε mò, ɔ me ṽó bé nyo b̃ níà ɔ gbo d̃ũ t̃òēn nyεε ké Gèdèpòò-wùdùò dyi kp̃ò wàqà, níí bé wa ké gbo z̃iàin wàqà. ɔ me po Gèdèpòò-wùdùò páún nòmò dyíin bé ɔ ké nyo b̃èò hwòd̃ò gbo z̃iàin béin.

B̃-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me ma mú bé ɔ ké cuò-wùdùò níà dé ɔ Gèdèpòò-wùdùò múεε páún po, hwè bé ɔ k̃εε wáqá. ɔ se Gèdèpòò-wùdùò wáqáa ìn bé ɔ ké nyo b̃èò de t̃em̃èin gáná cá. Gèdèpòò-wùdù-wáqá-nyòò me ṽó bé ɔ ké Gèdèpòò-wùdùò bé nyo b̃èò dyi d̃ũ gbo tò ní, ɔ k̃εε nyu bé wa ké gbo z̃iàin nyεε wa gbo wáqá. Dé ɔ cuò-wùdùò múεε, ɔ me z̃ain b̃ nòmò dyíinò j̃é k̃in, ké ɔ me z̃ain k̃in de nyo b̃ níà ɔ gbo d̃ũ t̃òēn nyεε ké nyu bé wa ké b̃òò dyi kp̃ò ke ɔ k̃é d̃éin-d̃é b̃ bé Kéd̃éi gbo-dyi-dyi mu wa bìl nyuùn w̃.

Nyo b̃ ɔ kéà Gèdèpòò-wùdùò gbo wáqáa me mò nyo b̃ bé wa ìn g̃id̃i dà d̃ò m̃o dé c̃oci-gbò d̃ò mú ke. Ké deεε, ɔ béin nyo b̃ bé wa pòin dà kà kò d̃ò dyi bó xwíníin kà kò d̃ò j̃εε Gèdèpòò-wùdùò gbo wáqáa d̃ekè. Nyo b̃ ìn náa mu dyè b̃òò múàũn dyi kpáin m̃o wa seε múàũn dyi kpáin mu.

► D̃é k̃é d̃é ìn d̃áa dyé ké wa d̃á b̃ nòmò dyíinò c̃é d̃ò ké?

Bo-b̃é b̃é bá Gèdèpòò-wùdùò bá b̃ nòmò dyíinò dyíεε wáqá-wáqá dyíε

Nyo b̃ ìn dé c̃oci-gbòò múεε Gèdèpòò-wùdùò gbo wáqá-wáqá k̃é nyo b̃ pòin dà kà kò d̃ò dyi bó xwíníin kà kò d̃ò j̃εε Gèdèpòò-wùdùò gbo-wáqá-wáqá b̃éd̃é z̃ain-gbo d̃íε b̃é. Kà ɔ níà náa, níí, à mu bo-b̃é b̃é bá Gèdèpòò-wùdùò bá b̃ nòmò dyíinò dyíεε wáqá-wáqá dé c̃oci-gbòò múεε da z̃aùn k̃íin bó b̃-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bìl. Níí, dé c̃éé-d̃é níà ke dà d̃ò deεε, à mu à mú Gèdèpòò-wùdùò bé ìn ké wáqá dé píεε j̃é c̃èin.

(1) Z̃ain Gèdèpòò-wùdùò dà j̃éé d̃ò j̃é k̃in.

Gèdèpòò Wuquò b̃éd̃é kpé, ɔ j̃εε, Gèdèpòò-wùdùò-wáqá-nyòò b̃éd̃é bé ɔ ké ɔ k̃ià mú nyuìn. Gèdèpòò-wùdùò-wáqá-nyòò se b̃éd̃é bé ɔ ké de séin bá vòsì m̃o vòsì b̃é ɔ muà j̃iì t̃òùn w̃εε j̃é dyíεε k̃in z̃ain séin. ɔ me nyuìn vòsì j̃éé tabaà ɔ Gèdèpòò-wùdùòò bá bo d̃éin nyεε k̃ià mú. De ɔ me gmò dya deεε mò, ɔ wuqu kpa de b̃é bé ɔ muà c̃éiñ ìin nyεε, vòsì bé ɔ muà wuquún z̃aùn w̃εε me taba wa bá bo d̃éin. ɔ dyi ná ìin, níí, ɔ ìn Gèdèpòò Wuquò kp̃éò k̃ià mú nyuēn. ɔ ní d̃á bé ɔ ké vòsì d̃òè wáká d̃ò k̃ò xwíníin b̃éd̃é k̃òēn bó de ɔ níà t̃em̃èin nye gboεε k̃ià mú nyuìn.

(2) Ìn me z̃a wuquò b̃é mòà nàmàũn-dyi-táà-táà k̃é hwid̃ĩi-taba-taba keε xwíníin mú.

Nyo b̃ níà ìn gbo d̃ũ t̃òēn nyεε mu dyè f̃onò-hwòd̃ò k̃ò-kò b̃é b̃éd̃éin bá de mò wuquò b̃èè xwíníin nyεε j̃é dyi. Wa p̃oēn hwid̃ĩi kà ɔ jũ ké ìn d̃á ìn nàmàũn b̃èò dyi táà ní, níí, ìn d̃á ìn f̃èèò Gèdèpòò xwáqáún z̃ain, ké ɔ muà ìn dyi kp̃òùn w̃. Wa b̃éd̃é bé wa k̃éε dyuò kà bé nàmàũn dyi-táà-táà xwíníin mò ìn kpá wíin bó ìn nàmàũn b̃èò j̃é gáná cá, ké ìn d̃á ti dyé bé ìn ké wa xwaún buè ke.

Nyo bẽ nià dũ tòn nyee mue dyè hwĩdĩi pòin kà bẽ hwĩdĩi-tabataba xwíníin mò bẽ ìn ké biè-kròò dò jè jǎà po mɔɔ bẽ ìn ké gma bẽ bá biè-biè dyíee dyi kpõ ke. Wa bédé bẽ wa kée dyí dyuò kà bẽ hwĩdĩi-tabataba pòin kà nyee mò bẽ ìn kée hwĩdĩi taba kà bẽ Kédèi mé ma bó ni jè, bẽ dyiin dée múee, ìn ké pò-pò bédé ke.

(3) Gmò de nià ke dya tíin-tíin. O jũ ké nyo dò dyi Kédèi-dèin-nà-nyò jũ wàdà cá ti bẽ o zĩàin gbo nyènèè ke ní dé?

O kpèin nyo báún-báún hwĩdĩi de mòà Kédèi-dèin-nà-nyò jũ-jũ xwíníin nyee, o kè de bèin nyee bẽ nyo dò ké Kédèi-dèin-nà-nyò jũ ke. Wa poèn hwĩdĩi kà bẽ Gèdèpòò-wùdù-wáqá-nyòò ni wa ganaún kpõin bẽ wa ké Gèdèpòò biè ke kè bẽ wa ké o cóciò mú kpá ke. Wa mue dyè hwĩdĩi pòin kà bẽ o mó bẽ wa ké gma-xwĩdĩi-ni-fèè cíe dyí dú pũ ke. O me ni ìn hwĩdĩi kà bẽ o jũ ké nàmàun-nyò dò dyi gbo zĩàin ní, o dǎ o nàmàun bèò dyi táà, ké Gèdèpòò dǎ o kòin zĩin, ké o kè Gèdèpòò dǎ bǎto jũ ke.

(4) Dyé de gbà bẽ bẽ nyoũn bẽ cǎà kà bẽ wa mò Kédèi-dèin-nà-nyò bẽ ke.

Dé bóqó díe bẽ kóee, nyo báún-báún poèn hwĩdĩi kà bẽ wa mò Kédèi-dèin-nà-nyò bẽ ke. Wa poèn dyè hwĩdĩi kà bẽ wa mò Kédèi-dèin-nà-nyò bẽ, sepóedé wa dǎ cóci mu dò, ké wa dǎ nyoũn bẽ nòmò dyiin dyí nyu, ké wa po de díe bẽ jè jǎà, mɔɔ ké zũũn-dè dò dǎ wa gbo kpá dò jè. Bó Kédèi dyi-kpõ-kpõ wáún wée, dè gbo-kpõin-kpõin ni bó nyo kè Gèdèpòò púa kee kè kà nyo nyu Gèdèpòò wudu nyee o jũ ké nyo dǎ gbo zĩàin níee me dũn.

(5) Nyue bẽ nyo bẽ ní mu cóci kee ké ni wuduò múin wó.

Bó wudu bẽ bẽ cóci-nyò bẽ dòn wó múin nyee poe. Bó Gèdèpòò-wùdùò xwédé-dù tòn bẽ niin kpede dyí poèn, bẽ nyo bẽ nià ìn dũ gbo tòn nyee kò dǎ ké se de ìn nià cèin nyee múin wó.

► Dé mò wudu díe bẽ bẽ po dé bèè cóciò mú, bẽ nyo bẽ ni dé ni gbèèò múee se múin wó ké?

(6) Cè nyo bèò Gèdèpòò nyo-kòin-zĩin-zĩinò kè gbo-kpõin-kpõin ni bó nyo kè Gèdèpòò púa ke o kè sè-ná-sèè fèè jè gbo.

O jũ ké ìn dǎ wódó de dje ní, ní, de bẽ nià ke mò kpáná zi de kpauín bẽ bẽ ìn mu dyèin nyee. Tèmèin nàmàun-nyòò dyí kà bẽ nàmàun cíà dé o múee mò de vènè cá ke. Cè wa zaa-wõ-po-po nià dé dyúa ke kè sè-ná-sèè nyo-gǎ-dyéin-dyéin muà nyo bẽ se jǎà poee kò dyiin nyee jè gbo.

(7) Mòũn dǎ bẽ ìn ké wa kpáná bẽ kò jè se cèè-dé bõ nòmò dyiinò múee nyénéin dǎin.

Ti dèè baqáin, nyo bèò díe bẽ mue dyè hwĩdĩi pòin kà bẽ bó Gèdèpòò nyénéin-dǎin-dè mòà pò-pòe wáún wée, o bédé bó nyénéin-dǎin-dè díe bẽ dee. O hwoin kà kpódó-dyùàò mótó-dè bẽ bẽ Gèdèpòò nyí nyo ke, mɔɔ de bẽ nyo dyé sòin dé cóciò múe, mɔɔ mú-zain-zain, mɔɔ wé-nyò dyi-kánáin-kánáin, mɔɔ de tòn séin bèin nyee bẽ nyo cí-cí ké dyiin nòmò ke. O jũ ké wa dyi kà ná hwĩdĩi pòin ní, ní, wa mu dyè kpáná bẽ nià bóee mún dòn pũ, ké wa se gbo zĩain mu ganá cá.

Ì bèin wa gbo kōin zain kà bé ɔ jũ ké Gèdèpòdò dyi nyo dòè fèè nàin niin, níí, ɔ gmò nyoò dyí, ké ɔ po ɔ mana kō, ké ɔ kpa nyoò gbo dé ɔ fùà-fúá-dè séin múe. Kee wéé kee, à me bóo wa gbo cēe kà bé Gèdèpòdò mu waà fùà-fúá-dè séinò dyi zīn ɔ jũ ké wa dyi Kédèi dèin-nà-nyò bē jũ níe. Cí-cí mu dyè mú kàmàün bó nyo díé bē bìì bó gǎ bē wa mu wa dyèin nyee jè.

(8) Ì dyi nyo dò Kédèi gbo dyàà mó ní, bó de bē ɔ ké nyu hwè bé ɔ ké cóci jéé dòè nyo jūee jè ɔ gbo cēe.

Nyo bé ɔ dyià Kédèi gbo djeee bédé bé ɔ ké cóci dò mú nì mɔo bé ɔ ké cóci dò mú kpá wàdà cá. ɔ bédé bé ɔ ké cóciò jè ì gbo kōin zain. Ì dyi nyo dò péí poeñ nì bé ɔ ké ɔ nàmàün bēò dyi táa ní, níí, ì se bédé bé ì ké de bē ɔ kō ɔ ké bédé hwè bé ɔ ké cóci mú kpáa jè ɔ gbo cē. De me kpō bō-nòmò-dyíin-kpa-nyòò hwòdōee mò bé ɔ kée nyu bé nyo nià ɔ gbo dūũ tòen nyee ké Gèdèpòdò dyí dyuò.

► Nyo dò dyi nì cóciò mú kpáa mó ní, dé bē cóciò mó bé nyoò ké nyu, bé wa se pò-pó dyí bá ké?

(9) Bó de kàmàün-kàmàün bē bé nyo dò ké bédé, mɔo nyo ɔ ké jũ hwè bé ɔ ké Kédèi gbo dyiee jè cēe.

Đá nàmàün-nyòò bé ɔ ké nàmàünò nyo kō jè ɔ mòun wó múin nyee jè cē. Bó ɔ de kàmàün-kàmàün bē bá fèè dyí, bé ɔ bēin jǎà-po-fèèò mú ti pàdǎ nyue hwè bé ɔ kée múin wóee jè ɔ gbo cēe. Bē nyo dò ké nàmàün dyi táa, bé ɔ ké hwiqĩ-tabá-tabá bédéee, ɔ mò de kàmàün-kàmàün dò cá bó ɔ bìì. Bó de kàmàün-kàmàün bē bēin nyue bé nyoò ké bō nòmò dyíinò bó kee jè cēe.

(10) Zain de ì mó bé wa ké nyuee jè kōin.

Bóo hwiqĩ poen kà bé nyo nià ì gbo dūũ tòen nyee dyuòè kà bé ɔ kō ɔ ké baà, bé ɔ ké Gèdèpòdò dyi diè bó kōin-zīn-zīn jè ke. Ké bóo hwiqĩ poen kà bé ɔ dyuò bó Gèdèpòdò-wùdù-kō-wáqáin-gbààò dyúa dyie bé ɔ ké kòdù hwuqu taba ke. ɔ jũ ké ì dyi nyo bēò dyúa dá bé ì wa dyi diè ní, níí, ì me zain de ì mó bé wa kèà nyuee wa gbo kōin. Nyue bé nyo mò dē-nyò dé cóciò múee hwòdō ké kpéí kpá bó de ì muà cēin nyee nyu jè.

Nyo bē de kpō hwòdōee bìì baà-baà

Nyoün bē bēin dyí poen bé wa ké de kúqú bē jè baà. Ti díé bē ní pásòdò dò poen nyoün bē dyí bé wa ké hwòdō-kpō-dè kò-kò bē jè baà. Bo-bē bē nià dōin mú dà bíqíiee see cē kà ì bédé bé ì ké de séin jè baà wéé ke. Bo-bē bē nià kè tòè jì kà bé bō-nòmò-dyíin-kpa-nyòò me baà nyo bē bé wa tò ɔ Gèdèpòdò-wùdùò gbo dūũ, ké wa kpōo dyiee bìì ke.

Pásòdòò me nyue bé wa ké nyo díé bē de tèmèin dé cóciò mú, bé wa ké nyo bē nià pò-pó jè baàün wēe gbo kpáa bēin. ɔ me dyèin nyo bē nià ke ti bé wa ké nyo bē ɔ mu dáün bé wa ké bō-nòmò-dyíin-kpa-nyòò bē jūee gbo kpá.

Ti díé bē ní nyo bé ɔ móà gbo-kpá-kpá tòè dyi, bé ɔ kèà nyoün bē bìì baà kee po waà fùà-fúá-dèò kō, ké ɔ se wa gbo kpáa bēin. Pásòdòò me kpain dyéqéi bó dyí-gbō-dè bē nì náa jè, ké ɔ me dyé ti bé ɔ ké nyo bēò gbo kpáa bēin. ɔ jũ ké nyo dò dyi baà-baàò hwiĩ zāin nì dyiin dé kpede gbà

bě xwai-nyu-nyu mú, mɔɔ ɔ dyi nyo bẽò náún-po-wùdù se dyí sédèin bẽ nyíe nì ní, nìí, pásòdòò me vɔ bẽ ɔ ké de seà dyí sédèin nyee dyí sédèin.

À poe jáà kà bé nyo dò béin nàmàũn dyi táà, ké ɔ béin jáà poe mɔɔ ké ɔ béin gbo zìàin wàdà cá ke. Hwìdĩi-tabà-tabà nià bóe mò nyo nyue ké à kuà dyi dé nyo bẽ bé de kpɔ hwòdòe biì baà-baà múè.

Bo-bě bẽ m kèà dyí dú dé Ðe-hwòdò-kpɔ-nyòò biì Baà-baà mú ke

(1) Nyo bẽ ɔ dǎ de hwè dé jáà-po-po múee me kpá nyo dò bé de kpɔ hwòdòe gbo, bẽ ɔ ké ɔ biì baà

Bó wɔ bẽ de-hwòdò-kpɔ-nyò dò ké ɔ miòun biì baà dòn pū, bẽ ɔ ké mu. À mó bẽ de-hwòdò-kpɔ-nyòò ké to-qu-nyò jũ gáná cá.

(2) Diè de-hwòdò-kpɔ-nyòò dyi bẽ m ké de kǒ jè ɔ nià baàũn wèe dyi dyuò.

M me bóo hwìdĩi poèn cá kà ɔ nì pò-pó jè baàũn wè. ɔ me nì m hwìdĩi kà ɔ jũ ké bǔ-nòmò-dyíin-kpa-nyòò dyi Gèdèpòò-wùdù wáqáa hwo nyènèè ní, nìí, nyo pàdǎ mu dyíin bẽ wa ké de kò-kò kúdí jè baà ke. ɔ se dyíin nòmò bẽ m ké de-hwòdò-kpɔ-nyò bẽ ɔ nià baàũn wèe baà-wùdù mú zà, kee ti díe bẽ ní, jáà-po-nyò nià ɔ gbo kpáũn wèe me diè ɔ dyi, bẽ ɔ ké níí, “Ðé m mó bẽ Gèdèpòò ké m biì nyuè?” ɔ dǎ ná níí, nìí, jáà-po-nyòò me baà ɔ biì bó de kpɔà ɔ hwòdòe jè.

(3) M me kùin de-hwòdò-kpɔ-nyòò hwòdòũn bẽ ɔ ké gbo zìàin dé de séin mú.

M me diè ɔ dyi, bẽ m ké níí, “M dǎ wɔ bẽ m ké nàmàũn dyi táà, bẽ Gèdèpòò ké m nàmàũn xwaun buèè?” Kùin ɔ hwòdòũn bẽ ɔ ké nàmàũn bẽ ɔ nià dyi táàũn wèe jè Gèdèpòò gbo cè. ɔ se dyíin nòmò bẽ ɔ ké nàmàũn bẽò mú wɔin bó pásòdòò kè nyo tòò séin dò dyúa, ɔ sèin ké ɔ dǎ dye nyo bẽa de gbà dò bũ nyu hwè.

(4) Tèmèin de-hwòdò-kpɔ-nyòò dyi kà bẽ Gèdèpòò mu ɔ kɔin zìin nyee.

Cèe ɔ gbo bẽ ɔ ké kɔin-zìin-zìin Gèdèpòò zòin kè bẽ ɔ ké Gèdèpòò nyénéín-dáin-dè mòà nyo-kɔin-zìin-zìin nyee hwòdò kɔ dè. Kee ɔ jũ ké ɔ hwòdò se méin, nìí, m me zàin ɔ nyénéín-dáin-dè kò jè Báboò cèà kee da (1 Jɔó 1:9, Jɔó 3:16, Wódómà 5:8).

ɔ jũ ké de-hwòdò-kpɔ-nyòò miòun se baà béin ní, nìí, nyo nià ɔ gbo kpáũn wèe me nyu baà-wùdù, bẽ de-hwòdò-kpɔ-nyòò ké ɔ wuquò kɔin kpá. Baà-wùdù ɔ kèà nyuee béin kà niè:

“Bounbo, m dyuòè kà bẽ m mò nàmàũn-nyò, ké m bédé bẽ m ké gǎ dyé bó sè-ná-sèè tíin nyee. M kpá wiin bó ní nàmàũn bẽò jè, ké m dǎ ti dyé bẽ m ké wa kɔin pòin. M nì m dyi dièen bẽ m ké m kɔin zìin. M se de kpa bẽ m kèe náa m biì nyue, kee sepóedé Jízè mé ma bó m biì jè. M po m zùo bó pò-pó bẽ m nyíà nyoũn wèe jè. Sòin zèè gbo ké dyúa muue, ní muá m biì cíin.”

ɔ jũ ké ɔ dyi mú kàmà bó de-hwòdò-kpɔ-nyò dò biì bẽ ɔ ké de jéé dò jè baà to-qu-kà ní, nìí, nàmàũn dò nì bó ké ɔ see dyi táà mó. ɔ dyi ná níin, nìí, ɔ se hwìdĩi-tabà-tabà dyàà nyo-kɔin-zìin-zìin nyee bédéé béin, ɔ sèin ké ɔ wɔin dye ɔ nàmàũn séin bẽò mú hwè.

wuɖu bɛ̀ò d̀ò-d̀ò múεε muε nyuùn bé nyo bɛ̀ò ké ɔ gbo dũ̀ tò. ɔ jṹ ké ɔ dyie dyé kà bé nyo kúɖúú bɛ̀ ní ɔ gbo dũ̀ tòɛn nyεε ní, níí, kpé mu dyè ɔ dyí kpáùn bé ɔ ké Gèdèpóò-wùdùò ɖε ɖíé bɛ̀ gboi kra, bé ɔ ké wuɖu tíín-tíín bɛ̀ jè kɔ́in zain nòmò dyíin.

ɔ dyi xwa fɛ̀in ní, Gèdèpóò-wùdù-wáɖá-nyòò me béɖé jǎà-po-nyò kúɖúú bɛ̀ bó ɔ gbo. ɔ jṹ ké zii-nyò bɛ̀ dyi nyo tòò bɛ̀ bó dyé, ké wa dyi dũ̀ tòɛn níin, níí, kpé mu dyè wa m̀òn dyí kpáùn bé wa ké bó dyi nyàna, bé wa ké dũ̀ tò ɖekè. ɔ jṹ ké wéɖé-nyu-nyò bɛ̀ dyi bó ní bé wa ké beɖe hwè bé Gèdèpóò-wùdù-wáɖá-wáɖáò ké gbo dè ní, níí, ɔ muε nyuùn bé nyoùn bɛ̀ ké bó dyi pòin.

Gèdèpóò-wùdù-wáɖá-nyòò me ɖá nyo bɛ̀ nìà dũ̀ tòɛn nyεε bó dyúá bé wa ké pó-pó jè baà.

Nyo-gbo-kpá-nyò bɛ̀ nìà bóεε me gein nyo bɛ̀ ní gbɛ̀ò múεε ɖífèɖè bɛ̀ bé Gèdèpóò-wùdùò céε kɔ́εε múin.

► Dɛ̀ bɛ̀ ní ɖé ní gbɛ̀ò mú bé wa béin Gèdèpóò-wùdù wáɖáin nyé?

Ɖε-ɔ́é-ɔ́éò nàin-nyòò me dyuò ɖε nìà ke dyí:

Kàùn wɛε, ɖε-ɔ́é-nyò d̀ò-d̀ò séin me gmò Gèdèpóò-wùdù bá b̃̀ nòmò dyíin kra jè dyí, bé ɔ dyàà keε dya. Gèdèpóò-wùdùò me ɔ́ bo-b̃̀ baɖa-bùè bɛ̀ báà Gèdèpóò-wùdù bá b̃̀ nòmò dyíinò dyíεε jè. ɔ me pòin ɖε ɔ béin nyuε bé ɔ Gèdèpóò-wùdùò ké dyíin nòmò mìò keε jè hwìɖíí.

Ɖε-ɔ́é-ɔ́éò nàin-nyòò kè ɖε-ɔ́é-nyò bɛ̀ò se dyè tiò béɖéε mu bé wa ké ɖε-ɔ́é-nyò d̀ò-d̀ò séinε Gèdèpóò-wùdùò d́ó kɔ́in dèin, keε wa me ṽ́ cá bé wa ké ɖε-ɔ́é-nyò bɛ̀ò ɔ hwɔ́in-ɖè bɛ̀ nyí.

À se ɖε tèmɛ́in mu bó ɖε-ɔ́é-tiò nyo mu bó dyí kòùn wɛε baɖa. Ɖε-ɔ́é-nyò bɛ̀ò mu waà Gèdèpóò-wùdù bá b̃̀ nòmò dyíin kra jè dyíεε wáɖáùn, bé wa ké wa d́ó kɔ́in dèin. Wa se béɖé bé wa ké Gèdèpóò-wùdù gánáò wáɖá, keε wa d̀ò-d̀ò me xwáin ɔ Gèdèpóò-wùdùò boún bó mínítì hm̃m̃ m̀ò mínítì m̀ènɛ́in-s̃́ xwíníin. Gèdèpóò-wùdù-wáɖá-tiò ɖá dyi zíin, ɖε-ɔ́é-tiò nyo mu bó dyí kòùn wɛε nìin ɔ́é-ɖèò m̀ò ɔ́é-ɖè 12.

ɔ́é-ɖè 11 Taún-kùà

Po Gèdèpóò-wùdù d̀ò bá b̃̀ nòmò dyíinò kra jè dyí, bé ɔ sí bo-b̃̀ bɛ̀ nìà ɔ́é-ɖè nìà ke múε kíɖííεε páún. M̃ se béɖé bé m̃ ké Gèdèpóò-wùdù gánáò céε, keε m̃ me céε wuɖu jéé bɛ̀ báa dyíεε bíɖíí. ɔ ɖá ná níin, níí, m̃ me dyàà ɖε-ɔ́é-tiò nyo mu bó dyí kòùn wɛε baɖa, bé bɛ̀ kée d́ó kɔ́in dèin.

Cě́-ǵè 12

Gbǒ-wǒ bě Kaà-kaà

Cě́-ǵè Da-zà-zà

► À bédé bé à ké nyo bě se jǎà-po-nyò běεε bìl baàe? Báǵòò dě cěε kà bé à me baà nyo bě se jǎà-po-nyò běεε bìl ké?

○ se xwa fěin bé à ké vósi dò dyé dé Báǵòò mú bé ɔ kée cě kà nyo bě se jǎà-po-nyò běεε dyi gbo zǎin ní, níí, à me baà wa bìl ke. Vósi kúǵúú bě bé à dyéεε cěε à gbo kà bé à me baà bé bǒ nòmò dyíinò ké dyi bein dé kpé mú ke (2 Tèsàǵónià 3:1, Ífísìò 6:19, Kòǵósià 4:4, Àpósò 4:29).

Ɖε à dyuò dyíεε mò, à me baà bé nàmàǹ-nyò bě ké gbo zǎin, ké kà dyúáǵòò, kǎà à me baà bé bǒ nòmò dyíinò ké gmènèè kpa. Báǵòò cěε à gbo bé à ké nyo séin bìl baà, ké ɔ béin dyé nyo bě se jǎà-po-nyò běεε mòmùn jǹε ǵekè, bé wa ké gbo zǎin. (1 Tímétè 2:1). Báǵòò cěε à gbo bé à ké vǒ bé nyoǹn bě ké waà nàmàǹ-kpèǵèò dyi táà (2 Tímétè 2:25), ké ɔ mu dyíin nòmòmùn bé à ké baà bé Gèǵèpòò ké à gbo kpá dé kǹà nià bóεε nyu-nyu mú.

Kà cóci-nyò běò nyu zǒò bǒ nòmò dyíinò dyi bein kíin nyε

○ jǹ ké cóci dò dyi ǵε hwè dé ǵε séin múin, níí, wa bein bǒ nòmò dyíinò dyi dé jǎà mú, ké wa ní kpǒ fǹà-fǹá dò. Ɖé cóci-nyò kíin-kíin běò niin cóci bé Àpósò-cèè-ǵèò dèà mεε múεε, à dyéε kà bé múà ni ma nyo séin mú, ké wa ni ma bǒ nòmò dyíinò dyi bein nyε.

► Ɖε-cě-nyò dò me zà Àpósò 2:46-47 wuǵúún bé nyo tòò běò ké ɔ ǵùǹ gbo tò.

Jéé kεε, cóci-nyò běò dyí-poin-poinò mò ǵε dò bé ɔ ku ma dyi miò, ké ɔ bédé ma kpé, ké ɔ nyuε ké nyo tòò bě dyi ma wa gbo dé hwòǵǵ wáǵáá mú ke. Ɖε nià ke tèmèin à dyí kà ɔ jǹ ké cóci dò se nyo ǵiè bě dé cóciò mú dyǎǹ niin, níí, ɔ se dyi kuε béin cá kà ɔ bédé ɔ kéó dyi kuε.

► Ɖε-cě-nyò dò me zà Àpósò 5:42 wuǵúún bé nyo tòò běò ké ɔ ǵùǹ gbo tò.

Àpósò běò kè nyo tòò bě dyé ma ti bé wa ké bǒ nòmò dyíinò cě dé dà séin ɔ kè ti séin. Cóci ǵié bě séè bǒ-nòmò-dyíin-kpa-kǹà nyu dò, ké wa se dyuò kà wa kée gbo dèè nyu ke. Wa se ǵε bě wa ké nyu bé wa ké bǒ nòmò dyíinò dyi bein nyεε dyí dyuò.

► Ɖε-cě-nyò dò me zà Àpósò 8:1-4 wuǵúún, bé nyo tòò běò ké ɔ ǵùǹ gbo tò.

Jǎà-po-nyò běò ǵǎ-dyéin-dyéin nyuε ké wa sò ma dé Jùǵúsèǵèin-hwòǵǵò mú, ké wa bein ma bóǵó-dù kà kò dò bě kǹin. Kεε wa bein ma bǒ nòmò dyíinò dyi dé dà séin bě bé wa mu ma kà ke. Ɖé wa mòmùn gboεε, bǒ nòmò dyíinò dyi-bein-bein mò ma Kéǵèi-ǵéin-nà-fèèò wáká dò.

Dòin-zà-zà bá Cócì bĕ jè dyíe

Mòũn dá bé m̄ ké dòin zà bá cócì bĕ jè dyí bó nyo bĕ se Gèdèpòdò dyí dyuòe dyúa. Mòũn dá bé m̄ ké cócì tòdò bĕ de gbà kōún cĕ ti m̄ mu bĕ nòmò dyíinò dyi beñ niin nye. Nyo bĕ se Gèdèpòdò dyí dyuòe se zũn-dĕ bĕ zain gboi dyí dyuò, ké wa se de jéé dò cĕe béin de dòin-zà-zà bá Gèdèpòdò jè dyíe mú. Nyo pàdǎ ni bóqó-kpàà kōe dá xwíníin kǒ jè wa seà Kédĕi jè jǎà poe mò sepóedé zǎn-zǎn ni de cócì-nyò bĕò hwiè jè.

Ɔ jũ ké m̄ dyi bĕ nòmò dyíinò cĕin ni, ké nyo dò dyi zain gbo ni bó tēmèin-dĕ kò-kò bĕ púa kee jè dyi diēn ni kánáá ní, níí, m̄ me nyí ɔ gǔ-jũ-wùdù bĕ sòin de Bábòdò múe, kee m̄ me vǒ bé m̄ ké ɔ de bĕ bé bĕ nòmò dyíinò néin jì kōe gbo de dyà. M̄ béin cĕe, bé m̄ ké níin, “Dyi-diè-dĕ bĕ ni kà bóe nòmò dyíin, kee de mò de kpa de miò kee mò bé m̄ ké pó, bé gbo-kpōin-kpōin ké bó m̄ kè Gèdèpòdò púa ni.” Ɔ jũ ké wa dyi Kédĕi-dĕin-nà-nyò dò bé wa dyuò dyíe, kebì ɔ me mò waà gbō-xwíníin-nyò dò mɔɔ pásòdò dōe jè m̄ gbo cĕ ní, mòũn dá bé m̄ ké de gbà dò pásòdòdò niin tēmèin-dĕdò kōún cĕ.

Ɔ jũ ké m̄ dyi bédé bé m̄ ké de nyue bé niin cócìdò dyià kò bó cócì tòdò dò gboe kōin zain ní, níí, m̄ me dá, “Ɔ mò de kpa de bé nyo dò ké nàmàũn dyi tǎà, bé Gèdèpòdò ké ɔ kōin zǐin, bé ɔ ké cí de Gèdèpòdò mós-dĕ nyu-nyu mú. À cócìdò nyu de bĕ nià bóe ní. De nyue bé à mòũn dyià kò bó cócì bĕ bé wa ní nyu de bĕa ke gboe niǎò wè.”

Dyi-diè-dĕ Kàmàũn-kàmàũn bĕ

Jǎà-po-nyò díe bĕ fĕin bé wa ké bĕ nòmò dyíinò dyi bein, sepóedé wa pede dyi-diè-dĕ kàmàũn-kàmàũn bĕ dyi jè. M̄ se bédé bé m̄ ké dyi diè-dĕ séinè gǔ-jũ-wùdù dyuò wĕé hwè bé m̄ ké bĕ nòmò dyíinò kpa.

Ɔ jũ ké nyo dò dyi de dò dyi diè, ké m̄ see gǔ-jũ-wùdù dyuò ní, níí, m̄ béin cĕe, bé m̄ ké níin: “M̄ se dyi-diè-dĕa gǔ-jũ-wùdù béin ni hwòdǒ dyi dèe kee dyí dyuò. Kee nyo dò ni de à cócì mú ké ɔ béin m̄ biì gǔ jũe. Kee m̄ po Bábòdò jè jǎà, ké m̄ poe jǎà kà bé de mò de kpa de miò kee mò bé m̄ ké Gèdèpòdò dyí dyuò, bé m̄ ké pó. M̄ dyuò de béin nyue bé m̄ ké póe dyí.”

Ɔ jũ ké nyo dò dyie cĕ, ké ɔ dyi níin, “M̄ se Bábòdò jè jǎà poo,” mɔɔ “M̄ se Gèdèpòdò jè jǎà poo” ní, níí, m̄ béin hwiè sǒ dyí dúe de dós ni kàà mú. Diè ɔ dyi xwíníin kǒ jè ɔ bédéà kpàin-hwòdǒ ni ná bĕa ke, bé m̄ ké ɔ náun po. Ɔ sǒ niinò mò, m̄ me dá, “M̄ dǎ dyè de nià ke hwiqǐ poin, ké ni hwòdǒ dǎa dyí só gáná cá. Kee kebì m̄ me se Bábòdò jè jǎà poe, m̄ bédé fōnò-hwòdǒ, ké m̄ poen hwiqǐ kà bé m̄ mó de bĕ bé Bábòdò dá nyo me nyuee dyí dyuòè dyi ke. M̄ béin de ɔ jũe m̄ dyí tēmèin?” M̄ dyi de nià ke nyu ní, níí, m̄ béin bĕ nòmò dyíinò dyi bein, bé m̄ ké se dòin zǎà. Sòin bóe gboe ní, Gèdèpòdò béin nyoò gbo kpáa de wuqu bĕ nià ke mú.

M̄ dyi bĕ nòmò dyíinò dyi beñ niin, m̄ kè nyo bé ɔ mó dòin zǎà dyi pūe mu dyè dyí bedĕin. Ɔ dyi ná niin, mòũn dá bé m̄ ké ti pàdǎ mú gbòdò bó ɔ gbo. M̄ seé kǒ kebì m̄ me cĕ dyí-sédĕin-dĕ séin nye, ɔ se dyè jǎàdò dyi kpōó mu. Cĕ de bĕ mò bĕ nòmò dyíinò hìqǐ-kpà kee séin ɔ gbo, bé m̄ ké ɔ dyi tǎà, bé m̄ ké nyo kà kò dò gbo wùdùen mu.

À me gmò bǝ nòmò dyíinò dyí

► Ðε-ε̄-nyò dò me zà Tátò 1:9-11 wuquún bé nyo tòò bǝò ké ɔ gbo dũũ tò. Xwíinò nyé kǝ jè à me gmòà bǝ nòmò dyíinò dyí, bé vósi bǝè cǝ jè ké?

Hwiè bǝ kǝ mú pásòdòò me béin kpéee dò mò, ɔ me taba jǝà nià dé Kédéi-ɔéin-nà-nà múee bá bo ɔéin kóqó, bé bóqó-kpàà hwòdǝ-fònò-dǝ bǝò ní kǝ dǝ ɔ hwíi zàin. À se dòin-zà-zà bá cóci tòò bǝ niin tèmèin-dǝ bǝ jè dyíee jè cǝin ní. Ðε à nià cǝin nyee mò, à ni bóqó-kpàà mós-dǝ bǝò gbo vóun bé wa ní kǝ dǝ dyí-gbǝ-dǝ jũ bó bǝ nòmò dyíinò jè.

Xwíinò kǝ jè me tabaà jǝàò bá bo ɔéin nyee se bé à ké nyo mòà dòin-zà-nyòò kee dòn Kédéi gbo dyà jèe, kee bé à ké nyo séin bǝ síà ɔ niin fònò-hwòdǝ kíqíee mòun Kédéi gbo dyà ɔkè. Nyo díé bǝ séé ɔ wa ké hwiqíi taba kee jè gbo po ke dye mòun. Wa bédé bé wa ké jǝà-dǝ bá Kédéi-ɔéin-nà-nà dyíee jè wǝ.

Jǝà-po-nyò pǝqǝ se dyi ku bé wa ké dòin-zà-zà ni kǝà hwiè kpá. Jǝà-po-nyò séin me ni ɔ cǝin dé wa kpé séin mú, kee Gèdèpósò kǝà mò nyíi-dǝ ké ɔ dǝa wa díé bǝ nyí, ké wa dǝ ti dyé bó kǝàò nyu jè.

Ðé dòin-zà-zà múee, ɔ mu dyíin nòmòun bé m ké niin hwòdǝ-kpàin-dǝò nyoò dyí tèmèin. M se vóun ni bé m ké ɔ du dyeo, kee tèmèin niin hwòdǝ-kpàin-dǝò ɔ dyí pũ. M se nyoò gbo vós ni kǝ nyo vǝà nyo mú-nyé-nyò gboe. Kee m bédé bé m kée ɔ dyí tèmèin kǝ bé jǝàò jè kpa ɔ dé m gbo, sepóedé m kǝ dé nyoũn-dyù jè gboe. ɔ jũ ké ɔ se bǝ nòmò dyíinò jǝà po ní, níi, ɔ zùùò mu mú gbòòun. Xwíinò kǝ jè m mó bé m kǝà ɔ hwiqíi-poin-dǝò gbo zǝin dyíee nià bóè. M me cǝe ɔ gbo, bé m ké níi, “M mó bé m ké Gèdèpósò dyí dyuò, bé m ké pó, kee ɔ se m hwiqíi dǝè mu bé m ké ɔ se m Gèdèpósò gbo dyàà béin nyee hwiqíi taba ke.”

Vǝ bé m ké hwiè dyi mó bó bǝ nòmò dyíinò dyi bein jè

À dyéee dée Báòò mú ti bé bǝ-nòmò-dyíin-kpa-nyò dò dyé ma hwiè kǝ mú ɔ ké bǝ nòmò dyíinò dyi bein nye.

► Ðε-ε̄-nyò dò me zà Àpósò 8:26-39 wuquún bé nyo tòò bǝò ké ɔ gbo dũũ tò. Ké ɔ-ε̄-nyò bǝò dò me po nósò dú, bé ɔ mǝè bǝò ké ɔ gbo dũũ tò. Xwǝ Gèdèpósò Zùùò nyu ma kǝà nyue dé ɔ nià ke mú ké? Xwǝ Féqò nyue ma dyí dyuòè kǝ bé hwiè dò dǝ ma ɔ bìi kǝà bó bǝ nòmò dyíinò cǝ jè ké?

Kpáá-dǝ-ε̄-nyò bé ɔ dyéee ma ɔ kǝ kǝà bé hwiè dò dǝ ma ɔ bìi kǝà bó bǝ nòmò dyíinò cǝ jèee mò Jízè.

► Ðε-ε̄-nyò dò me zà Jós 4:7-14 wuquún bé ɔ mǝè bǝò ké ɔ gbo dũũ tò. Ðε-ε̄-nyò bǝò dò me po nósò dú.

Dós bé Jízè kè Sèmédǝà-mààò dè ma kǝ kǝe bá zain gbo bǝ ni ma bó wa púa kee jè dyí. ɔ hwòin kǝ, gbo-kpòin-kpòin dò se ma xwédé-dù sǝ bǝò púa ni, ké wa se ma wuquún dyi wǝin bá waà biè-dǝ bǝò jè dyí, hwè ké wa se ma wuquún dyi wǝin bá waà bíqí-kpèdè bǝò jè dyí. Jízè se ma ti

pàqǎ zǐin, ké ɔ cǎ ma ɔ bǎ nǎ kɛ jè. Ɖɛ bǎ bǎ ɔ nǎin ma jii kǒ ɔ dǒ-wùdùò múɛɛ mò ɔ bǎ bǎ mààò mó ɔ zùun wǎɛ jè.

Ɖ jǔ ké m̄ ɔǎ cǎ kà m̄ ké bǎ nòmò dyiinò cǎɛ nyuɛɛ ní, nǐí, m̄ mu hwìè bǎ dyi mún kà m̄ kɛɛ nyoun bǎ gbo cǎɛ nyu kɛ. Ti ɔǎ bǎ ní, nyo ɔò mún bǎin dyè cǎɛ kà bǎ ɔ mó bǎ nòmò dyiinò wǒɔ dyi kánáá pū kɛ.

Jǎà-po-nyò ɔǎ bǎ poèn hwìqǐi kà bǎ bǎ nòmò dyiinò dyi-bein-bein mò ɔ kàmàun-kàmàun ɔò, sepóedé nyoun bǎ seɛ dyè dǔú gbo tòè móɔ mu kɛ. Wa poèn hwìqǐi kà bǎ Gèdèpòò jè cǎ-cǎ mò ɔ kàmàun-kàmàun ɔò kɛ.

Bǎ nòmò dyiinò nyuɛ ké nyo wǒ ɔ kúúú bǎ bǎ nyoun bǎ poìn jè hwìqǐiɛ múin nòmò dyiin. Ɖ jɛɛɛ, ɔ fǎin xwa bǎ m̄ ké bǎ nòmò dyiinò jè cǎ ɔ nyoun hwìè.

Ɖɛ kǒ jè à nì cǎin dyiɛn ɔ ɔ tèmèin-dè nǎ kɛ múɛɛ mò xwíin kǒ jè nyo ɔǎ bǎ kpáin kà bǎ nòmò dyiinò jè múàun dyiɛ.

Fònò-hwòqǒ kúúú bǎ

Nyo ɔǎ bǎ bédé fònò-hwòqǒ kúúú bǎ bá Gèdèpòò nyí-dè mòà pò-pò kɛɛ jè dyi. Fònò-hwòqǒ ɔǎ bǎ mò fònò-hwòqǒ gbà, kɛɛ fònò-hwòqǒ sédǎin dyi kúúú bǎ nì ní jǎà.

► Xwíinò nyé kǒ jè m̄ kpǎ bǎ nòmò dyiinò jè dyi ké? Ɖɛ-cǎ-nyò bǎò pàqǎ mɛ dè xwíin bǎ kǒ jè wa táà nàmàun dyiɛɛ mɛ.

Xwíin bǎ kǒ jè nyoun bǎ móà pòɛ dyiɛɛ ɔǎ bǎ kɛà kè.

- Wa mó dycún muɛ dyi, ké wa se héè muɛ mó jè (mɔɔ wa fǎin zaa-wǒ-po-poò dyi)
- Wa ké fèè nòmò dyiin, bédé xwíin nyɛɛ cí jè.
- Gèdèpòò ké wa dyi gmò, bǎ wa ké gidǐi bédé kè bǎ wa ké se fǎà pɛɛ.
- Gèdèpòò ké wa kǎin zǐin, bǎ wa ké se hwìqǐ poìn kà bǎ zaa mu wa kpǎun wǎ (wa ké hwòqǒi zàin)
- Bǎ wa ké mú hwè ɔ zùun kè bǎ wa ké se kɛɛ ɔò bédé
- Bǎ gbo-kpǎin-kpǎin ké bó wa kè Gèdèpòò púa nì (wa ké Gèdèpòò dyi dyuò)
- Bǎ gbo-kpǎin-kpǎin ké bó wa kè Kédǎi ɔǎin-nà-nyò bǎ púa nì
- Bǎ wa ké ɔ bǎ mò Zùùò móɔ-dè kɛɛ múàun dyi kpáin (múa jéé)
- Bǎ wa ké buè sòin ɔ nàmàun xwaún
- Bǎ wa ké jǎàò dyi dyuò

Ɖe bɛ nɔ̀ kɛ m̀ kpáná bɛ s̀òin dɛ̀ Gèdèp̀òd̀ m̀iòun gbo bó à bìi, ɔ̀ jũ kɛ̀ gbo-kp̀õin-kp̀õin dyi bó à kèò kè p̀úà nì dɛ̀ níɛ. Wa se dɛ̀ bɛ̀ bá bódó-kpàà dýíɛ, kɛɛ wa m̀ Gèdèp̀òd̀ m̀iòun ǹin nyíí-dɛ̀ bɛ̀. Ɖ jũ kɛ̀ nyo d̀ò kè Gèdèp̀òd̀ dyi gbo zain ní, níí, ɔ̀ se kpáná bɛ̀ nɔ̀ kɛ̀ d̀ò dýɛɛ̀ bɛ̀in.

► Gm̀ò dɛ̀ bɛ̀ nɔ̀ bó d̀õin múɛɛ̀ dya bɛ̀ m̀ kɛ̀ ɔ̀ nyo bɛ̀ kra dɛ̀ bó m̀ bìiɛɛ̀ dýɛ. Hwè bɛ̀ m̀ kɛ̀à gbo z̀iain nyɛɛ, ɔ̀ nyé bɛ̀ k̀ò jè kpõ ma m̀ hwòd̀õ m̀iò kɛ̀? Kɛ̀ ti m̀ d̀ãà Kédèi gbo dýiɛɛ, ɔ̀ nyé bɛ̀ k̀ò jè kra dɛ̀ m̀iò dɛ̀ m̀ gbo kɛ̀?

Nyo bɛ̀ ɔ̀ se hwidjĩ-tabá-tabá bédéɛɛ̀ bɛ̀in nyoũn dýí tèmèin dɛ̀ ɔ̀ wíin-wùd̀ù mú kà bɛ̀ ɔ̀ m̀ó kpáná bɛ̀ nɔ̀ bóɛ, bɛ̀ wa báà p̀ó-p̀ó dýiɛɛ̀ d̀ò kɛ. B̃-nòm̀ò-dýiin-kpa-nyòò bɛ̀in nyoò wuquò kõin kpõ, bɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ ɔ̀ b̃ nòm̀ò dýiinò gbo cɛ̀. Ɖ me d̀á, “Xwíinín k̀ò jè nyoũn bɛ̀ seà _____ bédéɛɛ̀ m̀ò sepóɛdɛ̀ wa kè Gèdèp̀òd̀ zain gbo jè.”

Ɖ mu dýiin nòm̀òun bɛ̀ à kɛ̀ se nyo bɛ̀ ɔ̀ m̀ó Kédèi-dɛ̀in-nà-nyò jũɛ dýiɛɛ̀ bódó-kpàà ǹin dɛ̀ bɛ̀ poà nyo múàũn wɛɛ̀ d̀ò nyénéin d̀áin nyɛ. Nyo bɛ̀ ɔ̀ poɛ gbo bɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ Kédèi dɛ̀in sí bó xwíinín nɔ̀ bóɛ jèɛɛ, ɔ̀ se nàmàũn gbo s̀òd̀ nì f̀ɔ, kɛ̀ ɔ̀ se kpáná bɛ̀ bɛ̀ p̀ó-p̀ó bédéà kɛɛ̀ d̀ò dýɛɛ̀ mu. Xwíinín bɛ̀ k̀ò jè à me bóà nyoũn bɛ̀ bódó-kpàà ǹin múà-dɛ̀ bɛ̀ò nyénéin d̀áin nyɛɛ̀ d̀ò m̀ò, sepóɛdɛ̀ Bábòò se nyoũn ti nòm̀ò dýiin bɛ̀ nyénéin d̀áin, kɛɛ̀ gã-dýé-dýé bɛ̀ nì dɛ̀ dýúa kɛɛ̀ dɛ̀ ɔ̀ d̀áin nyoũn nyénéin (2 Tímétè 3:12).

Xwíinín zi dɛ̀ kpauñ m̀iò d̀ò k̀ò jè nyo d̀ò bɛ̀in Kédèi dɛ̀in síɛ kɛɛ̀ m̀ò, ɔ̀ me dyuòè kà bɛ̀ zaa d̀ã ɔ̀ kpõ, kɛ̀ zaa-w̃-po-po d̀ò nì ɔ̀ bìi dýiɛ́n nyɛ. Ɖɛ̀ t̀òò bɛ̀ nì dɛ̀ bɛ̀ nɔ̀ d̀õin mú dɛ̀ dýiɛ̀ múɛɛ̀ bɛ̀in nyuɛ̀ bɛ̀ nyo d̀ò kɛɛ̀ dyuò kà bɛ̀ gbo-kp̀õin-kp̀õin se bó ɔ̀ kè Gèdèp̀òd̀ p̀úà nì kɛ.

Ɖɛ̀ bɛ̀ bɛ̀in nyoũn gbo kpàa dɛ̀ d̀ó-dè-dè múɛɛ̀ dýí-dyuò-dyuò

- Hwiè bɛ̀ò nyé m̀ d̀ã kaà bɛ̀ m̀ kɛ̀ kpé bɛ̀in bó b̃ nòm̀ò dýiinò dyi bein jè kɛ̀?
- Ɖ d̀ã mú kàmà d̀ò bó bɛ̀ d̀ò bìi, bɛ̀ nyoò kɛ̀ kpé bɛ̀in bó b̃ nòm̀ò dýiinò dyi bein jèɛè? M̀ poèn hwidjĩɛɛ, xwíinínò nyé k̀ò jè ɔ̀ nɔ̀ ná kɛ̀?

Ti d̀íɛ̀ bɛ̀ ní ɔ̀ f̀èin xwa bɛ̀ nyo kɛ̀ gbo-kpá-kpá dýɛɛ̀. Ɖé hwiè bɛ̀a múɛɛ, níí, m̀ bɛ̀in b̃ nòm̀ò dýiinò jè kõin-zain-zain gbo dèè wàd̀à cá. Ɖ jũ kɛ̀ m̀ dýi m̀ó bɛ̀ m̀ kɛ̀ wa v̀sì bɛ̀ s̀ò dɛ̀ Bábòò múɛɛ̀ dýí tèmèin ní, níí, m̀ bɛ̀in wa dýi dièè, bɛ̀ m̀ kɛ̀ níin, “M̀ bɛ̀in mínítì gbèi-gbèi dýí dýe bɛ̀ m̀ kɛ̀ dɛ̀ Bábòò cɛ̀ bá kà nyo kɛ̀ Kédèi-dɛ̀in-nà-nyò jũɛ nyuɛ̀ jè dýiɛɛ̀ m̀ dýí tèmèin?” M̀ dýi m̀ó bɛ̀ m̀ kɛ̀ wa mɛɛ-dè m̀à kɔ-kɔ kɛɛ̀ dýí tèmèin ní, níí, m̀ me diè wa dýi, bɛ̀ m̀ kɛ̀ níin, “M̀ me dýú mínítì s̀ò dýí bɛ̀ m̀ kɛ̀ bɛ̀ mɛɛ-dè d̀ò dýí tèmèin? Mɛɛ-dèò tèmèin nyoũn dýí dɛ̀ bɛ̀ Bábòò d̀á ɔ̀ m̀ò hwiè jéé k̀ò mú m̀ bɛ̀in dýí dyuòè kà bɛ̀ m̀ d̀ã p̀ó kɛ.”

Nyoũn bɛ̀ cɛ̀ wa ǹin hwòd̀õ-kpõ-dɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ d̀ó-dè-dè mú. D̀ó-dè-wùd̀ù bɛ̀ k̀ò jè à cɛ̀à dà kɛɛ, m̀ bɛ̀in wa k̀à mú nyuèn dɛ̀ mɛɛ-dè m̀à kɔ-kɔ kɛɛ̀ jè cɛ̀-ɛ̀ mú, m̀ɔ̀ dɛ̀ Gèdèp̀òd̀-wùd̀ù bá Wódòun-hwièò jè dýiɛɛ̀ cɛ̀-ɛ̀ mú.

- Nyé kè nyé d̀ãa w̃ kɛ̀ nyoũn bɛ̀ d̀ã gã bɛ̀ bɛ̀ wa d̀ã dýé dɛ̀ wa f̀èè múɛɛ̀ jè cɛ̀ d̀ò kɛ̀?

Ti díé bĕ ní nyoũn bĕ muε cĕin kà bé wa nì ti kàmàũn-kàmàũn bĕ kpõurń miò wa fĕè mú ke. Diè wa dyi, bé m̄ ké nííń, “Đé k̄ò jè cí-cí kàmàà kà ná mú miò ké?” Ɔ jũ ké wa dǎ m̄ ḡǒ jũ ní, níí, m̄ me dá, “M̄ béin meε-dè dò bé Ɔ tĕmĕin nyoũn dyí de nyue bé cí-cí dyià mú kàmà miò keε bĕ dyí tĕmĕin?” Ɔ dǎ ná nííń, dè m̄ me dĕn gbo keε mò, cĕε wa gbo kà bé Gèdĕp̄sò hwòd̄-kpàin-dĕ mò bé gbo-kp̄in-kp̄in ké ma bó à kèò kè p̄úa nì kánaá p̄u, ké Ɔ se mó bé à ké ma cí kà à nyuà cíε bó zĕè ke. Nàmàũn dǎ bóq̄o-kpàà dyiin nyiin. Nii, mu dyúa bé m̄ ké wa meε-dĕò dyí tĕmĕin.

M̄ dyi wa de dò gbo cĕε mó s̄in dé Bábòò mú, Ɔ hw̄in kà Wódòun-hwièò jĕε ní, níí, m̄ béin cĕε, bé m̄ ké nííń, “Bábòò zain k̄oin kà bé cí-cí kàmà mú, sepóedé nyo séin dǎ nàmàũn nyu jĕε. Nàmàũn dyà gboò-wùd̄ù bóq̄o-kpàà k̄o.” Nii, mu dyúa bé m̄ ké de kpàà dé Wódòun-hwiè k̄oε jĕ k̄oin zain.

Ɔ jũ ké nyo dò dyi bó nì, ké Ɔ dyi de nyuè nì p̄u kà Ɔ mòđ kà Gèdĕp̄sò-nyò vĕnĕ d̄oε ní, níí, diè de mò Ɔ n̄in jǎa-po-dĕ t̄in-t̄in nyεε jĕ Ɔ dyi. M̄ m̄ béin Ɔ dyi dièè, bé m̄ ké nííń, “M̄ poen hwid̄ĕε, hw̄ièò nyé k̄ò mú nyo dò béin dyí dyuòè kà bé Ɔ mu dycún muun wĕε ké?” M̄ dǎ Ɔ ḡǒ-jũ-wùd̄ùò w̄o ní, diè Ɔ dyi de, bé m̄ ké nííń, “M̄ béin míniti s̄o dyí d̄úε bé m̄ ké m̄ meε-de dò tĕmĕin nyoũn dyí de bé Bábòò cĕ bá kà nyo dò ké dycún muε nyue jĕ dyíεe dyí tĕmĕin?”

► M̄ dǎa w̄o ké nyoũn bĕ dǎ de gbà bĕ nià bóq̄o-kpàà m̄ m̄ bóq̄o-dù kò-kò bĕ k̄o kpáurń wĕε jĕ cĕ d̄oò? Xwĕ de nià ke béin m̄ gbo kpàa nyue bé m̄ ké b̄ nòmò dyiinò dyi bein nyé?

Ɔ jũ ké nyo dò dyi de gbà bĕ nì bóq̄o bĕ k̄oε jĕ cĕin nì, Ɔ hw̄in kà mó kè gǎ m̄ nadi bĕ bé to dyà keε ní, níí, m̄ me diè Ɔ dyi, bé m̄ ké nííń, “M̄ béin m̄ v̄osi dò bé Ɔ cĕ xw̄in k̄ò jĕ bóq̄o-kpàà nià de bĕè mú mùen nyε jĕε da z̄ain?”

Nii, m̄ me tĕmĕin nyoò dyí kà de k̄ò jĕ bóq̄o-kpàà nià kà bó zĕè keε mò, sepóedé nyoũn bĕ se Gèdĕp̄sò dyí dyuò, ké wa kè Gèdĕp̄sò t̄m̄in b̄in jĕ. B̄o cĕε kà bé nyo dò dǎ pó ní, níí, Ɔ f̄uà-f̄uà-dĕ séinò dǎ bóí kpá ke, keε m̄ me cĕε kà ti bé nyo dò póεε ní, níí, Gèdĕp̄sò dè Ɔ mana k̄o poε gbo ke. Wé d̄o nì dyiĕń ké dycò d̄iè d̄o kè bóq̄o-kpà d̄iè d̄o mu n̄in, ké nyo bĕ kè Gèdĕp̄sò xwĕin kà b̄in nyεε se f̄uà-f̄uà-dĕ bĕa d̄o dyí dyéε mu de f̄o.

Dyi-diè-dĕ bĕ d̄ó gbo-dĕin-dĕin

M̄ béin d̄ó dò gbo dĕè dyiin dé de bĕ dyi-diè-diè mú, ké dyi-diè-dĕ bĕò mu hw̄iè d̄o kaàun bó b̄ nòmò dyiinò cĕ jĕ.

Dyi-diè-dĕò nyo zi xwa f̄in miò keε mò, bé m̄ ké nyo m̄ kèò kè nià wùd̄uĕn nyεε dyi diè, bé m̄ ké nííń, “M̄ mò Kédĕi-dĕin-nà-nyò?” Dyi-diè-dĕ nià ke ní po nyo p̄ad̄a dyod̄oun. Ɔ jũ ké nyoò dyi nííń, “Gbào” ní, m̄ béin Ɔ dyi dièè, bé m̄ ké nííń, “M̄ béin de bé Bábòò cĕ bá kà nyo dò béin Kédĕi-dĕin-nà-nyò j̄uε ke jĕ dyíεε m̄ gbo cĕεè?”

Ɔ jũ ké nyoò dyi nííń, “N̄dye, m̄ mò Kédĕi-dĕin-nà-nyò,” ní, níí, m̄ me dá, “Ɔ mò de kpa d̄a d̄o. Xwĕ m̄ nyu ma Kédĕi-dĕin-nà-nyò j̄uε ké” Ɔ jũ ké nyoò ḡǒ-jũ-wùd̄ùò se dyí sédĕin m̄ ké hwòd̄ò dyi Ɔ k̄oin kp̄en ní, níí, m̄ béin de Bábòò cĕ bá kà nyo béin Kédĕi-dĕin-nà-nyò j̄uε ke jĕ dyíεε Ɔ gbo k̄oin zain.

Ìm béin dyi-diè-dè bɛ céèà dé dyííe dyí dúe bé m̄ ké wa dɔ́-wùdù bɛ gbo dèin dekè. Dyi-diè-dè d̄íe bɛ céè dà bíqí dekè, ɔ hwɔin kà,

“Ìm poèn hwiq̄ííe, xwíníínò nyé k̄ò jè à bédéà fèè ké?” Nyoò me tò ɔ n̄in fònò-hwòdò. Ìm me w̄ín de séin nòmò dyíin dé ɔ ḡò-j̄-wùdù mùe gbo. Níí, m̄ me dá, “Đe mò de zi de kpauí m̄o kee mò bé à ké Gèdèpòò dyí dyuò. Gèdèpòò me ma à n̄in bé gbo-kp̄oin-kp̄oin ké ma bó à kèò kè p̄úa n̄i. Ìm béin de Bábòò c̄é bá kà à kè Gèdèpòò ké gbo kp̄oin nyue da zàin̄h.”

“Ìm poèn hwiq̄ííe, dé jéé béin nyue bé à ké múà bédé ké?” Đe séin wa mu c̄ein nyee, m̄ béin nííh, “Nyo báún-báún bɛ bé wa bédé de n̄à bóee, waà múà ní hwèdèin m̄o cá. Bábòò c̄ee à gbo kà bé múà s̄oin dé Gèdèpòò gbo ke. (Wédé 16:11). Ìm béin m̄ mee-dè d̄ò bé ɔ tèmèin nyoũn dyí kà nyo d̄ò kè Gèdèpòò ké gbo kp̄oin nyue dyí tèmèin̄h?”

“Ìm poe j̄àà kà nyo d̄ò dyi méin, ɔ béin ḡio wódóe deèè? Ìm poèn hwiq̄ííe, dé ɔ kèò kè hwɔin nyé?” “Bábòò dá nyo séin mu dycún m̄o hée muun. Kà ɔ n̄à náa, níí, m̄ béin m̄ de Bábòò c̄é bá kà nyo ké dycún mue nyue jè dyííe da zàin̄h?”

“Ìm poèn hwiq̄ííe, dé mò Bábòò cuò-wùdù tíín-tíín nyé?” Đe n̄à ke mu m̄ kpé nyíin bé m̄ ké dyi-dyé-dè n̄à dé c̄éé-dè 9 múe dya gmò.

► Nyo d̄ò d̄á de bé ɔ kè de bɛ n̄à ke hwɔin nyee d̄ò nyu d̄òò? Xwɛ ɔ nyu ma niè ké?

Đe-c̄é-nyò b̄èò séin se bo-bɛ bɛ à dèà me dé c̄éé-dè n̄à ke múe múaũn dyi kp̄ain mu. Sepóedé ti d̄íe bɛ ní bo-bɛ b̄èò d̄íe bɛ ní bó ké wa se nyo d̄íe bɛ n̄in kpede.

Xwíníín k̄ò jè wa céè kà c̄éé-dèò kee mò bé de-c̄é-nyò b̄èò d̄ò-d̄ò séin ké hwìe dyi mó bé ɔ ké de mò de séd̄ein dyí dé ɔ m̄òun gboee nyu.

Đe-c̄é-c̄éò n̄ain-nyòò me dyuò de n̄à ke dyí:

C̄éé-dèò nyo ko bó dyííe zàin kà nyo ké b̄ò-nòmò-dyíin-cèè-dè-gm̄unù bɛ gein nyue nyo da. Đe-c̄é-nyò b̄èò bédé bé wa ké dè wa ké céè-dè-gm̄unù bɛ dyé bó gein jèee dyuò. ɔ dyi xwa f̄éin ní, wa béin céè-dèò d̄íe bɛ de-c̄é-n̄ainò dyaà bó de-c̄é-tiò nyo mu bó dyí k̄oun w̄ee baqa.

C̄éé-dè 12 Taún-k̄uà

Kà n̄i mu b̄ò nòmò dyíinò dyi-bein-bein dyúa kpaun wíkiè xwíníín nyee, m̄ me diè dyi-diè-dè b̄èè d̄íe bɛ dyi dé n̄i dɔ́-wùdù gbo-dè-dè mú, m̄o m̄ béin m̄ m̄òun n̄in de bɛ dyi-dièè. Ìm me kp̄ain wa dyédé gboi kà wa mu wuqu bɛ céèh̄n n̄in nye. Ìm me dyé ti bé m̄ ké de bɛ mu nyueh̄ n̄in bó de-c̄é-tiò nyo ko bó dyíe baqaa wa gbo c̄é.

Cĕĕ-dĕ 13

Hwĕ bĕ bá bĕ nòmò dyĭin kra-kra dyĭe dyĭ-dyuò-dyuò

Cĕĕ-dĕ Da-zà-zà

► M poèn hwĭdĭĕ, kùà bá bĕ nòmò dyĭin kra-kra dyĭ bó kàŭn wĕ kàmà mú ké ɔ zi kà ɔ nyu ma niè dé Dèè-wùdù Dìèò niin tiin nyee dyĭ?

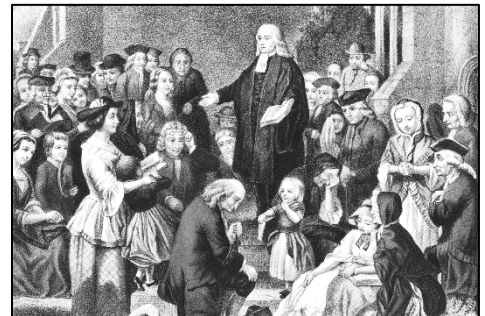
► M poèn hwĭdĭĭ kà bĕ nòmò dyĭin kra-kra ni dé m bídĭe kò bó ɔ nyo bé Gèdèpòò-wùdù-bódò-bĭin-nyò kíin-kíin bĕò dyà zĕò kà kee gboò?

Bĕ nòmò dyĭin kra-kra mò kpáá-dĕ sùà: Gàa bĕ mòà Jós Wákèdĕ kè Jós Wésèdĕ mò dyĭ-tĕmĕin-dĕ

Jós Wákèdĕ mò zĕò pásòdò dé Dèpò-xwĭ-bídĭ. ɔ cí bó zĕ mòà 1324-1384 ke. Tia baɗaa, Bábòò se ma céè dé Dèpò-wùdù mú. Nyo séin bĕò taba ma de bé Kíádĕ-còciò tĕmĕin ma wa kee hwĭdĭĭ. Nyo báún-báún se ma bĕ nòmò dyĭinò dyĭ dyuò. Ké sáa-zà-nyò pàdă bĕ ni ma dé Kíádĕ-còciò múee se ma ná Bábòò dyuò miò. Sáa-zà-nyò bĕ mu ma bódòò dà séin, ké wa ni ma zùŭn-dĕ bĕ xwai nyueñ, ké wa ni ma wídĭ zòò kpauñ. Sáa-zà-nyò kúdíú bĕ bé wa ní cĕ ma bĕ nòmò dyĭinò kee nàin ma cóci pàdă. Wákèdĕ kè nyo bĕ ni ma ɔ gbo kpauñ wĕ po ma Bábòò xwĭ-wùdù mú. Céè-dĕ neè-kpà kĕ po-po se zĕò ni bó tia baɗa, ɔ jèee, wa céèin ma Gèdèpòò-wùdùò sĕ. Wa nàin, ma mú ké wa tĕmĕin ma Bábòò dé dà séin. Nyoŭn bĕ dāin ma wa “sáa-zà-nyò dyé gā bĕ”, sepóedé wa ní diè ma nyo dò dyĭ bó wídĭ jè.

M me cĕ bĕ nòmò dyĭinò kà nyo bĕ ni bódò kĕ kĕ m nìà nyueñ nyee nyue móo ke. Wákèdĕ kè nyo bĕ ni ma kà ɔ gbo kpauñ wĕ nyu ma bĕ-nòmò-dyĭin-kra-kùàò nòmò dyĭin. Wa kra ma cuò-wùdù sò dé Bábòò múee nyo bĕò gbo gáná cá.

Jós Wésèdĕ cí ma dé Dèpò-xwĭ-bídĭ zĕ mòà 1703-1791 ke.⁶ Tia baɗaa, cóci wa dāin kà Íngànà-còci dé Dèpò-xwĭ-bídĭe mò ma bā-nyò bĕè cóci. Wa nyu ma kpede bĕ se Gèdèpòò dyĭ báa xwai, ké wa ní tĕmĕin ma bĕ nòmò dyĭinò jéé cá. Wa se ma gā-dyé-nyò bĕ ni ma dé bódòò múee pàdă mó dé wàà cóci bĕò mú, ké nyo bĕò se ma bĕ nòmò dyĭinò dyĭ dyuò. Wésèdĕ mò ma Íngànà-còciò sáa-zà-nyò dò, kee ɔ mó bé ɔ ké ma bĕ nòmò dyĭinò nyo bĕò gbo kra. Gàà-kúún-kà dòee, ɔ sò ma dyĭ, ké ɔ mu dé dà wáqáá

⁶ Mee-dĕ: “Jós Wésèdĕ ni baàun bó ɔ báà xwĕ-gmààò kĕ”. Kówĭdĕ kè Áfè mò nyo nyue, ké wa zàà dée Kóúngèdĕ mòà céè-dĕ nyùin-naín kè píçè dyĭ-dĭin-naín nyee niin céè-dĕ-dyĭ-dĕin-naínò, <https://www.loc.gov/pictures/item/2002707689/>, “wa se nyo dò dyĭ pū bé à kĕe jè dyuò.”

dò, dè bé nyo bẽ m̀ ma k̀-çẽ-nyò bẽεε z̀ìn ma hwè bé wa dyi k̀-gbò dyí mu κε. Ti nyo bẽò nì ma zień nyεε, ɔ dú ma wa Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀ gbo wáqá kpáí, ké wa pàqá nyànà ma dyi, ké wa tò ma ɔ gbo d̀ù. S̀ìn bóε gboεε, púεε, ɔ dúá ma Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀ wáqá kpáí dé dà séín tee dé ɔ fèè-wè gànádò mú, ké ɔ dyà ma nyo báún-báún Kédéi gbo.

► Nyo kíín-kíín bẽ bé wa dyà ma Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀ dé nì gbèèò múεε, wa nyé k̀ jè nì òm hwiq̀i ké?

Xwíníín k̀ jè à με dyuòà b̃-ǹm̀-nyíín-kpa-k̀àò dyí κε

Z̀ò m̀à 2003 κε xwíníín nyεε, gàa d̀ò kè ɔ gb̃-xwíníín-nyò bẽ nì ma da muεń dé Đép̀ò-xwi-bíqí, ké wa k̀ ma dyi bó pá d̀ò mú bé wa ké f̀. Pá k̀ mú wa nì ma kà κεε, ɔ dyé ma bó màa d̀ò ké màaò nyànà ma bó toqo d̀ò dya dyi. Màaò bédé ma Bábò-kpò d̀ò xwa, ké ɔ nì ma ẁd̀d̀. Gàaò xwéin ma bó ɔ búin, ké ɔ ẃ ma ɔ Gèdèp̀ò jè çεε. Kεε ɔ dyéε kà bé màaò b̃ato d̀ò nyànà ma bó ɔ wáún dyie, ɔ jèεε, ɔ diè ma ɔ b̃ato d̀ò dyi bá qε nì ma kà kpáún wεε jè dyí. Ké màaò b̃ato d̀ò qá “À nì kpoo d̀ò m̀ Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀-wáqá-kpòò κεε mú, ké à wáqá Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀ dé dà k̀-ò bẽ, kà Wésèdè nyue ma kà κε. À mu dé píé, ké à wáqá dé Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀ tee.” Kεε wéé κεε, gàaò dyéε ma kà bé dè màaò nyànà ma kà dyieε m̀ dè bé nyo gbèi-gbèi wè z̀ìn ma p̀, ké nyo pàqá se ma ɔ Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀ ẃúń nì, hwè òm po níin, bé wa ké ɔ d̀ù gbo tò dé píé κε. Kεε màaò mu ma dyúa ké ɔ nì ma ɔ Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀ wáqáún kánáá p̀, sepóεqé kà wa nìin t̀m̀in-q̀èò nyue çεε jè. Kεε gàaò poèn ma hwiq̀i kà bé màaò qá ma qε séín bẽ kée nyu bé ɔ Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀-wáqá-wáqáò ké ma dúi kuεε xwáqáún sè κε.

Ìm bédé bé òm ké hwiè q̀è bẽ dyi mó bó qε òm m̀à nyue dyieε nyu jè. Ti q̀é bẽ ní nyo bẽ poèn hwiq̀i kà bé b̃-ǹm̀-nyíín-kpa-kpa bédé hwiè dyúáqò nyènèè κε, ɔ jèεε, wa sí hwiè bé ɔ seà dyi sédèin nyεε kíqí kánáá p̀. Ti q̀é bẽ ní nyo b̃ bẽ poèn hwiq̀i kà b̃ ǹm̀ dyíin bé wa ẃà dé pá d̀ò múεε, b̃ dyúáqòò déε wa mu ẃún dé dà kà k̀ d̀ò κε. Kεε ɔ se ná nì.

Đé dà pàqá bẽεε, cóci-nyò bẽò nyu s̀ò gb̃ mu gb̃ gbo, ké wa nì nyo bẽ wa séè dyé d̀òεε gb̃ k̀ún baqaa kpáún. Đé hwiè ǹà κε múεε, nyo báún-báún qá Kédéi gbo dyi, κεε qε ǹà κε se nyo b̃ Kédéi gbo dyàà béin dé dà séín.

Cóci q̀é bẽ d̃ bóò wáqá bẽ bé wa ké nyo b̃ bẽ cóci dyà. Śdè-bàqá gànà-kúún ní, wa ǹin bóòò dé gbèè bẽ múin, ké wa po dé nyo b̃ bẽ. Nyo báún-báún qá Kédéi gbo dyi dyíin dé bóò mú-kpá-kpá mú, κεε qε ǹà κε se nyo b̃ Kédéi gbo dyàà béin dé dà séín.

Cóci pàqá bein b̃ ǹm̀ dyíinò dyi dyíin dé nyo bẽ dyi cóci Śdè-bàqá κεε Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀ gbo-wáqá-wáqá mú. Wa qá nyo b̃ bẽ bé wa ké kódù hwuqú taba bó ótòò dyúa, bé wa ké wa bìi baà, bé Gèdèp̀ò ké waà nàmáún bẽò k̀in z̀ìn. Nyo tááz̀ìn bẽ qá Kédéi gbo dyi dyíin dé hwiè ǹà κε mú, κεε nyo bẽ se Gèdèp̀ò hwiq̀i tabaa pàqá ní dyi cóci. Nyo pàqá ní ẃ Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀, ɔ s̀èin ké nyo d̀ò çεε dyε wa gbo dé d̀ó-dè-ẁd̀d̀ mú hwè.

Àp̀sò P̀ò m̀ ma nyo bé ɔ bein ma b̃ ǹm̀ dyíinò dyi dé hwiè k̀-ò bẽ mú κε. ɔ wáqá ma Gèdèp̀ò-ẁd̀d̀ dé Júú-nyò bẽò cóci-gbò bẽò mú, sepóεqé ɔ m̀ ma Júú-nyò bẽò qε-t̀m̀in-nyò

vènè dò, ké ɔ zain ma wa gbo kōin kà bé Jízè mò Mèsádyàò ke. ɔ wùdù ma dé dè bĕ bé nyoŭn bĕ poìn ma dyí bé wa ké fònò-hwòdǒ xwaún poìn nyee dekè. Ti díé bĕ ní ɔ wùdù ma dé de-pèdèin-naín bĕò. ɔ wùdù ma nyo bĕ gbo dé waà taà bĕò mú kpé-kpé.

Bǒ-nòmò-dyíin-kpa-hwiè dĭè díé bĕ

Nyoŭn bĕ dǎ bǒ nòmò dyíinò cĕ-cĕ gbo dè dé hwiè kò-kò kúdíú bĕ dyí. Cócì díé bĕ mu nyoŭn bĕ gbo ké wa diè wa dyi bé wa ké wa wíin dyi beè. Wa mu dé gbĕè bĕ mú, ké wa diè nyo bĕò de bĕ nì kàà dyi: “M̀ poèn hwiđīee, dé cóciò bédé bé ɔ ké nyueñ nì dé gbĕè nìà ke mú ké? Đé mò Kédéi-đeín-nà-nyò bĕè jǎà-po-dè tíin-tíin nyé? Xwĕ ìn bĕin kà nyo dò ké Kédéi-đeín-nà-nyò jŭe nyuee jè kōin zain nyue ké? Đé nyo dò bĕin nyue hwè bé ɔ ké Kédéi-đeín-nà-nyò jŭ ké?” Mò mòà Kédéi-đeín-nà-nyò kee, ɔ jŭ ké ìn dǎ nyoò dŭú gbo tò nòmò dyíin, ké ìn dǎ ɔ gǒ-jŭ-wùdù bĕò wǒ ní, nìí, ìn bĕin ɔ dyi dièè, bé ìn ké níin, “M̀ bĕin ìn nyo bé Kédéi-đeín-nà-nyò jŭ, bé Bábòò cĕ jè, ké à poe jǎà kee jè gbo cĕè?”

Ti díé bĕ ní bǒ-nòmò-dyíin-kpa-nyò bĕò bédé bé wa ké dífèdè bĕin-bĕin dò bé wa tá mee-dè dò tò bǒ nòmò dyíinò jìe kōee kpa, bé wa kée nyo bĕò dyi tèmèin dé píé, bé nyo bĕò ké wa dŭú gbo tò jè. Ké wa díé bĕ bĕin wa nìin mee-dèò mee bó gbǒ dyédéin. Bǒ-nòmò-dyíin-kpa-nyò díé bĕ tá mee-dè bĕ dífèdè bĕ kō, ké wa cĕè de bĕ bó wa xwídíí, ké wa néin wa de bĕ dyédéin dyi.⁷

Cócì díé bĕ nyu hwo dò bé ɔ bédé kōin-wùdùin-dè jéé dò, bé nyo bĕò dĕbè mú dé waà gbĕèò mú ke. . Kōin-wùdùin-dèò bĕin nyónó-dyi-kpǒ-kpǒ mɔɔ dyú-gmèin-gmèin mɔɔ de-peđe-peđe mɔɔ dyaò mú wódó jè mɔɔ tèmèin-dè bá kùà dò jè dyíee jŭe. ɔ jŭ ké cócò dyi de bé nyo bĕò mó kee nyueñ níin, níí, ɔ nì de nòmò dyíin nyueñ. ɔ mò cóciò kpé bé wa kée nyo bĕò gbo cĕ kà bé jǎà bá Bábòò dyíee kǒ nyoŭn-dyùè fĕè kpé kōún wé séin xwíníin nye. Gèdèpòò-hwò bé wa dǎà kee se dyè bǒ nòmò dyíinò jì tòè mu gáná cá, kee wa tèmèin jǎà-dè bĕ sò dé Bábòò múe, ké ɔ dya gbo-kpōin-kpōin bó cóciò kè gbĕèò nyo bĕ púa.

Cócì díé bĕ kaà baàun-naín dò dyi cà-cà dé dè bĕ bé nyo pàdǎ zĭin nye. Wa cĕè bó wa da-zàin-dè, ké wa dǎ, “Baàun-naín”, ké wa dyé ti bé wa ké nyo bĕ nì zieñ nyee bìi baà. Nyo dò dyi dyíin, wa diè ɔ dyi, ké wa dǎ, “M̀ bédé hwòdǒ-kpǒ-dè dò, ké ìn mó bé à ké ìn bìi baà?” Đe kpǒ wa hwòdǒee mò nyo bĕò mǒó-dè, ké wa ní dèen de kúdíú cĕ-cĕ gbo. Dyíin dée múee, wa dyé pá bé wa ké bǒ nòmò dyíinò cĕ tee.⁸

Đe mò de kpa de mìò dé bǒ-nòmò-dyíin-kpa-hwiè kò-kò bĕò múee mò bé ìn ké bǒ nòmò dyíinò cĕ, bé nyo bĕ bédé wa kée wǒee kée múin wǒ nòmò dyíin. Sepóedé Gèdèpòò nyí ɔ Wuquò kpé, ké Zùù Hwĕin-hwĕinò nyue ké nyo bĕ tò wuquò gbo dŭú kee wǒó múin. M̀ seé kǒ hwièò nyo kǒ mú ìn cĕin bǒ nòmò dyíinò kee, ɔ mu gmènèè kpaun mìò dé nyo bĕò kpódó-dyùà mú, ɔ jŭ ké ìn dyie cĕ wáqáá cá, ké wa dyie múin wǒ pùdùéé ní.

⁷ Hwiè nìà kee hwoin-dè mò, dyé Nyo bĕ mòà kùà-nyu-nyò bĕ dé piò kōee kùà-nyùin-naínò: <https://www.oacgb.org.uk/> and <https://oacusa.org>.

⁸ Bó píeè bĕ kè bǒ bĕ jèee, dyé kùà-nyùin-naín bĕ nìà ke: <https://prayerstations.org>

Kùà vènè dò còcìò bédé bé wa ké nyu dé dà séín kè ti séín nyee mò bé wa ké hwiè dyi mó bé wa kée nyu bé nyoũn bĕ ké wa dũũ gbo tò, bé wa ké bŕ nòmò dyíinò cĕ dé bódòò kō dà séín.

► Hwiè bĕò nyé kō mú nyoũn bĕ tò còcì bĕ nì dé nì bídí-bòdòò kōee dũũ gbo ké? Hwiè bĕ kō mú wa cĕin kà bŕ nòmò dyíinò kee nyue ké nyo bĕò zĩàin gbo gáná cáà?

Ì Bǎto bĕ Bŕ nòmò dyíinò gbo-kpa-kpa

Bŕ-nòmò-dyíin-kpa-hwiè bé ɔ zi de kpauń mìo kee mò ɔ jũ ké nyoò dyi bŕ nòmò dyíinò kōin zain dé nyo dyuò ɔ dyí, ké nyoò dè ɔ hwòdŕ kōee gbo ní.

Nyo bé ɔ mò Kédéi-déin-nà-nyòee dyi ɔ bǎto bĕ kè nyo bĕ dyuò ɔ dyíee bŕ nòmò dyíinò gbo kpaín, ɔ me ku dyi cá, sepóedé wa dǎ fĕè bé ɔ cíee dyé. ɔ jũ ké ɔ kpede dyi dyíin nòmò ní, nìí, wa mu ɔ wuɖu nyuũn. ɔ nòmò dyíin bé nyo mò jǎà-po-nyò kee ké ɔ hwiɖĩ-taba-tabaò nyoũn dyí tèmèin, bé wa kée dyuò kà ɔ mò Kédé-déin-nà-nyò ke. Dĕ me bó ɔ nyue ɔ jũ ké nyoũn bĕ dyi ɔ Bábò wuɖuún zàà dyé, ké wa dyi ɔ baà dyé ní. Nyo bĕ dyuò ɔ dyíee me bó dyi ginièn ɔ jũ ké wa dyie wŕ kà ɔ mò jǎà-po-nyò kee ní.

Nyo bé ɔ sí Kédéi déin nyee, wa dyé ɔ kpéin bó ɔ kpedeè dyíin nòmò jè dé ɔ de-cĕin-naín kè dé ɔ kùà-nyũin-naín, hwè mń po níin, nyo bĕ se Kédéi-déin-nà-nyò bĕ mú dĕbèee dyé ɔ kpéin dekè. Ké deee, nyo bĕ dyéin ɔ gǎ kee mu ɔ kpéin dyéin bó ɔ kpedeò jè, ɔ jũ ké ɔ dyi ɔ nyuu-dè nòmò bĕò kè ɔ kpedéin-nòmò-nòmò gboi kpŕ kánáá pũ ní. Nyo díé bĕ mu ɔ gbo dyíin bé ɔ ké wa biì baà kè bé ɔ ké wa náun po.

Nyo dŕ-dŕ bĕ bŕ nòmò dyíinò gbo-kpa-kpa

Nyo díé bĕ poèn hwiɖĩ kà bé wa me dyuò nyo dŕ dyí bó ti wè xwíníin wĕé hwè bé wa ké ɔ bŕ nòmò dyíinò gbo kpa ke. Wa dá wa kè nyoò me mò bǎto hwè wa ké ɔ Gèdèpòò-wùdù gbo cĕ. ɔ mò jǎà dye kà bé nyo dŕ mu dyè dũũ tòè mún ɔ jũ ké nyo nià ɔ gbo wùdũen nyee dyi ɔ bǎto jũ níe. Kee wĕe kee, ɔ fĕin xwa bé nì hwòdŕ ké nyo dŕ múin dèin kè bé mń ké ɔ mú dĕbè wàdà cá ke. ɔ jũ ké à see cĕ bé à ké bŕ nòmò dyíinò nyo bĕ bé à kè wa dyéin nyee gbo cĕ ní, nìí, à mu de báun-báun béin nyue bé à ké dyi ku ee xwa bíin. À cĕé-dè mòà “Gbŕ-wŕ bĕ Kaà-kaà”, bé à hwèà gboee cĕ hwiè bĕ kŕ mú à ké dŕ-dè-dè gbo dè bó bŕ nòmò dyíinò cĕ jèee à gbo.

Gàa dŕ dá, “Ti séín bé mń kè nyo dŕ dè dŕ bó míníti gbèi-gbèi xwíníin nyee ní, nìí, mń dèè hwòdŕ kŕ kà bé Gèdèpòò mò nyo nyue ké mń kè nyoò gmŕin kà kè.” Gàaò hwòdŕ-kpàin-dè mò, Gèdèpòò dyà nyo bĕ nià ke bó ɔ hwiĩ, bé dyíin dée múee, ɔ ké bŕ nòmò dyíinò dyi beèn béin.

Céèin Bŕ Nòmò Dyíinò Nèè-kpà Kŕ

Ì béin de bé Àpòsò Pòò se ma nyue béin nyee nyue bé mń ké bŕ nòmò dyíinò dyi bein.

À bédé hwiè kŕ mú à béin bŕ nòmò dyíinò dyi beèn, bé còcì-nyò bĕò se ma bédé bó zŕ hŕdèdè báun-báun xwíníin nyee. Hwièò mò, à béin tèmèin-dè bĕò nèè-kpà kŕ poe, bé à kée nyo bĕò xwa nyí.

► M̄ poèn hwìdĩĩεε, d̄é kò ma d̄é cócì-kũ̀àò mú ti b̄é céè-d̄è nèè-kpà k̄õ céèin j̄è s̄éè ma dyĩεε k̄é?

Pòin kà cócìò nyu ma niè kíin hwè b̄é céè-d̄è nèè-kpà k̄õ céèin j̄è dyià dyĩεε j̄è hwìdĩĩ. Bó tia baɗaa, céè-d̄è-céè-nyò b̄é d̄ú ma ti pàɗã dyí hwè k̄é wa hwè ma céè-d̄è-kpò dyúáɗò gbo, sepóed̄é wa céèèn ma s̄õ j̄è. M̄ muε dyè hwìdĩĩ pòin kà b̄é céè-d̄è kpa wídí pàɗã mìò bó z̄ěε ke, keε ɔ me nì ì hwìdĩĩ kà ì dyiò má wídí nià bóε dyí d̄ú b̄é ì k̄éó má céè-d̄è-dyuò-nyò d̄ò dyi kp̄õ bó wé baɗa-bùè xwíníin ní, níí, nì muó ma pàɗã péèin nyε.

Nyo báún-baún se ma wa mìòùn niin Bábò bédé bó tia baɗa. Pásòd̄ò b̄èò mìòùn se ma Bábò-kpò gánáò bédé dyε mòùn. Poèn hwìdĩĩ kà ɔ nyu ma niè ɔ j̄ũ k̄é ɔ se ma xwa f̄éin b̄é ì k̄é Bábòò wuɗuún zà d̄é ì bídí-taún níε.

Wa t̄em̄èin ma pásòd̄ò b̄é d̄ε dyiin d̄é wíin-wùd̄ù mú d̄òùn p̄ũ, k̄é wa bédé b̄é wa k̄é ma d̄ε wa w̄óεε hwìdĩĩ p̄éin. Wa se ma kpé b̄éin b̄é wa k̄é t̄em̄èin-d̄è-céè-d̄è b̄é dyi toin. Wa se ma céè-d̄è b̄é céèè b̄éin b̄é wa k̄éε kpo pàɗã nyoũn b̄é múin gein, sepóed̄é wa seε ma nèè-pà k̄õ nyùèn b̄éin j̄è.

► D̄é mò hwìè d̄íé b̄é k̄õ mú céè-d̄è nèè-kpà k̄õ nyùin-nyùin nyuε b̄é b̄õ nòmò dyiino dyi dyi b̄éin mìò k̄é?

Céè-d̄è-mi-gm̀ùnù mò céè-d̄è-mi xwá-xwá b̄é b̄é Gèd̄èp̄òò-wùd̄ùò céè k̄õ, b̄é nyoũn b̄é nyùin k̄ùà mú b̄é wa k̄é b̄õ nòmò dyiino dyi b̄éin nyε. Jáà-po-nyò b̄é gein wa nyoũn b̄é múin. K̄é d̄εεε, wa tòè vò-vò d̄é d̄é b̄é nyo pàɗã pòin dyiε. Wa s̄é d̄íé b̄é d̄é b̄é b̄é nyoũn b̄é b̄éin wa wuɗuún zàà ke.

ɔ j̄ũ k̄é nyo d̄ò s̄éè d̄ε hwè ke d̄é nyo b̄é ɔ se dyí dyuòεε b̄õ nòmò dyiino gbo-c̄ē-c̄ē múin, níí, ɔ b̄éin gbo d̄èè dyiin d̄é wa céè-d̄è-mi-gm̀ùnù b̄é nyí-nyí mú.

Céè-d̄è-mi-gm̀ùnù b̄é me bédé dyédé kò-kò b̄é, k̄é ɔ zà-wuɗu-daò me d̄é nyo hwìdĩĩ. ɔ j̄ũ k̄é ì dyi céè-d̄è-mi-gm̀ùnù b̄é gein nì d̄é hwòɗo-gboi-hwìè b̄èò wíin m̄oɔ d̄é b̄é nyo pàɗã pòin dyiεε ní, níí, ì me nì wíin k̄éèin kà ì muε wa nyiēn niin nyε. M̄ b̄éin wa dyi dièèn niè, b̄é ì k̄é níí, “M̄ móínno, ì d̄ã céè-d̄èè d̄ò bédéè?” ɔ muε nyuùn b̄é kpé k̄é wa dyí kpá, b̄é wa k̄éε ì xwaún zà.

Nyo d̄íé b̄é se dyè céè-d̄è-mi-gm̀ùnù b̄é b̄é ì muà wa nyiin nyεε j̄è múàũn dyi kpáin mu. Nyo d̄íé b̄é se dyè wa wuɗuún zàã mu k̄é wa mu wa dyi pòun. Keε w̄éé keε, céè-d̄è b̄èè dyà nyoũn b̄é Kéd̄éi gbo d̄ekè. Céè-d̄è-mi-gm̀ùnù wuɗuún-zà-zà d̄ãa nyu k̄é nyo d̄íé b̄é d̄ã gbo z̄ĩàin. M̄ se dyè céè-d̄è-mi-gm̀ùnù b̄é b̄é ì gein kà nyoũn b̄é múin nyεε gbo-wóɗó-d̄é dyí dyuòè mu.

Kà à k̄é d̄ε b̄é à k̄õ à k̄é bédéεε dyéε nyuε

Ti d̄íé b̄é ní nyoũn b̄é k̄õ d̄é d̄ε wa k̄õ wa k̄é bédé d̄é wa f̄èè múεε j̄è gbo mìò. ɔ hwòin kà, wa se d̄ii-d̄é pàɗã bédé m̄oɔ wa se cí-naín bédé m̄oɔ wa dyi wéin, wa se gbo-gm̀ò-nyò d̄ò bédé. Wa poèn hwìdĩĩ kà d̄ε b̄é nià bóεε j̄è me kp̄õ à hwòd̄ò mìò b̄é ɔ k̄é zùũn-d̄è b̄èò j̄è dyí zi ke. Keε dyiin d̄é nyoũn-dyuè m̄óó-d̄è b̄é nià ke mú d̄éé cócìò mòùn b̄éin b̄õ nòmò dyiino dyi. J̄éé keε, wa mó b̄é cócìò k̄é bóɗó-kpàà m̄óó-d̄è b̄èò j̄è kàmà mìò b̄é ɔ k̄é zùũn-d̄è b̄èò dyí zi kà nàmàũn-nyò b̄èò mòùn nyuà ke.

Cóciò me kǎ dé de bĕ bé nyoŭn kǎ wa ké bédéee jè gbo, kee wa me nyùèn dée zùŭn.

1. Wa dyi nyo bĕ gbo kpáurĭ nì dé hwìè nià ke múin, wa me zain wa gbo kōin kà bé wa niè nyueĭ dé Gèdèpòò dĕbĕin-dĕbĕinò mú ke.
2. Wa me poìn sō dyí bé wa ké kùà nyu dé hwìdĭi-taba-taba mú, kee wa me bóo nyue kà kpoo bé ɔ cóci dyí báa nyuà ke.
3. Wa me dá nyoŭn bĕ bé wa ké bó cóciò jè gboi kpō, dè bé nyoŭn bĕ kōin kōin kà jè gboe.
4. Wa me bein bŏ nòmò dyiinò dyi, bé wa kée nyo bĕò tēmèin kà bé sè-ná-sèè fĕè kè mana séin dyiin dé Gèdèpòò dyi-dyuò-dyuò mú ke.

“Gèdèpòò-wùdù-bódó-bĭin-nyò bĕ nì dé Índià-bòdòò kè Dyùgánà-bòdòò ɔ kè bódó tòò bĕ kōee, nyo bĕ cĕe kà bé wa nì nyo bĕ bé wa kpō Kédĕi dyiee dōurĭ dyiin dé wídí kè dĭi-dĕ kè wa sùkùù tò-tò kè wa pí-dĕin-tò-tò ɔ kè dé wa dĕin-dĕ tòò bĕ dyí-nyu-nyu mú ke.”

- J. Hébé Kĭin,
“Bŏ-nòmò-dyĭin-cĕ-bòdò-kpàò”

Cóci díé bĕ se bódó-kpàà mós-dĕ bĕò gma dyí dè dé waà Gèdèpòò biè-bièò mú. Wa nyu nyo bĕò mós-dĕ dyiin dé wídí jĭ kà wa bédéee mú. De wa kpàin hwìdĭee mò wa nì hwìè dyi móurĭ bé wa ke bŏ nòmò dyiinò dyi bein. Wa poèn hwìdĭi kà ɔ jŭ ké wa dyi nyoŭn bĕ gbo kpá dé hwìè bĕ nià ke múin, ní, wa kè nyo bĕò mu bāto jŭŭn, bé dyiin dée múee, wa ké bŏ nòmò dyiinò gbo dŭŭ tòe. Wa niin fònò-hwòdĕò mò, wa ké nyo bĕò wòdĕ péi po, bé wa kè wa ké bāto mú kpàin, píin, wa ké bŏ nòmò dyiinò dé dyàin.

Nyoŭn bĕ dyí-poin-poin kè wa gbo-kpá-kpá bédé hwìè pàdă bĕ nyue ké ɔ se dyiin nòmò ke. Ti díé bĕ ní nyo dò gbo-kpá-kpá see nyue béin bé ɔ kè nyoŭn bĕ ké gbo kpōin, ɔ sèin gbo-kpōin-kpōinò nyo nià bó nyo tòè nyíi-dĕò ke kè nyo ɔ nyià ke pŭa kee dò. Ti díé bĕ ní ɔ nì kà bŏ nòmò dyiinò kè nyíi-dĕ bĕ wa tòà kee zain gbo ke, ké nyoŭn bĕ béin gbo-kpá-kpáò dyee bé wa ké bŏ nòmò dyiinò dyi po. Ké deee, nyo bĕ mu dyè de bĕò gein-gein dyí mēin bé wa ké se bŏ nòmò dyiinò dyi bein.

Cóci bĕ nià bŏ nòmò dyiinò nyoŭn bĕ gbo dyàŭn dé hwìè se dyí sédĕin bĕ múee, wa bédé bé wa ké gbo zĭàin. Bŏ nòmò dyiinò mò de kíin-kíin bé cóciò me néin jii kō, bé wa kée jè nyo séin gbo cĕ ke.

ɔ jŭ ké cóci dò dyi bŏ nòmò dyiinò bódó-kpàà nyo bĕò gbo cĕ ní, ní, wa me béin kpé bé wa ké fĕè dĭèò me dè dé cóciò mú. Pó-pòò se de bé nyo dò béin dyee ɔ jŭ ké ɔ dyi sō píin wáqá pŭ, ké ɔ dyi fĕè dĭè kíà dyí bé ɔ dè ɔ hwìdĭiee cíe nì níe. Nyo bĕ se Kédĕi dyí dyuòee se bŏ nòmò dyiinò dyi kpōò béin, ɔ sèin ké wa dyi dyc cóci-nyò bĕ nyià nyoŭn bŏ nòmò dyiinò kee gbo hwè.

Dé kùà bé Jízè kè àpósò bĕò nyu ma kà ke múee, à dyee kà bé bŏ nòmò dyiinò bá múà-bŏ, bé ɔ báà Gèdèpòò káá-bòdòò jè dyíee dyí ke. ɔ mò bŏ bé ɔ cĕe kà bé Gèdèpòò béin nàmàŭn-nyòò kōin zĭèn, bé gbo-kpōin-kpōin ké bó ɔ kè Gèdèpòò pŭa nì ke. ɔ dyi ná niin, ní, ɔ dă nàmàŭnè kpé xwaŭn buè, ké Gèdèpòò dă ɔ nyu de dĭe. ɔ dă nyo bĕ bédéà hwìdĭi-taba-taba kee gbŏ-xwíniínò

nyo jũ. O mò gbõ-xwíniín kǎ mú bé o díí-gàà bě kè díí-màà bě bé wa nià dé Zùùò múεε mu o náún pouñ, bé Gèdèpòò ké o mósò-dè bě o nyí ke.

Cóciò me dyée kà bé o kùà tíín-tíín mò bé o ké bǎ nòmò dyíinò nyoũn bě gbo cě ke. Cóciò me nyu kùà nià ke tee cá. Nyo séín me dyuòè dyí kà bé cóciò kùà mò bé wa ké nyoũn běè zùù pòin nye. Cóciò bédé bé o ké nyo jéé běò bó o mìòùn gbo dyà. O me dá nyo bě bé wa kpáin bǎ nòmò dyíinò múàũn dyi ke. Nyo bě nià ke dyi cóciò mú dyi ní, níí, gbo-kpõin-kpõin mu bó wa kè cóci-nyò běò púa niin. O jèεε, bǎ nòmò dyíinò dyà gbo-kpõin-kpõin.

O dǎ ná niin, níí, cóci-nyò běò me kpá nyo bě bé wa kè cóciò dǎà gbo-kpõin-kpõin bédéεε gbo. Ti díé bě ní nyo běa séín se jáà-po-nyò, keε gbo-kpõin-kpõin ni bó wa kè cóciò púa, ké bǎ nòmò dyíinò mò nyo nyue ké wa dyià dé cóciò múè.

O jèεε, fòñò-hwòdǒ jéé bé cóciò me nyùin kùà múεε mò, Bǎ Nòmò Dyíinò, kè Gbo-kpõin-kpõin o kè Gbo-kpá-kpá, ké (o se páún-po-dè). Cóciò me bó kpoo dò jũε pū bé o ké nyo bě dyí poèn kpa bó gbo-kpá-kpá jè. Keε cóciò mò nyo-du bě bé wa kpá nyo bě bé wa kè wa bédé gbo-kpõin-kpõin nyεε gbo ke. Keε o jũ ké wa dyi dε kà kò dò bě xwai nyué ni dé cóciò mú ní, níí, nyo běò mu hwo bě bé wa po páún wεε kǒ dyiin pū, ké wa se wa gbo-kpõin-kpõin bé bǎ nòmò dyíinò dyàà keε jè gbo cěé mu.

Céé-dè 13 Taún-kùà

(1) Gmò kà nyo bě nyu bǎ nòmò dyíinò cěε dé ni gběèò múεε dya. Kà wa nyu bǎ nòmò dyíinò cěε dé ni gběèò múεε nyue ké nyo bě ni dé píεε tò wa gbo dũũ? Wa cě bǎ nòmò dyíinò pùdùéé cáà? Céè dε òm dyéεε céè-dè-mi sǎ mǎo tā kǒ.

(2) Dè céè-dè-mi-gmùnù hǒdèdè dò me. Dè dε òm kpa dyédé-bóún dyiεε me, bé òm ké wuqu-dǒin gběi-gběi céè báa jè dyí.

Cĕĕ-dĕ 14

Dyú-gbóó bĕ Gèdèpóò-wùdù Gbo-wáqá-wáqá

Cĕĕ-dĕò Da-zà-zà

► Đe-cĕ-nyò dò me zà Máfiò 18:2-6, 10-14 wuquún bĕ nyo tòò bĕò ké ɔ gbo dũ tò. Náún-po-wùdù bĕò nyé m̀ dyé dé vósi bĕè mú ké? Xwĕ m̀ béin đe-kpa-kpa bĕ Gèdèpóò dyéà dé dyú-gbóó bĕ múe me dèè nyue ké?

Ti díé bĕ ní nyo bĕ cĕe kà bĕ dyú-gbóó bĕò kpa đe, sepóedé wa mu xwédé-dùò nyo ko bó dyíe jũn, ké wa mò nyo mu cóciò dúí sèin dé dyúa, m̀ wa mu nàin-nyò bĕ jũn dé dyúa jè. Đe séin bĕa mò jãà, kee kíin-kíin nyee, dyú-gbóó bĕò kpa đe sepóedé wa mò nyoũn-dyù bĕ jè. Ti díé bĕ ní ɔ sò nyo-vènè bĕ hwĩdĩ kà bĕ dyú-gbóó bĕò mò nyo bĕ bé wa bédé sè-ná-sèè zùù, ké wa bédé nyí-dĕ bĕ bé nyoũn bĕ se dyí dyuòe dé wa mú ke.

Gàa dò ni ma da mué, ké ɔ fòin ma bó hwòdɔ-dyù dò mú. ɔ dyé ma gàa sùà dò ké ɔ dèdĕ ma dya bó hwièò dũ, ké gààò dá, “M̀ sèè hwòdɔ nià ke jè wó dò fɔ. Gàa bédé kpé díé bĕ đă wódó dò nò hwòdɔè mú?” Ké gàa sùàò dá, “Gbàò, dyú-pèdĕ bĕ dòn dă hwòdɔè mú wódó.”

Đe Gèdèpóò cĕ bá Dyú-gbóó bĕ Gèdèpóò-wùdù gbo wáqá jè dyíe

Gèdèpóò nyí ma Éézùdùè-nyò bĕ cí zđò kíin nyee dèè-wùdù dò. ɔ cĕe wa gbo kà bé ɔ mu ma wa mana kđ pouñ, bé ɔ ké wa dyí gmò ke. ɔ nyí ma wa gma bĕ bé wa ké dyi kpđ ke.

Gèdèpóò mó bĕ xwédé-dù séin ké ma dèè-wùdù nià ke kđin kpđ. ɔ cĕe ma wa gbo, ké ɔ dá, “Ké wuqu bĕ bé m̀ cĕà zĕè bĕ gboe me ni dé bĕ hwòdđ bũ, ké bĕ me tèmèin gma bĕò bĕè dyú bĕò hwòdđè-dĕ-hwè-kà” (Dìtòwáqánámè 6:6-7).

Dyú bĕ gmèin-gmèin bé wa ké Gèdèpóò m̀ó-dĕ nyue mò ma đe kpa đe dò cá dé dèè-wùdù nià ke mú. Sepóedé Gèdèpóò mana bĕò pàqđ dyiin ma dé ɔ nyo bĕò ɔ wuqu nyu-nyu tee mú. ɔ jũ ké xwédé-dùò nyo ko ma bó dyíe dyie ma gbo po bé wa ké se ma Gèdèpóò kídíí sí m̀ó bé wa ké se ma ɔ kpéin dyéin, níí, wa bédé bé wa ké ma waà mana dyiàin dé wa kè Gèdèpóò gbo-kpđin-kpđin múe xwáqáún sè. Đe nià ke xwíinín mò wa bédé bé wa ké ma waà dyú bĕò đe tèmèin nòmò dyiin.

► M̀ poèn hwĩdĩe, dé Éézùdùè-nyò bĕò béin ma nyue bé waà dyú bĕò kée ma gbo po bé wa ké Gèdèpóò kídíí sí ké?

Gèdèpóò zàin ma hwiè bĕ kđ mú wa ké waà dyú bĕò đe tèmèin nyee wa da.

Ké bĕ me tèmèin bĕè dyú bĕò gma bĕò. Bĕ me dèin wa jè dóó múin, ti bĕ mu dé taún niin nye, kè ti bĕ mu hwiè xwíinín nàũn niin nye, kè ti bĕ mu dyi pĕin nye, ɔ kè ti bĕ mu dyi sòun wĕ. Ké bĕ me cĕè gma bĕò bó bĕè gbõ-wđ bĕò xwiđi-tĕin bĕò kè bĕè gm̀- wđ bĕò kđ dyi (Dìtòwáqánámè 11:19-20).

Đé jéé Gèdèpòò nì ma kà cǐn nyé? Wa bédé bé wa ké ma dyú bǐò dɛ tɛmɛ̀n mà-kpéé-kà kè kpé-kpé, ɔ kè ti séin. Wa bédé bé wa ké ma Gèdèpòò gmaò dè bǐ nyoũn béin dyéε keε céè, bé ɔ ké nyoũn dɛ hwĩdĩi dyà. Wa bédé bé wa ké ma Gèdèpòò-wùdùò dyé dà séin. Wa se bédé bé dɛ bǐ bé Gèdèpòò cǐ ma wa gboεε ké ma wa hwĩdĩi sò mɔɔ wa kée ma dùũ dyi zàin.

Gmaò tɛmɛ̀n-tɛmɛ̀n ti séinò xwíníin mò, wa se bédé bé wa ké ma bèin-dɛ bǐ bǐ po mɔɔ bé wa ké hwo pa mɔɔ wa ké ma kpedɛ bǐ Gèdèpòò nyé múεε dò nyu.

Ɔ jéεε, vósi bǐ nìà ke néin jì kǒ kà bé wódóin-nyò bǐò bédé bé wa ké ma waà dyú bǐò dɛ tɛmɛ̀n kpé-kpé ɔ kè ti séin, bé wa ké wa dyí gmò, bé wa ní kǒ dǎ tɛmɛ̀n-dɛ kà kò dò bǐ kè ɔ nyo bǐè se hwɔin nyεε kídíí sí.

► Gèdèpòò nyí ma ɔ gma bǐò wódóin-nyò bǐò. Bó cǐcì-kǔàò wáún wǐε dɛ à mε nyu dɛ ké?

Kíín-kíín nyεε, à dyuòè kà bé dyú bǐò dɛ-tɛmɛ̀n-tɛmɛ̀n mò kǔà kíín-kíín bé wódóin-nyò bǐò bédé wa ké nyu ke. Cǐcìò mε tɛmɛ̀n wódóin-nyò bǐò kà wa ké waà dyú bǐò dɛ tɛmɛ̀n nyuε. À mε bóɔ hwĩdĩi poèn kà bé cǐcìò dòn béin dyú bǐò náún poε dɛ zùũn, sepóεdɛ waà wódóin-nyò bǐò seε nyuε béin jèε.

Ɔ sǒ nìinò mò, ɔ dyi xwa fǐin ní, cǐcìò mε cǐ dyú bǐò Gèdèpòò-wùdùò gbo, ɔ jǔ ké wa wódóin-nyò bǐò dyiε náa mó ní. Kpá dyú bǐò gbo dyiin dɛ wa wódóin-nyò bǐò gbo-kpá-kpá mú. Ɔ jǔ ké cǐcìò dyi bǐ nòmò dyiò dyi beñ nìin, nìí, wa mε vǒ bé wa ké gbǒ-xwíníin-nyò bǐ dɛ cǐcìò mú dyà.

Dyú díé bǐ kǒ wódóin-nyò bǐ se Kédéi-déin-nà-nyò béεε táà wa miòun nìin nyo bǐò dyi ké wa sí Kédéi déin. Đea dyi ná kpáin, nìí, cǐcìò mε vǒ bé wa ké gbǒ-xwíníin-nyò bǐò Gèdèpòò-wùdùò gbo cǐ. Ɔ jǔ ké wódóin-nyò bǐò se Kédéi dyi kpǔɔ mó ní, nìí, cǐcìò mε jǔ zùũn-gbǒ-xwíníin-nyò bǐ bó dyú bǐò bìi. Nyo bǐ nì cǐcìò múεε nì kà gbǒ-xwíníin-nyò bǐ nìà ke, bé wa ké dyú bǐò jè gbo kǒ dɛ zùũn.

Cǐcì dò dyú-gbóó bǐ Gèdèpòò-wùdùò Gbo-wáqá-wáqá múin-gmɔin-gmɔin

► Xwǐ m̀ béin dyí dyuòè nyuε kà bé dyú-gbóó bǐ Gèdèpòò-wùdùò gbo-wáqá-wáqá nì dɛ cǐcì jéé dò múεε dɛ púá keé?

Dyú-gbóó bǐ Gèdèpòò-wùdùò gbo-wáqá-wáqá nì dɛ nì cǐcìò múεε, dɛ bǐ céèà dà bídíεε dɛ nì-nì seε nyuε béin bé ɔ ké dúi ku...

- Kebì nì dɛ-tɛmɛ̀n-nyò bǐò mε béin kpé miò ke.
- Dyú bǐò kè waà dɛ-tɛmɛ̀n-nyò bǐò mε nì kǒ kpáun wǐ.
- Dyú bǐò mε nì dɛ bǐ Bábòò cǐε cǐn nyε.
- Đe-tɛmɛ̀n-nyò bǐò mε nì cǐé-dɛ kpa dɛ bǐ tɛmɛ̀n nyε.
- Dyú bǐò mε kpáin dɛ-cǐ-cǐò múàũn dyiε.

Ɔ jǔ ké dyú-gbóó bǐ dɛ-tɛmɛ̀n-tɛmɛ̀n nì dɛ cǐcì dò múεε dyi dúi ku ní, nìí, dɛ bǐa bédé bé wa ké dɛ nì. Ɔ jǔ ké cǐcì dò se wa bédé ní, nìí, fùà-fúá nì dɛ. Keε wǐé keε, ɔ fǐin xwa bé cǐcì dò ké dɛ kpa dɛ bǐa séin bédé, bé wa ké se mú zain nì kánáá ke.

Ni dyú-gbóó bĕ ɔɛ-tĕmĕin-tĕmĕinò bĕin dúi kue ɔ jũ ké...

- Dyú bĕò dyi gbo zĩàin, ké wa dyi pó-pòò hwòdǒ kǒ dè ní.
- Dyú bĕò dyi ɔɛ hwĕin nì méné-méné dé zũn ní.
- Kà dyú bĕò mu búáun nìin nyɛɛ, wa dyi kpeɔe bĕ bá Kédĕi dyíɛ nyueñ nì ní.

Ni dyú-gbóó bĕ ɔɛ-tĕmĕin-tĕmĕinò se dúi kué mu ɔ jũ ké dyú nì kàà dyi dé nì ní...

- Dyú bé ɔ se Kédĕin-ɔɛin-nà-nyò ke.
- Dyú bé ɔ sí bóqó-kpàà nyo bĕò nìin kpeɔe kíqíí ke.
- Dyú bé kà ɔ nì búáun wĕɛ, kàà ɔ nì ɔ miòun múaun-po-dĕ bĕ kè bǎto kúdú bĕ dyí poĕn nyɛ.
- Dyú bé ɔ bó Gèdĕpòò mós-dĕ bó ɔ fĕèò jè, ké ɔ sí ɔ miòun nìin hwòdǒè mós dĕ bĕ kíqíí ke.

Fĕè bé ɔ kè Gèdĕpòò jǎàò wĕin dyíɛ cí-cí mò nyo bĕin nyue bé m̄ ké nyo dò ɔɛin-nà-nyò mú nyu. ɔ mò bé m̄ kéɛ nyu bé nyoò ké ɔɛ hwè dé Jízè ɔɛin-nà-nà mú. Nyo dò dyi gbo zĩàin nyĕnĕè ní, ɔ seɛ nyue bĕin bé ɔ ké Gèdĕpòò jǎàò dyi dyuò gáná cá. ɔ seɛ nyue bĕin bé ɔ hwidĕi-poin-dĕ bĕ kè ɔ kpeɔe kè ɔ hwòdǒ-xwíníin-hwòdǒ-dyùà ɔ kè ɔ cí-cí ké gbo zĩàin wàdà cá. Bĕ m̄ ké jǎà nìà bóɛɛ nyo dò jũɛɛ, ɔ mu ti wè dyí dúun hwè. ɔ mò kùà jĕé m̄ bédé m̄ ké nyu hwè bé m̄ ké nyo dò ɔɛin-nà-nyò mú nyu ke.

Ɖɛ kíin-kíin m̄ ké nyu dé dyú-gbóó bĕ Gèdĕpòò-wùdù gbo-wáqá-wáqá múɛ

► M̄ poĕn hwidĕiɛɛ, dé mò ɔɛ kíin-kíin m̄ mó dé dyú bĕ Gèdĕpòò-wùdù gbo-wáqá-wáqá mú ké?

Nyo vĕnĕ bĕ bĕin dé dyú-gbóó bĕò nìin cóciò mú muɛ ɔkè, bé wa kè wa ké dé nì. Dyí-poin-poin nìà ke me bédé nàin-nyò nòmò dyíin bĕ. Wa me mò nyo bĕ bé wa kpō wa miòun dyí, ké wa nyénéin-nyĕnĕè nì cóci-nyò bĕò kè nyo bĕ nì dé píɛɛ wíin, ké wa ku hwòdǒ bó nyoũn nàin jè ke, m̄ seé kǒ kebì wa me se kùà vĕnĕ bĕ bédé dé cóciò mú ke. Ɖé nyo vĕnĕ bĕò kè dyú-gbóó bĕò hwíè keɛ, nàin-nyò kpa ɔɛ bĕ me nì dé.

Ɖɛ kíin-kíin bĕin nyue bé cóci dò mɔɔ dyú-gbóó bĕ ɔɛ-tĕmĕin-tĕmĕin ké mú zain wàdà keɛ mò ɔ jũ ké Kédĕi-ɔɛin-nà-nyò bĕ dyi dyi vò dé gbĕè kǒ mó cóciò nìà ke, ké wa dyie hwidĕi poin kà bé dè wa nìà keɛ mò zũn-dà dòɛɛ ní. Gbĕè nì náa múɛɛ, m̄ bĕin dé Kédĕi-ɔɛin-nà-nyò bĕ bé wa séè búá ke dé zũn wĕɛ gbo kpáa bé wa ké búá dé ɔɛ-múin-wǒ-wǒ mú kè dé kpé mú kè dé zũn ɔ kè dé kpeɔe mú.

ɔ xwíníin mò nyo vĕnĕ bĕò me mò zũn-dĕ nyu-nyuè dyí-tĕmĕin-dĕ bĕ. M̄ se nyo bĕ bé wa se jǎà-po-nyò nòmò dyíin bĕɛɛ, dyú-gbóó bĕò cóciò nyo vĕnĕ mú nyue bĕin. Ké ɔɛɛɛ, m̄ me bó wǒó bé dyú bĕ bĕin nyue bé dyú tòò bĕò ké se nì tĕmĕin-dĕò gbo dũũ tòɛɛ ké dé nì.

Ni dyú-ménéé bĕò cóciò mu wáqáun ɔ jũ ké...

- Nyo vĕnĕ bĕ bé wa nì gbo-kpá-kpá tòĕn dé cóciò múɛɛ dyi dé nì bó ɔɛ kà kò dò jè mɔɔ bó xwíníin jĕé dò jè, keɛ wa se nàin-nyò nòmò dyíin bĕ dé zũn ní.

- Dyú bĕ bé wa se zùŭn-dĕ bĕò jè múàŭn dyi kpáin nyεε, wuɖu dyi ɖe séin bĕ mu cĕin nyεε dyí zi ní, hwè m̄ po nííń, ɖe bĕ se zùŭn-dĕ ke.
- Nyo vènè bĕò ɖòun dyi zùŭn-dĕ séin bĕò nàin-nyò jŭ, ké wa ní wó bĕ dyú-gbóó bĕò m̀ùn ké ɖé pá goun dyí ɖú ní.
- Dyú bĕò nyo gbĕĩ-gbĕĩ nyènèè dyi zùŭn-dĕ bĕ nyue mó, ké wa m̀è bĕò pàɖă se wa jè múàŭn dyi kpáin ní.

Gmò dyú-gbóó kúɖúú bĕò dya bé m̄ ké m̄ miòun ɖe bĕè dyi diè. Ɔ jŭ ké g̀a-dyù gbóó ɖò dyíó má à cóciè mú dyi ɖie ní, níí, dyú bĕ nìà keε, waà nyé kò kpeɖe Ɔ mu kíɖíí s̄in nyé? Ké Ɔ jŭ ké màa-dyù ɖò dyíó dyi ɖie ní, níí, nyé kò kpeɖe Ɔ mu kíɖíí s̄in nyé? Nyo bĕ wa muà kíɖíí s̄in nyεε kpeɖe nòmò dyíin̄, m̄ɔ wa bédé kpeɖe gbàà?

Ɖe kíín-kíín béin nyue bé cóci ɖò m̄ɔ dyú-gbóó-còci ɖò ké mú zain wàɖă keε mò Ɔ jŭ ké Kédéi-ɖeín-nà-nyò bĕ dyi dyí vò ɖé gbĕè kò mó cóciò nìà keε ní. Dyú-gbóó-còciò me dè gbo dyiin ɖé hwìè nìà ke mú. Ɔ jŭ ké dyú-gbóó-còci ɖò ɖă ɖe nìà ke xwáɖáún sè ní, níí, Ɔ me dè ɖe gbo ɖe ɖie, Ɔ se ná níin, níí, wa se xwíníin kò jè wa dèà cóciò dyiεε dyéε mu.

Gbo-wuɖuin-wuɖuin bé Ɔ nyí nyoŭn fĕè ke

À dyuò Gèɖèpòó dyí dyiin ɖé à kèò kè gbo-kpõin-kpõin mú.

Gèɖèpòó zà ma Ɔ miòun da ti Ɔ wùɖu ma Jékò gboε. Ɔ see ma cĕ, bé Ɔ ké nííń, “ M̄ m̀à Bódó-kpàò Gèɖèpòó kè,” m̄ɔ “M̄ mò Gèɖèpòó mò nyo meà bódó-kpàò kè;” Wuɖu bĕa séin ɖò béin ma jăà jŭε dyεo, keε, Ɔ ɖă, “M̄ mò Bounbo m̀à m̄ bă Éébòɖòhĕĕ kè Áázèè Gèɖèpòó kè.” (Jénési 28:13) Gèɖèpòó tĕm̀èin Ɔ miòun nyoŭn bĕ dyí.

Éébòɖòhĕĕ bédé ma hwiɖĩi-taba-taba, ké nyo tòò bĕ taba ma Gèɖèpòó hwiɖĩi ti bé wa dyé ma Ɔ n̄in hwiɖĩi-taba-tabaò ke. Ɔ gbo-ni-nyò Èɖiézè baà ma Ɔ gbo-ni-bă Éébòɖòhĕĕ Gèɖèpòó (Jénési 24:12).

Nyoŭn bĕ me dyuò Gèɖèpòó dyí nòmò dyiin, sepóεɖé Ɔ mò n̄in Gèɖèpòó jè.

Ti ɖíé bĕ ní à poèn hwiɖĩi kà bé à dyi nyo bĕ Kédéi gbo dyàà mó ní, níí, à n̄i ɖe bĕ wa bédé wa ké dyí dyuòε kè ɖe bĕ wa bédé wa ké nyueε jè wa gbo cĕin̄ p̄uε. Ɔ se ná n̄i. Kíín-kíín nyεε, m̄ bédé bé m̄ ké fĕè bé wa móà cíε dyiεε jè wa dyí tĕm̀èin. Ɔ jŭ ké wa dyi fĕè bé m̀ùn cíà keε cíε mó ní, níí, wa mu m̄ gbo ɖùŭ tòun bé wa ké kà wa kéε cíε nyueε jè múin wó.

Bé nyo ɖò ké ɖeín-nà-nyò jŭε, m̄ bédé bé m̄ ké Ɔ ɖe bá cí-cí dyiεε jè gbo cĕ. Cíi-fĕè nòmò dyiin kè kpeɖe nòmò dyiin Ɔ kè jăà-po-po mò ɖe bĕ bé wa sò ɖeín-nà-nyò ɖò gbo ké wa mu ɖò m̀ùn gbo ke.

Jăà-dĕ bá cí-cí bé Ɔ s̀in nyo ɖò gbo ké Ɔ mu nyo tòò ɖò gboε dyiεε ɖă, Ɔ jŭ ké ɖe-tĕm̀èin-nyò ɖò dyí ɖe Ɔ ɖă cĕε nyo ɖò m̀ùn tĕm̀èin, ké nyoò dyi kpeɖe séin kè hwiɖĩi-poin-dĕ séin Ɔ kè kà cĕé-dĕò nyu n̄i jéé keε dyí dyuò ní, níí, Ɔ ɖă nyoò ɖeín-nà-nyò mú nyu.

Júù-nyò bĕò nàin-nyò bĕ cí zǔò dé zǔ hōdèdè kíín-kíín nìnnò múεε wǒo ma múin kà bé dĕín-nà-nyò jǔ-jǔ mò ma fĕè gbo-zǐàin-zǐàin nyε. Ǔ jǔ ké gaa-dyù gmò dò dyi ma nàin-nyò dòè dĕín-nà-nyò jǔε mó ní, níí, ǔ diè ma nàin-nyòò dyi bé ǔ ké ǔ dyi kpō. Ǔ jǔ ké nàin-nyòò dyi ǔ dyi kpō ní, níí, ǔ sí fĕè bé nàin-nyòò cíεε kíqíí. Ǔ dǎ ná níín, níí, ǔ gǎ ma bó ǔ gbo-nì-bǎò gboi tee, ké ǔ cé ǔ tĕmĕin-dĕ bĕò. Ǔ seε dòn, kεε ǔ cé dε bĕ bé ǔ gbo-nì-bǎò nyu xwai dé ǔ fĕè múεε dĕkè.

Jízè m̀ùn kò ma fɔo bó kpeḍè nyo nìà kε gbo, sepóεḍé ǔ mò nyo gā ma ǔ dĕín-nà-nyò bĕò, ké wa se ma ǔ dyi diè bé wa ké ǔ kíqíí sí. Waà kpeḍè nyo bé Jízè sí ma kíqííεε mò, ǔ tĕmĕin ma fĕè bé ǔ cí ma kεε ǔ dĕín-nà-nyò bĕò, bé wa kpeḍε ké ma gbo zǐàin.

Ti Jízè mé ma kεε, wa kpō ma dĕín-nà-nyò bĕò díé bĕ, ké wa kpa ma wa kóti-gbò dyúáqò kpōin ma kà ǔ zaa kεε mú. Júù-nyò bĕò Kóti-gbò vĕnĕò poĕn ma hwiqíi kà bé Jízè dǎ ma mé jĕεε, fùà-fúá-dĕ séin bĕò dǎ ma wa búin zi kε. Ǔ jĕεε, wa m̀ùn qáin ǔ jǔ ké wa dyi ma Jízè dĕín-nà-nyò bĕò kànáǎ-dĕ bĕ bú nyu kpǎi dúin, níí, ǔ muε nyuùn bé wa ké ma bóí kpá. Wa po ma dĕín-nà-nyò bĕò sǔ kǔún dyi tee, ké wa dyéε kà bé wa se ma céè-dĕ dyuò cá kà nyo bĕ nyu ma kà dé kóti-gbòò mú kùà kεε nì ma kà kε. Kεε kóti-gbòò nyo bĕò dyuòè ma dyí kà bé wa nì ma bó Jízè gbo kε (Àpósò 4:13). Ké Jízè po ma fĕè bé ǔ cí ma kεε wa mú.

Ḍé wa dyé ma dĕín-nà-nyò bĕò mú bá Jízè dyí ké? Ǔ mò kà ǔ nyu ma dε bĕ xwai nyuε kĕè, m̀oo kà ǔ nyu ma wùdùè kĕè? Ǔ béin dyè ná nìè, kεε wa cé ma dε pàqǎ Jízè gbo miò. Wa dyé ma kpé bé ǔ s̀in Gèḍèpòò gboεε dé wa mú. Wa dyé ma jáà bé ǔ se dyi túòè béin nyεε dé wa mú dé dε séin mú. Wa dyéε kà bé dĕín-nà-nyò bĕò dyé ma kpé bĕ nì ma wa kōin nyεε kpéin dyεo, kεε wa nyé ma nyo-hwòdǔn-gbo-zǐin-zǐin kè dyéḍéi-nyu-nyu mú kε. Jáà jéé, ti bé gǔmànà-nyò bĕò kè Gèḍèpòò-biè-nyò bĕ mò ma kà dyéḍéi-nyu-nyò bĕεε dyéε ma kà bé Jízè dá ma mé dyεo, kεε dyĕĕ waà fùà-fúá-dĕ bĕò nǎ ma gbo dĕĕn nyεε, púεε, ǔ túò ma wa hwòdǔ dyi cá. Jízè nyuìn ma ǔ kpéò kùà mú dé ǔ dĕín-nà-nyò bĕò mú kánáá pū.

Dátèḍè-gàà dò mò Póò Bánáà kεε nì ma nyo gmò bĕ bé ǔ nì ma kūùn jè tĕmĕin nyεε díé bĕ dyéḍé nǎin ti bé wa nì ma nyoŭn bĕ dyòò múin gmōin, ké wa nì ma waà wé bĕò dyí dyuòĕn dé Índǎ-bòḍòò kō kε. Ti ǔ dyéε ké dε-cĕ-nyò bĕò dò nì ma wé-nyò dò jè gbo gmòŭn wĕε, ǔ f̀ǹǹin ma ǔ wō cá kà dε-cĕ-nyòò dyúá-kpàò nyu ma nìè kε. Ǔ dyúá-kpàò nì ma kà Dátèḍè Pícèε dyúá-kpàò nì ma kε. Dátèḍè Pícè mò ma nyo-kùà-gbo-nyu-dátèḍè bé ǔ tĕmĕin ma Dátèḍè Bánáà m̀ùn dε dé Ḍépò-xwi-bíqí kε. Dátèḍè Bánáà zain ma dε-cĕ-nyòò gbo kōin kà bé ǔ nyu ma nyo-wō-f̀ǹǹin-dĕ dò cá kε, sepóεḍé ǔ dyuòè kà bé Dátèḍè Pícè séè ma dé Índǎ-bòḍòò kō mu dò kε, ké ǔ kpĕin ǔ hwiqíi kà dε-cĕ-nyòò nyuà kùà nyuε kà Dátèḍè Pícè nyuà kùà nyĕnĕè kε. Ḍéé mánáin nyεε, dε-cĕ-nyò bĕò dò dá, “À se Dátèḍè Pícè dò dyí dyuò. Nyo à dyuò dyíεε mò Dátèḍè Bánáà, ké dε-cĕ-nyò kò jè m̀ nìà cĕin nyεε nyu kùàò kà m̀ nyuà kε.”⁹

Ḍε bé m̀ tĕmĕin ti m̀ se dε tĕmĕin nìεε mò nyo mò dε kpa dĕò miò. M̀ tĕmĕin dε pàqǎ ti bé m̀ se dε dò tĕmĕin mó kε. Nyo dò cĕε, ké ǔ dá, “M̀ tĕmĕin dε wè pū dyiin dé dε m̀ cĕε mú, ké m̀ tĕmĕin dε goun wè dé dε m̀ nyuεε mú, ké m̀ tĕmĕin dε báún-báún dé nyo m̀ jǔεε mú.”

⁹ Póò Bánáà kè Féḍò Nyásè, *Ḍé ǔ Mεε-dĕèḍ Mú*. (Gánáà Wáḍápè: Zǔḍòvǎà, 1984), 18-19

ke. Wa se nyo wa ké jũe mu dé dyúa kee dyí dyuò, ké wudu ò cěà wa gboee béin nyue bé wa ké nyo wa mu jũùn wěe dyí dyuò òò.

Cě de jée bé Gèdèpòò dǎ gbo po bá wa fèè běò jè dyíee wa gbo. Cěe wa gbo kà bé Gèdèpòò dǎ wa dò-dò séin kpé nyí bé wa ké de dò nyu ke. Cě hwòdǒ-dyi-dè-dè ò dé Gèdèpòò mósó-dè nyu-nyu múee jè wa gbo.

Nyo-gmò dò béin nyo-nàin-kpè bédée bé ɔ ké fòndò-hwòdǒ pàdǎ bédé, kee ɔ se dyè de gbà òin fòndò-hwòdǒ běò dyi táà mó. ɔ jũ ké ò dǎ de hwè ní, òí, ò me béin kpé bé ò ké fòndò-hwòdǒ òmò dyíin bě kèè gbà běè zain gboi dyí dyuò. Kpá ɔ gbo bé ɔ ké fòndò-hwòdǒ cě, kee bó ɔ dú hwí zàin dé fòndò-hwòdǒ cě-cě mú.

Đé de séin běè kòin nyee, ɔ me ò ò hwíqíi kà bé Gèdèpòò bédé gbo-po-dè hwèin gbòò bó nyo séin bìi, ké ɔ ò kùà kò nyueí bé ɔ ké kpá dé nyoò fèè mú ke. Bó kòin deee, ɔ me ò ò hwíqíi kà bé Gèdèpòò mò de-gbo-po-nyò hwèin gbòò bó nyo séin bìi, ké ɔ ò nyueí bé ɔ ké kpá bó ɔ dyú běò bìi ke. Baà bé ò hwòdǒ ké wáqáá ò, bé ò ké Gèdèpòò gbo-po-dè mòà mú-zain-zain nyee kùà kò nyu bó dyú ò ò à de tèmèin nyee bìi. Baà bé deín-dè ké ò dé de-cě-dyùò fèè mú, bé ɔ kée nyu bé ɔ kpede ké dyíin òmò.

Nyue bé ò de-tèmèin-tèmèinò ké de kpa

► Đé mò de kpa de díé bě bá de-tèmèin-tèmèin òmò dyíin dyí ké? Ì dyi nyo dò de tèmèin dyéin, xwě ò béin dyí dyuòè nyue kebì ɔ mò de-tèmèin-nyò òmò dyíin níe?

Đe-tèmèin-nyòò me bédé hwíè kò mú ɔ ò à deò tèmèin nyee kpé kòin gáná cá. Đe-tèmèin-hwíè pàdǎ ò bó ké de-tèmèin-nyòò bédé bé ɔ ké wa páún po hwòdǒ-fòndò-kà.

(1) Kà ɔ ké de-cě-nyò běò de wa ké nyuee wa gbo cěe nyue

Nyoũn bě ò kà me-dyàà bédé bònù néé-néé bé nyo bá báá-dè múee òà ke. ɔ jũ ké ò dyi ce-ce nyueí ò mío bó báá-dèò dé po jè ní, òí, wa díé bě se dé kpáa mu. Kà dyúádòò, kàà ò dyi nyoũn de tèmèin ò, ké ò dyi ce-ce nyu mío ní, òí, ɔ see cěe mu. Kà nyoò ò de díè bě cěín nyee, kàà ɔ ò ò nyo bě ɔ dǎ dyuò kíin nyee kò poeí. ɔ mu hwíqíi pòin deke de bé deò nyo ɔ òà cěín nyee mu nyuùn dé ɔ fèè mú ke. ɔ jèee, ò dyi nyo dò de tèmèin òin, ò me ma mú, sepóedé nyo séin ní wó de múin wòdò cá.

ɔ mu dyíin òmòùn bé ò ké de dyúádò bé ɔ béin wa hwíqíi sèè kee wa tèmèin ké ɔ zi bé ò ké wa de kúqúú bě mu wa hwíqíi sòùn wěe tèmèin nyee dyí. ɔ mu dyíin òmòùn bé wa ké de kpa de dyúádò cě, bé wa kée xwai nyu, ké ɔ zi bé wa ké de kúqúú bě bé wa se fòndò-hwòdǒ dò mú dyée béin nyee cěe dyí.

(2) Nyo bě ò kpoo múee dós-dè-dè

Nyo báún-báún dyi de cěín òin, wa mó dós-dè-wùdù díé bě sòin dé nyo tòò bě gbo. Wa mó bé wa ké de bě dyi diè kè bé wa ké de bě wa mu cěín òin nyee kòin kpaá ò sòin dé wa míoùn wíin.

Ɔ jũ ké ɔ-ɛ̀m̀è̀in-nyò dò kè Ɔ ɔ-ɛ̀-nyò bɛ̀ò ní dè̀in ɛ̀é-ɔ̀è̀ò jè dɔ́ kɔ̀in ní, níí, wa se ɔ ɛ̀é bè̀in nòmò dyíin.

Ɔ bè̀in wa híq̄i-kpà dò da zàin dyíin ɔ́ wa dyi-diè-diè mú, bɛ̀ m̀ ké níí, “Ɖé kò jè Ɔ kpa ɔ bɛ̀ nyo kèà ɔ ní kàà... nyué?” mɔɔ “Ɖé mò ɔ kpa ɔ m̀ò bɛ̀ m̀ dyuò dyí bá ɔ ní kàà ...jè dyíé?” Ɖó ti pàq̄ǎ dyí ɔ́úe ɔ́ dɔ́-dè-dè nià ke mú, kee m̀ me nyue bɛ̀ wa kée múàŭn dyi kpáin.

Ɔ jũ ké m̀ ɔ́ wa ɔ ɔ dò gbo ɛ̀ bɛ̀ wa kée nyu ní, níí, m̀ bè̀in wa dyi dièè bɛ̀ wa kée jè kɔ̀in zain kà wa m̀òun bè̀in kɔ̀in zain nyu. Ɔ hwɔ̀in kà, “Nyo nià ɔ́ nɔ́ nià ke múe, ɔ́ mò ɔ-ɔ́-wa-bí-bí bɛ̀ Ɔ nyu ɔ́ nɔ́ò mú kè...” mɔɔ “Ɖé kò jè Ɔ kpaà ɔ bɛ̀ à kèà ɔ ní kè... nyu kè?” Ɖiè dyi-diè-ɔ́ bɛ̀ bɛ̀ wa bè̀in ḡǎ jũe dyíin ɔ́ ɔ-ɔ́-in-zain-zain múe wa dyi, kè Ɔ me bó indyeo kè gbàòè dyi-diè-ɔ́ bɛ̀ jũe p̄. Dyi-diè-ɔ́ bɛ̀ me fè̀in xwa bɛ̀ dyú bɛ̀ò kè wa ḡǎ jũ nòmò dyíin. Wa hwòq̄ǎ mu ɔ́ ɔ́ ɔ́ kpáun Ɔ jũ ké wa ḡǎ-jũ-wùq̄ǎ bɛ̀ò pàq̄ǎ se dyí séq̄èin ní.

- Ɖó dyú dò kò nɛ́e bɛ̀ Ɔ kè ɔ́ bá Ɔ m̀òun jè dyí, mɔɔ ɔ se ɔ-ɛ̀-ɛ̀è̀ò dyí báa jè kɔ̀in zain. Ɖe m̀ bè̀in nyue kee mò, mó hwìè dò dyi, bɛ̀ Ɔ jũ ké Ɔ dyi ɔ́ bá Ɔ m̀òun dyíe kɔ̀in zain mó ní, Ɔ kée nyu ɔ́ hwòq̄ǎ-w̄-w̄ mú.
- Ɖó w̄ɔ́ bɛ̀ wa ɔ́fè bɛ̀ d̀òun kè wùq̄ǎ-wùq̄ǎ séinò nyu. Ɔ bè̀in nyo bɛ̀ Ɔ ní ḡiɔ̀iɛ dyi dièè, bɛ̀ m̀ ké níí, “Ɖé kpá kè, Caá?” Ɔ me diè nyo tòò bɛ̀ò dyi bɛ̀ wa m̀òun kè wùq̄ǎ ɔ́kè. Ɔ me ɔ́, “Ɖé bɛ̀ m̀òun pòin hwid̄ié?”
- Ɖó w̄ɔ́ bɛ̀ nyo ɔ́fè bɛ̀ ní ɔ-ɛ̀-ɛ̀è̀ò múe kè wa m̀òun n̄in dɔ́ dè̀n ní ɔ́ wáká dò kò, bɛ̀ wa kè nyo tòò bɛ̀ò wuq̄ǎ d̄ũ dyi zàin ní.
- Ɖó w̄ɔ́ bɛ̀ nyo dò kè kuq̄ǎ-kuq̄ǎ nyu Ɔ jũ ké nyo dò m̀òun dyi wùq̄ǎn n̄in, m̀ seé kò kebì nyo nià wùq̄ǎn nyu me mò dyú-gbóò ke.
- Wuq̄ǎ séin nyo dò mu ɛ̀in nyu, tòè gbo d̄ũ nòmò dyíin hwè bɛ̀ m̀ kée ɛ̀i ɛ̀. Ɔ jũ ké Ɔ dyi dyí-séq̄èin-séq̄èin m̀ín, níí, ɛ̀in bó ɔ ɔ dò hwè bɛ̀ m̀ kée dyí séq̄èin.

(3) Ɖe-kpa-kpa

Ɖiè m̀ m̀òun ɔ ní kè dyi tee, “Ɖé kò jè ɛ̀m̀è̀in-ɔ́ nià ke nòmòà dyíin bó ɛ̀m̀è̀in jè kè?” Ɔ jũ ké m̀ se dyí dyuò ní, níí, ɔ-ɛ̀-nyò bɛ̀ò se dyí dyuòè mu dyu m̀òun. Ɖé mò gbo-z̄àin-z̄àin dò Ɔ bè̀in nyu ɔ́ wa mú kè? Ɔ bè̀in ɔ ɔ dò nyu ɔ́ wa fè̀ mú? Ɔ jũ ké m̀ se ɔ bɛ̀ò dò hwid̄i pòen bè̀in ní, níí, wa m̀òun se dyè dyí dyuòè bè̀in mu ɔ́kè.

Ɔ jũ ké wa dyi dyé kà bɛ̀ ɛ̀m̀è̀in-ɔ́ kpa ɔ ɔ wa gboe ní, níí, wa mu d̄ũ tòun nòmò dyíin. Ɔ dyi mó bɛ̀ m̀ ké nyo bɛ̀ò kpé kɔ̀in bédèin ní, nyu bɛ̀ wa kè ɛ̀m̀è̀in-ɔ́ mú ɔ́bè, kè m̀òun ɔ́ bɛ̀ m̀ ké wa kpeq̄e-zà-zà j̄i kò n̄in m̀ò.

(4) Xwíniín

Jǎà-dè bé m̀ nìà tèmèìn nyee, tèmèìn dɛ bɛ̀ m̀ ɔ gbo-wóqó-dè kee nyo bɛ̀ò dyí. Đé mu kpáùn ɔ jũ ké nyoũn bɛ̀ dyie dyí dyuò ké wa dyie kíqíí sí níé? Ké dɛ̀ mu kpáùn ɔ jũ ké nyoũn bɛ̀ dyi jǎà-dè nìà ke bó níé?

Nyí wa hìqì-kpà kui-kui bɛ̀. Bó ti pàqǎ mú gboò bó dɛ̀ bɛ̀ se ná dɛ̀ kpa mìò kee cɛ̀ jè. Po wa nók bɛ̀ gbo bá nyo tòò bɛ̀ bé wa dǎ jǎà bé m̀ nìà tèmèìn nyee kóùn cí dòee jè dyí. Wa se nì tèmèìn-dèò sò-naín bɛ̀ò jè hwìqíí pɛ́ìn mu, kee nì nók bɛ̀ò jè mu wa hwìqíí sèìn.

Cɛ̀ wa nyo bɛ̀ dǎ dɛ̀ vènè-vènè bɛ̀ nyu dòee jè gbo. Wa nì nyo bɛ̀ kò jè wa ké hwìqíí pòìn, bé wa ké wa bo-bɛ̀ kíqíí síee dyi móuń. Cɛ̀ wa nyo bɛ̀ dǎ dɛ̀ vènè-vènè bɛ̀ nyu dɛ̀ hwìqíí-taba-taba múee jè gbo. ɔ se nyo bɛ̀ bé wa dǎ zèìn-dè vènè-vènè bɛ̀ dyé pūe, kee ɔ m̀ nyo bɛ̀ bé wa dǎ dɛ̀ vènè-vènè bɛ̀ nyu dyiìn dɛ̀ Gèdèpòò kpéò mú ke. Kpá wa gbo bé wa kee dyé kà bé còcìò kùà m̀à bǔ nòmò dyiìnò dyi-beìn-beìn kè nyoũn bɛ̀ Kédèì dèìn-nà-nyò mú-nyu-nyuee m̀ kùà bé ɔ zi dɛ̀ kpauń mìò, ké ɔ me nyue bé Gèdèpòò kùò ké jǎà kpá dà bóqó-kpàà kǔ ke.

(5) Đe bɛ̀ dyé-dyé

ɔ dyi xwa fèìn ní, m̀ me nyu mee-dè bɛ̀ bé m̀ ké wa dyédé kò-kò bɛ̀ tá ti nì mu nók bɛ̀ poeń niìn nyee. M̀ dyi fònò-hwòqǒ bɛ̀ tèmèìn niìn, cée wuqu-kpò kpa dɛ̀ bɛ̀ò kè wuqu-dǒìn kpa dɛ̀ bɛ̀ò bó kǔ-cée-dè vènè dò kǔ. ɔ jũ ké wa dyi wa dyé ké wa dyi wa jè wǔ ní, níí, ɔ mue nyuùn bé ɔ jè ké wa hwìqíí sè.

(6) Nyuu-dè

Nyoũn bɛ̀ cɛ̀ dɛ̀ dyiìn dɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ò xwai-nyu-nyu mú. Dyú-gbók bɛ̀ cɛ̀ dɛ̀ dyiìn dɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ me-me mú m̀ɔ dyiìn dɛ̀ nók bɛ̀ xwai-nyu-nyu mú. Waà dɛ̀-tèmèìn-nyòò dyi nók dò sò dɛ̀ Bábòò múee po ní, ɔ béìn wa gbo cɛ̀e bé wa kee xwai nyu. Đe nìà ke dǔ ti dyí, ɔ jèee, m̀ se dyè xwai-nyu-dè bɛ̀ bá nók gànàò dyíee bédéee mu ti séìn, kee m̀ me mó hwìè dò dyi bé m̀ ké dɛ̀ xwai-nyu-dè díé bɛ̀ po ti séìn.

► Nyo bɛ̀ nìà m̀ gbo dũ tòèn nyee díé bɛ̀ béìn tèmèìn-dè bɛ̀ bé wa dǎ tèmèìn nyee m̀ɔ Gèdèpòò-wùqù bɛ̀ bé wa dǎ wáqáá jè cɛ̀e, bé wa kee me dè kà wa nyu hwìè kò-kò bɛ̀ bá dɛ̀ tèmèìn jè dyí nìà ke kùà mú nyuèn nòmò dyiìn nyee. Wa díé bɛ̀ béìn dɛ̀ wa nì nyueń nòò bé wa ké hwìè bɛ̀ nìà ke kùà mú nyuìn nyee me dèè.

Kà nyo ké dyú-gbók bɛ̀ bǔ nòmò dyiìnò tèmèìn nyue: Cée-dè-kpò seà wuqu bédé ke

Cée-dè-kpò se wuqu bédéò mí dò-dò séìn bédé dyédé kò-kò bɛ̀, ké ɔ tò bǔ nòmò dyiìnò wáká dò jìì.

Cuò-wùdù bé ɔ̀ nì céè-dè̀ mí dò-dò séín kōεε, à poε dú dà bídíí. M̄ dyi céè-dè-krò se wuɖu bédéò kùà mú nyùēn nīn, m̄ me zain ɖe pàɖǎ kōin báa jè dyí, ké nyue bé dyúò m̀ùn ké wùdù, bé ɔ̀ ké ɖe bē dyi diè.¹⁰

Gmò nō: nyo ɖíé bē nyu céè-dè-kròò míò nyo bédéà gòò-dyèdè keε mí kíín-kíínò mú, ké kpīi ko bó dyí, hwè ké wa po bó dyéɖé tòò bēò kà wa nyue móo ke.

Kpīi: Dyéɖé m̀à kpīi keε dyà nyo nàmàũn jè hwiɖíí. ɔ̀ mò ɖe gbà bē bé à ɖǎ nyu ke. Báboò ɖá nyo séín ɖǎ nàmàũn nyu. Nàmàũn nyue ké à nì f̀ùà-f̀úá mú ɖé Gèdèpòò gbo. (Dà nìà keε, m̄ me diè dyú-gbóòò dyi bé ɔ̀ kée mú ẃin kà ɔ̀ mò nàmàũn-nyò ke.)

Zīzā: B̄ ǹm̀ò dyíinò mò Jízè m̀à Gèdèpòò Dyú-gààò keε mé ma bó à bìì, bé Gèdèpòò ké à nàmàũn bēò kōin z̄in. Dyéɖé m̀à zīzā keε tò Jízèè nyomòò jìì. Jízè mé ma ní, keε ɔ̀ sò ma ḡo, ké ɔ̀ nì dycún ti dyéēn bó à bìì.

Púú: ɔ̀ j̄ú ké Gèdèpòò dyi à nàmàũn bēò kōin z̄in ní, ɔ̀ nyue ké à hwè mú ɖé à hwòd̄o-dyùà bēò mú. ɔ̀ gbaà nàmàũn séín bē bé à ɖǎ nyueε dyi. M̄ béin baà bé m̄ ké Gèdèpòò dyi diè bé ɔ̀ ké m̄ kōin z̄in. Gèdèpòò ɖǎ ti dyé bé ɔ̀ ké m̄ kōin z̄in, ɔ̀ j̄ú ké m̄ dyi w̄in kpá bó nì nàmàũn bēò jè ní.

Góò-dyèdè: Dyéɖé m̀à góò keε tò dycún jìì. ɔ̀ mò pá bé Gèdèpòò nìà ti dyéēn bó à bìì ke. ɔ̀ j̄ú ké f̀èè bé à nìà cíēn dà bóɖó-kpàà kōεε ɖǎ mánáin hwè ní, nìí, à kè Gèdèpòò mu ɖé dycún cíin, dè bé w̄in-kpá-kpá kè ɖe nyo puà-puà ɔ̀ kè ɖe gbà ɖò seà nì ke.

Hwúe-dyèdè: ɔ̀ j̄ú ké Gèdèpòò ɖǎ m̄ kōin z̄in ní, nìí, m̄ m̀ǎ ɔ̀ dyú. Ké nì mu búáun ɖé m̄ kèò kè gbo-kp̄in-kp̄inò mú. Hwúe-dyèdè tò búá-búá jìì. Nì mu ɖe pàɖǎ c̄ēin bá Gèdèpòò jè dyí, ké nì mu kà ɔ̀ mó bé m̄ ké cíe nyueε c̄ēin ɖekè. M̄ me zà nì Báboò wuɖuún bé m̄ ké baà ti séín, bé m̄ ké nyo tòò bē bé wa dyuò Gèdèpòò b̄in-xw̄ēin-f̀èè cíe keε gbo ɖùù tò.

¹⁰ M̄ dyi ɖe tòò bē dyéé mó ɖe bá céè-dè-krò se wuɖu bédéò jè dyí ní, nìí, m̄ me gmò:

<http://berean.org/bibleteacher/wb.html>

<http://www.abcjesuslovesme.com/ideas1/bible/bible-themes/1150-wordless-book>.

M̄ dyi ɖe bá céè-dè-krò se wuɖu bédéò nyu jè dyí móo ɖe bē nì náa ɖò dyéé mó, nìí, gmò dà nìà ke:

<http://www.teenmissions.org/resources/wordless-book-bracelet/>.

Céé-dè 14 Taún-kùà

(1) Gmò de bẽ nìà céé-dè nìà ke mú dé kōin-wùdùin-dè m̀à “Gbo-wuquìn-wuquìn bé ɔ nyí nyɔŋn fèè ke” dya de d̄̀ùn. M̀ me dyuò kà m̀ ké dyú-gbóó bẽ kp̄ɔ nyu ke. ɔ se dé wa de-tèmèin-tèmèin mú d̀ùn, kee ti séin bé m̀ kè wa mu dyéin nye. Dé m̀ bédé bé m̀ ké gbo z̄̀àin nyé? M̀ kè nyo bé ɔ dyuò m̀ dyí ǹm̀ò dyiin nyee me dè d́́. Tèmèin ɔ céé-dèò dyí bé m̀ ké kà ɔ nyu de kpaa dé m̀ gboee jè ɔ gbo cẽ. Ké m̀ me diè ɔ dyi bó de mò ɔ n̄̀in hwòd̄̀-kr̄̀ain-dè ke. M̀ bédé bé m̀ kée cẽ kà mò mò nyo nyu taún-kùà nìà kee, kee m̀ b̄̀in ḡ̀aa bé m̀ kée cẽ m̄̀ɔ m̀ ké see cẽ kà kù̀àò nyu de kpaa dé m̀ gbo ke.

(2) Po céé-dè d̀ò m̄̀ɔ Gèdèpòò-wùdù d̀ò páún bó dyú-gbóó bẽ biì. Nyue ǹm̀ò dyiin cá bé m̀ ké dé bo-bè mèn̄̀in-d̀ò b̄̀èò kù̀à mú nỳ̀in. M̀ me dyé ti bé m̀ kée kōin z̄̀ain kà m̀ nyue nyue ke.

(3) Ḿ hwiè d̀ò dyi bé m̀ ké céè-dè-krò se wuqu bédéò d̄̀ m̄̀ɔ m̀ ké d̀ò nyu. Céé kà m̀ ké céè-dè-krò tèmèin nyue, bé m̀ kée nyo-krò t̄̀a m̄̀ɔ nyo pàd̄̀a tèmèin. Céè wuqu-d̄̀̄in gbè̄̄-gbè̄̄ bé m̀ ké de m̀ dyé dé de m̀ tèmèin kà ke múee me dè.

Cĕĕ-dĕ 15

Ðe bĕ nyue bĕ cĕcĭò dyi dyĭn nòmò ke

Cĕĕ-dĕò jĕ-kĕin-zain-zain

Gàa dò mò Jòè kee dĕbĕ bĕ ɔ ké zĕ bĕ kĕ mú ɔ dè ɔ cĕcĭò dyĭe jĕ cĕ. “À dĕin ma cĕcĭ nyĕ gbo dé dà wáqáá dò bĕ nyoŭn bĕ dyi ma teeĕ, ké à dá ma nyo séin bĕ à dyé ma ke, bĕ à kè wa ké cĕcĭ nyu. ɔ jŭ ké sĕò dyi ma à nyueŭn nĭin, níí, à poĭn dyĭ dé bĕò gbà dò mú. À se ma dĕdĕin-gbò dò bĕqé dyĕ mòun. Sòin bóe gboeĕ, à dú dyĭ poĭn kpáĭ dé sùkúù-gbò dò mú, hwĕ ké à kpĕ ma cĕcĭ-gbò gbà dò dyi, ké à niè ma jĕ péĕin.”

Jòè cĕcĭò dú ma búá kpáĭ cá dé zĕ bĕa xwĭnĭin. Nyo bĕ ku ma dúun bó cĕcĭò mú mu jĕeĕ se ma dé mu bó cĕcĭ-gbòò dyĭn nòmò jĕ. Nyo bĕò mu ma cĕcĭò mú, sepóedé wa dyé ma dé nyo kúqúú bĕò jĕ.

Ðé cĕĕ-dĕ nià ke múeĕ, à dyi cĕcĭò dyĭn nòmò jĕ cĕĭn ní, níí, ɔ se cĕcĭ-gbòò dyĭn nòmò jĕ à kéa cĕĭn niè. Cĕcĭ vĕnĕ-vĕnĕ bĕ cĕe tee kà bĕ dé wa gbo-dĕ-dĕ múeĕ wa zĭin, fùà-fúá-dĕ kúqúú bĕ mú ke.

Cĕcĭ díé bĕ dá waà cĕcĭ-gbòò se nyoŭn dyédĕin cĕ jĕeĕ, nyo pàqă ní dyaà wa gboè. Ðe mò jăà kee mò, dĕ bĕ ɔ kpa dĕ vĕin ké ɔ zi cĕcĭ-gbòò dyĭe se dé wa mú ní.

Xwĭnĭin kĕ jĕ à dáà nyo bĕ bĕ wa kéa à cĕcĭò mú dyĭe

Jăà-po-nyò bĕ ní dà séin nyĕe dá nyoŭn bĕ bĕ wa ké wa cĕcĭ bĕò gboi té. Wa dĕè hwòdĕ kĕ kà bĕ dée bĕò mu cĕcĭò mú dĕbĕin, ké wa mu móun bĕ wa ké dé dyi tee ke. Wa dĕè hwòdĕ kĕ kà bĕ dée bĕò mu bĕ nòmò dyĭnò mú dĕbĕin nyĕ.

► M dyi nyo dò dá dé ní cĕcĭò múin, dé mò dá-dá nià bóeĕ xwĭnĭin nyé? Ðé m nià bó ɔ nyĕin nyé?

À se wa dyi diĕĕ ní bĕ wa ké dĕ bĕ bá biè-biè dyĭe dò xwai nyu, bĕ wa ní kĕò dà hwĭqĭi poĭn kà bĕ à ní wa gbĕ dò dú dĕĕn nyĕ. À see jăà po kà bĕ dĕ bĕ bá biè-biè dyĭe xwai-nyu-nyu mò bó nyo bĕ se hwĭqĭi-taba-taba bĕqéĕe bì ke.

Kà bĕ wa séèà gbo zĭàin keeĕ, à see jăà po kà bĕ wa wĕ dĕ mò Gĕdĕpĕòò biè-biè kee jĕ múin nyĕ.

Kee à dĕè hwòdĕ kĕ kà bĕ wa mu wa kè cĕcĭ-nyò bĕò bĕto-jŭ-jŭò jĕ múaŭn dyi kpáin, bĕ wa ké cĕcĭò mú dyĭe mó dĕe.

Ké à poĕn hwĭqĭi kà bĕ wa mu bĕ nòmò dyĭnò dŭŭ gbo tòun wĕ.

Cĕcĭ díé bĕ nyue bĕ nyo bĕ se zŭŭn-dĕ dò jĕ múaŭn dyi kpáin nyĕe, ké wa gbo dyi. Wa poĕn hwĭqĭi kà ɔ jŭ ké nyo bĕò dyi waà xwai-nyu-dĕ bĕò múaŭn dyi kpáin ní, níí, wa mu cĕcĭò mú dyĭn

teeε. Ké ɔ muε nyuùn bé nyo kúdíúú bĕ bé wa se cóciò mú dyi bó xwíníín jéé bĕò jèεε ké dé dyi miò. Ké cóci-nyò bĕò kè nyo bĕ bé wa seà Gèdèpòò ti bédé, keε wa kpáìn dε bĕ wa nyí wa dé cóciò múεε jè múàũn dyiεε muá xwai cain. Dé hwiè nà ke múεε, biè-biè-nàin-nyò bĕò kè bedε-nyò bĕò mǎ dε xwai-nyu-nyò bĕ pū, bé nyoũn bĕ ké wa dyi dyé jè. ɔ dǎ ná niĩn, nií, wa nyu nyo bĕ se Gèdèpòò biè-biè múàũn dyi kpáìn nyεε nàin-nyò bĕ mú. ɔ dǎ ná niĩn, nií, biè-bièò dǎ bí wáún ni.

► Pòin dyi-diè-dè nà ke jè hwiđĩ dε. M̄ dyi nyo dò dǎ bé ɔ ké m̄ gboi té dé ni cóciò múín, dé m̄ nà bó ɔ nyiēn nyé? Ké dé jéé m̄ bédé bé m̄ kèá ɔ nyié?

Pòin gbo-zíàin-zíàin vènè kpáà dó nyo dòè fèè mú ti bé ɔ zíàin gboεε jè hwiđĩ. ɔ pòin ɔ biè-dè sùàò kǒín, ké dε nà ke béin nyuε bé ɔ kè ɔ gbō-xwíníín-nyò bĕ kè ɔ bǎto bĕ ké gbo zain. ɔ táà nàmàũn dyi. ɔ xwíníín mò ɔ táà dyé dε bé po ma ɔ múàũn wĕε pàdǎ dyi. ɔ zàin ɔ fèè Gèdèpòò xwáqáún bé Gèdèpòò mò nyo kéá ɔ nàin.

Bé m̄ ké gbo zíàin nyεε mò dε díín-díín dò cá dé ni fèè mú, ɔ jèεε, ɔ jũ ké nyo dò se dè ɔ nà sòũn wĕ kè dè ɔ nà muēn nyεε jè hwiđĩ pòin nòmò dyíin ní, nií, ɔ se wǒó béin bé ɔ ké gbo zíàin. ɔ jũ ké jǎà-po-nyò dò dyi nyo dò dyé ké ɔ dyi mó bé nyoò ké ɔ búin xwĕin ní, nií, nyoò mu mún bé ɔ ké jǎà-po-kpòòò nyo bé ɔ ni múεε dyé kíín. ɔ mu mún bé ɔ ké kà jǎà-po-po nà bóεε nyu páún niè keε dyé. ɔ muε hwiđĩ pòin kà bé Gèdèpòò-wùdù ɔ nà wǒuh wĕε dǎ ɔ bìl cóci dò nabaà, bé ɔ jũ ké ɔ dyi Kédèi dyi kpō ní, ɔ ké dé kpá ke. ɔ ni pū kà ɔ niǒ kà dεi dièē nye, “Dĕ nyo bĕ bé wa taba cuò-wùdù nà ke hwiđĩ, ké wa kpōo dyiεε bédèin dyié? Xwĕ ɔ mu niè nyuùn ɔ jũ ké m̄ dyi dé nyo bĕa hwiè niĩn nyé?”

Jízè cĕ ma bǒ nòmò dyíinò kpé-kpé bá Gèdèpòò kǎá-bòdòò jè dyí. Ké ɔ cĕε ma nyo bĕò gbo kà bé Gèdèpòò kǎá-bòdòò dǎ wa búin xwĕin nye (Đúù 10:9). Nyo bĕ dyá ma dé Gèdèpòò kǎá-bòdòò múεε wǒ bé ɔ ké ma wa nàin, ké wa kpō ma gma bĕò dyi, ké wa séin kpōin ma gbo. Waà Gèdèpòò hwiđĩ-taba-tabà nyuε ké wa séin kpō ma jǎà-po-dè dyúáqòò jè dyi.

Nyoũn bĕ bédé bé wa ké Kédèi-déin-nà-nyò bĕò dyé kà nyo bĕ bé wa bédé hwòdǒ dyúáqò dyíin dé bǒ nòmò dyíinò mú ke. ɔ jèεε, bǒ-nòmò-dyíin-kpa-kpa se bé nyo dò ké mu, bé ɔ ké nyo dò mòun gbo wùdù dòn pūε. ɔ xwíníín mò cóciò jè à nà cĕiĩn nyè. Cóciò bédé bé wa kée nyu bé nyoũn bĕ ké wa gbo dyi, bé wa séin ké jǎà-po-dè dyúáqòò mú pedεin.

► Dé nyo dò mu mún bé ɔ ké dyé hwè bé ɔ ké bó cóciò gboi kpō ké?

Dε bé cóciò jǎa keε ni dé ɔ mú, ké Gèdèpòò mò nyo poε páún, ké ɔ bédé kǎà ɔ kée nyu, ké Gèdèpòò mò nyo tò kǎàò. Cóci séin mε nòmò dyíin dé hwiè séin mú kà Gèdèpòò nyuε páún poε ke. À se bédé bé à ké cóciò dε kà kò dò mú nyu, bé ɔ ké nyoũn dyédéin cĕ jè. À se bédé bé ké cóciò nyoũn dyí tēmèin, bé ɔ ké ni kà dε kà kò dò bé ɔ se jũε nà ke.

“Jízè po ma cóciò dò dé ɔ déin-nà-nyò bĕò mú, bé cóciò ké ma gĩo kè héè niĩn kpé séin bĕò toún dı. Dé cóciò gbo-dè-dè múεε, ɔ bíè ma dyí kà dyèè-dyùà nà ke, keε ɔ mu ma dyí búáún, bé ɔ kpé bédé...”

- Waqabó Kómà,
Gbo-po-dè Vènèò

Ɔ jũ ké còcì dọ dyi xwííín kǒ jè Gèdèpòdò tòà còcìdò kee kíqíí sí ní, níí, nyo bě sédèìn dyíee mu dé dyiìn, ké wa mu búàùn dé gbo-kpõìn-kpõìn mú.

Kà còcì nòmò dyiìn bédé bé Ɔ ké niè nyue

(1) Còcì-nyò bědò me tèmèìn nyoũn dyí kà bé gbo-kpõìn-kpõìn ni bó wa kè Gèdèpòdò púa jéé cá, ké Ɔ dè wa hwìqííe. Nyo se Gèdèpòdò dyí dyuòee, gbo-kpõìn-kpõìn dọ se bó Ɔ kè Gèdèpòdò púa ni. Ɔ jũ ké Ɔ dyi kà fèè bé nyo cí dé Gèdèpòdò múee nyu niè ke dyé ní, níí, Ɔ muè mú dèbèìn. Còcì-nyò díé bě tèmèìn de nià ke nyoũn dyí dyiìn dée mú-wóìn-wóìn mú kà bé múà ni dá Gèdèpòdò dyí-dyuò-dyuò kè Ɔ wuɖu-nyu-nyu mú ke. Ɔ jũ ké còcì-nyò dọ dyi nàmàũn mú cíéń ni kánáá pū, ti bé Ɔ dè còcìdò sǒìn nyee ní, níí, Ɔ hwòdǒ se Gèdèpòdò múin dèìn.

(2) Còcìdò me nyue bé à ké Ɔ tèmèìn-dè bědò dyé kà bé wa mò jǎà, ké wa nyue ké à dyuò Gbo-kpõìn-kpõìn nià bó à kè Gèdèpòdò púa kee dyí ke. À tèmèìn còcìdò tèmèìn-dè bědò sepóedé wa mò jǎà jè, kee Ɔ se de bé Ɔ ké jǎà jũ dònùn jèe. Tèmèìn-dè mò de bé à bédé à ké dyí dyuò, sepóedé à mó bé à kè Gèdèpòdò ké dà dyúádò cí jèe. Kà dyi-kpõìn-kpõìn bédéà nyénéín-dáìn-dè bě kee, kà dyúádòdò, kǎà gbo-kpõìn-kpõìn nià bó à kè Gèdèpòdò púa kee bédé nyénéín-dáìn-dè bě bó à bìì, Ɔ jũ ké à dyi dúún ku ní. Tèmèìn-dè sò dé Bábdò múee zàìn kǒìn kà à ké cíe nyu dé gbo-kpõìn-kpõìn nià ke múe.

(3) Còcìdò me tèmèìn à niìn múà nià dé Gèdèpòdò biè-biè múee dyí. Múà ni dé Gèdèpòdò biè-biè múee búá kpéín ké Ɔ zi múà tòdò séín dyí. Nyo bě bé wa ní biè jǎà Gèdèpòdò kee se múà ni dé Ɔ biè-biè múee dyí dyuò. Gèdèpòdò me à bé à ké Ɔ biè. Ɔ jèee, nyo bé Ɔ se jǎà-po-nyò kee dyie dyé ké nyoũn bě dyi múàũn ni, ké wa dyi Gèdèpòdò bièèn niĩn, níí, biè tò nyu Ɔ ní.

(4) Còcì-nyò bědò me tèmèìn nyoũn dyí xwííín kǒ jè à nià cíéń nyee, Ɔ kè de mò sè-ná-sèè fèè xwííín nyee. Kédéì deín-nà-nyò bě se bédé bé wa kée hwìqíí pòìn kebì waà fèèdò kra de níe. Wa bédé hwòdǒ-dyi-dè-dè kè hwòdǒ-po-naín, Ɔ jũ ké ti kàmaũn-kàmaũn bě dyi dé wa fèè mú dyi ní. Ɔ kàmà mú bó nyo bě se Kédéì dyí dyuòee bìì bé wa ké hwòdǒ-dyi-dè fèè cí, ké wa se dyuò kà wa ké gĩo kè sè-ná-sèè fèè wǒ muè nyu ke.

(5) Còcìdò me tèmèìn à niìn dyí kà bé gbo-kpõìn-kpõìn bédé bé Ɔ ké bó à púa ni, kee Ɔ se nyo miòùn mú-dèbè-dèbè dònùn wè. Còcìdò se nyoũn bě kǒìn té, mɔɔ ké Ɔ se nyoũn bě vò hwè bé wa ké còcìdò po. Bódó-kpàà nyo bědò nódò bé wa ké gbo kpõìn mɔɔ wa tè gbo-kpõìn-kpõìn mú bé wa ké waà hwòdǒè mój-dè bě nyu.

(6) Cuò-wùdù bá còcìdò dyíee me dè nyo hwòdǒ dyi dyiìn dé zùũn-dè jéé bě mú. Nyo bě seà pòe muèe, mó dọ ni wa nyueń dé zùũn, ké bódó-kpàà se de ké wa dyí dọboee wa nyíe béìn. Gèdèpòdò-wùdù-wáqá-wáqá kè de-tèmèìn-tèmèìn Ɔ kè nyoũn hwòdǒ-dyi-dè-dè me mò de bě bé nyoũn bě mó jéé ke.

(7) Còcìdò me mò gbǒ-xwííín-nyò bě bé wa bédé hwìqííi-tabá-tabá, ké wa kǒ dé waà còcì-nyò bědò jè gbo ke. Kpoo tòdò séín béìn waà nyo bědò gbo kpáa dé hwìè díé bě mú, kee Kédéì-deín-nà-nyò jéé bě dònùn béìn wa mùè bě dèbèìn-dèbèìn jéé dyí tèmèìn.

► Ɖé mò hwìè jéé dò kǎ mú cócì dò béin kpeḍe nòmò dyíin bĕè nyoŭn dyí tèmèin nyé? Ɖé mò ḍe ḍíé bĕ cócì dò me dè nyue gbo, bé wa kée nyoŭn dyí tèmèin kà bé wa nì ḍe nòmò dyíin bĕ nyueŋ nyee ké?

Cócìò páún-po-po bó bǎ nòmò dyíinò dyi bein jè

Ɖe séin bé cócìò mu nyuùn wĕe, wa me nyue bé cócìò kǎ mǎ bǎ nòmò dyíinò dyi-bein-bein kè nyoŭn Kédéin gbo-dyà-dyà kee ké mú dyí. Ɖe séin bé cócìò mu nyuùn wĕe, wa me nyue ḍéé hwìè nìà bóee mú.

Ɖèè bĕ hwĩ-kpǎ-kpǎ

Cócì-nyò bĕò me dyé ti bé wa ké ḍéè bĕ hwĩ kpǎ, bé wa ké waà hwòḍḍo dyi dè. Cóci-kpèḍe se nyo ḍíé bĕ hwòḍḍo dyi dyuòin. Wa dyi cócì dò gboi té ní, nìí, wa se kpeḍe wa ké wa bǎ nyue muue dyí dyuò. Ké wa se ḍe wa mòun ké nyuee dyí dyuò. Wa dyi cócì-gbò dò mú dyá nyènèè ní, ḍe wa mu hwìḍĩ pòin nyee mò, o nòmò dyíin bé wa ké ḍé mu mɔɔ o se xwíníin dò kǎ bé wa kéó ḍé mu. O jĕee, cócìò me tèmèin nyo bĕ ḍe bé wa ké ḍéè-hwĩ-kpǎ-nyò bĕ jǎ.

Cócìò me bó nyoŭn bĕ sǎ dyí dèè, sepóedé wa mò gǎ-dyé-nyò bĕ jè. Nyo séin me po ḍóun kà cócìò mó wa ké ḍóun poe nyue, hwè m̄ po níin, gǎ-dyé-nyò bĕò.

Cócìò me béin kpé bé wa ké dyú-gbóó bĕ bé wa kè wa wóḍóin-nyò bĕ se cócì dyi, kee wa ḍòun dyiee Gèḍèpóò-wùḍù gbo cĕ. Wa me gǎ nyo bĕ, bé wa ké wa ḍe tèmèin, bé wa ké dyú-gbóó bĕ dyi cócìe jè gbo gmò.

O jǎ ké ḍéè dò dyi cócìò gboi téer̄ dyíin, wa me kpa o dà dò, bé wa ké o ḍe tèmèin, bé o mòun ké ḍe bĕ dyi diè ḍekè.

Nyo bĕ se cócìò mú niie gbo-mu-mu

Ɖe kíin-kíin cócìò bédé o ké nyuee mò, bé wa ké cócì-nyò bĕ kuà dúun, ké wa kpǎà bó cócìò gboiee jè gbo gmo. Kee wĕé kee, cócìò me bó saa bó nyo bĕ nìà waà gbĕĕò múee gboi té jè. Cócìò me nyue bé nyo bĕ nì ḍé píee ké kǎà bé cócìò nì nyueŋ nyee bǎ wǎo nì kè bé wa ké bǎ nòmò dyíin bá Kédéi dyiee wǎo nì ḍekè. Cócìò béin ḍe bĕè ḍíé bĕ nyue pū, ké wa se bédé bé wa ké wa jè nabaà wĕé hwè. Nàin-nyò bĕò bédé bé wa ké ḍe tòò bĕ wa ké nyuee jè páún po ḍekè. Wa me ḍá cócì-nyò bĕò nyo bĕ béin kpée, bé wa ké wa ḍe tèmèin bó kǎà bĕ nìà ke nyu jè.

Cócìò me mó hwìè dyi bé wa ké nyo bĕ nì ḍé gbĕĕò múee gbo-kpá-kpá nyí. Wa me vǎ bé wa ké Gèḍèpóò ḍèbĕin-ḍèbĕinò kè o jǎà-ḍè bĕò jè nyoŭn dyí tèmèin.

Nyo gbĕi-gbĕi Gèḍèpóò-wùḍù gbo-cĕ-cĕ

O jǎ ké nyo dò ḍǎ pó ní, nìí, o se bédé bé o ké cócì mu ḍòun pū, kee bĕ me tò o dà dò, dè wa béin o ḍéin-nà-nyò mú nyue wàḍà kee kíin. O béin ḍe nìà ke gbo dèè dyiin ḍé pásòḍò dò gbo-mu-mu mú. Ké o béin kpoo tíwè dò bé wa pòin dyí bó wíki séin xwíníin nyee mú muue ḍekè.

Cóci bé ɔ wóqó múεε béqé kpoo tíwè dò, dè bé wa tèmèìn nyoũn bë zũn-dè bëεε kánáá pũ. Kpoo bë nià ke béìn gbõ-gbo-còci mɔɔ Sõqε-sùkúú mɔɔ kpoo tòò séín dò jũε. Kpoo mémé-méné bëè mò nyo tèmèìn nyoũn zũn-dè bë kè qε bë béìn nyo fèè gbo zĩàìn nyεε jè kánáá pũε. Cócìò nàìn-nyò bëò me dyéε jè gbo bé kpoo méné-méné bë ké qé cóciò mú nì, bé wa ké qε bë nià ke jè gbo dyé. ɔ jũ ké nàìn-nyò bë nià qé cóciò múεε se zũn-fèèò jè jì kō nēĩn nīĩn, nīĩ, wa me zĩàìn wa gbo.

Cócì-nyò bëò dyí-dyuò-dyuò

Nyo bë mó bé wa ké dúún ku bé wa ké bó cóciò jè gboi kpõεε me dyuò qε mò dúún-ku-ku xwíníín jéé cáa dyí. Cócì qíé bë dá wa se waà cóci-nyò bëò séín dyí dyuòè hwòò béìn, keε cóci séín béqé hwìè dò k̃ mú wa béìn waà cóci-nyò bëò séín dyí dyuòè ke. Nyo séín béqé bé wa ké nyo bë nì qé cóciò múεε dyí dyuò.

Hwè bé nyo dò ké cóciò nyo jũεε, ɔ me ku dúún qé hwìè bë k̃ mú nyoũn béìn dyéε kà bé ɔ ku dúún wē. Nyo bé nyo dò ké jũ mɔɔ qε bë ɔ béqé ɔ ké nyu hwè bé ɔ ké cóciò nyo jũεε, wa me céèè qífèdè dò kō.

Nyo bé ɔ qã gbo zĩàìn, ké ɔ qã ti dyé bé ɔ ké bó cóciò gboi kpõεε me béìn kpé bé ɔ ké cóciò gbo kpá wàqà cá. ɔ seε xwíníín mò bé wa ké ɔ kũà nyí mɔɔ wa ké ɔ nyo-nàìn-kpè nyí ke. ɔ zi qε kpauñ miò bé ɔ kée dyuò kà bé ɔ mò cóciò nyo dò ke.

Nyo bé ɔ zĩàìn gbo qieεε gbo-kpá-kpá wàqà-wàqà

Ti bé nyo dò zĩàìn gbo nyènèè ke ní, nīĩ, ɔ dè qeín-nà-nyò jũ-jũ gbo cá. Nyo bé ɔ zĩàìn gbo qieεε mó zũn-dè kúqúú bë qé ɔ fèè mú wàqà-wàqà cá. Bè ɔ ké gbo-kpõìn-kpõìn nià bó ɔ kè Gèdèpòò púá, bé ɔ dèà gbo qieεε dyúa kpaá, ɔ béqé bé ɔ ké baà dyuò kè bé ɔ ké Bábòò wuquún zàà dyuò. Ké qeεε, k̃ bé ɔ ké bãto bë béqé, sepóedé ɔ bãto sùà bëò pàqã mu ɔ dyi táàùn. ɔ mó dyí-zĩìn-zĩìn qé qε báún-báún mú.

Nyo bé ɔ zĩàìn gbo qieεε, cóciò béqé bé wa ké ɔ qε-tèmèìn-tèmèìn gbo dè wàqà, kà bé ɔ mǎ kà qeín-nà-nyò ke. ɔ gbo-dè-dè wàqà-wàqà seε xwíníín mò bé ɔ kée gbo dè Sõqèò nyo ko bó dyíε. ɔ xwíníín mò ti bé ɔ hwo baà, ké ɔ zà dú hwuqu, bé ɔ ké pó ke. Nyo dò me tò ɔ miòùn wé séín xwíníín bé ɔ ké jãà-po-nyò qièò qε tèmèìn bó wíki dyúáqò xwíníín. ɔ me mu jãà-po-nyò tòò kúqúú bë nì qé cóciò múεε gbo qekè. Wa me nyí ɔ ti bé ɔ ké gbo-zĩàìn-zĩàìn bë nì ɔ gbo kpauñ wēε jè cē kè bé ɔ ké qε bë dyi dièñ nì qekè.

Cócìò me nyue bé jãà-po-nyò qièò ké kpoo dyùwè dò mú kpá, dè bé ɔ béìn qε bë dyi diè, bé wa ké ɔ dyi kùìn nyε. ɔ dyi xwa fèìn ní, bë me zàìn ɔ nyo bë nì qé kpooò múεε pàqã da, hwè bé wéò nyo ko bó dyíεε, ɔ kè wa ké dyí poèn béìn bó ti kíín-kíínò. ɔ m̃è bëò pàqã béìn ɔ fũn kō qáa, bé wa ké qé ɔ gboi w̃ kè bé wa ké ɔ hwĩ kpõ qé kpooò mú, hwè ti bé kpooò poìn kà dyíεε ké bó nyini. ɔ muε nyuùn bé ɔ hwòqò kée dyuò cá kà ɔ nì kpoo dò mú ke.

Nyo mò jãà-po-nyò qièεε me kpá kpoo nià ke mú bó waà dyí-poìn-tiò nyo mu bó dyí kòùn wē. Wa me kpa tèmèìn-dè bëò kōin, bé nyo qiè dò dyi wa gbo dyi ti séín ní, ɔ mòùn ké qε dyúáqò bëò cē

dekè. Dé hwìè nià ke múεε, nyo mò jǎà-po-nyò dǐèεε mu gbo-kpá-kpá dyéin wàdà dé krooò mú. Nyo bé ɔ hwo ɔ niin tèmèin-dè bǐèò gbo keε, wa me cǐε ɔ gbo kà ɔ dǎ hwè ke.

Móó-dè bǐ jè gbo-kǒ-kǒ

Cóciò me kǒ dé nyo bǐ wa bédé wa ké wídí gbo kpáin dé cóciò múεε jè gbo. Nyo bǐ wa me kpá gbo jéé keε mò nyo bǐ ni wa miòun gbo kpáin kpáin, ké cóci-nàin-nyò bǐèò sǒ se dé ni ke. ɔ jǔ ké cóci-nyò bǐèò pàdǎ se nyo tòò bǐ gbo kpáa mó ní, níí, wa séè cóci hwè dε keε bédé ke. .

Cóciò me bédé díkǒ bǐ bé wa ké nyo bǐèò móó-dè dyí dyuòè béin dyiin dé díkǒ bǐèò mú. Dé Àpósò-cèè-dèò múεε, cóciò gǎ ma díkǒ kíín-kíín bǐèò bó xwíníín nià ke jè.

Nyo bǐèè móó-dè bǐ jè gbo-kǒ-kǒ zi dε kpauín miò dé kǔà màà bǒ-nòmò-dyíin-kpa-kpa keε mú. Nyo bǐ me béin kpé bé wa kéε dyé kà bé cóciò mò gbǒ-xwíníín-nyò bǐ bé wa bédé hwídǐi-tabataba, ké wa kǒin kǒin jè gbo ke.

Cǐé-dè 15 Taún-kǔà

Poèn hwídǐi hwìè kǒ mú cóci dò béin dε séin bǐ bé cǐé-dè nià ke deà mεε nyue ke. Poìn nyo dò bé ɔ mò déè ké ɔ dyi cóciò gbo, ké ɔ kpǒ dé Kédéi jè dyi, hwè ké ɔ kpá cóciò múεε jè hwídǐi, bǐ ò ké dε dò céè bá ɔ jè dyí. Dè kà dε séinò nyu kpáa keε me.

C'ÉÉ-dè 16

Ɖeín-nà-nyò j'ée b'è

Jízè kíqíí-sí-sí

► Ɖé ɔ kpa bé m' ké Jízè Ɖeín-nà-nyò j'ée ké?

Nyo Ɖíé b'è poèn hwiqíí kà bé nyo séín bé wa nòmò kpeƉeín nyee mò Kédéí-Ɖeín-nà-nyò ke. Ké Ɖíé b'è m'òun poèn hwiqíí kà ɔ j'ú ké m' d'yi Ɖe Ɖíé b'è j'áà po ní, níí, ɔ nyue ké m' mò Kédéí-Ɖeín-nà-nyò ke. Kee nyo báún-báún poèn hwiqíí kà bé kebì wa me po Ɖe b'è j'áà m'oo wa me se Ɖe d'ò j'áà poee, ɔ se Ɖe d'ò nyue béín Ɖé wa f'èè mú ke.

Nyo Ɖíé b'è xwéín j'áàò b'òín. Wa dyuòè dyí kà ti d'ò nì bó bé nyo ké gbo z'íàín nye. Ɖ mò ti bé nyoò j'ú Kédéí-Ɖeín-nà-nyò ke. Wa poèn hwiqíí kà bé Ɖe n'á ke kpá ná ti bé nyoò poèn hwiqíí kà bé Gèdèp'òò Ɖá ɔ k'òín z'íín nye. Nyo báún-báún poèn hwiqíí kà ɔ j'ú ké nyo d'ò Ɖá Kédéí d'yi kp'ò ní, níí, ɔ bédé bé ɔ kéá d'yoún mu, m' seé k'ò Ɖe ɔ nyùín ɔ f'èè mú Ɖe s'òín bó ti ɔ z'íàín kà gboee ké dyúá mu ke.

Ɖ mò j'áà kà nyo bé ɔ z'íàín gboee me z'íàín gbo Ɖé hwòd'ò wáq'áá múe. Ké Ɖee, ɔ mò j'áà kà bé Gèdèp'òò z'íín à k'òín d'yiín Ɖé ɔ j'íájàè mú, ɔ j'ú ké à d'yi hwiqíí-taba-tabá bédé níe. Ɖe mò j'áà Ɖee mò, kà bé Kédéí-Ɖeín-nà-nyòò bédé bé ɔ ké Gèdèp'òò wuƉu nyu ke. Kee Ɖe b'èa se xwíínín b'è k'ò j'è m' mòà Jízèè Ɖeín-nà-nyò kee séín.

À dyé Ɖe kpá nyo d'ò gbo, ɔ j'ú ké ɔ d'yi hwiqíí-tabá-tabá bédé, ké ɔ d'ye dyuò kà bé ɔ mò hwiè d'òun k'ò mú ɔ béín Kédéí-Ɖeín-nà-nyò j'úe kee níe. Ɖe n'á ke xwíínín mò Gèdèp'òò gma b'èò d'yi-kp'ò-kp'ò se Kédéí-Ɖeín-nà-nyò d'ò p'òèn béín. Gèdèp'òò p'ò-p'òò mò bó pídyi d'yiín Ɖé hwiqíí-tabá-tabá mú, kee nyo Ɖíé b'è Ɖúe dyí bé wa ké nàmàün gbo k'òún po.

C'òcì b'è bé wa mò se-z'ùù-buƉu-c'òcì b'èee, waà c'òcì-nyò b'èò Ɖíé b'è d'yi c'òcì p'ū, kee wa nì nàmàün nyueñ bó nyo séín dyédé wáí ke. Waà pás'òd'ò b'èò k'è nàín-nyò b'èò nyue kà wa n'ò kà mú-hwè-f'èè c'íeñ nye bó c'òcì-nyò b'èò dyúá, kee wa m'òun nì nàmàün dyúáq'ò b'èò nyueñ Ɖekè. Wa Ɖá ɔ se xwa f'èín bé nyo d'ò ké c'í d'yiín Ɖé Gèdèp'òò wuƉu-nyu-nyu mú g'áná cá, sep'óeƉé Gèdèp'òò j'íájàè mò nyo nyue ké nyo p'ó. Wa Ɖá k'ùà bé Jízè nyí ma kà c'òcìò kee nyu j'è d'yi táà. K'ùàò mò bé wa k'ée nyu bé nyo séín ké Kédéí wuƉu nyu. K'ùà v'èè bé c'òcìò bédéee mò bé wa k'ée nyu bé nyo b'è se Kédéí hwiqíí tabaa ké Gèdèp'òò biè, ɔ se ná níín, níí, c'òcìò se xwíínín j'ée d'ò k'ò j'è ɔ ké níee bédéee mu.

Ké Ɖee, c'òcì b'è bé wa nyu Gèdèp'òò wuƉu j'ée kee, wa bédé nyo Ɖíé b'è Ɖé wa hwiè ké wa m'òun nì Ɖe kà k'ò d'ò b'è se j'áà kee nyueñ. Wa Ɖá waà f'èèò Ɖe b'è bé wa m'òun Ɖáín j'áà-d'è b'èee mú po, kee wa se Kédéí níín Z'ùùò bédé. Wa bédé dyoƉo, ké wa ní z'íín nyo d'ò k'òín. Wa se nyo d'ò g'ò nyíe béín Ɖé hwòd'ò-wáq'áá mú. Wa po nyo t'òò b'èè zaa w'ò wàq'á. Nyo gb'èí-gb'èí nyèèèè Ɖéè wa d'èín hwòd'òün d'yi. Ɖe séd'èín dyí Ɖé wa m'òun dyédéín nyee Ɖéè wa nyu. Wa bédé Ɖe séínè g'ò-

jũ-wùdù, ké wa se nyo bẽ se wa niin fòndò-hwòdò dyi kpõee kpéin dyé. Wa se ti bédé bó nyo bẽ seà xwáqáún wëe Kédéi gbo dyà jè, kee kpé kpá wa dyí cá bó wa niin fòndò-hwòdò bá bo dein taba jè. Wa hwòdò dein wa miòun múin, ké wa se gbo zìain jè dò gbo poé ni fódóún.

Nyo bẽ nià ke dyuò Jízè dyí jéé cá, ké wa mó wa ké ni kà o nià kee?

M dyi Kédéi-dein-nà-nyò jũin, níí, m mǎ Jízèè dein-nà-nyò.

Đé dein-nà-nyò jũ-jũ kra ké? Bè m ké Kédéi wudu-nyu-nyò jũ jèè? Jǎa jéé, o bédé xwíníin pàqǎ díé bẽ dekè. Ti Jízè cǎa o dein-nà-nyò bẽò gbo bé wa kéà dà séin mu, bé wa kée nyu bé nyuñ bẽ kéà o dein-nà-nyò bẽ jũee, o cǎe ma wa gbo bé wa ké de séin bẽ bé o qǎ ma kà wa gbo cǎe dein-nà-nyò diè bẽò gbo cǎ, bé wa ké wa de tèmèin, bé wa kée dyi kpõ (Máfíò 28:19-20). Đe Jízè dá o dein-nà-nyò bẽò me nyu ma kà kee dòn se m dein-nà-nyò mú nyue béin.

Júù-nyò bẽò nàin-nyò bẽò, waà gbo-ni-nyò bẽò cí ma kà wa gbo-ni-bǎ bẽò nyu ma cíe ke. Wa se ma waà tèmèin-dè bẽò cǎ dòn pū. Wa cǎ ma wa kpede bẽò kè waà fòndò-hwòdò bẽò dekè.

Ti Jízè dáa o dein-nà-nyò bẽò bé o dyi níin “Bè sí m kídíí” kee, de nià bóe déè o kpàin ma kà hwòdò kè.¹¹ O ni dein-nà-nyò bẽ dáún ke dyiin dé bǎ nòmò dyiinò.

Đé béin nyue bé nyo dò ké dein-nà-nyò jũ ké?

Kíin-kíin nyee, m me taba Kédéi hwiqǎi. Sepóedé m se o hwiqǎi tabaín, m se o kídíí síe béin.

M bédé bé m ké hwiè m nià kpauñ wëe gbo zìain. À séin dò se ma Jízè dein-nà-nyò kíin. À ni ma hwiè à hwòdò mó à ké ma kraa kpauñ kíin. M bédé bé m kée gbo po bé m ké Jízè kídíí sí, bé m ké m miòun niin hwièò dyi táa. O xwíníin mò m qǎa dyé kà bé m miòun niin hwièò se dyí sédèin nyee. Jízè kídíí-sí-síò gbo-dè-dè mò nàmàun-dyi-táa-táa. M se o kídíí síe béin o jũ ké m se wiin kpá bó ni nàmàun bẽò jè ní. O jũ ké m se wiin kpáún zi, bé m ké ni nàmàun bẽò dyi táa ní, níí, o xwíníin mò m ni m miòun niin hwièò xwíníin ke.

M me dyuòè kà bé o béin m kōin zìen, bé gbo-kpōin-kpōin ké gbo dè bó m kèò kè púa ke. M me dyuò o dyí jéé cá, bé kà o nià kee ná ni jè ké mòun hwòdò kpõ.

► Đe-cǎ-nyò dò me zà Máfíò 16:21-25 wuduún bé nyo tòò bẽò ké o gbo dũũ tò.

Ti Jízè kè o dein-nà-nyò bẽò ni ma dóó nià ke deñ nyee, o de ma gĩo ni ma kà bó o hwiíee me. Jízèè wudu bẽò giniin ma Pídè dyi. Sepóedé Pídè see ma dyé kà bé gǎ-dyé-dyé kè mé-mé béin

“Jízè Kédéi se nóò bé o ké à bóqó-kpà nià ke gbǎa, kebì kũun-kpò bẽ seà wùdùè béin nyee me kǎ ma bóqó-kpàò wuduín kíin nyee. O miòun nyue ma náa, ké bó kǎun wëe, o dèdè dya bó zèèò. Đe nià ke mò gbo-zìain-zìain dé kpé mú, bé o dyàà à Kédéi gbo, moò bé o kéà à Kédéi gbo dyà ke. Ké kà bé Kédéi qǎa o pá jéèò dyí dũee, de séin qǎ gbo zìain kpǎi qú.”

- Đásèin-kpòò
bó Bóqó-kpàà Bǎ nòmò dyiin cǎ jè,
Đe Wéòbáà cǎ maa

¹¹ Matthew 4:19, Matthew 9:9, Matthew 16:24, Matthew 19:21, John 1:43

ma Jízè kǒ dyie ke. O jèee, o dú ma Jízè gbo wùdù kpàí, ké o ni ma o hwòdǒŭn kùèn bé o ní kǒ dǎ gǐo jè dò hwìdǐi poin de.

Kee Jízè cǎe ma Pídè gbo kà bé nyoŭn-dyùè hwìdǐi-poin-dè se Gèdèpòò niin hwìdǐi-poin-dè ke. Hwè ké Jízè cǎe ma o deín-nà-nyò bǎè gbo kà nyo dò dyi mó bé o kèò kè ké mú nain ní, níí, o me táà o hwòdǒè-móó-dè dyi, ké o me dú o kóqósiò dyí, bé o ké o kíqíí sí ke. De nià ke xwíníín mò òn bédé bé òn ké gǐo jè dyi kpǒ dé òn fèè mú. Jízè cǎe ma Pídè gbo bé o ké ma o bú sò, sepóedé Pídè òn ma hwìdǐi poèn nyoŭn-dyù-kà. O mò hwìdǐi-poin-dè bǎ bèin nyue bé òn ké se deín-nà-nyò jéé jǔ ke.

► Dé kǒ jè nyo dò seà Zùùò bédéín, o seà deín-nà-nyò jǔe bèin nyé?

Deín-nà-nyò bǎè miòun see ma hwìdǐi poin kà bé gǐo bèin ma wa de dò bú nyue ke. Wa séèè ma múin wǒ ke xwíníín kǒ jè wa kè Jízè òn ma kà mú nain nyue. Jízè se òn de dò xwa mó hwè bé o ké òn kǒin zǐin, kee, kee òn mu de séin xwáqáún sèin hwè bé o ké o kíqíí sí. M̄ dyi Kédèi deín-nà-nyò jǔe móin, òn bédé bé òn kée nyu dé òn hwòdǒ-dyùà séin mú, bé òn ké òn miòun bíqíí dyà, o kè bé òn ké òn kpede gbà bǎè dyi táà.

► Zain wudu màà “M̄ dyi mó bé òn kè Jízè ké mú nain ní, òn me táà òn hwòdǒè-móó-dè séin dyi” kee jè kǒin.

Kóqósiò dyí-dú-dú mò gǐo dyí-dú-dú, bó sè-ná-sèè fèè bé òn móà cíe dyi dé Gèdèpòò gboee jè. O mò bé òn ké òn móó-dè bǎ kǒin pòin nyue, ké o mò mé-mé kée nyu bé òn ké kpé bédé ke. O se òn miòun tò-tò bó ku kǒin pū, kee o mò de bé o mu dé òn hwòdǒ bú vèin nyue. O mò nyo miòun bíqíí-dyà-dyà bé Jízè dǎ òn bédé bé òn ké nyu hwè bé òn kèà dé o kǎá-bòdòò kǒ mue.

Nyo báún-báún se de mò deín-nà-nyò jǔ-jǔ xwíníín nyue jè múin wǒ bó zǎè, kà dyúáqò kà deín-nà-nyò kíín-kíín bǎ òn zǎè kee mòun see ma kà múin wǒ dekéè. Cócì díé bǎ nyí Gèdèpòò jíájèò nyo bǎ bé wa séè nàmàŭn gbo sò kee. De nià ke bèin nyue bé nyo bǎ kpǒ Kédèi dyiee ké se hwìè sédèin dyíò kíqíí sí, m̄o ké o se wa ti dyèèn bèin bó de bǎ òn dé dyúa kee jè. Cí-cí òn náa se cí-cí nià dé Kédèi múe, sepóedé o mò cí-cí kà kò dò foo cá.

Gàa dò mò Dítédécì Bònófò kee mò ma pásòdò dé Jámà-bòdòò kǒ, ké wa dǎbá ma o ti Édò Héqà nià bóqòò nain nyue. O cèè ma de bǎ nià dà bíqííe dé o cèè-dè màà *Píó Bè Deín-nà-nyò Jǔ-jǔ Kra Ke* mú.

Gèdèpòò jíájèò zi de kpaur̄n miò, ké o òn kà bǎ-dè bé wa vǐè ma dé geqe dò gboee nià ke. Bó o jèee gàa dò mu múaŭn kpáun miò, ké o mu de séin bé o bédéee pedein. O òn kà sóò kpa wídí pàqǎ kee nià ke, ké de-pede-nyò dò mu de séin o bédéee pedein, bé o kée dǒ. O mò kǒò bé Gèdèpòò muà nyoŭn wuquí kǒun dé o kǎá-bòdòò múe. O mò kǎá-bòdòò kǒ jè òn dyédédò dyie nyu bé òn ké hwíì sòin ní, òn me zàà dée ke. O mò Jízè dǎ-wùdù nyue bé deín-nà-nyòò dyià o kpédédò dyi táà, bé o dyià o kíqíí sí ke. Jíájè òn náa kpa de miò, sepóedé o dǎ à bé à ké Jízè kíqíí sí.

Jízè kídíí-sí-sìò mò bé m̄ ké nì kà ɔ nìà ke. ɔ mò bé à ké à hwòdǒè mós-dè bĕ dyi táà, sepóedé ɔ mòùn zà ma ɔ miòùn hwòdǒ gbo gáná cá. ɔ se de bé m̄ ké de gbà dǒè nyu-nyu dyi táà pūe, kee à me táà wa dyi, sepóedé Jízè dá m̄ me nyue náa jè. À nì vǒuń bé à kèò kè ké hwòìn dé ɔ mú-hwè-hwèò kè ɔ wìò kè ɔ hwòdǒ-kǒin-nòmò-nòmòò ɔ kè ɔ nyo-kǒin-zǐin-zǐinò mú.

À se de bĕ sédĕin dyíee nyue béin ɔ jǔ ké à hwòdǒ see náa mó ní. À mó bé à hwòdǒ-dyùà bĕò ké nì kà ɔ niìnò nìà ke. ɔ se ma nyo dǒ mú nyé. Nyo bĕ dǎin ma ɔ wa mú-nyé-nyò bĕ, kee ɔ mòùn se ma nyo dǒ mú nyé. ɔ zǐin ma nyo bĕ kǒin ti ɔ nì ma bó kódǒsìò kǒe dye mòùn.

ɔ deín-nà-nyò jéé bĕò ní pǐà nyo dǒè hwòdǒ dyi. Wa nyu nyo bĕ dyéin wa gǎ kee nòmò dyíin dyi. Wa po nyoŭn mana kǒ ké wa ní gboò nyo dǒ. Wa zǐin nyo séin kǒin. Wa se kpé bĕ bé wa bédéee jè gbo kǒ, kee wa nì vǒuń bé wa ké Gèdèpòò bìi kǔà nyu kánáá pū.

M̄ bédé bé m̄ ké m̄ miòùn tò gáná cá, ké m̄ se kǎfǐá dǒ bédé dé de nìà ke mú. Nyo mò nyo bé ɔ kàmà ɔ fèèò jè kee, ɔ fèèò mu ɔ xwa sùn. Ké nyo mò nyo bé ɔ fèèò mu ɔ xwa sùn bó ní jè ɔ kè bó bǔ nòmò dyíinò jèee, ɔ mu e pòin (Máà 8:35).

► Xwĕ à béin nyoŭn bĕ dǎa bó pò-pòò jè dé hwìè bé ɔ béin wa ti déen bé wa ké deín-nà-nyò bĕ jǔee mú ké?

Páún-kpá-kpá dé Zùŭn

De dǒ nì bó bé m̄ kée nyu hwè bé m̄ ké páún kpá dé zùŭn.¹² ɔ mò de nyue bé jáà-po-nyò dyià búá dé zùŭn wĕ.

Jáà-po-nyò bédé bé ɔ ké búáúń nì kánáá pū dé ɔ fèè mú, kee dà dǒ nì bó ké ɔ dǎ bó nyini ní, nìí, ɔ dǎ de hwè dé zùŭn. Àpósò Pòò dá dà dǒ nì bó ké jáà-po-nyòò dǎ bó nyini ní, nìí, ɔ se dyú-gbóò de gáná cá. (Ífísìò 4:14).

Bé m̄ ké páún kpá dé zùŭn wĕe bédé wáká bĕ, ké dǒ mò de-cĕ-cĕ. Xwíníin nìà ke jè Àpósò Pòò cĕà kà bé wa sèè ma kà de hwè keè, sepóedé wa sèè ma tèmèin-dè kàmà múin wǒuń bĕ múin wǒó béin ke (1 Kòdèíntǐò 3:1-2. Gmò Híibúúú 5:12-14 dya dekè). ɔ dá hwè bé jáà-po-nyòò ké de hwè ní, nìí, ɔ bédé bé ɔ ké tèmèin-dè sò dé Bábòò múee dyí dyuò. Sepóedé hwè bé m̄ ké páún kpá dé zùŭn wĕe, m̄ bédé bé m̄ ké de cĕ, ké nyoŭn de-tèmèin-tèmèin mò deín-nà-nyò Kédĕi gbo-dyà-dyàò wáká dǒ.

De-cĕ-cĕ dǒùn see nyue béin bé m̄ ké páún kpá dé zùŭn.

Pòò dá de m̀à de-hwè-hwè dé zùŭn wĕe mò bé gbo-kpǒin-kpǒin ké bó m̄ kè m̄ m̀è Kédĕi-deín-nà-nyò bĕ púa nì, bé m̄ ké Gèdèpòò dyú-gààò dyí dyuò ɔ kè bé m̄ ké nì kà Kédĕi nìà ke. (Ífísìò 4:13). De-hwè-hwè nìà ke búá dyí vĕin ké ɔ zi Kédĕi dyí-dyuò-dyuò dǒùn dyí, ké ɔ se dé Kédĕi dyí-dyuò-dyuò dǒùn gbo sòin.

¹² “Bé m̄ ké páún kpá dé zùŭn wĕe dyíin dé Jízè Kédĕi jíájèò mú bó nyo tòò bĕ bìi.” Wuquò xwíníin nìà ke sòin dé Waqabó M. Mòhólàin gbo, *Hwìè-kpà dǒ kpa jè Nyo-dá-dá* (Dónò Gódóò : Íntò Vásètè Bǔ-cĕ-nyò bĕ), 12.

► Ɖe-cě-nyò dò me zà 2 Pídè 1:2-11 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dũũ tò.

Vósi bě nià ke bá zũũn-bùă-búá jè dyí. Dè Ɖe tíín-tíín bě bé vósi běè cěe dyéde gbo.

Vósi 3: Gèdèpòò Ɖă Ɖe séín bě à ké bédé bé à ké ɔ bìì cíe à nyí, ké ɔ Ɖă à Ɖá bé à ké Kédéi-Ɖeín-nà-nyò bě jũ Ɖekè.

Vósi 4: Gèdèpòò Ɖă à nyénéín-Ɖáín-Ɖè vènè bě nyí dyiín Ɖé ɔ jíájè bé ɔ buè kà à nàmàũn kpé xwaún wěe mú, ké ɔ Ɖăa nyu bé à kèò kè ké hwòin.

Vósi 5-7: À ní Ɖá bé à ké hwiǰĩ-taba-tabá pòin kà nyoee dyi táà, kee à me mu dyúa bé à ké Ɖe kpa Ɖe bě ni Ɖé Kédéi-Ɖeín-nà-nà múee bédé.

Vósi 8: Ɖe bě nià ke dyi Ɖé à mú niĩn, nií, à mu bo bě bé Zùùò tòdò kee bédéin.

Vósi 9: Nyo séín bě se wa bédéee, se Ɖe nònò dyiín dò nyue béin sòin ti ɔ Ɖă ma ɔ nàmàũnò xwaún buè kee gbo, ké ɔ se dè ɔ ni muéñ nyee dyi dyéee béin.

Vósi 10-11: M se pò-pòò hwòdǰ kǒ dèè béin ɔ jũ ké m se Ɖe bě nyue bé Kédéi-Ɖeín-nà-nyò dyi Ɖe kpa nyue ni ní. Ɖé hwiè nià ke múee, Gèdèpòò mu m kpé nyiín bé m ké pò, bé m ké Ɖé ɔ kǎá-bòdòò mú dyá.

2 Pídè Wuqu-kpà 2 cě nyo bě nóò bé wa kéà búá Ɖé zũũn wěe jè. Wa mó bé nyoũn ké wa Kédéi-Ɖeín-nà-nyò bě Ɖáin pũ. Sepóedé wa se mó bé wa ké zũũn-Ɖè běò dyúa kpa jèee, wa po nàmàũn gbo kǒũn. Wa nyu wa miòũn bìì tèmèin-Ɖè bě se jáà ke, bé tèmèin-Ɖè běò ké waà kpeƉe gbà běò bá bo Ɖeín taba. Waà tèmèin-Ɖè se jáàò nyue ké jáà-po-nyò Ɖè bě kóin nàmàũn gbo Ɖe, ké wa kpá Ɖé Ɖei fɔɔ cá kà nyo běò séèò kà Kédéi dyi kpǔ ke fɔɔ ke (2 Pídè 2:18-22).

Pòòè cée-Ɖè nià ke jèdèin náún-po-wùdù dúí. À me bó wǒò bé nyo dò ké à nàmàũn gbo Ɖe dyá dyiín Ɖé tèmèin-Ɖè bě se jáà kee dũũ-gbo-tò-tò mú, kee à me búá Ɖé à Bounboò jíájèò kè ɔ dyi-dyuò-dyuò mú (2 Pídè 3:17-18).

Ti Jízè ni ma ɔ Ɖeín-nà-nyò běò Ɖoboéñ nyee, ɔ cěe ma wa gbo bé wa kée nyu bé nyoũn bě ké ma ɔ Ɖeín-nà-nyò bě jũ, bé wa ké ɔ hwiǰĩ taba. Nyo bé ɔ ni Ɖe cěiín nyee me kpǔ jáà bé ɔ nià cěiín nyee dyi, ɔ se ná niĩn, nií, ɔ se Ɖe dò dyi dyuòě mu. Xwíniín kǒ jè ɔ me cěà Ɖe nòmò dyiín nyee mò bé ɔ ké Gèdèpòò hwòdǰ dyi dèè béin kè bé ɔ ké kpeƉe dyi kpǔò béin. ɔ jũ ké nyo dò dyi Ɖe cěiín ni kánáá pũ, kee ɔ se Ɖe wa nià ɔ tèmèin nyee nyueñ niĩn, nií, ɔ se Ɖeín-nà-nyò jũe béin. Nyo báún-báún ni cóci bě mú ké wa dyuò Báòò, ké wa dyuò Ɖe bá Gèdèpòò jè dyíee miò, kee wa ní nyu kpeƉe bě bé jáà-po-nyò hwè Ɖe kéc nyue.

► Ɖe-cě-nyò dò me zà Fédópǔ 1:9-11 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dũũ tò.

Cóci ni ma kà Ɖé Fédópà-hwòdòò múee nyo běò mò ma jáà-po-nyù kui-kui bě cá, ké cée-Ɖè bé Pòò cée ma kà wa gboee nyue ké múà dyiín ma wa múin miò.

Ɖé vósi běè múee, Pòò dè Ɖe mòà búá-búá Ɖé zũũn wěe me bó Fédópà-nyò běò bìì. Ɖe bě ɔ cěà kee kpa Ɖe miò, sepóedé ɔ cě Ɖe-dyuò-dyuò kè Ɖe-múin-wǒ-wǒ kè Ɖèbèin-Ɖèbèin ɔ kè kpeƉe jè.

Pódò baà ma bé waà dèbèìn-dèbèìnò ké kō kpáúń nì tee, bé nyoŭn kée dyé dé wa mú dé de mò de nòmò dyíin nyee nyu-nyu mú, níí bé dyí-sédéìn-dè bē nyu-nyu ké ma wa mú bā. Gèdèpódò se cí-cí nì náa kee dò mú dyée mu ti bé Jízè muà de dyiin nye. 'Bo bé zùùò tòdò, bé ɔ dyà Gèdèpódò bàin-bàin kōee mu waà fèèò múin dyiin bó wéa baɗa.

► Sòin dé de à dǎà cǎe múee, m̀ poèn hwiǒííee, nyé béin Jízèè deín-nà-nyò jǔe ké?

Jízè deín-nà-nyòò me mò jǎà-po-nyò bé ɔ nyu Gèdèpódò wuɗu dyiin dé jǎà bé ɔ dǎà cǎe mú, ké ɔ nì vōúń bé ɔ ké de mò Gèdèpódò mós-dè kee múin wó, ké ɔ mó bé Gèdèpódò kpèò kée nyu bé ɔ kpede ké nì kà Kédéi-deín-nà-nyòè kpede nyu nìe ke.

► Kàŭn wēe, kà bé à dǎà kà nyo ké búáa nyu dé zùŭn wēe dyí dyuòee, níí, xwē m̀ béin nyo bé ɔ dyà deín-nà-nyò tòò bē Kédéi gboee me dèè nyue ké?

ɔ mò nyo bé ɔ tèmèin nyoŭn jǎà-dè bē sò dé Bábòò múe. ɔ mò nyo bé ɔ mò dyí-tèmèin-dè dé Jízè wuɗu-nyu-nyu mú ke. ɔ kùin nyo tòò bē hwòdǒŭn bé wa ké de cǎ ɔ kè bé wa ké wó bé Gèdèpódò ké wa kǎà mú nyùin.

Đé mò Gèdèpódò jíájèò nyuu-dè ké

À dǎ 2 Pídè 1:2-11 wuɗuún zà dé cǎé-dè nìà ke mú. Đé vósi bēa múee, Gèdèpódò dǎ à nyénéín-dáin-dè mòà ɔ jíájèò kee nyí, bé dyiin dée múee, à ké de-gbà-nyu-tò nìà nō bóqó-kpàà kōee xwaún pó, bé ɔ ké à mú-hwè-nyò mú nyu. Ké à dyi nyénéín-dáin-dè nìà ke hwòdǒ kō deín, níí, ɔ mue nyuùn bé à ké búá dé zùŭn.

Nyo díé bē poèn hwiǒíí kà bé ɔ se xwa fèin bé nyo dò ké cí, bé ɔ ké se Gèdèpódò wuɗu dǔŭ dyi zàin fɔɔ ke. Wa poèn hwiǒíí kà bé ɔ se xwa fèin bé nyo dò ké hwòdǒ-dyùà hwèin-hwèin bédé ke. Fònò-hwòdǒ bē nìà ke nyue ké wa se deín-nà-nyò bē jǔe béin.

Deín-nà-nyò jǔ-jǔ xwíníin mò bé m̀ ké Kédéi tèmèin-dè bēò cǎíń nì kè bé m̀ ké de bē ɔ cǎ m̀ gboee nyueń nì teee. ɔ jǔ ké à see hwiǒíí poín kà bé à béin Kédéi wuɗu nyue gáná cá kee ní, níí, à mu zùŭn-dè bēò dya gmòun dé hwiè kà kò dò mú.

Jós Wésèdè poèn ma hwiǒíí kà bé nyo dò se Gèdèpódò wuɗu nyue béin ɔ jǔ ké ɔ se kpé sòin kà dé Gèdèpódò gboee bédé níe. Kee ɔ poèn hwiǒíí de kà bé Gèdèpódò nyí nyo séin kpé dyiin dé ɔ jíájèò mú ke. Wésèdè poèn hwiǒíí kà bé kpé sòin kà dé Gèdèpódò gboee mò nyo béin nyue bé nàmàŭn-nyò séin ké bǔ nòmò dyiínò dyi kpō, kee ɔ se dé wa miòun niin kpé múe. À se kpé nìà ke wódóin, kee Gèdèpódò mò nyo nyíe à dyiin dé ɔ jíájèò mú. Wésèdè poe jǎà de kà bé nyo séin bē bé wa sí Kédéi kíǒííee, ɔ nyí wa kpé bé wa ké Gèdèpódò wuɗu nyu gáná cá ke.

Dyiin dé kà Wésèdè nyuà Gèdèpódò jè dya gmòò ke múee, à dyé dé fònò-hwòdǒ mòà Bábòò xwíníin mú zà-zà, bé ɔ mòà "Gèdèpódò Nyénéín-dáin-dè" ke. Nyo bē bé wa sí Wésèdèè tèmèin-dèò kíǒííee poe jǎà kà bé de séin bé Gèdèpódò cǎ ɔ nyo bēò gbo bé wa ké nyuee, ɔ mu wa kpé nyíin bé wa kée nyu ke. Đe nìà ke xwíníin mò wuɗu séin bé Bábòò cǎe, à me dyée kà bé ɔ mò Gèdèpódò nyénéín-dáin-dè dyiin dé ɔ jíájèò mú ke.

Jǎà-dè bé Gèdèpòò dǎin à nyénéin nyε

Ɖε βέ céeà dà bídíεε mò Ɖε βέ βέ Wésèdè zàin ma kōin bá jǎà-dè nià κε jè dyίε.¹³

Ɖε dò βέ Gèdèpòò nyυεε mò, ɔ se à nyénéin-dǎin-dè dò nyí bá [Kédéi-déin-nà-nyòè mú hwè jè dyí] dé Bábòò mú. Kεε ɔ dǎin à nyénéin wádǎá kà βέ à mu Bounbo mòà à Gèdèpòò kεε mú dèbèin dé à hwìdǐi-pòin-dè séin mú κε. À zàà jè wuɖuún, ké ɔ dǎ, “Bounbo mòà βèè Gèdèpòò kεε μυε nyuùn βέ βέ kè βèè xwíníin-dyù βèò hwòdǒ-dyùà βèò ké dyí βεδεε, βέ βέ ké ɔ mú dèbè hwòdǒè-dé-hwè-kà, βέ βέ ké cí” (Ditòwádǎnámè 30:6). Bounbo mòà à Gèdèpòò kεε cē wuɖu dò, **βέ ɔ mò nyénéin-dǎin-dè dyεο, kεε ɔ kè Ɖε βέ ɔ cē à gbo cá βέ à ké nyu kεε hwòin ní:** “Ké Jízè jǔ ma ɔ gǔ, ké ɔ dǎ, “Bè me dèbè Bounbo mòà βèè Gèdèpòò kεε mú hwòdǒè-dé-hwè-kà dé βèè kpé séin mú” (Máfìò 22:37). Wuɖu dò se dyi kυε βéin βέ ɔ ké wuɖu βè nià κε dyí zi, ké nyénéin-dǎin-dè dò se wádǎá niè βéin βέ ɔ ké wa dyí zi. Ké wuɖu kra Ɖεò nyo ko bó nyo nià κε gbo dyίεε mò, “M me dèbè m mǔè dò mú kà m dèbèà m miòùn múε” (Máfìò 22:39). Ɖ mò nyénéin-dǎin-dè, kà dyúádò kà ɔ mòà Ɖε βέ Bounboò dǎ à me nyu κε.

Kà dyúádòò, kǎà Bounboò nyí à nyénéin-dǎin-dè dò βέ ɔ mu dyúa muùn kánáá pū dé bǔ nòmò dyíinò dyi-bein-bein mú κε, ké ɔ dǎ, “Ní mu ní gmaò dé waà hwòdǒ bǔ pòun. Ní μυε déε wa hwòdǒ bǔ céein” (Híibúúú 8:10). Vósi nià κε **nyu Ɖε séin βέ βέ Bounboò dǎ à me nyuà kεε nyénéin-dǎin-dè βé mú;** hwè m po níin, vósiò nyo nià κε Ɖεkè, “Kpeɖe βέ βέ me βédé bó nyo tòò βé biεε me mò nyo βé Kédéi Jízè βédé ma kà κε” (Fèdópìò 2:5). **Ɖε nià κε mò Ɖε βέ Bábòò dǎ à me nyυε, ké kà dyúádòò, kǎà ɔ mò nyénéin-dǎin-dè Ɖεkè, ké ɔ nyυε βέ à kée hwòdǒ kǒ dè kà βέ ɔ mu dé à mú niin βέ à ké Ɖε ɔ mó βέ à ké nyυεε nyu κε.**

Gèdèpòò wuɖu βέ ɔ cēin ma dé Pídè múεε dǎ, “Kεε Ɖε séin βé βέ βέ mu nyuùn wēε kεε dò ní dǎ βέ ɔ ké βé bǔ ni kà βé Gèdèpòò βέ ɔ dǎà βéεε seà kεε dò βédéε” (1 Pídè 1:15). Vósi nià κε mò nyénéin-dǎin-dè kà βέ à mu mú hwèin, ɔ jǔ ké à dyi mó βέ ɔ ké ná niin nyε. Gèdèpòò se Ɖε dòè gǎ dyéε βéin. Kà βέ ɔ dǎà à dǎ βέ à kéà mú hwè kεε, Ɖε dò se ɔ dyi kpōò βéin, ké ɔ mu mú-hwè-kǔà nià κε nyuùn βέ ɔ ké gbo hwè dé à mú. Sepóεdè ɔ se nyo βé βέ ɔ dǎà me, ké nyo dò seà ɔ gbo kpáá cáa βéin, ké ɔ ni à dǎuín βέ ɔ ké à Ɖε βέ ɔ hwòdǒ se ma gbo po kíin bó à biεε à nyí. Ɖ se kǎfíá dò βédé bó dǎa βέ ɔ dǎ à dǎ βέ à kéà mú-hwè-nyò βé jǔεε jè. Ɖ jèεε, ɔ μυε à nyíin ɔ jǔ ké à se dǎ-wùdù sàà dé dycún wēε dǔǔ dyi zàin ní.

“Kεε ɔ dǎà à nyénéin dǎin βέ à ké pó kà βέ à nià à nyoŭn-dyù-kpòdò-dyùò mú κεε?” Ɖ dǎa náa nyu jéé cá. Sepóεdè **Ɖε séin βέ Gèdèpòò dǎ à me nyυεε tò nyénéin-dǎin-dè jii,** hwè m po níin, ɔ nyo nià κε, “Bè me dèbè Bounbo mòà βèè Gèdèpòò kεε mú hwòdǒè-dé-hwè-kà dé βèè kpé séin mú” (Máfìò 22:37).

¹³ À zàà dé Jǒó Wésèdè gbo, “Kédéi-déin-nà-nyòè mú hwè jè,” ké cée-dèò mò *Hwìdǐi-tabá-tabá Se Tí kǒ ke: Jǒó Wésèdè, bó zǒ hǒdèdè kpáǎ-nyo se dyúádò niinò bi.* Sídíbiin Gésiin mò nyo gmoín cée-dèò kōin. (Nàpáni: Ìvǎúnjè, 2006).

À me dè Gèdèpòò jíájèò hwòdǒ kǒ dyiìn dé kà Gèdèpòò kpeḍe nyu niè kee mú. À dèè hwòdǒ kà ḍe séin bé Gèdèpòò cē à gbo bé à ké nyuee, ɔ mu à kpé nyiìn bé à ké wa nyue, sepóedé ɔ wuḍu bēò mò jǎà, ké à see mú dyièn bēin dé hwìè kà kò dò mú.

Ḍe séin bé Bábòò cēe jè me kra ḍe dé à gbo. À ní dá bé à ké Bábòò wuḍu bēò xwíniín jéé bēò dyí zàin. Nyénéin-dáin-dè jééò jè kra ḍe dé Gèdèpòò gbo, sepóedé ɔ tòè jìl kà bé Gèdèpòò bédé kpá, ké ɔ hwòdǒ wǒ bé ɔ ké jǎà-po-nyòò kǎà mú nyùin bó mú-hwè-hwè kǒ jè Gèdèpòò ḍǎà ɔ ḍǎa jèe. À ní dá bé à ké Bábòò náún-po-wùḍù bēò kè ɔ nyénéin-dáin-dè bēò kè ɔ baà-wùḍù bēò ḍùḍ dyi zàin. Kà m̄ mu Gèdèpòò-wùḍùò kǎà mú nyùèn nyuùn wēe mue nyuùn dyí tèmèin kà m̄ dyuò Bábòò ke.

Ɔ fēin xwa bé nyo ké mú-hwè-fèè cīi?

Xwíniínò nyé kǒ jè Kpé-séin-bédé Gèdèpòò seà à kpódó-dyùà jééò mú hwòò bēin kà bé ɔ nià dé kpódó-dyùàò nyo nià ke múe ké? Ɔ se m̄ mú-hwè-nyò mú nyue bēin jéé cá kà m̄ nià gbǒ nià ke mú mɔɔ kà m̄ nià dé píé, ké piǒ nià m̄ baḍauñ wēè? Dyí-gbǒ-dè bē mòà bèḍkè-kpò mɔɔ sóó-kpò kee bēin ɔ dyí gbǒèè? Dyí-gbǒ-dè bē mòà fó kè nyomɔɔ kee se ɔ dyí zīèn bēin fódóún, bé ɔ ké se m̄ mú-hwè-nyò mú nyu gáná cáa. Ɔ mò ḍe fēin xwa bó ɔ bìl bé ɔ ké m̄ nàmàun séin xwaún póin, m̄ seé kǒ kebì m̄ me ni kpódó-dyùà nià ke mú mɔɔ m̄ me see mú ni ke. “Kee ɔ ḍǎa à nyénéin dáin kà bé ɔ mu à póin sòin dé à nàmàun bēò mú, kà à nià kpódó-dyùà nià ke mú keè?” Jǎà jéé, ɔ ḍǎa à nyénéin dáin. Sepóedé wuḍu séin bé Gèdèpòò cēe tò nyénéin-dáin-dè jìl, ɔ hwòin kà, “Bē me ḍèbè Bounbo mòà bēè Gèdèpòò kee mú hwòḍḍè-dé-hwè-kà dé bēè kpé séin mú” (Máfiò 22:37). Gèdèpòò dá à me nyu ḍe nià ke ɔ kè ḍe tòò séin bē bé ɔ cē à gbo bé à ké nyu ke. À mò nyo bē nià cíeñ nyee kǒ jè ɔ nià cēiñ nyè, kee ɔ se nyo bē ḍǎà mée. Wuḍu bē nià dé dyíiee zain kōin kà bé ɔ mue nyuùn bé “à fèèò ké se kee dò bédé, bé à ké dyí séḍéin dé ɔ dyúa dé à fèè-wè séin mú” ke (Ḍúù 1:73-75).¹⁴

“Ɔ jǔ ké ɔ mú-zain-zainò kè ɔ dyí-séḍéin-séḍéinò dyi wǒ bēin ní, níí, à me wǒó mú kà bé ɔ nyénéin-dáin-dè bē mòà ɔ jíájèò kee vò dyí miò kà ɔ dyí-seḍéin-séḍéinò vòà dyí ke. Ɔ jǔ ké ɔ dyi nyo ḍe-nyí-nyí múàun dyi kpáin kà ḍe-dyé-dyé nià kee ní, níí, ɔ nyénéin-dáin-dè bēò ni kà ɔ mósó-dè bēò nià ke.”
 - Caá Fínè
 Gèdèpòò jè Dōin-mú-po-po

Nyo báún-báún cēe kà bé wa ḍǎ Kédéi-ḍeín-nà-nyò jǔ bó zǒ báún-báún xwíniín, kee wa séè mú-dǒ-dǒ toún ḍu kee. Wa dyuò cèè-dè, ké wa ḍǎ búá dé cǒci jè mú dyeo, kee wa séè búá ke dé ḍe zia ḍe kpauñ miò kee mú ke.

Ḍe Gèdèpòò hwòdǒ ḍǎ gbo po bó jǎà-po-nyò biiee mò bé jǎà-po-nyòò ké nàmàun toún ḍu ɔ kè bé ɔ ké hwòḍḍ-dyùà hwèin-hwèin bédé (Tátò 2:11-12, Àpósò 15:9, 1 Jǒó 3:2-10, 1 Jǒó 5:1-4). Ɔ jǔ ké jǎà-po-nyò dò dyie dyé kà bé ɔ se ni kà Gèdèpòò mó bé ɔ ké niè nyuee ní, níí, ɔ me mó

¹⁴ À zàà dé Jǒó Wésèḍè gbo, “Kédéi-ḍeín-nà-nyò mú hwè jè,” ké cèè-dèò mò Hwìḍiĩ-tabá-tabá Se Tĩ kǒ ke: Jǒó Wésèḍè, bó zǒ hǒḍèḍè kpáḍá-nyo sè dyúáḍò niinò bìl. Síḍíbiin Gésiìn mò nyo gmoin cèè-dèò kōin. (Nàpániì: Ìváuñjè, 2006).

Gèdèpòò Zùù bé ɔ zǐàin kà nyǔŋ-nyù gbo, ké ɔ dyaà nyɔ kpé nyíεε dyi wàqà-wàqà hwòdǒè-dé-hwè-kà.

Nyɔ bĕ mó bé wa kéà Jízè kíqíí síεε me nyu dε bĕ wa bédé wa ké nyu jéé κε. Nyuu-dè kíín-kíínò mò bé wa ké nàmàŋn tóún du. ɔ jŭ ké nyɔ dò dyi nàmàŋn nyueń níín, níí, zùŋn-nyò mòà nyɔ-gbo-kpá-nyò dé cóciò múεε me kpá ɔ gbo bé ɔ ké nàmàŋn tóún du hwè bé dε séín dò ké bó dyí kɔ.

Cĕé-dè 16 Taún-kǔà

Céè wuqu gbĕĩ-gbĕĩ bá dyi-diè-dè bĕè dò-dò jè dyí:

- Dé kǒ dyé jè nyɔ dò me dè hwòdǒ kǒ ɔ jŭ ké ɔ dyi Jízèè dεín-nà-nyò jŭε mó ní ké?
- Xwĕ òn béin jáà-dè tíín-tíín bé Pídè cĕà bá kà nyɔ ké búáa nyu dé zùŋn wĕε jè kōin zain nyue ké?
- Dé mòà “Jǎà-dè bá nyéńéín-dǎin-dè jè dyíεε ké”?

Nì gǔ-jŭ-wùdù bĕò me dú céè-dè-mì sǒ dyí.

Céé-dè 17

Búá-búá Dé Zùŭn

Ɖe-tèmèin-tèmèin nì dé còcìò mú ke

Nyo dò dǎ Kédéi gbo dyiín, ɔ dǎ gbo zīàin. Nyo bé ɔ dyi Kédéi gbo djeεε hwòdǒ po de dǐè bě gbo, ké ɔ bédé nyuu-dè dǐè bě. Gbo-zīàin-zīàinò búá kpéin m̀ò dé nyoò mú jèεε, Bábòò dǎin ɔ nyo bé Gèdèpòò dǎ nyu de dje ke (2 Kòdéintǐò 5:17)

Kεε de dǐé bě ní kpá ná jǎà-po-nyò dǐèò gbo wàdà. Jǎà-po-nyò dǐèò se de bě bé Kédéi-déin-nà-nyò kǒ bé ɔ ké bédéεε séin bédéεε mu dé ɔ fèèò mú wàdà cá. Ɖ bédé bé ɔ ké jǎà-dè běò cǐ, hwè bé ɔ ké hwè dyi mó bé ɔ ké wa dé ɔ fèèò mú po.

Ké deεε, hwè bé nyo dò ké de hwè dé Kédéi-déin-nà-nà múin, nìí, de dǐé bě nì bó bé ɔ kée nyu. Jǎà-po-nyò dǐèò mò dyú-pèdè ke dé Kédéi mú.

► Ɖe-cǐ-nyò dò me zà 1 Kòdéintǐò 3:1-2 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dǔŭ tò. Kà vòsi běè nyuà cǐε keε, nyé jǎà-po-nyò dǐè jǔ ké?

► Ɖe-cǐ-nyò dò me zà Híibúqúù 5:13-14 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dǔŭ tò. Ɖé mò neè-nì kǒ jè vòsi běò cǐà ké? Ké dé màà dji-dè kà kò dòò ké? Xwě nyo bé ɔ dǎ de hwè dé zùŭn wεε bédé ɔ ké nìè nyu ké?

À dǎ kùà vènè bé Jízè nyí ma kà còcì-nyò běò keε jè cǐ dé cǐé-dè nìà ke dà dò. À me gmòò dya de.

► Ɖe-cǐ-nyò dò me zà Máfiò 28:18-20 wuquún bé nyo tòò běò ké ɔ gbo dǔŭ tò. Ɖé vòsi běè múεε, bó bǔ-nòmò-dyiin-kpa-kpaò déin nyεε, dé Jízè dá ɔ déin-nà-nyò běò me nyu ma ké?

Hwè bé Jízè ké ma wa tòεε, ɔ cǐε ma kà bé ɔ kǒ kpé séin nì dé dyúin kè dà bóqó-kpàà kǐεε wuquí ke. Hwè ké ɔ cǐε ma còcì-nyò běò gbo kà bé wa me nyue bé nyoŭn bě ké ɔ wuqu nyu ke.

Jízè cǐε ma ɔ déin-nà-nyò běò gbo bé wa ké se bǔ nòmò dyiínò cǐ dòun pū, keε bé wa ké de séin bě bé ɔ cǐε ma kà wa gboεε nyo běò tèmèin. Bǔ nòmò dyiínò cǐ-cǐ mò kùàò wáká kíin-kíinò pū. Hwè kǒ mú m̀ béin jǎà-po-nyò dǐèò Jízè déin-nà-nyò mú nyue keε mò bé m̀ ké ɔ de tèmèin, bé ɔ ké de bě bé Jízè cǐ keε nyu. Ɖ jǔ ké m̀ se nyoò Kédéi gbo dyàà béin ní, nìí, bǔ nòmò dyiín bé m̀ cǐà ɔ gboεε mò de fódóún.

Xwíin kǒ jè còcìò tèmèin kà nyoŭn deεε mò bé wa kée nyu bé jǎà-po-nyò dǐè bě ké búá dé zùŭn.

Ɖé Ífísìò-cèè-dèò múεε, Pòò cǐε à gbo kà bé Gèdèpòò nyí nyoŭn nyí-dè kò-kò bě bé dyiín déε múεε, wa ké jǎà-po-nyò bě de tèmèin béin, bé wa ké se dyú-gbóò bě jǔ deε (Ífísìò 4:11-14). Ɖé béin nyue bé wa ké de hwè dé zùŭn wεε mò bé wa ké tèmèin-dè běò dyi kpō tee.

Ɔ mò pásòdò kpe bé Ɔ ké nyoũn bẽ Kédèi-dèin-nà-nyò mú mu. Pòò cẽe ma Tímètè gbo, ké Ɔ dá, “Hwè m̄ ké dyiin, m̄ me dyé Gèdèpòò-cèè-dèò dé nyoũn dyúa wuquún-zà-zà kè Gèdèpòò-wùdùò cẽ-cẽ Ɔ kè nyoũn-dè-tèmèin-tèmèin jè gbo (1 Tímètè 4:13) Ɔ se ma Tímètè dòn n̄in Bábò cẽ jè cẽè n̄i, kee Ɔ n̄i ma cóci gánáò jè cẽiñ. Kũà bé Tímètè bédé bé Ɔ ké ma nyue mò bé Ɔ ké Bábòò wuquún zà, n̄i bé Ɔ kée nyo bẽò gbo k̄in zain, bé Ɔ ké wa zũn-dè bẽ da zain Ɔ kè bé Ɔ ké ma wa tèmèin-dè bẽ bá Kédèi dyíe tèmèin. Ðe bẽ bé pásòdòò bédé bé Ɔ kèa nyue dò mò, Ɔ me b̄in kpe bé Ɔ ké nyoũn dè tèmèin. (1 Tímètè 3:2).

Sepóedé dè-cẽ-cẽ nyue ké nyo bédé zũn-kpè jèe, dè-tèmèin-tèmèin mò nyoũn Kédèi gbo-dyà-dyàò wáká dò. Ðe-tèmèin-tèmèin zi dè kpauñ m̄o dé cóciò mú, ké cóciò me v̄o bé Ɔ ké dè-tèmèin-nyò bẽ bédé ti séin.

“Ðe bẽ bé m̄ tèmèin ma m̄ dé zàse pàdã dyúa kee, m̄ me zain wa gaa bẽ nyo b̄in hwòdõ k̄o dèè kee xwáqáún. Wa mò gaa bẽ bé wa b̄in nyo tòò bẽ m̄on dè tèmèin dèkèe” (2 Tímètè 2:2). Pòò cẽe ma Tímètè gbo bé Ɔ ké ma dè nià ke nyu. Ðe nià ke mò wuqu bé Pòò mò ma kà n̄in-nyò kè pásòdò kee cẽ ma pásòdòò nyo n̄i ma Ɔ xwíqíie gbo bé Ɔ ké ma nyu. Pòò poèn ma hwìq̄i kà bé nyo bẽò Gèdèpòò-wùdù gbo-gbo-wáqá-wáqá dòn see nyue b̄in bé wa ké ma hwìq̄i-taba-taba bédé ke. Wa bédé bé wa ké ma dúún ku bé wa ké nyo bẽ dè tèmèin, bé wa m̄on ké kpe b̄in bé wa ké nyo tòò bẽ m̄on dè tèmèin dèkè. Ɔ jũ ké cóciò se dè-tèmèin-tèmèin n̄i kàa nyue b̄in dyiin dé nyo bẽò Gèdèpòò-wùdù gbo-wáqá-wáqá múin, n̄i, nyo bẽ bé wa d̄ã Kédèi hwìq̄i-tabaa, wa me tèmèin wa dè dò-dò, m̄o wa me po wa kpoo méné-méné bẽ mú, bé wa ké wa dè tèmèin.

Ðe pàdã n̄i bó bé cóciò kée nyo bẽò tèmèin. Pásòdòò nyé b̄in dè séin tèmèin nyé, hwè m̄ po n̄iñ, kà nyo séin seà dè dyúáqòò gbo dũ tòè mó bó ti dyúáqòò xwíniñ nyee ké? Kee Ífísiò 4:11 see cẽ, bé Ɔ ké n̄iñ, “Bé dò ké pásòdò jũ” (bé Ɔ mòà nyo dyúáqò kè kũà dyúáqò nyènèè ke). Kee kũà bẽò vò dyí, ké nyo pàdã n̄i bé wa ké wa nyu. Gèdèpòò dá dè-tèmèin-nyò bẽ, ké Ɔ nyí wa dè-tèmèin-kpè, ké Ɔ dyèin wa ti dyiin dé cóciò mú bé wa ké dè-tèmèin-nyò bẽ jũ dé cóciò mú.

“Ðe kp̄o ma Jízè hwòdõ kíin-kíin cá dé Ɔ kũàò múee mò bé Ɔ ké ma gaa bẽ mu ma Ɔ zàse nyue b̄in bá Ɔ f̄èò jè dyí, bé wa ké ma Ɔ kũàò dyúa kpa, ti Ɔ mu ma dé Ɔ Bã gbo dè muun w̄e gã.”
- Waqabó Kómà,
Gbo-po-dè Vènèò

Nyo bẽ nià dé Kédèi múee kè Zũn-dè bẽ jè cẽ-cẽ

Kédèi dèin-nà-nyò jũ-jũ jéé kpa dè v̄ein ké Ɔ zi dè bé wa tèmèin kà m̄ w̄e dyí, sepóedé Ɔ nyue ké nyo bédé dè-kpa-kpa, ké nyo dyuò dè mò dè nòmò dyiin nyee dyí, hwè ké Ɔ z̄iain nyo cí-cí gbo. Ðe nià ke b̄in kpaa dé Kédèi-dèin-nà-nyò bẽ bé wa cẽ zũn-dè bẽ kpá wa gboee jè nyo tòò bẽ gboee hwiè.

À dyée dée Bábòò mú kà bé Gèdèpòò hwòdõè-gbo-po-dè mò bé nyoũn séin ké ma dà dyúáqò cí ke. Ɔ jèe, Gèdèpòò cẽe ma kà bé Ɔ se dyiin nòmò bé Ád̄on dòn ké ma n̄i ke (Jénési 2:18).

Ðe nyue bé nyo dyúáqò da cí-cí seà dyiin nòmòee, Bábòò dè díé bẽ me dé Íkíq̄isiási 4:9-10 mú:

Nyo sǎ kpa de ké ɔ zi nyo dyúáqò dyí, sepóedé wa nyo sǎò bɛ̀in gbo kpáin, bé wa ké kǎ̀a nòmò dyíin nyu. Wa nyo sǎò dò dyi buɖu ní, ɔ mǔ̀èò mu ɔ gbo kpáun, bé ɔ ké ɔ dyí sòin. Kεε nyo nià dyúáqòdeε jè mò wii-dè. Ɔ dyi buɖu ní, nyo ké ɔ dyí sòin nyεε dò se ni.

Gèdèpòò cεε ma Móze gbo kà bé de ɔ dǎ ma dyí só bó Éézùdùè-nyò bɛ̀ò biieε mò kà bé wa mu ma sáa-zà-nyò bɛ̀ jǔ̀un, ké wa mu ma bóqó-dù bé ɔ kpá wáká bó ɔ biieε jǔ̀un wɛ̀. (Éséqò 19:6). Wuɖu nià ke mò dúí-sè-wùdù bé ɔ sò gbǔ-xwíníin dò gbo ké ɔ mu gbǔ-xwíníin dò m̀ùn gboε, ké ɔ mò wuɖu zi de kpauín miò dò bé Gèdèpòò cεε ma ke (Ditòwáqánámè 6:4-9).

Zùù Hwèin-hwèinò nàin ma nyo bɛ̀ céè ma kà Dèè-wùdù Dìèò ke, ké wa cεε ma wuɖu bɛ̀a bá cóci-nyò bɛ̀ò jè dyí (1 Píqè 2:9).

Ɖε kpǔ ma Gèdèpòò hwòqǔ teeεε mò bé gbo-kpǔin-kpǔin ké ma bó nyoǔn bɛ̀ pǔa ni, kà dyúáqò kà gbo-kpǔin-kpǔin nià bó ɔ kè nyoǔn-dyù pǔa ke. Gbo-kpǔin-kpǔin nià bó à kè Gèdèpòò pǔa keε nyue ké à dǎ hwiqǔi-taba-taba bédé. À bédé bé à ké dúún ku dé gbo-kpǔin-kpǔin nià bó à kè Gèdèpòò pǔa keε mú, ké kà dyúáqòò, kǎa à mε ku dúún dé gbo-kpǔin-kpǔin nià bó à kè à mǔ̀è bɛ̀ pǔa keε mú dekè. Ɔ jǔ̀ ké nyo dò dyie cεε kà bé gbo-kpǔin-kpǔin ni bó ɔ kè Gèdèpòò pǔa ke, ké gbo-kpǔin-kpǔin se bó ɔ kè nyoǔn bɛ̀ pǔa niin, ní, ɔ mò se-tómó-nyò.

Pòò pòin kpóqó-dyùàò nóc dyi bé ɔ ké gbo-kpǔin-kpǔin nià bó cóci-nyò bɛ̀ò pǔa keε mε dè (1 Kòqéintǔò 12). Kpóqó-dyùàò wáká bɛ̀ò dò se kǎ̀a nyue bɛ̀in nòmò dyíin ɔ jǔ̀ ké ɔ se kpóqó-dyùàò bǔ̀ ni ní. Cóci-nyò bɛ̀ò mε kpǔin gbo, bé wa ké jè gbo kǔin kǔin, ɔ se ná niin, ní, wa se kpóqó-dyùà dò bédéε mu. Ɔ jǔ̀ ké de gbà dò dyi wa dò gbo kpáin, ní, wa séin mue gǎ dyí dyèin. Ɖε dò dyi cóci-nyò bɛ̀ò dò gbo kpáin, ɔ kpá cóci gánáò gbo. Pòò cεε ma de nià ke jè ti ɔ ni ma gaa dò bé ɔ ni ma gbàdǎun poéin dé cóciò múεε gbo wùdùènyε, keε ɔ pòèn ma nóc dò bá beqèè jè dyíεε dyi. Ɔ qá, “Bɛ̀ see dyí dyuò kà beqèè-dyáin-dè tíiwè dyáin beqèè-kpò gánáò keè?” (1 Kòqéintǔò 5:6) À mε dyé à miòun kà nyo kpa de bɛ̀ nià ke dé Kédéi-qéin-nà-nyò bɛ̀ò hwiè.

Ɖε bɛ̀ bé Dèè-wùdù Dìèò cεεa keε, à se wa pàqǎ nyue bɛ̀in mu ɔ jǔ̀ ké à se gbo kpǔin ní. Hwè bé à ké de bɛ̀ bé Gèdèpòò cεε à gboε nyueε, à bédé bé à ké dúún ku kè bé à ké gbo kpǔin. Ɖε nià ke xwíníin mò, gbo-kpǔin-kpǔin nyue ké Kédéi-qéin-nà-nyò bɛ̀ nà dé Zùùò mú.

À dyéε déε Báòò mú dà pàqǎ kà bé gbo-kpǔin-kpǔin nyue ké Kédéi-qéin-nà-nyò bɛ̀ nà dé Zùùò mú ke.

Bɛ̀ mε nyu nyo bɛ̀ ni bɛ̀ nàin nyεε wuɖu, ké bɛ̀ mε ni wa xwíqǔi. Wa ni bɛ̀è zùùò gbo gmǔ̀un, sepóedé wa bédé bé wa ké wa miòun jè kǔin zain dé Gèdèpòò gbo. Bɛ̀ mε nyue bé wa kǎ̀aò ké múà-dè jǔ̀ dé wa gbo. Bɛ̀ ní nyue ké ɔ ní mò wii-dè, sepóedé de ni náa se bɛ̀ gbo kpáa mu. (Híibúqúù 13:17).

Vósì nià ke niè jáa-po-nyò bɛ̀ gbo cǔ́in kà bé wa mε ni nyo bɛ̀ nià wa nàin dé zùun wɛ̀ε xwíqǔi ke. Ké vósìò cεε de bé nyo bɛ̀ nià nyoǔn nàin dé zùun wɛ̀ε m̀ùn bédé bé wa ké nyueε jè wa gbo kóqó-kóqó dekè. Waà kǎ̀aò se bé wa ké nyo bɛ̀ò nàin dé kpé mú d̀ùn pǔ, keε wa mε kò dé nyo bɛ̀ nià wa kpé xwíqǔieε jè gbo. Wa see náa nyue bɛ̀in ɔ sèin ké wa dyuò dyε nyo bɛ̀ wa nià nàin

nyee dyi nòmò dyiin hwè. O dyi ná niin, nií, wa mu kpé béin bé wa ké wa hwìè da zàin dé zùun, ké gbo-kpõin-kpõin mu bó wa púa niin, ké wa mu de séin bé wa cẽ wa gboee nyuun.

Vósi bẽ nià dà bídííe cẽ nyo bẽ nià dé Kédéi múee kè kà nyo ké zùun-dè bẽ jè cẽe nyue jè deké:

► De-cẽ-nyò dò me zà Híibúdíú 10:24-26 bé nyo tòò bẽò ké o gbo dùú tò. Dé Bábòò dá à me nyo dé vósi bẽè mú ké?

Bábòò cẽe à gbo kà bé à me kò dé jãà-po-nyò tòò bẽè mósò-dè bẽ jè gbo, bé à ké wa hwòdõun kùin, bé wa ké de mò de nòmò dyiin nyee nyue.

► Dè gbo-kpõin-kpõinò nyo mu dyiin nòmòun bó jãà-po-nyò bẽ púa, nií bé wa ké de nià ke nyue béin nyee.

Dé hwìè nià ke múee, à se nyo dò hwòdõun kùen béin o jũ ké gbo-kpõin-kpõin dò se bó à kè nyo tòò bẽ púa ni ní. À bédé bé à ké wa dyi dyuò nòmò dyiin, bé à kée wa dyi tèmèin kà bé à de bè wa mú ké à kò dé wa jè gbo ke. O se ná niin, náun-po-wùdù tíiwè béin wa dyoqóun poe.

M díí bẽ, bẽ me ma mú, bé nyo bẽ nià dé bẽ hwìè kee dò ní kò dà hwòdõ-dyùà nyiniin dyiin bé o se de dò hwìdíí tabaa béin nyee bédé, sepóedé o hwòdõ-dyùàò mu e nyuun bé o ké ni-ni Gèdèpòò gbo sò. Kee bẽ me poìn poìn kpéí wé séin bàdà kà bé à nià zẽè jè cẽin kee. Bẽ me nyue náa, bé nàmàun ní kò dà bẽ cá, bé bẽ ké bẽè hwòdõ-dyùàò kùmùin (Hebrews 3:12-13).

Gèdèpòò dá à bé à ké à mũe bẽ dyi-sédéin-hwìèò xwíníin po, o jũ ké à dò dyi hwìí sòin niin. De Bábòò nià dà cẽin nyee mò à me bó cócìò dyi-poìn-poìn bẽ, hwòin kà Sódè-bàdà kee dòn fòen, sepóedé Bábòò dá à me wádá Gèdèpòò-wùdùò wé séin xwíníin. O xwíníin mò à me cẽ Gèdèpòò-wùdùò nyo dò-dò bẽ moo nyo bẽ ni kpoo méné-méné bẽ múee gbo. À se bédé bé à ké dyi poìn bó de dè jè moo bé à ké gboi téin tèn dòn pũe, kee à dyie nyuín, à me nyùen dée zùun. Kee hwè bé à kée náa nyuee, à nyo gbèi-gbèi me gmõin, bé à kée jè dós kõin dèin.

Kà à béin kpáná dyi nyuín nyùen nyee, Bábòò cẽe jè dé Nós 27:17 mú:

Nèè-kpà samaa mũè-nèè-kpà, ké kà dyúádòò nyoün-dyù sama o mũè-nyòün-dyù.

M se bédé bé m ké nyo dèè nàin-nyò jũ hwè bé m ké o hwìè xwíníin po moo m ké o hwòdõun kùin dé zùun. Ké de mò jãà deee mò, nyo-náun-po-po bé m nyo hwòdõ-wádáá-kà dé zùun wẽe, nyoò béin dyi kpõo wádá.

O jèee, bẽ me wõin wõin bẽè nàmàun bẽò mú, bé bẽ ké bìi baàin bààin, bé bẽ ké dyi káná. Dyi-sédéin-nyòò dyi baà ní, de bé o baà-wùdùò nyuee bédé kpé (Jíin 5:16).

O kàmà mú bé nyo ké de gbà bẽ bé nyo nyuee mú wõin dè bé nyo pàdã poìn dyie, o jèee, o kàmà mú bé nyo ké de bé Jíin cẽà kee nyu dé cócì-gbòò mú, ti bé nyoün bẽ ni cócì ke. De nià ke xwíníin mò Bounbòò mu nyo bẽ nyu nàmàun wẽe o mìòun gbo de dyàun.

Bě bédéìn bédèìn bě mǔè dǒè gbě. Kǎà bě mu kàà Kédéì gmaò dyi kpõo nyuùn (Gàdézìà 6:2).

Kédéì-déìn-nà-nyò dò béìn hwiǒíi poèn kà bé nyo dò se fùà-fúá-dè bě bé ɔ nì dýí dyééí nyee jè gbo kǒ ke. Ɔ mǔè Kédéì-déìn-nà-nyò běò mu ɔ gbo kpáa béìn dé ɔ fùà-fúá-tìò mú, ɔ jǔ ké wa dyi dè bě nìà ɔ gbo kpáúń wěe dýí dyuò ní. Kee wa se ɔ mìòùn dýí dyuò jéé cá, ké wa se ɔ fùà-fúá-dè běò jè múin wǒò béìn. Kà ɔ nìà náa, níí, xwě à béìn à mǔè dò nìin gbě bédéé ɔ jǔ ké à se gbě běò dýí dyuò níé?

Wé běa baǒa, ti bé cócìò dǎ ma dyi dèee, púee, gbo-kpõìn-kpõìn jéé nǎ ma bó jǎà-po-nyò běò púa cá.

Sòin wé gbo mu wé gboee, wa ku dúún, ké wa mu Gèdèpòò gbòò mú, ké wa dī ma Gèdèpòò-bèdèèò dé wa bídí-taún. Wa kpá múaǔn, ké wa péè xwa dýí bó wa mǔè dò gbo, ké wa dīin dīin dè gbo tee (Àpòsò 2:46).

Jǒó Wésèdè dǎ nyo dò se Kédéì-déìn-nà-nyò jǔe béìn bó ɔ mìòùn bìì.

► M̀ poèn hwiǒííee, dé Wésèdè kpàìn ma hwòdǒ kǒ jè ɔ cěà wuǒu nìà keé?

Kédéì-déìn-nà-nyò bě bédé bé wa ké dè bé Gèdèpòò nyo wa bìíee wa mǔè jǎà-po-nyò bě gbo cě.

Dè nìà ke xwííníin mò à bédé bé gbo-kpõìn-kpõìn ké bó à kè nyo dò mɔɔ zùǔn-kpòò-dò púa nì, bě à ké à zùǔn-dè bě jè wa gbo cě, ɔ hwoìn kǎ, à dúún-ku-ku mɔɔ à kpéè dýí-hwè-hwè ɔ kè à mú-zàin-zàin dé zùǔn.

Ɔ jǔ ké à se dè bě nì à gbo kpáúń dé zùǔn wěe jè à mǔè bě gbo cě ní, níí, à se dè séín bé Bábòò cěà kee nyué mu, ké à mu dè bě bé Gèdèpòò dǎà à bìì gbo po dýiìn dé ɔ jíájèò múee xwa bīin.

Dè bě nyue bé nyo dyi dè hwè dé zùǔn wě

Dé mòò xwííníin bé nyo ké dè hwè dé zùǔn wěé? Xwě m̀ béìn jǎà-po-nyò bé ɔ dǎ dè hwè dé zùǔn wěe me dèè nyue ké?

Dè-hwè-hwè se dè bé m̀ ké nyo wàdà cá ke, m̀ bédé bé m̀ ké nyo vènè kpá hwè (Tátò 2:1-5). Kee nyo díé bě kpá nyo vènè ké wa ní hwè dè kánáá pū, ké nyo gmò díé bě nì bó ké wa nyo dè-hwè-kpèdè xwai ké wa kpá nyo vènè.

Kpede bě bé nyo mò nyo hwè dèe bédé bé ɔ ké nyuee ní dyi wàdà, kee wa dyi méné-méné, hwè ké wa kpá kǒ. Ti díé bě ní, wa dyi wàdà cá, sepóedé bó dè bě bé m̀ dǎ cě dé zùǔn mɔɔ dé fèè múee jè. Nyo séín bédé bé wa ké búá dé wa fèè-wè séín mú dyeo, kee ti dò nì bó ké nyo hwè dè.

Bo bě bé dè-hwè-hwè tòdòee, bábòò dè wa me dé vósi pàdǎ bě mú.

► Dè-cě-nyò běò díé bě me zà vósi běè wuǒuún bé nyo tòò běò ké wa gbo dũũ tò: Ífísĩò 4:11-14, Híibúdíù 5:12-6:1, 1 Kòdèíntĩò 3:1-2, and 1 Jǒó 2:12-14.

Ɖe bɛ tɛmɛ̀ɛn nyɔ̀n dyí kà bɛ nyɔ̀ dɔ̀ dǎ ɖe hwɛ̀, kɛ wa mò dyí-tɛmɛ̀ɛn-dɛ̀ bɛ̀ ɖé zùʊn wɛɛ cɛ̀è dà bídíí. Ɖe bɛ̀ cɛ̀èà dà bídííe se wa séin, kɛ wa ɖíé bɛ̀ se kò cá bó wa múè bɛ̀ò gbo.

Jǎà-po-nyò bɛ̀ ɔ̀ dǎ ɖe hwɛ̀ se dyè ɖe bɛ̀ nià ke séin nyue bɛ̀in mu, kee wɛ́é kee, ɔ̀ ni búáúh. Ɖ se dyè ɖe gbà bɛ̀ bɛ̀ ɔ̀ nyuee ɖíé bɛ̀ dyí dyuòɔ̀ mu, kee ɔ̀ mu kùà bɛ̀ bɛ̀ Zùù Hwɛ̀in-hwɛ̀inò ni ɔ̀ mú nyùɛn nyee jè gbo kòʊn kánáá pū ɖé ɔ̀ hwòdǔ bǔ.

Ɖe baɖa-bùè bɛ̀ tɛmɛ̀ɛn-nyɔ̀n dyí kà bɛ̀ nyɔ̀ dɔ̀ dǎ ɖe hwɛ̀ ke

(1) Ḿ me ni kà Kédɛ̀i nià ke ɖé ni hwìdǐi-pòin-dɛ̀ kè ni kpeɖe ɔ̀ kè ni nyuu-dɛ̀ mú

Ɖ jǔ kɛ̀ à dyi niè mó kà Kédɛ̀i nià kee ní, nií, à me dyuò nyɔ̀ bɛ̀ Kédɛ̀i jǔ kee dyí dyiin ɖé ɔ̀ mé-méò kè ɔ̀ gɔ̀-wódó-wódóò mú ɖé zùʊn (Fèdópɔ̀ 3:10). Ɖ xwínín mò à kè ɔ̀ me peɖein ɔ̀ gǎ-dyé-dyé bɛ̀ò mú ɖekè. Nyɔ̀ bɛ̀ ɔ̀ ɖɛ̀bè kà bó Kédɛ̀i múee, ɔ̀ mu gbo zǐàin bɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ ni kà Kédɛ̀i nià ke.

À dyi niè mó kà Kédɛ̀i nià kee ní, nií, à me ɖɛ̀bè nyɔ̀ tòò bɛ̀ mú, kɛ̀ à ní ɖá bɛ̀ à kɛ̀ à mìòʊn jè vɔ̀ mɔɔ̀ bɛ̀ à kɛ̀ à mìòʊn dyí búáin. Nyɔ̀ bɛ̀ ɔ̀ mò Kédɛ̀i ɖeín-nà-nyò, kɛ̀ ɔ̀ mó bɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ ni kà Kédɛ̀i nià kee mu wiin kpáʊn ɔ̀ jǔ kɛ̀ ɔ̀ dyie dyé kà bɛ̀ ɔ̀ se ni kà Kédɛ̀i nià ke, sepóeɖé bó ɖe dɔ̀ bɛ̀ ɔ̀ cɛ̀ ma mɔɔ̀ ɔ̀ nyu ma kee jè níe.

(2) Gèdèpòò búin-xwɛ̀in-xwɛ̀in miò

À kè Gèdèpòò dyi gbo kpòin ní, nií, à kèò kè me xwɛ̀in búin. Gbo-kpòin-kpòin dyi bó m̀ kè Gèdèpòò púa niin, nií, ɔ̀ dyí-tɛmɛ̀ɛn-dɛ̀ bɛ̀ mò, m̀ mu bó Gèdèpòò dyúa-ni-niò múaʊn dyi kpáin, kɛ̀ m̀ mu Gèdèpòò Wuɖuò mú ɖɛ̀bèin, kɛ̀ m̀ mu ti dyí dúʊn bɛ̀ m̀ kɛ̀ baà.

(3) Bo bɛ̀ bɛ̀ Zùùò tòdòee jè cɛ̀-ɛ̀

Zùù Hwɛ̀in-hwɛ̀inò tòdò bo bɛ̀ ɖé jǎà-po-nyòò fɛ̀è mú, kɛ̀ bo bɛ̀ò mò ɖɛ̀bèin-dɛ̀bèin kè múà kè hwòdǔ-ku-ku ɔ̀ kè nyɔ̀-mìòʊn-dyí-kpɔ̀-kpɔ̀. Jǎà-po-nyò dɔ̀ bɛ̀in mà-kpéé-nyò jǔe, kɛ̀ ɔ̀ bɛ̀in kpeɖeín nòmòò, ɔ̀ jǔ kɛ̀ ɔ̀ dyi wɔ́ bɛ̀ Zùù Hwɛ̀in-hwɛ̀inò kɛ̀ ɔ̀ kùà mú nyùin ní.

(4) Ku-kòin-nàmàʊn kè hwòdǔ-bǔ-nàmàʊn

Jǎà-po-nyòò me cɛ̀e kà ɔ̀ kɛ̀ Gèdèpòò hwòdǔ kɔ̀ dèè nyu, bɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ mú-dǔ-dǔ toún ɖue nyu ke. Ɖ me wɔ́ bɛ̀ Gèdèpòò kɛ̀ ɔ̀ mú hwo, bɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ hwòdǔ-dyùà hwɛ̀in-hwɛ̀in bédé. Ɖ kpeɖe me nòmò dyiin bɛ̀ dyiin ɖée múee, ɔ̀ kɛ̀ to-ɖu-kà cí kánáá pū.

Ɖ jèee, bɛ̀ me wɔ́in wɔ́in bɛ̀è nàmàʊn bɛ̀ò mú, bɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ bìl baàin baàin, bɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ dyi káná. Dyí-sédɛ̀in-nyòò dyi baà ní, ɖe bɛ̀ ɔ̀ baà-wùdùò nyuee bédé kpé (Jíin 5:16).

(5) À me wɔ́ bɛ̀ Gèdèpòò kɛ̀ à kpeɖe zà ɖé zùʊn

Ɖ jǔ kɛ̀ à dyi kpeɖe nòmò dyiin bédé ɖé zùʊn ní, nií, ɔ̀ bɛ̀in nyue bɛ̀ gbo-kpòin-kpòin nià bó à kè Gèdèpòò púa kee jè kɛ̀ à hwòdǔ-kpɔ̀-dɛ̀ kíin-kíin jǔ ɖé à fɛ̀è mú. Nyɔ̀ bɛ̀ ɔ̀ ní baà tee, kɛ̀ ɔ̀ ní zà Bábòò wuɖuún, kɛ̀ ɔ̀ ní mu cóci kee, ɔ̀ se jǎà-po-nyò hwè ɖe.

(6) M̄ me bédé Kédéi-déin-nà-kpèdè

Nyo bé ɔ sí Kédéi déin nyee me po ɔ fèèò páún, bé ɔ kpeɖe ké dyiin nòmò, bé ɔ ké hwòdǒ-kǒ-dè-nyò jǔ, kè bé ɔ ké Gèdèpòò bìl kùà-nyu-nyò jǔ dé dyí-sédéin-sédéin mú.

(7) Kédéi-déin-nà fèè bé ɔ ní túò dyíee cí-cí

Jǎà-po-nyòò me v̄o bé ɔ ké jǎà-dè b̄e bá Kédéi-déin-nà-nà dyíee ɔ fèè gboi kpa. Kédéi-déin-nà-nyò bé ɔ dǎ ɖe hwèe muε mú ɖèbèin bé ɔ ké nì kà Kédéi-déin-nà-nyò nià ke ti séin dé ɔ xwai-nyu-dè b̄e kè ɔ kpeɖe mú. Ti séin bé ɔ dyée kà bé ɖe dò bé ɔ c̄e m̄oɔ ɔ nyuεε se ɖèbèin-ɖèbèin jìl tò dé ɔ hwòdǒ-dyùà múεε ní, níí, ɔ dè Gèdèpòò kpéò hwòdǒ kǒ bé ɔ ké kpeɖe b̄ea dyi táà.

(8) Gbo-kp̄in-kp̄in kui-kui

Jǎà-po-nyò bé ɔ hwè ɖee ɖèbè jǎà-po-nyò tòò b̄e mú s̄òin dé ɔ hwòdǒ b̄u v̄ein. ɔ nyuε ké waà gbo-kp̄in-kp̄inò ku dúí, sepóedé ɔ nyu jǎà, ké ɔ ku hwòdǒ, ké ɔ m̄ò nyo-k̄in-z̄in-nyò. ɔ dyà ɔ miòun bídíí, ké ɔ dyi ɖe xwa bíín, ɔ ní doèn jè mú. Sepóedé ɔ se dyè ɖe-múin-w̄ó-w̄ó bédée mu bá ɖe jéé dò jè dyí, ké ɔ se dyè hwòdǒ-ku-ku ɔ k̄ò ɔ kéó bédéee bédéee mu, ké ɔ dyi ɖe xwa bíín, ɔ see dyè mú w̄óin mu wàɖà, m̄oɔ ké ɔ se dyè ɖéin-dè hwìd̄jì poèn mu bá nyo tòò dò m̄òun jè dyí.

(9) Kùà nyo dò m̄òun bédé bé ɔ ké nyuε

Jǎà-po-nyòò bédé bé ɔ ké nyíí-dè b̄e bé Zùùò nyí ɔ kee dyí dyuò. ɔ me mó ɔ niin pá dyi dé cóciò mú, bé mana ké ɔ mú dyiin bé ɔ ké nyo tòò b̄e dyèin. Jǎà-po-nyòò béin kùà b̄e m̄òà b̄ò-nòmò-dyíin-kpa-kpa kè nyo tòò b̄e Kédéi gbo-dyà-dyà kee nyuε dé Kédéin-déin-nà fèèò mú.

(10) M̄ me béin ti kàmàün-kàmàün b̄e hwìd̄jì kùèn

Jǎà-po-nyòò me dè Gèdèpòò hwòdǒ kǒ ɔ jǔ ké ɖe gbà b̄e dyi ɔ gbo kpá ní. ɔ me dè Gèdèpòò hwòdǒ kǒ ti bé ɔ nì ɖe kàmàün-kàmàün b̄e dyí dyééñ nye. Jǎà-po-nyò bé ɔ hwè ɖe kee se bédé bé ɔ ké Gèdèpòò hwìd̄jì tabaa bó, sepóedé ɔ se ɖe nià ɔ gbo kpáun w̄ee múin w̄óò nì jè.

C̄éé-d̄èò dúí-jaɖa-jaɖa

M̄ dyi ɖe hwè dé zùün ní, bo b̄e bé ɔ tòdòà kee se nyíí-dè bé Gèdèpòò nyíà m̄ w̄e.

Wa se nì kà cóci-kùà b̄èò nià ke.

Wa se bédé bé wa ké nyo-nàin-kpè jǔ w̄éé. ɔ mu dyiin nòmòun bé nàin-nyò dò ké ɖe hwè dé zùün, kee ti díé b̄e ní nyo dò béin nàin-nyò j̄e bó ɖe b̄e bé ɔ nyuεε jè, kee ɔ séè ɖe hwè ke dé zùün. Ké ti díé b̄e ní nyo dò m̄òun béin ɖe hwèè dé zùün, kee ɔ se kpé béin bé ɔ ké nyoün-dyù nàin.

Nyo díé b̄e nì bó ké wa ku hwòdǒ, ké wa kpeɖe nòmò dyiin gáná cá. Nyo bé nyo dò m̄òun jǔ gáná cá bé Gèdèpòò nyí ɔ kee, m̄ see kè zùün-bùà-búá dyi poèn béin. Gèdèpòò me à, ké ɔ po ɖe b̄e bé à ké nyuεε dé à mú. ɔ jǔ ké à dyíó má nyo bé nyo dò m̄òun jǔ jéé kee jè hwìd̄jì nàin béin ní, níí, à seó zain gbo nì bó nyo ɔ j̄e kè bo b̄e bé zùün-bùà-búá tòdòe púa dyi dyée béin.

Wé bɛ̀in nyue bé nyo ké nyo dò dyédé zùñ zàin mɔɔ bé nyo kée hwìdji pòin kà bé ɔ se kpé bɛ̀in bó de dò nyu jèe. À me bó fúà bé à ké nyo dòè zaa wɔ po.

Cɛ̀é-dè 17 Taún-kùà bɛ̀

(1) Gmɔ̀in m̀ m̀icùn múin dylin dé bo baɔa-bùè bɛ̀ bé de-hwè-hwè dé zùñ tòdòà kee mú. Tò ɔ nyo bɛ̀ bé m̀ñ nyu fɔ kee jìi dé baà-baà mú. Poe gbo kà m̀ ké búáa nyu dé ɔ nyo bɛ̀ m̀ seà bédéee mú ke. M̀ bɛ̀in náa nyue ɔ jũ ké m̀ dyi baà, ké m̀ dyi de cɛ̀, ké m̀ dyi nyo tòò bɛ̀è ná-wùdù gbo dũ to, ké m̀ dyi Gèdèpòò gbo dũ tò bé ɔ ké m̀ gbo kpá ní.

(2) Đé cóci dò bɛ̀in nyue bé ɔ ké ɔ kùà màà nyoñ de-tèmèin-tèmèin kè zùñ-dè bɛ̀ nyo tòò bɛ̀ gbo-cɛ̀-ɛ̀ nyu ké? Cèe de cóci dò bɛ̀in nyue dé de nìà ke múee cèe-dè-mi sɔ̀ kɔ̀.

dyi. Nyo bĕ bĕ Wĕsĕdĕ dyà ma kà Kédĕi gboεε pàqǎ diè ma ɔ dyi bĕ ɔ ké wa hwòdǒŋn kùin kè bĕ ɔ ké wa náún po ɔ kè bĕ ɔ ké wa biì baà. Sepóεdĕ wa vò ma dyí miò jĕεε, ɔ cĕε ma wa gbo bĕ wa ké dyí poiñ bó Tóòdĕ-bàqǎ ti séin.

Ti séin bĕ Wĕsĕdĕ kè ɔ Gèdĕpòò-wùdù-wáqǎ-nyò bĕò kpa ma bǒ nòmò dyiinò dà dòεε ní, nií, wa po ma nyo bĕ kpǒ Kédĕi dyiεε kpoo dò-dò bĕ mú, ké wa poiñ ma dyí ti séin. Nyo bĕò vò ma dyí miò jĕεε, wa díé bĕ se ma kpé béin bĕ wa ké wa niin zùŋn-mòǒ-dĕ bĕ jĕ cĕ, ké nyo dò se ma ná wa dũũ gbo tòĕ ni dye mòun. Wa dè ma kpoo-dyù bĕ nià ke dyi, ké waà nàin-nyò bĕò mò ma pásòdò bĕ, bĕ wa ké nyo bĕò hwòdǒŋn kùin kè bĕ wa ké wa bá bo dĕin taba ke. ɔ jũ ké wa dyi ma cóci-nyò bĕò dò gmǒin-gmò-nàmàŋn nyue dyé, ké ɔ se mó bĕ ɔ ké gbo zǐàin ní, nií, wa po ɔ sí-naín dyi, ké ɔ se bédĕ bĕ ɔ ké dĕ dyí-poiñ-poiñò mú dyi.

Xwíniín kǒ jĕ wa dè ma kà kpooò díé bĕ dyi dĕ bó kpoo kíin-kíin màà tèmèin-dĕ bĕò tèmèin-kpòòò ke wáún wĕε mò bĕ nyo bĕò ké ma fùà-fúá-dĕ bĕ dǎ wa gbo kpáa jĕ cĕε béin kè bĕ wa ké ma zùŋn-dĕ tòò bĕ jĕ gbo cĕin cĕin béin dĕkè. Dé dyí-poiñ-poiñ bĕ nià ke múεε, ti díé bĕ ní nàin-nyòò dè dĕ ni ɔ gbo kpáúñ dĕ zùŋn wĕε mε, nií, ɔ diè nyo tòò bĕ dyi bó dĕ bĕ ni wa gbo kpáúñ dĕ zùŋn wĕε kè nàmàŋn jĕ ɔ kè mú-dǒ-dǒ bĕ jĕ dyi. Dé kpoo bĕ nià ke múεε, màa saá-saá ni ma kpoo dò mú, ké gàa saá-saá ni ma wa niin kpoo dò mú.

Kà Wĕsĕdĕ nyu ma mú zain nyεε nyue ké gàa dò mò Jók Wéèfì keε cĕ ma wudu nià ke. ɔ dá, “M díí-gàà Wĕsĕdĕ nyu hwòdǒ-fòñò-dĕ. Nyo bĕ bĕ ɔ sòin ma dyí dĕ ɔ cóciò múεε, ɔ po wa kpoo mú, ké ɔ dǎ bo bĕ kǔà ɔ nyu ma keε tòdòεε dĕ. Móún bó ma fòñò-hwòdǒ nià ke ní, ké bó kàŋn wĕε, ní nyo bĕò dǎ ni kà báqǎá bĕ se dyí-gmò-nyò kǒεε nià ke.” Méfèdĕ-còci nià dĕ Médĕkà-bòdòò kōεε kpa ma Wĕsĕdĕ fòñò-hwòdǒ nià ke dyúa tee dĕ zǒ gbĕi-gbĕi xwíniín, keε Méfèdĕ-còci nià kàŋn wĕε mòun bó Wĕsĕdĕ niin fòñò-hwòdǒ kǒ mú ɔ dyàà nyoŋn bĕ Kédĕi gboεε kè ɔ tèmèin-dĕ bĕò ní.

Jǎà-còciò jĕ múin-wǒ-wǒ

Cóci-gbò kíin-kíin bĕ wa po zǒò keε, wa béin ma dyè poε dĕ zǒ màà A.D. 250 keε mú. Dé zǒ hǒdĕdĕ sǒ niinò múεε, cóci-nyò bĕò dyé ma wa miòun kà bĕ wa mò nyo màà cóciò kè, ké ɔ se gbǒ dò mɔɔ kpoo dò dyè mòun. Cóciò mò jǎà-po-nyò bĕ bĕ wa po wa miòun kpóun, ké wa bièin dà dyúáqò, ké wa cĕ nyo bĕ bǒ nòmò dyiinò gbo, ké wa nyu dĕ bĕ Bábòò cĕε.

Kpoo-dyù bĕ bĕ wa dè dyi dĕ cóci dò múεε, wa mò poo-dĕ-pòin-dĕ bĕ, bĕ wa ké cóci wódóún-wódóún bĕ po dĕ dyúa ke. Kpoo-dyù dò bĕ wa dè dyi bó dĕin-nà-nyò bĕ jĕεε, ɔ se kpoo díè dò bĕ ti dòè baqáin, ɔ ké dyi gbaà ke. Wa se hwiè dĕ dò kpauñ ni, bĕ dyiin dĕε múεε, kpooò ké mú zain dĕ dà díé bĕ, bĕ ɔ ké se mú zain béin dĕ dà tòò bĕ ke. Kpoo-dyù bĕ mò poo-dĕ-pòin-dĕ bĕ bó cóciò po jĕ. Cóci bĕ ɔ dè kpoo-dyù bĕ dyiεε, wa nyue náa dĕ hwiè kò-kò bĕ xwíniín, bĕ wa ké gbo-kpá-kpá tò dĕ dyí-gbǒ-dĕ séin bĕ cóciò mu dyí dyéin nyεε mú.

Cóci dò se xwíniín kǒ jĕ wa dèa dyiεε dyúa kpaa béin ɔ jũ ké wa se waà nyo bĕò dyi kùin, bĕ wa ké wa dĕ tèmèin tee bó dĕ wa cĕá dĕ dyí-poiñ-poiñ gánáò mú kè dĕ Sǒdĕ-sùkúú bĕ múεε wáún ní.

Bédé-kō-ni-ni

Kpoo-dyù dòè zùñn-kpèdè nyu-nyu sòin dé nyo bē nìà kpooò múεε mú. Ɔ jũ ké wa se dèin-nà-nyò bē kō hwòdō-kpō-dè mò bé wa ké Gèdèpòò hwòdō dyi dè kè bé wa ké mú-hwè-fèè cí Ɔ kè bé wa ké kùà kō nyu jè còcìò dèà dyiεε dyúa kpaa ní, níí, kpooò béin dε xwa bīε dé hwìè pàdã mú.

À bédé bé à ké dε Gèdèpòò dǎ à bìi nyuεε jè cē

Dε bē bé Gèdèpòò dǎ m̀ bìi nyuεε jè cē-cē xwíníín mò m̀ bédé bé m̀ kè nyo dò m̀oo kpoo dò ké gbo kpōin, bé m̀ ké dε bē kpá m̀ gbo dé zùñn wēε wa gbo cē. Ɔ hwòin kà, kebì nì sōún-kpa-dè bē nì mú wódóεh m̀oo m̀ bédé dyí-gbō-dè bē ní, Ɔ kè kà m̀ ké dúún kuε nyu bé m̀ ké mú zain nyε. Ti séin nyo bē nìà ke dyéε kà bé m̀ nì dε se dyí sédèin dò nyuεh nyεε, wa muε m̀ gbo cēin. M̀ me cēε wa gbo kà bé m̀ ku dúún bó gma bēò dyi kpō jè ke. Ké wa mu dièin ti dòè baɗa kebì m̀ ku dúún bó gma bēò dyi kpō jè níε.

À dǎ dε bē kpá nyoñn gbo dé zùñn dé còcì wódóún-wódóún bē múεε jè cē-cē kōin zain niē-niē dé dyíí. Ɔ jũ ké à se dε bē kpá à gbo dé zùñn wēε jè nyo bē gbo cē ní, níí, à se dε séin bē bé Bábòò cē à gboεε nyué mu, ké à mu hwìè bé Gèdèpòò dǎà nabaà, kō mú Ɔ kéà à jíájè nyíεε sōi dèin.

Ɔ jèεε, bē me wóin wóin bēè nàmàñn bēò mú, bé bē ké bìi baàin baàin, bé bē ké dyi káná. Dyí-sédèin-nyòò dyi baà ní, dε bé Ɔ baà-wùdùò nyuεε bédé kpé (Jíin 5:16).

Nyo dò se dε gbà bē bé Ɔ dǎ nyuεε mú wóin béin bó nyo nyoñn séin dyúa, Ɔ sèin ké Ɔ hwòdō péé dye dyí bé Ɔ kée náa nyu hwè. Ɔ jũ ké Ɔ se Ɔ dε gbà bēò mú wóin nì bó nyo bé Ɔ nì Ɔ dε gbà bēò jè baàñn wēε gbo ní, níí, Ɔ nì Gèdèpòò nyéinéin-dáin-dè bēò bóúñ.

Bē bédèin bèdèin bē m̀è dòè gbē. Kǎà bē mu kàà Kédèi gmaò dyi kpōo nyuùn (Gàdèzià 6:2).

Ɔ jũ ké à se nyo dò dyí dyuò m̀o ní, níí, à se f̀ùà-f̀úá-dè tíín-tíín bē bé Ɔ bédéεε dyí dyuòè béin. À se Bábòò wuquò nyo nìà ke mú dyíèn béin Ɔ jũ ké à se dè à dyi nì ní, Ɔ béin xwa f̀éin bó à bìiεε nì ní.

À me kō à m̀è tòò bē jè gbo, bé à ké gbo kpáin kpàin, bé à ké nyoñn mú dèbè, bé à ké nòmò dyíin nyu (Híibúdíù 10:24).

À me gbòin gmòin kpeɗe múin nòmò dyíin dé dèbèin-dèbèin mú, bé à kée dyé nyo bé Ɔ mó hwòdōñn-kùin-kùin kè dyí-sédèin-sédèin dé Ɔ dε-xwa-bí-bí mú ke. Kεε Ɔ jũ ké gbo-kpōin-kpōin jéé dò se bó m̀ kè nyo dò p̀úa nì ní, níí, Ɔ hwòdōñn-kùin-kùin mu niin p̀u kà nyo kpáà piō kídííε, ké Ɔ se wóo mu bé m̀ ké Ɔ dyí sédèin.

Dyi-diè-dè bē nìà dà bídííεε béin nyo dò gbo kpáa, m̀ seé kō kebì Ɔ me cē dε bē kpá Ɔ gbo dé zùñn wēε nyo tòò gbo m̀oo Ɔ me seε náa nyuε.

Gbo-kpōin-kpōinò nyé nì m̀ kè nyoñn bē p̀úa bé Ɔ kée nyu:

- B́é nyo d̀ò k̀éà ní gbě ku xwa mìò k̀eé b́éq́éé?
- B́é ḿ k̀éà ní q̀e gbà b̀èò mú ẃòìn q̀é nyo d̀ò gbo k̀é?
- B́é ḿ k̀éà nyo d̀ò ǹìn gbě b́éq́é b́ó ɔ̀ bìì k̀é?
- B́é nyo d̀ò k̀éà q̀é q̀e nì ḿ gbo kpáúń kàŭń q̀é zùŭń ẃeé j̀è gbo k̀ò k̀é?

Ti b́é nì b́ó:

- B́é ḿ k̀é se nyo ḿ k̀é hwòd̀ǒ k̀ò d̀èeé d̀ò dyéé b́éìn?
- B́é ḿ k̀é múàŭń kpá sepóedé nyo d̀ò se q̀e nì ḿ gbo kpáúń ẃeé dyí dyuò j̀èè?
- Ɔ̀ mu d́é ǹìn b́ó ḿ bìì b́é ḿ k̀é ní baà-tìd̀ k̀è ní Bábò-ćé-tìd̀ j̀è nyo d̀ò gbo ćèè?

Ćócì b́áún-b́áún ní ćé q̀e b́é nì wa gbo kpáúń q̀é zùŭń ẃeé j̀è nyo b́é gbo, ɔ̀ s̀èìn k̀é wa pòe dyé j̀è páún, k̀é wa d̀èè dyi q̀é ćócìd̀ mú hwè. Nyo b́áún-b́áún q̀áìn q̀e nìà k̀e kpoo-dyù dyi-d̀è-d̀è.

Kà b́é kpoo-dyù-ǹìn-nyò k̀é ǹè nyue

Jízè t̀èm̀èìn ma ɔ̀ q̀eín-nà-nyò b̀èò kà wa k̀éé nyu b́é nyoŭń b́é k̀é ma ɔ̀ q̀eín-nà-nyò b́é j̀ŭe. Ti ɔ̀ d̀è ma ɔ̀ k̀ùàd̀ gb̀eé, ɔ̀ gā ma g̀àa gb̀èĩ-gb̀èĩ b́é wa b́éìn ma wa mìòùn tòè b́é wa k̀é ćócìd̀ dyí gmò k̀e. Ɔ̀ se ma ɔ̀ tìd̀ s̀éìn dyí q̀ú b́é ɔ̀ k̀é ma nyo tááz̀ììn b́é sí ma kà ɔ̀ kídííeé Gèd̀èp̀òd̀-wùd̀ù gbo wáq̀áúń nì kánáá pu, k̀eé ɔ̀ q̀ú ma ti dyí k̀é ɔ̀ t̀èm̀èìn ma àp̀òsò baq̀a-b̀ùè s̀è śó b̀èò q̀e b́é wa k̀é ma ɔ̀ gbo kpá. Ɔ̀ kpa ma ɔ̀ k̀ùàd̀ dyúa dyììn q̀é nyo b́é b́é ɔ̀ t̀èm̀èìn ma kà q̀eé mú.

Kà nyo b́é ɔ̀ mó q̀eín-nà-nyò b́é Kéd̀èì gbo dyàà dyieé k̀é ǹè nyueé nìà dà bíq̀í k̀è. Ɔ̀ se dyè q̀e hwèè mu q̀é q̀e s̀éìn b̀èò mú, k̀eé ɔ̀ m̀e v́ò b́é ɔ̀ k̀é wa s̀éìn q̀ò nyu. Ɔ̀ j̀ŭ k̀é ɔ̀ se wa s̀éìn nyu ní, nìí, ɔ̀ se dyi kué mu mìò q̀é ɔ̀ k̀ùàd̀ mú.

(1) Đe-hwè-hwè q̀é zùŭń

Ɔ̀ m̀e mò nyo b́é ɔ̀ hwè q̀e q̀é zùŭń ẃe, kà wa nyuà m̀e d̀èè q̀é ćéé-q̀è nìà k̀e wáka à q̀àà dyììn zieé mú k̀e. Ɔ̀ j̀ŭ k̀é ɔ̀ se q̀e hwè q̀é zùŭń ní, nìí, ɔ̀ se dyí-t̀èm̀èìn-q̀è nòm̀ò dyììn j̀ŭe mu, k̀é ɔ̀ se q̀e ɔ̀ b́éq́é b́é ɔ̀ k̀é dyí dyuòeé dyí dyuòè mu.

(2) Ɔ̀ m̀e tò ɔ̀ mìòùn

Ɔ̀ j̀ŭ k̀é ɔ̀ nyuu-q̀è dyi dyí vò, k̀é k̀ùà tòd̀ b́é dyi ɔ̀ sã mìò ní, nìí, ɔ̀ se q̀e kpa b́é ɔ̀ k̀é kpoo-dyù q̀ò ǹìn. K̀ùàd̀ j̀è m̀e kpò ɔ̀ hwòd̀ǒ.

(3) Ɔ̀ m̀e mò hwòd̀ǒ-k̀ò-d̀è-nyò

Ɔ̀ m̀e b́éìn kpé b́é ɔ̀ k̀é bó k̀ùàd̀ gboi kpò. Ɔ̀ m̀e b́éìn kpé b́é ɔ̀ k̀é d̀è b́é ɔ̀ b́éq́é ɔ̀ k̀é muéé mu. Nyo b́é b́é wa se dúún ku bó k̀ùà nyu j̀èeé, ɔ̀ m̀e kpò wa dyi bóe j̀è.

“Ɔ̀ nyu ma q̀e ɔ̀ b́éìn ma nyue k̀e b́é ɔ̀ k̀é nyo kúq̀úú b̀èò gbo kpá dyeo, k̀eé g̀àa gb̀èĩ-gb̀èĩ wè q̀éè ɔ̀ gā ma , k̀é ɔ̀ se ma nyo kúq̀úú b́é gā. Ɔ̀ nyue ma náa b́é dyììn q̀é wa múeé, nyo kúq̀úú b̀èò k̀é ma pó. Đe nìà k̀e mò hwòd̀ǒ-f̀òńd̀- q̀è t́íín-t́íín q̀ò b́é Jízè nyu ma k̀e.”

- Waq̀ab̀ó Kómà,
Gbo-po-q̀è V̀ènèò

(4) ɔ me dè ɔ miɔ̀n hwòdǒ kǒ

ɔ me dèè hwòdǒ kǒ kà bé ɔ béin kpé bé ɔ ké nyo kúdíúú bĕ nàin nye. ɔ jǔ ké ɔ dyi kpé béin, kee ɔ see náa jáà po ní, níí, kíín-kíín nyee, ɔ mó nyo béin ɔ hwòdǒ̀n kùèn, bé ɔ ké dyi ku gáná cáa dyi.

(5) ɔ me béin kpé bé ɔ ké zà-dĕin dyi zĭin

ɔ jǔ ké wùdù-wíín-dyi dyi nyoŭn bĕ púa kpá ní, ɔ me poe wǒ hwòdǒ-fònò-kà. ɔ me béin kpé bé ɔ ké zà-dĕin wǒ po bó nyo tòò bĕ púa.

(6) ɔ me béin kpé bé ɔ ké dĕ tĕmĕin

Nyo dò wǒ dĕ bĕ bé ɔ zain kōin nyee múinĕ? Nàin-nyòò me mò nyo bé ɔ dyi wùdùin, hwòdǒ ké se nyoŭn bĕ kōin kpèin nye.

(7) Gèdèpòò-wùdùò tó me nyu ɔ kà mó nyuà nyee.

ɔ me kpáin Gèdèpòò Wuđùò múaŭn dyi, bé ɔ ké nyo tòò bĕ dá, bé wa m̀n kée múaŭn dyi kpáin dekè. ɔ me nyue bé Bábòò ké dĕ kra kà bé gbo-kpōin-kpōin nià bó ɔ kè Gèdèpòò púa ke.

(8) ɔ me dè Gèdèpòò hwòdǒ kǒ.

ɔ me ni ɔ hwídĭi kà dĕ séin bé m̀ nyùin dĕ zùŭn wĕe gbo-wódó-dĕ dylin dĕ Zùù Hwĕin-hwĕinò mú kánáá pūe. ɔ me dyé ti bé Zùù Hwĕin-hwĕinò ké ɔ kùà mú nyùin. ɔ me dè kpé sàà dĕ Gèdèpòò gboee hwòdǒ kǒ. ɔ me bóo hwídĭi poen kà bé dĕ bĕ bé ɔ cĕà kee d̀n béin ɔ gbo kpáa dĕ nyo bĕò nàin-nàin mú ke.

(9) ɔ me dyé ti bé ɔ ké kùà nyu

ɔ me dèè hwòdǒ kǒ kà bé ɔ dyi nyo tòò bĕ bìi kùà nyueí niĭn, níí, ɔ ni dĕ kra dĕ d̀ nyueí nye. ɔ me bó nyo mó bé nyo tòò bĕ ké ɔ bìi kùà nyuee jūe. ɔ me bó cóci d̀ kǒ mú ɔ ké ɔ miɔ̀n bóódó dyí tĕmĕin bó dĕ ɔ béin nyuee nyu jĕee dyi móo. ɔ me tò nyo bĕò gbo d̀úú bó dĕ bĕ wa móee jè, bé ɔ ké ti dyé bé ɔ kée wa bìi nyu.

(10) ɔ me ni zùŭn-kpè xwídĭi.

Nyo d̀ me béin ɔ hwòdǒ kǒ dèè bó zùŭn-dĕ bĕ nyu jè. ɔ me sí nàin-nyò bĕ bé Zùùò ni nàin nyee bo-bĕ kídíí.

(11) ɔ me kpō bó cóciò jè gboi kódó-kódó.

Nyo nià nyo kúdíúú bĕ nàin nyee bédé bé ɔ ké bó cóci d̀ jè gboi kpō kódó-kódó cá. Kùà bá dĕin-nà-nyò dyi mó jè dyíee me nyue bé nyoŭn bĕ ké cóciò mú dĕbĕ, bé wa ké bóe jè gboi kpō.

(12) ɔ dyòò me nyu cà-cà bó kùàò nyu jè

ɔ jǔ ké ɔ dyòò dyi cà-cà nyu bó kùàò nyu jè ní, níí, ɔ se saá mu wàdà. Ké nyo bĕò kpede mu ɔ hwòdǒ̀n dyi dyuòin wàdà. ɔ mu wuđù bĕ ké ɔ gbo kpá bé ɔ ké kùà nòmò dyíin nyuee nyoŭn bĕ

wíín dyi mún. O jũ ké fùà-fúá-dè mɔɔ ɔ́ɛ́n-dè dyi dyi ní, o muɛ hwòdɔ gbèdèèn béin. Kré mu o dyí kpaún, ké o mu kùàò mú ɔ́bèin.

(13) O me dyuò tèmèin-dè sò ɔ́ Bábòò múɛ.

O me bédè hìdì-kpà nòmò dyíin ɔ́ Bábòò kè bǒ nòmò dyíinò cè-cè mú.

(14) O me cǎ kà o ké Gèdèpòò bìi kùà nyuɛ nyu kɛ.

O se dyíin nòmò bé wa ké cóci-nyò bèò ɔ́ tèmèin ɔ́ sùkúù-gbò mú. Ɖɛ-tèmèin-tèmèin dè gbo dyíin ɔ́ ɔ́ bǐ dyédé-gboi-kpa-kpa mú, bé jǎà-po-nyòò kéɛ dyé kà wa nyu cóci-kùàò nyuɛ kɛ. Ɖɛ-tèmèin-tèmèin ku dúi dyíin ɔ́ ɔ́ m̄ muà tèmèin nyɛɛ mú, sepóedé m̄ dyuò ɔ́ m̄ ké nyuɛ, sepóedé wa ɔ́à jè m̄ gbo cǎ jè. Céè-dè-wuɔúún-zà-zà kè tèmèin-dè nòmò kǔin bǐ cǎ-cǎ mu dyíin nòmòùn m̄ò.

Kùà bá Ɖɛ́n-nà-nyò dyi mó jè dyíɛɛ mú-zain-zain

Hwìè nòmò dyíin ɔ́ kǎ mú ɔ́ɛ́n-nà-nyò dyi-mó-mó béin nìè kɛɛ mò dyíin ɔ́ cóci bǐ bé wa wǒ xwíníin kǎ jè wa kéà ɔ́ɛ́n-nà-nyò dyi mó bó Kédéi bìɛɛ múin nyɛɛ mú. Ké wa me dyuòè kà wa kǎ wa kéɛ nyu ɔ́ gbo-kpǔin-kpǔin mú kɛ.

O jèɛɛ, hwìè bǐ nìà kɛɛ, à céè wa ké à tò wa nàin-nyò bèò kè cóci-nyò bǐ bé wa ku dúún bó kùà nyu jèɛɛ gbo.

O jũ ké cóci ɔ́ dyi mó bé wa ké ɔ́ kpa ɔ́ nyu ɔ́ ɔ́ɛ́n-nà-nyò dyi-mó-mó múin, nìí, kíin nyɛɛ, wa me cǎ vósi bǐ kè jì-tò-dè tòò bǐ nìà cǎ-dè nìà kɛ mú bá ɔ́ɛ́n-nà-nyò Kédéi gbo dyà jè dyíɛ. Nàin-nyò bèò béin cǎ-dè bèò ɔ́-cǎ-nyò bèò nyíɛ. Cóciò nyo séin bé wa ku dúún wɛɛ me kpá ɔ́, o dyi xwa fǐin ní, bé wa kéɛ jè nyo tòò bǐ gbo cǎ.

Mú-zain-zain wáká sǒ nìinò mò bé m̄ kéɛ dyé ɔ́ bé cóciò nì nyuɛn nòò kɛ. Cóci pàɔǎ bédè nyo bǐ bé wa nì kùà nyuɛn nòò, kebì wa me séè kpoo-dyù ɔ́ nìin kùà dyi dè kɛɛ. O hwǔin kà bɛɔɛ-kpòò ɔ́ béin ɔ́ cóciò mú nìè bé wa ké gmǔin kpé-kpé. Wa béin dyè dyí poèn bó wédé cǎ jè. Ké díkǎ bóò ɔ́ m̄òùn béin ɔ́ nìè. Wa béin dyè ɔ́ Sǒdè-sùkúù bédèɛ, ké Sǒdè-sùkúùò ɔ́-tèmèin-nyò bèò m̄òùn béin wa nìin kpoo dyi dèè ɔ́kè. Nyo gmò bǐ nì ɔ́ cóciò múɛɛ béin gmǔin kpé-kpé. Cóciò béin dyè nyo bǐ gǎa bé wa ké kùà kò-kò bèò kǔin nì. Wa béin nyo bǐ ɔ́ gǎa cà-cà bé wa ké kùàò nyo wa mó nyuɛ dyíɛɛ jè páún po. Nyo ɔ́í bǐ béin ɔ́ cóciò mú nìè bé wa ké dyí poìn ti ɔ́í bǐ bó biè jè. Wa béin dyè Bábò cǎ-cǎ kè baà-baà dyi dèè ɔ́ waà taà bèò ɔ́ mú.

Wa se dyè kpoo bǐ nìà kɛ dyi dè bó ɔ́ɛ́n-nà-nyò dyi mó jè mɔɔ zùún-dè bǐ cǎ jè dyɛo, kɛɛ, wa béin dyè dyo-kpá-kpá tòè bé kùà bǎa ké dyúa mu. Cóci séin bé o bédè zùún-fèè kɛɛ bédè kpoo bǐ bé wa nì kùà nyuɛn bé wa ké fèè nìà bóɛɛ bá bo ɔ́ɛ́n taba kɛ. O jũ ké cóci ɔ́ dyi mó bé wa ké waà Ɖɛ́n-nà-nyò Kédéi gbo-dyà-kùàò nyu bé o ké dyai búá ní, nìí, wa me gmǔin kpoo bǐ wa bédèà kɛɛ múin bé wa kéɛ dyé kà wa nì dyúa muɛn nyo, nìí, wa me poèn hwìdǐi kebì wa mu ɔ́ wa móà kɛɛ dyéin nòmò dyíin ní.

Wa mu dyè kpoo dîè bĕ moun. Ti díé bĕ ní wa mu kpoo-dù kò-kò bĕ moun. Kpooò díé bĕ béin bó nià bé wa ké cóci-nàin-nàin tèmèin dyiin dée xwai-nyu-nyu mú. Kpoo díé bĕ mu dyè bó niin bé wa ké Báboò wuquún zà miò, bé wa ké baà. Kpoo-dyù bĕ mu dyè bó niin bé wa kée tèmèin kà m ké nì zùun-dè bĕ jè nyo dò gbo cĕe nyue.

Xwíniín kǒ jè kpoo dò dè dyiēe muē nyuùn bé nyo ké nyo bĕ bédé bé wa ké dé niē kè de bĕ wa bédé wa ké dé nyueē dyí dyuò. O hwòin kà, Kpooò nyo bé o nì zùun-dè bĕ nyueñ gáná cáa me bédé nyo bĕ béin baḡa-bùè jūe nyèñèè ke. O jū ké nyo bĕò dyi dyí vò miò ní, níí, fùà-fùá mu nyo díé bĕ dyí dèin, ké wa se dóó gbo dein dèen béin mu, ké nàin-nyòò se wa bóí poe béin mu, ké nyo pàḡá se dyiē mu de, ké nyo bĕò mu kō cĕin miò. De moun dyuò dyiēe m mūè dò sáná-kàin-kàin mu kō cĕin, o jū ké màa bĕ kè gàa bĕ dyi dé nì ní.

Xwíniín kǒ jè kpooò dèà dyiēe muē nyuùn bé nyo kée dyí dyuò kebì wa nì nyo dîè bĕ móuñ ke ní. O jū ké kpooò dyi dyi dè bó zùun-dè bĕ xwai nyu jè ní, níí, wa me bó nyo dîè bĕ dyi kpōó niè, sepóedé nyo bĕ nià dé kíin nyee moun ḡá de pàḡá cĕé kíin jè. Nyo báún-báún se de bĕ nì wa gbo kpáúñ dé zùun wĕe jè nyo dò gbo cĕé mu, o sèin ké wa dyéē kà bé nyo tòò bĕ nià dé kpooò múēe se wa bǒ píe poe béin nyee hwè. O jū ké kpooò dyi bédé bé wa ké tèmèin-dè gbèĩ-gbèĩ bĕ cĕe hwo ní, níí, o se dyiin nòmò bé wa ké nyo dîè bĕ dyi kpōó nì kánáá pū.

Kpooò dò mu bó niin bó jǎa-po-nyò dîè bĕ bìi.¹⁶ O mu dyiin nòmoun bó jǎa-po-nyò dîèò bìi bé o ké se fòin bé wíki sǒ ké zi hwè bé o ké de-cĕé-kpòò dò xwíḡíi kpá. O jēe, kpoo nì náa bédé bé wa ké waà tèmèin-dè bĕò kōin kpauñ nì káná pū, bé nyo dîè bĕ ké dé kpáa béin bó ti séin. Nàin-nyòò bĕò me dyuòè kà bé jǎa-po-nyò dîè díé bĕ mu kpooò dyi táàun wĕ. Nyo díé bĕ niin de-kóin-kóinò see xwíniín mò bé kpooò ké se kùà nòmò dyiin nyué niē. Nyo díé bĕ mu saun dyeo, keē jǎa-po-nyò-dîè-de-tèmèin-kpòòò me dyé ti bé o ké nyo dîè bĕ dyi kpō.

O jū ké kpoo dò niin kùà dyi bé wa ké cóci nàin jè moò tèmèin-dè kà kò dò béin nyue bé nyo ké búá dé zùun wĕe tèmèin nyee ní, níí, de-cĕé-nyò bĕ muà dé niin nyee me wǒ bé wa ké búá dé zùun, ké wa me dyé ti bé wa ké de bĕ kpooò mó bé wa ké nyueē nyu. O jū ké kpé dyi nyo bĕ nià kpooò múēe díé bĕ dyí hwè bó de cĕé jè ní, níí, kpooò se de wa móà nyue dyiēe nyué mu hwòḡè-dé-hwè-kà.

Bĕ me wùḡù nyo díé bĕ gbo bé wa moun ké bĕ gbo dyi deké. Bĕ bó fòen bé wa ké bĕ dyi diè bó kpooò mú kpá jè hwè.

O se nyo séin nì cóciò múēe kéà kpoo-dyù dòè tèmèin-dè xwíḡíi kpá kè. O jū ké m dyi nàin-nyò jū dé cóciò múin, moun ḡá bé m ké nyo bĕò kō né bó kpoo-dyù dò mú kpá jè. M dyiē náa nyuín, níí, nyo bĕò díé bĕ mu de kóin. M me dè kpáná bĕ nì dé kpooò múēe me, níí, o mu dúi kuùn.

¹⁶ Shepherds Global Classroom bédé cèè-dè-kpò bédé tèmèin-dè kpáḡá-nyò sè mènèin dò ke bó jǎa-po-nyò dîè bĕ deín-nà-nyò jè tèmèin jè. Nyo ní péè wíḡí bó cĕé-dè nià ke jè, *Deín-nà-nyò jū jè Bá-bo-deín-taba-cèè-dè*, m béin dyéé dé shepherdsglobal.org.

Ɖé m̀ kè ɔɛ-cɛ́-nyò bɛ̀ò dyí-pòin-pòin kíín-kíínò múɛɛ, nyuɛ bé wa séin ké ɔɛ mò kpoòò ɔɛ-kpa-kpa keɛ múin w'ó. Zàin wa Bábòò dà bɛ̀ cɛ́ ɔɛ́in-nà-nyò Kéɔ́ɛi gbo dyà jèɛɛ da.

Bé nyo bɛ̀ ké se wé dyi poɛɛ, kpoòò béin ti ɔ̀ò táí poɛ bé wa ké gmɔ́in bó wíki gbɛ́i-gbɛ́i xwíníín. Zàin wa gbo kɔ́in kà bé bɛ̀ mu cɛ́ɛ́-ɔ̀ɛ̀ bɛ̀ ɔ̀ò kpaùn tee, bé bɛ̀ kɛ́ɛ́ dúí jaɔa ke, ké m̀ me cɛ́ɛ wa gbo ti cɛ́ɛ́-ɔ̀ɛ̀ bɛ̀ nìà bóɛɛ mu hwèin nye. Ɖ dyi ná niín, níí, wa ɔ̀ò-ɔ̀ò mu ɔɛ ɔ̀ ké nyuɛɛ dyí dyuòùn. Néin jìi kɔ́ kà nyo ɔ̀ò se bédé bé ɔ̀ ké wé dyi po ke. Ɖ jũ ké cɛ́ɛ́-ɔ̀ɛ̀ò ɔ̀ɛ̀ hwè, ké ɔɛ-cɛ́-nyò ɔ̀íɛ́ bɛ̀ dyi dyúá muɛ mó ke ní, níí, wa béin ɔ̀ɛ́ sè bé kpoòò ké tɛ̀mèin-ɔ̀ɛ̀ ɔ̀ò gbo dè ɔɛ.

Nóó ɔ̀ò béin m̀ gbo kpáa ke

Ádòòò ɔ̀ɛ̀ jǎà-po-nyò jũ bó zǎ báún-báún xwíníín. Ɖ nì cɔ́ci ɔ̀ò mú, ké ɔ̀ kpá ɔ̀ cɔ́ciò gbo miò. Keɛ cɔ́ciò se ɔɛ ɔ̀ò nyuɛ́ nì bé wa ké ɔɛ́in-nà-nyò dyi mó bó Kéɔ́ɛi bìi, ké ɔɛ nìà ke kpó ɔ̀ hwòòò miò. Ɖ poèn hwidjii kà bé cɔ́ciò me dè kpoò-dyù bɛ̀ dyiɛ, keɛ nàin-nyò bɛ̀ò seɛ náa mó.

► Ɖé Ádòòò me nyu ké?

Ádòòò me wùdù cɔ́ci-nàin-nyò bɛ̀ò gbo bé ɔ̀ ké wa dyi diè kà bé ɔ̀ mó kpoò-dyù ɔ̀ò nàin dyi ke. Ɖ ní ɔ̀á bé ɔ̀ kɛ́ɛ́ cɛ́ bé wa kɛ́ɛ́ dyé kà bé cɔ́ciò se ɔɛ́in-ɔ̀ɛ̀ ɔ̀ò nyuɛ́ niɛ, keɛ ɔ̀ me dè kpáná bɛ̀ kpoò-dyù dyi-dè-dè dyà ɔ̀ɛ́ cɔ́ciò múɛɛ me ɔ̀ wa gbo. Ɖ jũ ké kpoòò dyi mú zàin ní, níí, cɔ́ciò mu kpáná bɛ̀ bé ɔɛ-tɛ̀mèin-tɛ̀mèin nìà ke bédéɛɛ dyéɛ gbo dèin.

Kpoò kui-kui nàin-nàin

Kpoò dyi-dè-dè ɔ̀ɛ́ cɔ́ciò mú po nyo múáǎn, ké nyo dè ɔɛ ɔ̀ò dyé jè hwòòò kɔ́. Cɔ́ci-nyò pàɔá se ɔɛ kpoòò mu nyuùn wɛɛ dyí dyuò, keɛ wa dèè hwòòò kɔ́ kà bé wa mu gbo-kpá-kpá dyèin sòin ɔ̀ɛ́ kpoòò mú ke.

Hwìè bɛ̀ kɔ́ mú kpoòò béin dyi kuɛ ké ɔ̀ béin xwíníín kɔ́ jè ɔ̀ dèà dyiɛɛ nyuɛ keɛ jè cèè dà bíɔ́í. Kpoò-dyù ɔ̀òè dyúá-mu-mu bédé jǎà-ɔ̀ɛ̀ kpa ɔɛ ɔ̀íɛ́ bɛ̀. Ɖ jũ ké nàin-nyòò dyi nyo bɛ̀ò gbo kpá bé wa ké jǎà-ɔ̀ɛ̀ bɛ̀ nìà ke kíɔ́í sí ní, níí, ɔ̀ muɛ nyuùn bé ɔ̀ hwòòò ké se ɔ̀ɛ́ ɔ̀ɛi kpá mɔɔ bé fùà-fùá ké se ɔ̀ dyí dè.

Dyí-pòin-pòin kíín-kíín bé bɛ̀ mu nyuùn wɛɛ mu kòùn bó dyí-pòin-pòin tòò bɛ̀ò gbo, sepóɛɔ́ɔ́ ɔ̀ɛ́ɛ nyo bɛ̀ò muɛ múin w'óùn ti kè ti wa mu gbɔ́in niín nye. Keɛ wɛ́ɛ keɛ, gmɔ́in-gmɔ́in kíín-kíínò muɛ da zàùn kà gmɔ́in-ti tòò bɛ̀ò mu nìè nyuùn wɛ́. Ɖ jũ ké nyo ɔ̀ò m̀òùn se wùdù ɔ̀ɛ́ dyí-pòin-pòin kíín-kíínò múin, níí, ɔ̀ m̀ɛ̀ bɛ̀ò muɛ hwidjii pòin kà bé ɔ̀ se wùdùɛ́ mu bó dyí-pòin-pòinò nyo kɔ́ bó dyiɛɛ mú ɔɛɛ. Ké ɔ̀ jũ ké nyo ɔ̀ò nìin wuɔu dyi dyí-pòin-pòin kíín-kíínò dyí ziín, níí, wa muɛ hwidjii pòin kà bé ɔ̀ wuɔu mu dyí-pòin-pòinò nyo bɛ̀ nì ɔ̀ɛ́ dyúá keɛ dyí ziín ɔɛɛ. Ɖ jũ ké dyí-pòin-pòinò se dè ní, níí, wa mu ɔɛ dyúáɔ̀òò hwidjii dèin ɔ̀ɛ́ ɔ̀ nyo mu bó dyí kòùn wɛɛ mú. Ɖ jũ ké nyo pàɔá dyi gìɔ́ii nì ɔ̀ɛ́ dyí-pòin-pòinò mú ní, níí, wa mu ɔɛ dyúáɔ̀òò hwidjii dèin ɔ̀ɛ́ dyúá.

Dyí-pòin-ti gbɛ́i-gbɛ́i zie nyènèè ní, nyo ɔ̀íɛ́ bɛ̀ se dyè dyiɛ́ mu ɔɛ, sepóɛɔ́ɔ́ kà wa nyuó má kpoòò hwòòò kɔ́ dèè keɛ, ɔ̀ se ná nì. Ɖ mu dyiín nòmòùn bé m̀ ké dyí-pòin-pòinò nàin dyí-séɔ́ɛ́in-kà, sepóɛɔ́ɔ́ nyo bɛ̀ò dè ɔɛ́in-ɔ̀ɛ̀ dyé jè hwòòò kɔ́ jèɛɛ, waà hwòòò ní kɔ́ ɔ̀á ɔ̀ɛ́ ɔ̀ɛi kpá.

Bo-bě bě bēin nyue bé kpoo dō ké dyi kuc

(1) Cēe nyo bēò gbo bé wa ké dyí pòin bó wíki séin xwíníin, ɔ dyi xwa fēin ní. Wa díé bě mu dyé gbo-kpá-kpá mǔn dē tiò mú, sepóedé wa nì dyú-dyí-gmò-kùà bě nyueh jè.

(2) Kà m̄ me dyu dyí-poin-poin bēò páún poe kee mò (1) de-cē-ti, níí, (2) nyo dō-dō me cē ɔ mǔn-dē bě jè, bé bě ké ɔ bìi baà, níí, (3) Baà-baà.

Ɔ jǔ ké kpoo dōè hwòdǒ-kpǒ-dē tíin-tíin dyi de-tèmèin-tèmèin jǔ ní, níí, de-tèmèin-tèmèinò bēin ti tò mò boún dyí dúe, bé de tòò bēò ké ti xwáún-wáún dyí dú, kee de tǎ bēò me nì dé. Ɔ jǔ ké kpooò hwòdǒ-kpǒ-dē dyi zùun-dē bě jǔ ní, níí, de-tèmèin-tìò bēin boún xwáa, kee wa me bédé de wa nià cēin nyee cèè-dē nìin.

Ɔ jǔ ké kpoo dō dyi de-cē-nyò bēò gbo wùdù pū, ké wa mìòun dyi de bēò dǒó kōin dèin, ké wa se cèè-dē kǒ mú cēé-dèò sàà kee bédé ní, níí, ɔ mué nyuùn bé hwòdǒ ké wa kōin kpèin. Níí, de-cē-nyò bēò gbēi-gbēi nyènèè mu de bé nyoò nià tèmèin nyee múin wǒun. Ɔ jǔ ké wa dyi cēé-dèò cèè-dē nìin xwa bédé ní, níí, ɔ mué nyuùn bé wa séin ké jǎa-dē bě nì dé de nì wa hwòdǒ bǔe dein nyee cē.

(3) Bě me dè dyí-poin-poinò gbo ti kǒ bé bě ké gbǎ ti kǒ.

Ɔ jǔ ké bě se dyí-poin-poinò gbo dè ti kǒ, mǔo ké tiò dyi zi hwè bě dyi gbǎ ní, níí, nyo díé bě se dyieh fúàà mu mǔo ké wa se dyè dyié mu ti séin.

(4) Po ti bé de-cē-cēò mu hwèin nyee táí.

Nyo bēò bédé bé wa ké ti jǐ kà kǒ xwíníin wa muà wa mìòun tòun wēe dyí dyuò. Ɔ jǔ ké de-cē-ti gbēi-gbēi dǎ zíin, níí, m̄ me bó wǒo bé nyo dīè bě ké dyi de, ɔ sèin ké kpooò nì dyè tèmèin-dē bě kōin kpauh de bó jǎa-po-nyò dīè bě bìi hwè. Ɔ jǔ ké tèmèin-dē dō dyi dǒin mú nì bé nyo bēò kée cē ní, níí, tèmèin-dèò me bēin wíki bě kǒ xwíníin wa muà dyí pòin bó de cē jèee dyí nyènèè. Ɔ jǔ ké wa dyi dyí poen nì bó zùun-dē bě jè ní, níí, wa bēin nyue bó dènè mènèin-dō xwíníin. Tiò dǎ dé hwèin, wa bēin de-cē-cēò dō jè gbo poe de. Tia baqaa, nyo bēò díé bě se dyè dyié mu de, kee kpooò bēin gbo poe kebì wa me kpǒ nyo dīè bě dyi ní.

(5) Ɔ jǔ ké m̄ dyi de cēin nìin, níí, m̄ me bóo cēe bó de bé ɔ jǔee jè pū, kee m̄ me dèè hwòdǒ kǒ kà bé ɔ mu m̄ kpáná dyí nyuùn wē.

Ɔ jǔ ké nyo dō dyi de bé ɔ nià cēin nyee de-kpa-kpa dyí dyuòè mó ní, níí, ɔ me kpa cēé-dèò ɔ mìòun nìin fèè gboi.

(6) Nyo dō dyi de dō cē ní, dyée jè gbo bé ɔ kée nyu.

Ɔ jǔ ké nyo dō dyi fùà-fúá-dē dō jè cē, ké ɔ dyie gbo po kà bé ɔ mu de dō nyuùn báa jè dyíee ní, níí, m̄ me diè ɔ dyi dé bēè dyí-poin-poinò nyo mu bó dyí kòun wēe mú, kebì ɔ nyu de ɔ dá ɔ mu ma kà nyuùn wēe ní.

(7) Nàin-nyòò me béin kpé bé ɔ ké ɔ nyo bɛ̀ò d̀ò-d̀ò d́ó gbo dè, bé ɔ ké ɔ dyí zìin dé zùŋn.

Ɖe-cɛ́-nyò bɛ̀ò díé bɛ̀ mu dyí pòin bó ti díé bɛ̀ baɗa bé wa ké kpéi pòin pòin.

(8) M̃ me gā dà nòmò dyiin d̀ò bé bɛ̀ ké gmɔ̃in nye.

Ɖ me mò dà d̀ò bé nyoŋn bɛ̀ ɗǎ dyí pòin d̀ò kíin nye, bé nyoŋn séin ké dé mú ɗɛ̀bè. Kò-naín bɛ̀ò me nòmò dyiin, bé nyo bɛ̀ò ké dyai gmɔ̃in nì. Ɖ muɛ nyuùn bé nyo pàɗǎ ké dé mu. Ɖ me mò dè bé kuɗu-kuɗu d̀ò se nì, ké ɗe d̀ò se nyo d̀òè f̀onò-hwòdǒ hwĩ zàin béin nye.

(9) Cɛ́ kà m̃ ké ɗùŋ t̀òè nyu nòmò dyiin nye.

Nyo d̀ò ɗùŋ-gbo-t̀ò-t̀ò nòmò dyiinè dyí-t̀èm̀èin-d̀è bɛ̀ mò, ɔ jũ ké m̃ kè nyoò dyi dyédéin gmɔ̃in nì, ké m̃ dyi g̀iɗĩ nì ké m̃ dyi ɔ gbo ɗùŋ t̀ò, ké m̃ se ẃ bé ɗe d̀ò ké m̃ hwĩ zàin, ké m̃ dyi nyo nià ẁd̀ùɛn nyeɛ g̃ jũé nì nòmò dyiin, kebi ɔ me zà dyóó-d̀è da, mɔɔ ɔ me po dyoɗo-ẁd̀ùɛɛ ní.

(10) B́ ẃó bé nyo bɛ̀ò d̀ò ké g̀iɗĩ nì kánaá p̃.

Nyo bé ɔ ní ẁd̀ù m̀ò keɛ, m̃ me diè ɔ ɗe d̀ò dyi, bé m̃ ké níin, (“Ɖé m̃ pòin hwidĩ bá ɗe nià ke jè dyí, Kédé?”).

(11) B́ wa d̀ò k̃ néɛ bé ɔ ní k̃ ɗà ɗe kà k̀ò d̀ò k̃in zàin.

Ɖe m̃ me nyue mò, mó hwìè d̀ò k̃ mú ɔ béin ẁd̀ùè nòmò dyiin, bé ɔ ké se f̀èin nyeɛ dyi. Nyue bé f̀àà ké wa d̀ò-d̀ò hwòd̃ũn hwè dyiin dé ɔ dya-gm̀ò-gm̀ò kè ɗe bé ɔ cɛɛ jè ɔ b̀ain-b̀ain mú.

(12) Ṽó bé m̃ ké wa ɗe bɛ̀ seɛ nyue béin bé wa hwòd̃ó ké tɛɗɛɛ dyi diè.

Ɖ jũ ké nyo d̀ò dyi g̃-jũ-ẁd̀ù se dyí séɗéin d̀ò t̀ò ní, m̃ me ṽó bé m̃ ké ɗe nòmò dyiin d̀ò cɛ̀ bá ɔ g̃-jũ-ẁd̀ù jè dyí hwè bé m̃ kée jè múin ɗe.

(13) Ṽó bé m̃ ké ɗe séin wa cɛɛ ɗe nòmò dyiin d̀ò k̃ún cɛ̀ hwè bé m̃ kée zùɛ dyí zàin.

(14) Ɖ jũ ké nyo d̀ò dyi wa hwìè nì ké ɔ dyi ẁd̀ù m̀ò, ké ɔ dyie gbo po bé ɔ ké dyi-diè-d̀è séin bɛ̀ò g̃ jũ ní, ní, ṽó bé m̃ ké ɔ bíɗĩ dyà.

Hwìè d̀ò k̃ mú m̃ béin nyue keɛ mò bé m̃ ké wa dyi diè d̀ò-d̀ò. Mɔɔ m̃ béin ɗei dièè, bé m̃ ké níin, “Ɖé bɛ̀ nyo t̀ò bɛ̀ò pòin hwidĩ bá ɗe nià ke jè dyí?” Bɛ̀ dyi d́ó d̀èɛn niin, m̃ béin níin, “Bèà me ẃ dé nyo bé ɔ sèè ɗe nià ke d̀ò cɛ̀ keɛ m̀ùn gboi.”

Ɖ jũ ké nyo d̀ò dyi ẁd̀ùɛn nì ke m̀ò ní, ní, nàin-nyòò béin ɔ gbo ẁd̀ùè dé píé. Ɖ béin cɛɛ, bé ɔ ké níin, “Kédè, m̃ dyuòè kà m̃ mò nyo bé ɔ pòin hwidĩ wàɗà, ké m̃ béin kpé bé m̃ ké ɗe d̀ò g̃ jũ wàɗà dé d́ó-d̀è-d̀è múe, keɛ m̃ pòen hwidĩ kà nyo t̀ò bɛ̀ò d̀ò se ẁd̀ùɛ mu ɔ jũ ké à dyi ɗe séinò g̃ jũ wàɗà níe. M̃ béin m̃ gbo kpáa bé nyo séin ké d́ó-d̀è-d̀è bɛ̀ò mú pá dyí ɗùù?”

(15) Bó wǎo bé nyo sǎ mǎo nyo tā ké wa dòn nìin dǎo dèh nì, bé wa ké se nyo tòò bǎo gbo dǔn tòò mǎo.

Ɔ jǔ ké nyo dò dyi mǎo bé ɔ ké de dǎ jè dǎin zàun nì kánáá ní, cǎe ɔ gbo kà bé dǎo-wùdùò mu jàdàun dé píé, ɔ jǔ ké wa dǎ sí níe.

(16) Bó wǎo bé nyo dǎo ké ɔ mǔè dǎo wudu wíin kpǎin.

Ɔ jǔ ké nyo dǎo dyi ɔ mǔè dǎo wudu wíin kpǎin ní, nìí, mǎe tò sǎ dyií, bé mǎ ké nyo nìà náa nyueh nyee bóí po, bé nyo nǎo kà wùdǔh kǎin nyee ké wùdǔè hwo hwè. Ɔ se ná nǎin, nìí, nyo bǎ seà ná xwíin dyi cǎ mǎo kee mu kuɔ-kuɔ nyueh nìin kánáá pǔ dé dǎo-dè-dè bǎ mú. Nìí, nyo bǎ kǎ hwòdǎ se dyi ku dé de-cǎ-cǎ múee hwòdǎ mu dé dei kpàun, ké wa se waà kǎ bǎo hwǎo mu.

(17) Tò zaa-dè-wùdù gbo dǔn.

Zaa-dè-wùdù séin bédé fǎ-fǎ-dè dǎo bó dyi sédǎin jè. Nyo dǎo hwòdǎ dyi dé dei kpáin, bóo dǔn dyi zàin Ɔ jǔ ké nyo dǎo hwòdǎ dyi dé dei kpá dé bǎ dyi-poin-poinò mú ní, nìí, ɔ se xwíin kǎ jè ɔ nìà déee múin wǎo mu, mǎo ké ɔ mu nyo kà kò dǎo zaa dèin.

(18) Ɔ jǔ ké nyo dǎo dyi ɔ mǎo dyi búáin nì kánáá, ké ɔ dyi kuɔ-kuɔ nyueh nì mǎo ké ɔ dyi hwǎi poin kà nyo dǎo se ɔ de dǎo bǎ nyee bǎin nyee ní, nìí, ɔ se dye de bǎ kǎ jè ɔ nìà kpooò múee dyi kpǎo mu.

Nìí kpooò se dye de ɔ mǎo poin hwǎi bǎ gbooò kéó jǔ ke. Wùdù ɔ gbo dé gǎ gbo, bé ɔ ké xwíin kǎ jè ɔ nìà kpooò múee dyi dyuò.

(19) Nàin-nyò se bédé bé ɔ ké fǎ-fǎ-dè séinè gǎ-jǔ-wùdù bédé.

Ɔ kǎ se bé ɔ ké de séinè gǎ-jǔ-wùdù bédé, kee ɔ bédé bé ɔ ké kpooò nàin, bé nyo séin ké wa mǔè dǎo gbǎ bédéin bédéin dé baà-baà mú.

(20) Mǎe vǎo bé bǎ ké ti kǎ nì ti séin.

Ɔ me nì mǎ hwǎi kà de bǎ à nyu dé à fǎ múee mò hwǎ bǎ kǎ mú Gèdèpǎo ké à mú zain nyee wáká dǎe. Dyi-gbǎ-dè dǎo dyi bó à dyúa dyiin, nìí, ɔ kà hwǎ dǎo dyi bé à kée xwáun pó.

(21) Ɔ jǔ ké nyo bǎo dǎo dyi dyi-poin-poin gánáò dyi dǎo bé ɔ ké ɔ mǎo nìin mǎo-dè bǎ jè cǎ ní, nìí, mǎe dǎo ti kà kò dǎo dyi bé mǎ ké ɔ náun po.

Ɔ se ná nǎin, nìí, nyo tòò bǎo mu hwǎi poin kà bé wa mǎo se pá dǎo bédé dé dyi-poin-poinò mú ke. Mǎn dá bé mǎ ké wǎo bǎ hwòdǎ-kpàin-dè kǎ jè nyo bǎo nìà kpooò múee ké xwáún sè, ɔ sèin ké wa séin wǎo dye bé wa ké hwòdǎ-kpàin-dèò gbo zǎin hwè.

(22) Mǎe bó wǎo bé nyo dǎo ké dǎo-dè-dè bǎo dyédé zùun zàin.

Bó wǎo bé nyo bǎo ké à cǎci bǎo kè nàin-nyò tòò bǎo nyéne gbà dá.

(23) Ɔ me ni m hwidji ka be krooò ku dúì, seróedé be dèè hwòdǒ kǒ ka be Gèdèpòò kréò ni be kùà mú nyùèn nyεε jè.

Krooò mò nyɔ be bé Zùùò poin dyí, ké ɔ ni wa kùà mú nyùèn nyε.

Cĕĕ-dĕ 19

Đeín-nà-nyò bĕ bì baà-baà

Đe-cĕĕ-cĕđ nàin-nyòđ me dyuò đe nà ke dyí:

Đé cĕĕ-dĕ hwèin gbo nà ke múee, kroođ mu e cĕin kà bé Póđ baà-wùdù bĕ bé ɔ nyu ma jǎa-po-nyò bĕđ bìee mò nyo kpáà à gbo đé à baà-baà kè à Gèđèpóđ kùàđ mú kè.

Ké cĕĕ-dĕđ zà cĕĕ-dĕ bĕ bá đeín-nà-nyò jè dyíee da đekè. Đe-cĕĕ-nyò bĕđ me gmò cĕĕ-dĕ bĕ nà bóee đíe bĕ dya kà bé wa mu cĕĕ-dĕ nà ke cĕin nìin nye, nìi, bé wa kée gbo po kà wa ké waà taún-kùà nà đé cĕĕ-dĕđ mánáin nyee nyue nyu ke.

Kroođ bédé bé wa ké gmōin kpa sō mōō kpa tā hwè bé wa taún-kùà nà ke nyu.

Đe-cĕĕ-nyò bĕ bé wa hwè cĕĕ-dĕ bĕ nà tēmèin-dĕ nà múe gboee, wa me cĕ cĕĕ-dĕđ nyo bĕ nà ke bó jǎa-po-nyò đìe bĕ bì. Kíin-kíin nyee, nyo đò me tēmèin kroođ cĕĕ-dĕ bĕđ dyúáđò đé kà ɔ mōn nyu đe tēmèin nyee mú. ɔ đǎ ná nìin, nyo bĕ ɔ tēmèin kà đéđ kee đò-đò me cĕe kà ɔ ké cĕĕ-dĕ bĕđ đò mōō wa đíe bĕ tēmèin nyu ke. ɔ jǔ ké kroođ đǎa dyé kà nyo đò nyu đéđ tēmèin nyee ní, nìi, wa bĕin wa mōn kroo-dyù bĕ mú gee, bé nyo báun-báun ké nyo nàin-nàin cĕ bó ti dyúáđòđ mú. Đé kroo bé ɔ bédé nyo hīinye kee múee, nyo dyúáđò me tēmèin cĕĕ-dĕ đò, bé ɔ đǎ ná nìin, ɔ ké nyo tā tòđ bĕđ dya gmò bé ɔ kée dyé kà wa mōn mu cĕĕ-dĕ đò tēmèin nyuun đekèe.

Póđ baà-wùdù bĕđ jǎa-po-nyò bĕ bì nyu-nyu

Baà-wùdù bĕ bé Póđ nyu ma kà jǎa-po-nyò đìe bĕ bìee cĕe à gbo đe bédé bé ɔ ké Kédĕi-đeín-nà-nyò đìe gbo kpá ke. Baà-wùdù bĕ nà ke kpá à gbo bé à ké jǎa-po-nyò sée đe hwè keee bì baà, sepóeđé à bédé bé à ké đe dyúáđò bĕ kǒ jè Póđ baà ma kà kee jè baà. Baà-wùdù bĕ nà ke kpá à cǒci bĕđ gbo đekè, ké à me kpá múaun bó đe bé Gèđèpóđ nì wa bì nyueh nyee jè.

À me gmò Póđ baà-wùdù bĕđ dya bó kroo-dù kò-kò tā bĕ bì.

Tèsàđònákà-nyò bĕđ

► Đe-cĕĕ-nyò đò me zà 1 Tèsàđònà 5:23-24 wuđúin bé nyo tòđ bĕđ ké ɔ gbo đùù tò.

Cĕe-dĕ kíin-kíin bé Póđ cĕe ma Tèsàđònákà-nyò bĕđ gboee cĕ mú hwè jè. Gèđèpóđ đǎ jǎa-po-nyò séin đá bé wa ké cí đé to-qu-qu kè mú-hwè-hwè mú, ké Gèđèpóđ đáin à nyénĕin kà bé à dyi hwidĕi-taba-taba bédĕin, ɔ mu ná nìin bó à bì ke. À me tēmèin nyoün đe bé à ké wa bì baà, bé wa ké to-qu-nyò bĕ kè mú-hwè-nyò bĕ jǔ.

Fédópà-nyò bĕđ

► Đe-cĕĕ-nyò đò me zà Fédópĕđ 1:9-11 wuđúin bé nyo tòđ bĕđ ké ɔ gbo đùù tò.

Vósi bë nià ke cẽ de bë ké dyúa mué ni kánáá pū dé jǎà-po-nyò fèè múεε jè. O dèbèin-dèbèinò me ni kō kpáun kánáá pū. O dyi ná niin, níí, dyí-sédéin-dè bë nyu-nyu mu kō kpáun dé o mú. O jũ ké o dyi de bë nià ke nyuín, níí, o cí-cí gánáò mu dyiin nòmòun miò. De bë nià ke mu o gbo kpáun bé bë kè keε dò ké se o bú ni.

Nyo bë bé Pòò céèà gbo dé vósi bë nià ke múεε dǎ ma jǎà-po-nyò bë jũ bó ti wè xwíniín. Keε wéé keε, Pòò ni ma wa biì baàun bé waà Gèdèpòò mú-dèbè-dèbèò ké ma kō kpáun ni kánáá pū, bé dyiin dé dèbèin-dèbèin nià ke múεε, wa ké de mò Gèdèpòò mósó-dè bó wa biìεε dyí dyuò nòmò dyiin.

Dyi-diè-dè bë bé jǎà-po-nyò diè bë me gmò dya keε díé bë keà kè:

- Gèdèpòò cèε ma m̄ gbo kà bé kpede dò kè mú-ni-dè dò m̄o xwai-nyu-dè dò se ma dyí sédèin dé ní fèè mú ke. Kà o nià náa, níí, dé mò gbo-zǎin-zǎin bé m̄ nyu ma kà dé ní fèè múεε dyí-tèmèin-dè ké?
- De dò ni dé ní fèè mú ké ní hwòdǒ-dyùà se dyí pèè bóε jèè?
- M̄ dǎ ti dyé bé Gèdèpòò ké gbo-zǎ-zǎin bë m̄ bédé bé m̄ ké nyuεε jè m̄ dyí tèmèin?

Kòdósi-nyò bëò

► De-cè-nyò dò me zà Kòdósià 1:9-12 wuquún bé nyo tòò bëò ké o gbo dùũ tò.

Pòò baà ma bé Gèdèpòò ké wa o hwòdǒ-fònò-fònò nyí bá de o mósεε jè dyí, bé o ké wa múin dyiin dé hwòdǒ-fònò-fònò kè de-múin-wó-wó mú. Nyo bé o mò jǎà-po-nyò dièεε séè Gèdèpòò mósó-dè séin dyí dyuò ke bá fèè bé o ké cíεε jè dyí. O muε dyéin méné-méné kà bé kpede díé bë kè wuqu díé bë o kè xwai-nyu-dè díé bë ni dé o fèè múεε bédé bé wa ké gbo zǎin nye. Kà bé o dèbèà Gèdèpòò múεε, o mu vòun jéé cá bé o ké cí kà Gèdèpòò mósó ke. Deín-nà-nyòò me ni jǎà-po-nyò diè bë biì baàun, bé o ké wa de tèmèin ni nòmò dyiin, bé wa ké de mò Gèdèpòò mósó-dè bó wa biìεε dyí dyuò.

Àpósò Pòò dá o jũ ké wa dǎ de mò Gèdèpòò mósó-dè keε múin wó nòmò dyiin ní, ké waà de-múin-wó-wó dǎ kō kpá ní, níí, wa mu kpé béin bé wa ké cí kà Bounboò mósó ke. Ké Gèdèpòò mu wa bàin dé de séin mú. Ké nyoün muε dyí dyuòun kà bé wa dǎ gbo zǎin dyiin dé Gèdèpòò jíájèò mú ke. O me ni deín-nà-nyòò hwidǐi kà ti o muà jǎà-po-nyò dièò de tèmèin niin dé de bë nià ke múεε ní, níí, de kíà dyí díé bë mu píé wódóεh niin dé Kédèi-deín-nà-nyò dièò fèè mú ke.

Hwìè díé bë kō mú nyoün muε dyí dyuòun kà m̄ béin kpé bé m̄ ké cí kà Bounboò mósó keε mò, “ni mu bo tòdòun dé kùà nòmò dyiin séin mú.” O me bó à hwidǐi kpèen o jũ ké Kédèi-deín-nà-nyò diè dò séè bo nòmò kōin tòdò ke dé kùà nòmò dyiin séin mú ní.

Vósi bëò cèε dekè kà bé Bounboò muε nyuùn bé gana bé o sòain dé o kpé díin-díinò múεε ké à dyi kùin, bé à ké hwòdǒ-ku-ku bédé, bé à ké de séin hwòdǒ kùin dé múà mú ke. Nyo bé o bédéà múà dé Kédèi-deín-nà-nà mú, ké o bièà Gèdèpòò dé hwòdǒ-ku-ku múεε mò nyo bé o dǎ de hwè dé zùun wè.

Póòè baà-wùdù běè dúí-jaḡa-jaḡa

Póòè baà-wùdù bě bá jǎà-po-nyò ḡiè bě jè dyíε cě à ḡe pàḡǎ gbo bá kùà bé ḡeín-nà-nyòò bédé bé ɔ ké nyueε jè dyí. À bédé bé à ké ḡe jǎà-po-nyò ḡiè bě mó bé wa ké búá keε dyí dyuò. À me bėin kpé bé à ké ḡe bě bėin nyueε bé wa ké mú zain nyεε dyí dyuò. À ní ḡá bé à ké dyi giniin ɔ jǔ ké à dyie dyé ké jǎà-po-nyò ḡiè ḡò dyi ḡe kíà dyí bě nyueń ní, ké nyo ní wǒ ɔ sǒún-kpa-ḡè bě míin, ké ɔ dyi cíeń ní fùḡù-fùḡù-kà ní. À me bóɔ hwòḡǒ kǒ dèè bé ɔ ké ḡe séin bě bé Kédéi-ḡeín-nà-nyò dyi nyuín, ɔ nyu ɔ nyo kpa ḡe múεε nyu wàḡà cáa.

ɔ me ní à hwìḡí kà bé Póò se ma nyo běè cóci-kùà cě jè mɔɔ waà cóci-kùà běè mú zain jè cěé ní cáa. ḡe kpǒ ma ɔ hwòḡǒ miɔ keε mò bé waà hwìḡí-taba-tabaò ké ma dyi ku ḡé Kédéi-ḡeín-ḡeín-nà-nà mú kè bé waà kpeḡe ké ma dyíin nòmò. Nyo ḡíé bě ní bó ké wa bėin kpé bé wa ké cóci nàin, keε waà kpeḡe se ní kà Kédéi-ḡeín-nà-nyòò kpeḡe kéó niε. Nyo bě ní náá jè ní ḡá ɔ ké à múàǔn po.

ḡe nyueε bé ḡe-tèməin-nyòò dyi ḡe kpaa mò sepóεḡé ɔ mò dyí-tèməin-ḡè ḡé nyo běè gbo, ké ɔ tèməin-ḡèò kpa ḡe jè. Póò néin ḡe cě jè jii kǒ ḡé baà-wùdù bě nià ḡé dyíεε sǒ mú. ḡe-dyuò-dyuò kpa ḡe ḡé zùǔn-ḡè běè nyu-nyu mú. ḡe-tèməin-nyòò bédé dya-dè-dè miɔ ḡé ɔ jǎàò kùà-mú-nyùin-nyùin mú.

À me nyu Póòè baà-wùdù běè bó Kédéi-ḡeín-nà-nyò ḡiè bě bé wa nià à xwíḡíεε biì. À me diè Zùù Hwėin-hwėinò dyi bé ɔ kée nyu bé ḡe bě nià ke ké ní ḡé waà fèè mú.

Baà-wùdù nià dà bíḡíεε mò baà-wùdù bě bé Póò nyu ma bó jǎà-po-nyò ḡiè bě biìεε ḡò.

Baà-wùdù bó Kédéi-ḡeín-nà-nyò ḡiè biì

À Bǎ, mò nià ḡé dycún wě,

Í ní baàǔn bó _____ biì bé m̄ ké ɔ mú hwo gáná cá. Í ní baàǔn bé m̄ kée nyu bé ɔ ké se keε ḡò bédé ḡé ɔ nyuu-ḡè bě kè ɔ kpeḡe bě ɔ kè ɔ hwìḡí-poin-ḡè bě mú.

Nyueε bé ḡébėin-ḡébėin bé ɔ bédé m̄ biìεε ké kpéin búáúń ní kánáá pū, bé ɔ ké ḡe mò ní móó-ḡè jéé bó ɔ fèèò biìεε jè múin wǒ gáná cá. Kpá ɔ gbo bé ɔ ké ḡe mò ḡe nòmò dyíin bó ɔ biìεε dyí dyuò, bé ɔ kée nyu tee, bé dyiín ḡéε múεε, ɔ fèèò ké bo tòḡò bó ní díin-díinò jè.

Kpá ɔ gbo bé ɔ ké cí kà Kédéi-ḡeín-nà-nyò nyu cíε ke wé séin xwíinín, bé ɔ ké ní hwòḡǒ dyi dè ḡé ḡe séin mú, bé ɔ ké ḡe pàḡǎ cě bá ḡe bě mò ní móó-ḡè keε jè dyí. Nyí ɔ gana sòin ḡé m̄ gboε, bé ɔ ké cí ḡé to-ḡu-ḡu mú, bé ɔ ké gana sòin ḡé m̄ gboεε bédé, bé ɔ ké cí ḡé to-ḡu-ḡu mú, bé ɔ ké múà bédé ḡé mú-dǒ-dǒ séin mú. ɔ me po m̄ zùò ḡé ḡe séin mú tee bó jíǎjà bé m̄ nyuà ɔ dyíεε jè.

Í baà ḡé Jízèè nyéńéò mú, Kǎà ɔ me ní.

Céè-dè tòò bĕ ò ké wuquún zà ke

Céè-dè bĕò

Coleman, Robert. *The Master Plan of Evangelism*. Ada: Revell, 2010.

Coleman, Robert. *The Master Plan of Discipleship*. Ada: Revell, 1997.

Eims, Leroy. *The Lost Art of Disciple Making*. Grand Rapids: Zondervan, 1978.

Friedeman, Matthew. *The Master Plan of Teaching*. Wheaton: Victor Books, 1991.

Gorman, Julie. *Community That is Christian: A Handbook on Small Groups*. (2nd edition). Ada: Baker Books, 2002.

Neighbor, Ralph. *Where Do We Go from Here?* Touch Publications, 1991. (Available on Kindle, 2011.)

Snyder, Howard. *The Radical Wesley: Patterns for Church Renewal*. Downers Grove: Intervarsity Press, 1980.

Snyder, Howard. *The Problem of Wineskins*. Franklin: Seedbed Publishers, 2017.

Wilkinson, Bruce. *The Seven Laws of the Learner*. New York: Multnomah, 1992.

Céè-dèò nyo bĕ ò Ìntònéè kǒ ke

Tèmèìn-dè bá Bǒ Nòmò Dyíin Kpa Jè Díe, bǒ nòmò dyíinò céè-dè-gmùnù bĕ, wa kè céè-dè tòò bĕ sòìn dé Wédéè Kǒúnfò kè Kákè Kàméwònò gboεε, ò bĕìn wa dyéε dé <https://www.livingwaters.com/>.

Céé-dè bĕ bá bǒ-nòmò-dyíin-kpa-kpa dé píé, dè bĕ nyo nyùìn kà mεε-dè bĕ bĕ nyo tá keε kǔà múε, gmò dé dè wa dǎìn ka Ópììn Éè Cǎpíínò ke, dé <https://www.oacgb.org.uk/> ò kè <https://oacusa.org>.

Deín-nà-nyò jǔ jè Bá-bo-déin-taba-céè-dè, sòìn Shepherds Global Classroom—céè-dèò bédé céé-dè kpadá-nyò sè mènĕìn-dò bó jǎà-po-nyò dĕ bĕ déín-nà-nyò jè tèmèìn jè. Ì bĕìn dyéε dé <https://www.shepherdsglobal.org/courses>.

Céé-dè nòmò dyíin bó jǎà-po-nyò dĕ bĕ déín-nà-nyò jè tèmèìn jè, sòìn Nétǒ Bánáà gbo dé <https://comeafterme.com/>.

Taún-kùà bĕè Đífèdè

Đe-cĕ-nyòò Nyéné _____

Cĕé-dĕò	Taún-kùà 1	Taún-kùà 2	Taún-kùà 3
1			
2			
3			
4			
5	(Sĕ-kĕún-dyi-po-po)		
6			
7			
8			
9			
10		(Sĕ-kĕún-dyi-po-po)	
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			

Ì dyi Tĕmĕìn-dĕ dò gbo hwè ní, nìí, à bĕìn m̄ Hwè-dífèdè nyíe sòìn nĕ Shepherds Global Classroom dĕ www.shepherdsglobal.org. SGC pĕdĕzĩnò kè de-tĕmĕìn-nyò bĕò kè nyo bĕ tòà gbo-kpá-kpá bĕ tĕmĕìn-dĕò dyaì hwè dĕ de-cĕ-nyò bĕò wáká kĕe mu nì hwè-cĕè-dĕò sĕ-bĕ kĕ pòùn bĕ à kĕe m̄ gbo tò.

Christ-centered. Training. Everywhere.

SHEPHERDSGLOBAL.ORG